NOTE DE STUDIU IMPERIAL UNIVERSITATEA MOSCOVA DEPARTAMENTUL DE ISTORICĂ ŞI FILOLOGICĂ NUMĂRUL Universitatea!*" titografie Biblioteca "Ruinvere" ROL POLITIC TEATRU FRANCEZ în legătură cu filosofia secolului al XVII-lea QIÊ ^ Kanob Biblioteca "Ruivers" Secolul al XVIII-lea este una dintre cele mai populare epoci din literatura științifică istorică literatură Dar în toată această literatură, care se înmulțește constant cu lucrări noi, rămâne un gol esențial - spiritul general al predicării filozofice din secolul trecut nu a fost încă clarificat și stabilit pe baze solide Acest decalaj, la rândul său, a dat naștere la o serie de neînțelegeri cu privire la mijloacele și modalitățile de propagandă filozofică Filosofia secolului al XVIII-lea nu era un sistem filozofic obișnuit, închis în limitele înguste ale unei școli Ea, în aspirațiile ei reformatoare atotcuprinzătoare, purta toate trăsăturile unei mișcări religioase Acesta este un fapt solicitat de mult timp Zece al său pune în fruntea caracteristicilor "spiritului și doctrinei" ideilor revoluționare Dar din acest Fapt nu s-au dedus consecințele necesare, pozițiile practice, în care trebuiau inevitabil să ajungă Predicatorii-Filosofii, nu au fost analizate cuprinzător Ei au trebuit să folosească toate mijloacele disponibile la vremea lor pentru gândire și cuvânt, pentru a stăpâni toate ramurile literaturii moderne, pentru a împrăștia semințele filozofiei în toate domeniile vieții publice Istoricii au studiat cu mare atenție unele dintre aceste mijloace și anume lucrările de filosofie și cultură Biblioteca "Runivere" - IV - bogate în conținut, ele caracterizează, de asemenea, în detaliu și temeinic una dintre cele mai populare modalități de propagandă filozofică - saloanele În orice lucrare dedicată secolului al XIV-lea, un loc amplu este acordat în mod necesar prezentării ideilor enciclopediștilor în broșurile lor și chiar lucrărilor de ficțiune, viața de salon a erei filosofice și răspândirea noilor idei în acest mediu sunt înfățișat cu aceeași minuțiozitate Datorită unui astfel de program, întreaga filozofie ia uneori forma unor exerciții de salon în discuții teoretice interesante, dar complet lipsite de scop, iar filosofii înșiși sunt reduși la nivelul de inteligență leneă care umplea timpul liber generoșilor lor patroni În această formă, cei mai mulți dintre iluminatori sunt reprezentați în studiile foarte populare ale familiei Goncourt și în cele mai recente lucrări ale lui Du Bled, Guil-lois Cercetătorii mai serioși nu limitează, desigur, domeniul ideilor filozofice la saloane, dar consideră necesar să sublinieze popularitatea lor în rândul claselor mijlocii și chiar inferioare ale societății Dar aici chestiunea se rezolvă și într-un mod extrem de simplu: se afirmă Faptul răspândirii ideilor cutare sau aceluia dintre filosofi în rândul burgheziei și al poporului și întrebarea cum au pătruns ideile în păturile sociale nefamiliare cu viața de salon este considerată o concluzie prealabilă, se numesc tratatele filozofilor Cele mai bune exemple ale modului în care propaganda ideilor filozofice este prezentată în cele mai respectate lucrări ale istoricilor moderni sunt cărțile lui Twain și Oberton Primul scrie un capitol amplu, La propagation de ta doctrine, și consacră două treimi din acesta diseminării ideilor în societatea aristocratică de salon și îi caracterizează pe scriitorii din secolele al XVIII-lea și al XII-lea drept gens du monde, iar ideile lor ca la conversație filozofică În ceea ce privește clasa de mijloc, toate explicațiile se limitează la evidențierea legăturii dintre succesele materiale ale burgheziei, care au fost pe deplin determinate în epoca filozofică, cu doctrinele lui Rousseau Bon- Biblioteca "Ruivers" a crescut, pe măsură ce a avut loc asimilarea ideilor filosofice de către societatea burgheză, Taine a

permis conform programului general acceptat: burghezii s-au transformat treptat într-un domn laic (il est du monde), au avut acces la saloanele aristocratice, au deschis saloane similare acasă, iar propaganda filozofică în rândul burghezilor a acceptat şi Forma de la conversation philosophique Autorul enumeră o serie de lucrări scrise de filosofi în special pentru doamnele laice: trebuie concluzionat că filozofii nu au considerat necesar să facă așa ceva pentru restul, nu publicul de salon În ceea ce privește oamenii propriu-zis, istoricul nu mai vorbește deloc de idei, ci doar înfățișează situația țăranilor și furia lor extremă spontană față de sistemul existent Ca urmare, impresia este destul de certă: ideile iluministe s-au dovedit a fi lotul claselor prospere din punct de vedere material, aici filosofia putea da naștere la noi idealuri politice și sociale, au fost doar răutate oarbă (la colère aveugle), suspiciuni fără sens și exterminatori de neoprit lăsat la soarta poporului nya înclinații Toate acestea trebuiau să găsească un rezultat în revoluție, indiferent de orice idee Overtone nu trage concluzii atât de clare - dar Propaganda filosofică din cartea sa este trasă în aceleași rânduri El caracterizează, în primul rând, "filozoful-om de stat" tipic, adică marchizul Dargenson, apoi vorbește despre saloane, iar în cele din urmă analizează în detaliu starea de spirit de opoziție a sferelor mijlocii, burgheze, janseniștilor și avocaților parlamentari Cartea lui Oberton a apărut înaintea lui Taine și vedem că cel de-al doilea autor a mers în esență pe urmele predecesorului său Drumurile lor coincid chiar și în detalii Momentul decisiv al succeselor filozofice ale ambilor istorici Originile Franței contemporane Vechiul regim Paris Cartea a patra Библиотека "Runivere" - VI - luați în considerare popularitatea răsunătoare a pamfletului avocatului Toussaint'a - Les Moeurs, expunând ideile deismului, cu alte cuvinte, autorii nu depășesc limitele literaturii de carte a noii direcţii și ale cititorilor acesteia, care au aparţinut cele mai înalte pături culturale ale societăţii" Așa le apare istoricilor începutul propagandei, iar problema, în opinia lor, nu se schimbă până la sfârșitul perioadei filosofice Oberton, având în fața lui cel mai abundent material de istorie socială și literară, nu a considerat necesar nici măcar să atingă informații referitoare la influențele filozofice din clasele de jos Vorbind despre disprețul populației pariziene față de cler, despre nepopularitatea Mariei Antoine-neta în rândul * * poporului>, Auberton vede în toate aceste dispoziții doar "ura și dorința de răzbunare" - din "clasele inferioare" Aceste sentimente Desigur, nu putea fi negat printre supușii vechii monarhii - dar alături de ei trebuie să fi existat reflectări ale mișcării ideologice moderne Tөn, schițând istoria necazurilor revoluționare, vorbește despre vorbitorii populari care au citat Contrat social, chiar și în pădure provincială ♦ Istoricul, așadar, în interesul completitășii logice, a trebuit să- și completeze povestea despre propaganda ideilor cu informații despre influențele filozofice asupra provinciei Harmonia umple doar parțial acest gol El subliniază în repetate rânduri în ce feluri au pătruns știrile pariziene în provincii, dar nu abordează deloc problema ce loc ocupa filosofia între aceste știri și modul în care provincialii s-au raportat la evenimentele din acest domeniu Ca urmare, avem în fața noastră o imagine vie a propagandei filosofice în rândul straturilor superioare ale populației metropolitane și doar aluzii ocazionale, fragmentare, la soarta filosofiei de dincolo * Les origines Ib R L'esprit pullic au XVII-e siede Paris , p " O cp , * Les origines La revoluție, p - O c, p , Biblioteca "Ruivers" - VII - de treburile căminului cultural sunt în

afara claselor alese, hrănindu-mă cu idei din surse primare, din pamflete și scrieri în mai multe volume ale filosofilor Astfel, s-a stabilit un program solid pentru scrierile istorice care caracterizează cultura socială a secolului al XVIII-lea: capitala, clasele superioare și parțial de mijloc, sunt singurul mediu dezvoltat intelectual care absoarbe punctele de vedere și concluziile gândirii moderne; provincia şi clasele inferioare nu interesează istoricilor decât ca temei pentru cercetări economice şi juridico-administrative O lucrare extinsă a fost publicată recent despre provincia secolului al XVIII-lea - Albert'a Babean - La province sous anden régime Corespunde pe deplin programului specificat Ambele volume sunt pline de detalii, destul de des reobținute din arhive, privind viața materială a Franței, situația ei economică, administrația, organizarea urbană, tribunalele, singura întrebare pe care autorul o evită cu grijă este starea culturală a provinciei, interese spirituale Are deseori ocazia să abordeze această problemă: când vorbește despre religie, despre educația publică În primul caz, menționează izbucnirea fanatismului în sudul Franței de aproximativ o jumătate de secol, adică se apropie foarte mult de cele mai semnificative episoade de propagandă filosofică, într-un alt caz caracterizează situația universităților și academiilor de provincie, din nou , prin urmare, înaintea autorului există un motiv să notăm o parte din evoluțiile recente cele mai populare idei ale epocii Dar, în ambele cazuri, filozofia nu este menționată într-un singur cuvânt, iar numele unor filosofi, de exemplu, Voltaire și Condorcet, sunt menționate doar pentru că acești scriitori au trebuit să-și exprime părerile despre intendenți Se dovedește că întreaga populație a Franței "Babeau La prov sous l'ancien régime Paris Despre religie p etc Despre iluminism p etc Despre Voltaire și Condorce-П ρ , Biblioteca "Ruivers" - VIII - Secolul XYIП a fost absorbit exclusiv de chestiuni economice, juridice și administrative și rămâne necunoscut, unde au apărut mai târziu articolele cu conținut politic și filozofic general în ordine? Din aceste exemple reiese clar de ce completări esențiale are nevoie istoria propagandei filozofice Întrebarea în ce direcție pot fi făcute aceste completări este ușor de rezolvat pe baza acelorași scrieri istorice Autorii înțeleg prea îngust sarcina lor - de a explica literatura filozofică și de a sublinia modalitățile prin care ideile ei au pătruns în public Dacă filosofia iluminismului avea un caracter religios, evident că trebuia să se bazeze pe cel mai larg cerc de studenți și adepți, iar filozofii, ca și predicatorii religioși, trebuiau să caute spații publice incomparabil mai extinse și mai accesibile decât saloanele Nici măcar nu puteau fi mulțumiți de cititori în general, oricât de populare ar fi fost lucrările filozofice Orice predică trebuie să aibă ascultători, trebuie să acţioneze cu un cuvânt viu: altfel filosofia va rămâne doar o şcoală, proprietatea aleşilor, înţelepciunea aristocratică Filosofia secolului al XVIII-lea a scăpat de această soartă tocmai pentru că avea la dispoziție cea mai democratică formă de predicare și cel mai accesibil public Vorbim de teatru și teatru Nu se poate spune că semnificația lămuritoare a literaturii dramatice și a scenei a scăpat complet atenției istoricilor politici Aubertin numește "teatrul, academia, saloanele" centrele opoziției, vorbește de "ședințe de cabinet despre tragedie", despre anxietatea cauzată guvernului de libertatea actorilor, autorul dă chiar și o părere foarte hotărâtoare despre publicul: "pentru încă o jumătate de sclav, ea arată deja starea de spirit autocrată" Aceste observații sunt în general adevărate, 'O c p - "Încă pe jumătate sclav, el (publicul) are deja starea de suveran" Библиотека "Руииверс" - IX - cu

excepţia uneia referitoare la actori Argumentul, evident, aruncat cu dezinvoltură în câteva rânduri, nu a considerat necesar să trimită exactitatea lor reală, fără a acorda o mare importanță subiectului Apoi latră o serie de erori, îi prezintă pe actori drept protestanți politici și liber gânditori, doar pe baza că - și Pe Clphron a fost cândva în închisoare Vom avea mai târziu ocazia să apreciem adevăratul sens al politicii actorilor și rolul lui M lle Claire Faptele vor obliga să tragă concluzii contrare celor ale lui Oberton Însă este important că atunci când a vorbit despre semnificația socială a literaturii dramatice și a teatrului, s-a limitat să facă aluzii la unele episoade esențial minore și nu a folosit deloc Notele Secrete și celelalte surse ale sale în mod specific pe această problemă Taine, se pare, a tratat cu mai multă atenție întrebarea, menționând în diverse ocazii mai multe Fapte, complet uitate în prezent chiar și de către istoricii literari Dar toate aceste referiri sunt făcute de autor, ca și cum în interesul completitățíi exterioare a expunerii, sensul intern al Faptelor rămâne peste tot neapreciat Vorbind despre dominația universală a filosofiei, Taine numește tragedia, opera, chiar paradele târgului, drept lucrări ale direcției filozofice Dar cititorul trebuie să creadă pe cuvânt autorului, pentru că, în confirmarea cuvintelor sale, el numește trei piese de teatru, cunoscute de toată lumea - Oedipe, Tarare și le Mariage de Figaro a lui Voltaire, referitoare la a patra - Manco Capac - se limitează la Basho -recenzia lui mov - scurtă, dar atât de elocventă încât istoricul ar trebui să simtă nevoia să se familiarizeze mai bine cu piesa și să ne spună cum l-a expus pe Emile și Tratatul general Și, desigur, au existat mai multe astfel de piese: nu se spune un cuvânt despre asta În ceea ce privește popularitatea teatrului, Teng se limitează la • Taine Despre s R , Biblioteca "Ruivers" -X- narațiunea aceluiași episod cu doamna Clairon, despre care Oberton a relatat-o deja În altă parte, pe tema progresului material și moral al burgheziei, o notă se referă la drama Le philosophe sans le savoir, care înfățișa "cel mai înalt tip de burghez" * Mai târziu vom vedea că drama este într-adevăr foarte interesantă din punct de vedere social, dar eroul ei nu este un burghez, ci un nobil înnăscut, angajat în comerț și, prin urmare, mărturisește un fenomen de clasă cu totul diferit, despre care Ten relatează Astfel, de îndată ce istoricul, în judecățile sale despre dramă și teatru, depășește limitele Faptelor general cunoscute, el descoperă imediat absența unei cunoștințe apropiate independente cu acestea și cade în erori grosolane Drept urmare, nici măcar recunoașterea rolului filozofic al teatrului nu aduce niciun beneficiu prin prisma informației superficiale a istoricilor asupra problemei și a atitudinii extrem de ușoare față de semnificația acestuia Cele mai importante momente ale propagandei filozofice, care au avut loc în dramă și pe scenă, sunt marcate literalmente de două-trei cuvinte Aubertin, de exemplu, nu a considerat necesar să-și explice părerea despre publicul teatral, Taine a menționat doar "comedia Palissot" - iar între timp, în spatele acestor aluzii întunecate, se ascund fenomene de cea mai mare semnificație filozofică și politică În plus, pe baza observațiilor lui Taine, se obține din nou o idee falsă chiar și despre Fapte - indiferent de semnificația lor Istoricul din apropiere numește ' Lucas O s Deuxième édition, Citat mai sus prefață la prima ediție, Biblioteca "Ruivers" - XVIII - datele sociale și istorice referitoare la teatru sunt limitate Autorul, după ce a remarcat o trăsătură atât de originală a publicului secolului al XVIII-lea, nu a considerat necesar să o ilustreze cu "acte și să explice semnificația ei pentru propaganda filozofică Autorul a

acordat la fel de puțină atenție ideilor filozofice ale operelor dramatice Cel mai clar exemplu este povestea autorului despre activitățile lui Voltaire Vom vedea mai târziu ce semnificație a avut tragedia lui Oedip în istoria teatrului educațional, ce impresie a avut asupra publicului chiar și în versuri separate - autorul nu spune o vorbă despre aceste "acte" și se mărginește la remarci critice asupra relatarea meritelor artistice ale piesei ** În alt loc, autorul dă o idee complet greșită despre tragediile filozofice ale lui Voltaire, le ia toată influența asupra publicului doar notând că au fost scrise într-un gen pseudo-clasic Mai târziu ne vom convinge de total invers , dar este și mai important de remarcat neînțelegerea sensului autorului ne este deja familiară din alte lucrări istorice și literare Autorul nu știe să ia în considerare un conținut nou, un spirit nou în intrigi și personaje în spatele "formei tragediei lui Voltaire" tradiționale, el vede doar "sentimente și maxime îndreptate împotriva prejudecăților și abuzurilor" În ceea ce privește dramaturgii - iluminatori, autorul fie se limitează la caracteristici stereotipe, de exemplu, despre Beaumarchais, fie rămâne exclusiv în domeniul criticii de artă Lucas a apreciat mai bine decât Legnan teoriile literare ale lui Mercier, dar numai din punct de vedere artistic și literar-istoric Principiile sociale și politice care au dat naștere teoriilor lui Mercier sunt complet omise - și, în mod firesc, din toate dramaticele vaste "O s II, - ' O s P, Biblioteca "Ruinvere" - XIX - al activității lui Mercier, el numește o dramă minoră și evaluează doar meritele ei psihologice *v* Evident, Lucas a fost și mai puțin capabil să lumineze cu lumină adevărată chiar și acele fenomene, pe care le-a subliniat în prefața lucrării sale: "influența reciprocă a moralei asupra teatrului și a teatrului asupra moralei" În ceea ce privește mișcarea mainstream a epocii, aceasta a scăpat aproape complet de "atenția atentă" a autorului În fine, există în literatura franceză un pamflet care poartă un titlu chiar mai precis decât al lui Luc: Le théâtre et la philosophie au XVIII-e siècle de Fontaine cultural - public research Autorul a recitit unele dintre operele dramaturgilor secolului al XVIII-lea, a notat în ele locurile care exprimă una sau alta idee filosofică și a aranjat citatele sub rubricile corespunzătoare Rezultatul a fost o lucrare care seamănă foarte mult cu genul de colecții literare și instructive comune în secolul al XVIII-lea, diverse Esprit?, Dictionnaires, Abrégés O colecție similară foarte lungă, bazată exclusiv pe literatura dramatică, a apărut la Paris în sub titlul Esprit des tragédies et tragicomédies qui ont paru ■ depuis jusqu'en Iată, de exemplu, rubricile: Natură, Religie, Liberté, Prinț Rubricile lui Fontaine sunt adaptate la subiectele filosofiei secolului al XVIII-lea: aceasta este diferența esențială dintre o antologie a secolului trecut și pamfletul unui autor modern Evident, acest tip de lucrare nu poate oferi nici măcar o idee aproximativă despre propaganda ideilor prin scenă '° O s P a declarat că "practica" lui Mercier cedează "teoriei" lui, Luca remarcă: "Cependant il y a de l'intérêt dans sa Brouette du Vinaigrier Ce brave homme dont le tonneau est la cassette, et qui fait le bonheur de son fils avec Gog que sa pieuse avarice a ramassé, offer un caracter original L'emphase a nui aux drames de Mercier *'Ed Versailles, Biblioteca "Ruivers" - XX - Din toate observațiile anterioare devine clar scopul lucrării propuse Ov trebuie în primul rând să stabilească trăsăturile caracteristice generale ale filosofiei iluminismului, să-și determine locul în dezvoltarea culturală a omenirii, atitudinea teoretică și practică a filozofilor înșiși față de munca lor Concomitent cu soluționarea

acestor întrebări, trebuie să devină clar și rolul exclusiv al teatrului în propaganda filozofică Va fi deci necesar să analizăm noul gen de literatură apărut în secolul al XVIII-lea din punctul de vedere al principiilor filozofice, să caracterizezi poziţia socială a teatrului în epoca filosofică şi să reproducem fizionomia culturală a publicului Adăugările necesare la aceste date ar trebui să fie istoria luptei filosofice de pe scenă, luptă care a scos la iveală în întregime atât rolul social și educațional al teatrului, cât și poziția filozofilor în statul și societatea modernă Această parte a cărții se va ocupa de modalitățile prin care a procedat propaganda filozofică și, în special, va încerca să prezinte în lumina potrivită una dintre aceste moduri, neapreciate până acum de literatura istorică, scena teatrală Subiectul celei de-a doua părți este o analiză detaliată a mijloacelor folosite de propagandă pe această cale - elucidarea conținutului filosofic al operelor aparținând diferitelor genuri ale literaturii dramatice Materialul de aici ar trebui să servească pe picior de egalitate cu lucrările binecunoscute ale autorilor populari de până acum - piese de teatru și pamflete, complet uitate în vremea noastră, dar având semnificație în propaganda filozofică, stârnind adesea admirația sinceră a prietenilor noii gândiri și ai măsuri energice ale inamicilor săi Așadar, am recunoscut că este necesară revizuirea independentă a literaturii jurnalistice și de ficțiune a secolului al XVIII-lea, legată de dramaturgie și scenă, pentru a folosi în acest scop indicațiile Corespondenței, Însemnărilor, periodicelor, cu posibila completitudine a notării Faptelor literare și ob-
Biblioteca "Ruivers" - XXI- în viaţa virgină în epoca activităţii filozofilor Datele faptice ale acestor surse, recenzii și impresii ale contemporanilor de fiecare dată când ați verificat opere literare care au fost supuse criticii Această verificare a fost destul de favorizată de bogatele depozite de literatură din secolul XҮІП-γo din bibliotecile pariziene Aceasta se referă la programul cercetării noastre - este determinat de la sine Motivul principal al dramei - sentimentul - urma să fie reflectat cel mai îndeaproape în întrebările despre familie Aceste întrebări, la rândul lor, sub dominația privilegiilor de clasă și a prejudecăților sociale asupra fiecărui pas al individului în vechea ordine, ar fi trebuit, în mod logic, să aducă critica relațiilor sociale la coadă Cu aceste relații, și parțial chiar și cu condițiile familiei societății pre-revoluționare, principiile și activitățile practice ale clerului catolic sunt strâns legate Prin urmare, motivul dramatic se extinde în mod firesc la reforma religiei și a bisericii Problema politică este ultima verigă în mișcarea educațională Vom vedea că și el s-a supus în mare măsură tendinței ficțiunii moderne - sensibile și burgheze, iar anumite idealuri în domeniul politic s-au format independent de principiile teoretice - dar în deplin acord cu acestea Popularitatea largă a ideilor și stărilor de spirit care au pătruns în societate prin dramă și scenă ridică inevitabil întrebarea, ce rezultate a obținut propaganda filozofică până la sfârșitul secolului? Răspunsul este dat în documente autentice, cu cea mai deplină reflectare posibilă a punctelor de vedere ale națiunii franceze în ajunul revoluției - asupra tuturor întrebărilor ridicate de literatura educațională În acest sens, referirile la cahiers sunt ilustrații necesare ale succesului propagandei filozofice Drept urmare, îndrăznim să sperăm, munca desfășurată în cadrul acestui program ar trebui să aducă date noi în istoria ideilor transformatoare din secolul trecut, să lumineze Biblioteca "Ruivers" - XXII - să arunce o lumină mai strălucitoare asupra izvoarelor culturale care au alimentat supușii

vechii monarhii franceze, să deschidă în toată lărgimea lor actuală limitele influențelor filozofice - și să aducă astfel în contact mai strâns pe profesorii - gânditori care au pregătit reforma vechii societăți iar statul, cu ucenicii - figurile care au realizat această reformă Biblioteca "Ruivers" Filosofie secolul XVIII-γo L Niciunul dintre regii francezi, la urcarea pe tron, nu a fost întâmpinat cu atât de entuziasm ca Ludovic al XVI-lea Capitala și provinciile aflate în competiție între ele s-au străduit să-și declare devotamentul arzător noului suveran, credința în zilele viitoare mai bune ale Franței și surprinderea de perfecțiunile morale ale tânărului ei lider Pe statuia lui Henric al IV-lea din Paris a apărut inscripția Resurrexit În cântecele populare se cântau sentimentele paterne ale noului suveran pentru supușii săi Provinciile au aplaudat drama alegorică, care înfățișa moartea tuturor viciilor private și publice în fața unui monarh virtuos și uman Henric al IV-lea, unul dintre eroii piesei, a exclamat: "Mulțumesc lui Dumnezeu! Francezii au în sfârșit un rege!" * În timpul domniei lui Ludovic, aceste entuziasme s-au aprins din când în când cu o vigoare reînnoită, asupra unui eveniment sau altul din viața regelui Cu șapte ani și jumătate înainte de reuniunea Statelor Generale, parizienii au ovație în picioare * Memorii secrete, I oct - este dată o idee a unor astfel de cântece La Rennes, ian nua pe scena piesei Le couronnement d'un roi Henric al IV-lea: "Vive Dieu! Les Français ont donc un roil"-Corrispôndance littéraire (Grimm) X, - Nan va mai avea de înfruntat această epocă Uh Zap Artă Ivanova Biblioteca "Ruivers" - - , nașterea delfinului: în teatrele capitalei, dar în cuvintele unui contemporan, a fost o "fete of feeling" (] a fête du sentiment) ' Odată cu trecerea timpului, "sărbătorile" devin mai puțin frecvente cu cât oamenii devin deziluzionați de noul guvern și același Ludovic cere cenzură să fie deosebit de atentă la fiecare cuvânt din literatura modernă care poate fi luat ca o aluzie la viața și personalitatea unui rege sau regină * * Dar aceste neînțelegeri între suveran și supuși păreau să se pregătească să dispară complet chiar în momentul marii răsturnări În ajunul adunării reprezentanților poporului, regele a purtat cu poporul conversații cu adevărat paterne, chiar sensibile În vara anului , Ludovic al XVI-lea a declarat clerului că între statele generale intenționează să asigure pentru totdeauna libertatea și fericirea popoarelor sale, să finalizeze lucrarea de reînvie a regatului și de a stabili ordinea în toate sferturile sale În verdictul Consiliului de Stat din iulie a aceluiași an, citim despre dorința regelui de a transforma Statele Generale într-o familie numeroasă, având în frunte un tată comun Aceste discursuri au făcut o impresie puternică asupra tuturor moșiilor Franței Alegătorii se referă necontenit la ambele declarații ale regelui și le fac baza propunerilor și petițiilor lor În toată Franța are loc, de data aceasta, o adevărată "sărbătoare a simțirii", dovedită nu prin strigăte și aplauze, ci prin documente oficiale Începând cu prinții sângelui, toți francezii tind să vorbească * Mohy; Abregé de l'histoire du theatre français Paris , IV, * Victor Hallys Dabot * Histoire de la censure theatre en France, Pans p * Răspuns Durai la protestele clerului, iunie Arhivele Parlamentare I, Hotărâre a Consiliului de Stat al Regelui consimțind la convocarea Statelor Generale ale regatului, județ Chaasio Alegerile și caietele Parisului din , I, Библиотека "Руииверс" - - să vorbească cu suveranul - "limbajul simţirii" Alegătorii "dedică primele mişcări ale inimii recunoştinţei vie cu care sunt impregnaţi de patriotismul fără egal al autocratului august El, nemulțumit cu titlul prea obișnuit de Părinte al Patriei, dorește să câștige un alt, mult mai rar, titlu de

Regenerator de ia nație * * Alegătorii asigură că cea mai puternică dorință a inimii lor este să vadă deplină unitate și armonie a tuturor moșiilor din jurul regelui lor, ca tată de familie Așa spun ei în vecinătatea Parisului - În adâncurile Franței, aceleași sentimente sunt și mai impetuoase Ludovic al XVI-lea este considerat aici nu numai ca părintele supușilor: el este un model pentru toți suveranii Bunătatea inimii este recunoscută drept principala sa virtute Alegătorii își încheie ordinele cu o rugăciune pentru dreptate veșnică, astfel încât să servească drept apărare pentru cei mai drepti dintre suverani Sentimentele tind să se transforme în acțiune Alegătorii doresc să-l onoreze pe rege cu o poreclă excepțională și un monument deosebit de maiestuos A treia stare a Parisului cere ca în onoarea lui Ludovic al XVI-lea să fie ridicat cel mai magnific monument pe care Franța l-a dedicat vreodată gloriei regilor săi , iar unii provinciali propun să ridice acest memorial * Memorandumul prezentat Regelui de Monseniorul Conte d'Artois etc : "Principii subsemnati au plăcere să vorbească Majestăţii Voastre limbajul sentimentului Arhivele I, Chassin: The Elections IV, ; Caietul lui Meudon Caiet al parohiei CEssonnes, Arhivele Parlamentare IV, Ди поясненія мысля Caiet al familiei și al copiilor săi * Cahier si instructiuni ale celei de-a treia proprietati ale baiHage-ului rogat al Cassei Arhivele V, - * Chassin: Alegerile IV, Arhiva Ш, * Библиотека "Рууиверс" - - Nick pe ruinele Bastiliei, evident, în întregime: urâtul, că regele nu va avea nimic împotriva unuia dintre actele centrale ale revoluției "Clasa a treia din Rouen, numind "Tatăl Patriei", va duce la îndeplinire un monument pentru el, indiferent superior altor monumente ale capitalei, pentru ca, spun alegătorii, "străinii și posteritatea să înțeleagă importanța evenimentelor în care a fost ridicat monumentul și puterea sentimentelor (l'énergie des sentiments)) care a determinat o astfel de decizie " Juxtapunerea lui Ludovic cu Henric al IV-lea*, atât de populară la începutul domniei și aproape complet uitată de-a lungul timpului, reapare acum pe buzele alegătorilor Coloniștii de la periferia Parisului ar dori să vadă monumentul lui Ludovic al XVI-lea lângă monumentul lui Henric al IV-lea, deoarece ambii acești regi trăiesc unul lângă altul în inimile lor Frantsuzov" Alții nu sunt mulțumiți de un singur monument: statui spre gloria lui Ludovic al XVI-lea ar trebui ridicate în tot statul, chiar și în sate Dacă un sat nu are destui bani, atunci plantează un copac și dă-i numele Louis Prin aceste statui sau copaci trebuie păstrată carta libertății restaurată de acest rege Se va citi cel puțin o dată pe an în toate orașele și satele - la strigătele oamenilor " Alegătorii dau dovadă de mare ingeniozitate în poreclele frecvente cu care ar trebui să fie onorat Louis Cel mai simplu propus de nobilime: Ludovic al Franței - "în comemorarea a tot ceea ce Franța îi datorează acestui suveran generos" " Alte clase cel mai des "Arhivele, V ; Cahier des instructions et pouvoirs, que donnent les trois ordres des baillages de Montfort-l'Amaury et de Dreux Arhive Vf, Cahier de la Communauté des Grand et Petit Charowne, Fontarabte et Dépendances IV, Arhive, V, Cahier des habitants de la paroisse de Trid Arhivele V, ** Caietul parohiei Fosses, Arhive, Vf, *s Cahier de l'ordre de la noobiesse des baillages de Mantes et de Men-lan Arhiva Ш, Библиотека "Рууиверс" - - oferta - Binefăcător Bienfaisant și Tatăl Patriei O parohie din vecinătatea Parisului se gândește chiar la un epitet - Concurent al lui Carol cel Mare - Emulateur de Charlemagne Alegătorii constată că Ludovic urmează exact pe urmele lui Carol cel Mare, luptă pentru fericirea popoarelor sale și, fără îndoială, eclipsând toți suveranii intermediari

(eclipsera tous les princes intermédiaires) Chiar dacă nu reușește să-și îndeplinească intențiile, el încă merită deja nemurirea pentru că a avut astfel de intenții Onorurile atribuite suveranului sunt împărțite de ministrul său La Paris, ei cer un monument pentru Necker, împreună cu Louis, și o poreclă pentru el - Restauratorul Franței sau Bunul Ministru Acesta din urmă este propus în vederea reproșurilor la adresa consilierilor răi din genul Calonne, Lamoine f ' Stația a treia provincială este mult mai generoasă: își propune să-i aducă lui Necker trei coroane civile și să ceară Majestății Sale permisiunea de a atașa aceste coroane pe stema cetățeanului-ministru Astfel, apelul lui Ludovic al XVI-lea la sentimentul patriotic al supușilor săi era justificat într-o măsură suficientă Ordinele tuturor moșiilor au vorbit pe tonul declarațiilor sale paterne și adesea mărturiseau cu entuziasm recunoștința și încrederea oamenilor Dar în apelul guvernului, pe lângă declamația sensibilă, mai era o latură incomparabil mai serioasă a întrebării Credulitatea guvernului, chiar și sinceră, se baza nu atât pe bunăvoință, cât pe ignoranță La tribunal și în minister, acei oameni cărora li se adresau acum apeluri neobișnuite erau foarte puțin cunoscuți Expresii despre sentimentele paterne de putere ** Cahier des habitants de la paroisse et baronne de Ballainvilliers Archives IV, Chasem: Les élections III, ; IV, * Cahier du tier-état de la province du Maine Arhive IP, Biblioteca "Ruivers" - - pentru oameni, despre încrederea reciprocă și acordul emoționant ar fi trebuit inevitabil să provoace un ecou corespunzător în toate moșiile regatului Vom vedea mai jos în ce măsură sensibilitatea era folosită în secolul al XVIII-lea: nu degeaba autorul curiosului Mandat al patrulea consimțământ (Cahiers du quatrième ordre) a considerat necesar să se refere la "sensibilitatea națională"-la sensibilité nationale și> cu câțiva ani înainte de revoluția lui Necker, în tratatul semi-oficial, i-a numit pe francezi un popor sensibil Această sensibilitate a alimentat fără îndoială tirada lirică a ordinelor în mare măsură Timp de decenii a fost educat de literatura artistică și chiar politică - După ce dramaturgii și filozofii au spus că omul ideal este o ființă sensibilă - l'être sensible - la sfârșitul secolului, pentru stareț, cea mai înaltă laudă a catolicismului avea fi la religie sensibil** Sentimentul și sensibilitatea erau extrem de greșit folosite în epoca lui Rousseau: - vom vedea asta când vom prezenta originea noii drame Exemple ale acestui abuz sunt, printre altele, revărsările alegătorilor francezi în ajunul revoluției La baza entuziasmului patriotic stă, fără îndoială, adevărata atitudine tradițională a poporului francez față de monarhii săi Dar era de prea multe ori cu mult inferioară formei în care era exprimată și, în plus, se înțelegea cot la cot cu o dispoziție complet diferită Acest sentiment s-a arătat și în raport cu declarațiile regale, dar de data aceasta faptul a fost o surpriză completă pentru guvern, cel puțin pentru majoritatea electoratului Regelui îi plăcea că "locuitorii locurilor de provincie și aproape necunoscute * Chassin Les élections П, Le l'administration des finances de la France -Introducere p CLVIII Principes generali de la religion nationale, de către abbee Fauchet Chassin Mai puține selecții IV, Biblioteca "Ruivers" - nevoile" i-au spus fără îndoială dorințele și plângerile lor Era bine conștient de fermentul gândirii politice și sociale în rândul celei de-a treia moșii urbane și chiar în rândul claselor superioare De la reprezentanții acestei părți a populației se puteau aștepta multe dificultăți Nu așa, țăranii, care nu cunosc idei noi Așa a gândit guvernul și a contat pe voința oamenilor, care, după socoteala lui, nici măcar nu puteau citi, parada pentru a încerca planurile rebele ale

altor alegători În speranța secolelor de inerție și necunoaștere a "zonelor aproape necunoscute", guvernul a vorbit cu încăpățânare despre "vechile Forme" ale Adunării Statelor Generale Verdictul Consiliului de Stat din iulie și iulie spunea: regele va încerca cu siguranță "să se apropie de Formele timpurilor antice" El a apelat chiar și la cărturari și membri ai Academiilor pentru ajutor pentru a dezvălui deținătorului sigiliului datele referitoare la adunarea Statelor Generale și atunci maiestatea sa va putea stabili exact ce TÒ trebuie respectat la chemarea reprezentanților poporului şi în felul acesta "creează o adunare " Ceea ce se înțelegea prin aceste drepturi era parțial exprimat prin însuși titlul mandatului nobilimii: Cahier des citoyens nobles de Paris Citoyen este un cuvânt de origine nouă, care a intrat în vogă prin secundă m Prapastie Les élections IV, "biv eu, w Chasān Alegerile Caiet de nobili cetățeni ai vidului Parisului Constituţie ПI, Библиотека "Руиверс" - - o jumătate de secol ·· Un parizian de a treia stare explică sensul modern al cuvântului în cuvinte scurte și energice: ♦ Acest raționament reproduce întocmai opiniile lui Beccaria pe același subiect | o Alegătorii nu numesc sursele pentru că sunt siguri de popularitatea lor largă Uneori se menționează doar noile principii ale justiției și se trece imediat la reforme private, deoarece principiile sunt suficient de clarificate în literatură Montesquieu nu este singurul inspirator al alegătorilor El trebuie fie să împartă această onoare cu Rousseau, fie să-i cedeze locul singur Influența ambilor scriitori s-a reflectat într-una dintre constituțiile pariziene În frunte se află principiul: tous les hommes sont né libres et égaux en droits, apoi vine discuția despre puterea constitutivă - le pouvoir constituant - adică, națiunile - explică autorul, altele - autorități stabilite - les pouvoirs constitués Până acum - Contrat social Mai departe Caietul terțelor părți Vânătoare Alegeri Ш, , art De spiritul legilor VI: Pedepsele creșteau proporțional cu lipsa moravurilor sau mai departe de libertate чности Caiet: Moderarea legilor penale caracterizează blândețea moravurilor și libertatea guvernelor Observația a dovedit că severitatea extremă a pedepselor are efecte direct contrare scopului însuși al legii; că tinde să întărească sufletele și să facă moravurile crude prin familiarizarea imaginației cu ochelari atroce* ми Дидро Въ атомъ переводѣ glava Despre jurăminte гласитъ: Este o contradicție între legile și sentimentele naturale ale omului, ceea ce rezultă din folosirea jurămintelor pe care le cere unui acuzat pe care se dorește să-l facă om adevărat, atunci când are cel mai mare om interesul să nu fie / (Tratat de infracțiuni și pedepse Ediție nouă, Paris, Anul V p) sentiment natural care leagă omul de propria conservare este doar o violență făcută naturii umane, inutilă pentru descoperirea adevărului și propriu numai pentru a slăbi oroarea mărturiei mincinoase Vânătoare Ib ПI, şi Bémontrances du tiers-état du baiUage de Nemours Arhiva? TV, Uch Zaa , art Ivavoya ¿ Biblioteca "Ruivers" - - Esprit des lois: Puterile trebuie să fie strict separate - legislativă, executivă și judiciară Ei trebuie să fie necondiționat independenți unul de celălalt și să se respecte reciproc * ** În alte constituții și ordine, spiritul lui Rousseau domnește mult mai larg Electorul Parisului înzestrează naţiunea cu dreptul fundamental enunţat în Tratatul social: dreptul naţiunii de a preda puterea executivă căruia naţiunea doreşte trebuie recunoscut drept lege fundamentală Starea a treia a Parisului adoptă în mandatul său termenii filozofilor geneveni În capitolul din Declarația drepturilor citim: înconjurate de confortul luxului, obișnuiți, ca clerul și nobilimea, să se bucure de roadele muncii altora - s-au infectat cu multe prejudecăți ale claselor

superioare, sunt convinși - și de fapt Poate fi adevărat că interesele lor, opuse celor de la țară, își imaginează că comerțul și jurisprudența sunt mult mai importante decât agricultura, titlul de burghez este considerat mai onorabil decât titlul de țăran "Între timp, țăranii sunt cei care susțin țara Morala lor se distinge prin puritate excepțională, munca lor este cea mai utilă, nu își creează bunăstarea în detrimentul altora și, atunci când sunt eliberați de sărăcie, cresc astfel bogăția națiunii până la cea mai mare măsură "Orașul principal din Nemours Baliage este mândru de faptul că mai puțin decât alte orașe ale regatului sunt infectate cu prejudecăți și nu recunosc principiile care umilesc fermierii și dăunează ocupației lor nobile Dimpotrivă, cetăţenii acestui oraş, făcând un extras din mandatele diferitelor parohii şi comunităţi ale balajului, recunosc sincer că le aparţine, decât în Biblioteca "Ruivers" - - îşi datorează trăsăturile speciale concetăţenilor lor Multe rele, abuzuri și nedreptăți, la care nici nu s-au gândit înainte, le-au devenit cunoscute grație poruncilor sătești Orasenilor le este frica sa rateze plangerea vreunei parohii Ea adaugă la mandatul său instrucțiunile sătenilor, sperând că astfel dorința rezonabilă a ultimului fermier va ajunge la cunoștințele neamului și ale regelui Elaboratorii ordinului s-au familiarizat evident, temeinic și temeinic cu condițiile vieții țărănești din balia lor Probabil că au făcut mult mai mult - au încercat să-i lumineze pe țărani despre căile care duceau la îndreptarea relelor și a nedreptăților Tabloul activității comune a orașului și a mediului rural este clar: satul pune la dispoziție orașului material faptic, îl familiarizează cu situația reală a diferitelor ramuri ale administrației de stat, cu datele economice ale industriei agricole Orașul trage concluzii generale și schițează un plan de reforme dezirabile Se poate întâmpla ca un orășean să propună același plan unei adunări satului, iar apoi în mandatul satului vom găsi un proiect de constituție detaliat cu toate definițiile teoretice obișnuite Această activitate lămuritoare a orăşenilor în rândul oamenilor este dovedită de Fapte De îndată ce știrea convocării Statelor Generale s-a răspândit în toată Franța, întreaga țară a început să se miște A îmbrățișat întreaga populație, nu a trecut de cele mai îndepărtate sate, s-a reflectat în victime atât de nefericite ale opresiunii feudale precum au fost montanii jurasici Semnificația acestor oameni a devenit deodată clară pentru stăpâni, care abia știau de existența lor Guvernul a recunoscut dreptul de vot pentru aproape întreaga populație Doar zilieri și artizani care nu aveau Arhivele IV, Biblioteca "Ruivers" - - fără proprietate și nu a plătit impozite directe Privilegiații trebuiau să-și asigure voturile alegătorilor care nu aveau nici măcar nume de familie Și de foarte multe ori semenii nici nu trebuiau să recurgă la agitație: era ușor să dicteze orice ordin Un exemplu de acest tip de ordine poate fi considerat o petiție a unei parohii din seneschalstvo din E Enoriașii îi cer regelui un lucru - ca domnul lor să fie plătit de către rege datoria: datoria se calculează cu mare grijă și plată este recunoscut ca un avantaj pentru petiționarii înșiși Dar alegătorii fără nume nu puteau pretutindeni să fie atât de supuși și neputincioși Atunci nobilimea a trebuit să "cerșească voturi" (mendier les suffrages) Au apărut circulare (lettres circulaires), menite să cucerească populația rurală în favoarea cutare sau aceluia domn Orice clasă putea alege un reprezentant dintr-o altă clasă, chiar am strigat un blestem asupra unuia dintre pamfletele pariziene care, pe baza exclusivității clasei, nu a oprit alegerea sa asupra unui membru demn al unei alte medii privilegiate de clasă Orășenii puteau îndeplini cu ușurință acest

ordin, dar țăranii se aflau într-o cu totul altă poziție Doar printr-o întâmplare deosebit de norocoasă au putut găsi în mijlocul lor o astfel de persoană, care, de exemplu, este constituită drept idealul viitorului într-unul dintre mandatele provinciale parohiale: o persoană care știe să scrie și să citească, care cunoaște legile țării sale, care este conștient de imperfecțiunile ordinii existente și înțelege motivele imperfecțiunilor și modalitățile de corectare *** În asemenea împrejurări, pentru populația rurală era necesar ajutor din afară, și a apărut în persoana orășenilor ·* Cahier des habitants delà paroisse de ce lieu de Brue Archives VI, L· ** L'assemblée des trois ordres Chassin Les alegerile III, ·* Instructions de la paroisse de Sulpice de Chevannes Arhivele IV, Biblioteca "Ruivers" - - Circularele nobilimii au stârnit imediat un protest corespunzător din partea statului a treia, care poseda mijloacele unei lupte electorale teoretice Societățile au apărut în scopul agitației electorale Din cine constau, arată următoarele date În Anjou, Societatea Burghezilor a fost organizată pentru a proteja drepturile oamenilor și pentru a educa țăranii Publicat în Champagne: Scrisori ale burghezilor de Troissy către compatrioții și vecinii lor În Provence, a apărut un Catehism al Trei Stații pentru toate provinciile Franței *\ Drept urmare, satele au fost rapid inundate de broșuri, fluturași, care explicau țăranilor situația politică a momentului Unul dintre aceste pamflete, Avie aux habitants des champagnes, s-a adresat țăranilor cu acest discurs: "Fermierii", Ca răsplată pentru munci dureroase și folositoare, tragi o existență aspră Taxele excesive vă împovărează, exigențele urâtoare vă iau o parte din recoltă Tot felul de animale vă devastează aola - și a ce flageluri nu sunteți victime! Mai departe, ne aflăm tot timpul în sfera ideilor și chiar a termenilor lui Rousseau: auzim că fiecare acord social - toute convention sociale - are scopul posibilei bunăstare a celor care se unesc în societate; aflăm că deputații sunt aleși doar pentru că națiunea nu se poate aduna în totalitate - în totalitate, că națiunea are dreptul de a încredința oricui puterea executivă, dar, în funcție de diferitele condiții istorice și locale, este cel mai util să transferăm această putere autocratului - în cele din urmă, în frunte, constituția pune principiul: "toate puterile rezidă în esență în națiune și totul decurge din ea" Întreaga ordine în acest fel este o reproducere destul de exactă a ideilor Filosofului de la Geneva și li se pare destul de firesc compilatorilor ordinului să-l numească pe Rousseau un scriitor excelent și să depună aici mărturie despre Ludovic al XVI-lea "sentimente de dragoste, respect și recunoștință " Capitolele separate din ordine poartă titluri care își datorează originea autorului unor discursuri celebre despre starea naturii Locuitorii parohiei Rosny - sous les bois de Vincennes, propun în proiectul de constituție o revenire la libertatea naturală - Retour à la liberté naturelle Dar această întoarcere nu este nicidecum un apel la trecerea în pădurile primitive Se știe că Rousseau însuși a scris simultan un discurs despre originea inegalității, a luptat în perla creației unui om natural mitic și a declarat că nu caută deloc să rupă legăturile sacre ale societății și își lasă cititorii să se supună legile și onorează suveranii buni și înțelepți Evident, este posibil pentru compilatorii comenzilor '* Cahier des plaintes et doléances des habitants de la paroisse de Passyles-Paris Arhivele V, - Despre neîncrederea deputatului, cf Vezi și Cahier du tiers-état de la vide de Paris Arhivele V, , art n Quelle est l'origine de Vinegaliiéparmi les hommes Prefață și note Biblioteca "Ruivers" - - a fost să vorbesc despre restabilirea libertății naturale și să înțeleagă nimic mai mult,

nimic mai puțin decât distrugerea feudalismului și crearea unei monarhii constituționale Pentru a nu intra în detalii, vom analiza una dintre cele mai complete ordine țărănești Aici sunt adunate împreună toate caracteristicile împrăștiate în alte ordine În fața noastră este o imagine vie a sentimentelor loiale împletite cu idei noi Se aude în mod constant vocea devotamentului tradițional al supușilor față de monarhul lor și aici, în fiecare rând, există un indiciu că fosta integritate a stării de spirit politice este ruptă de noile curente și de ambele forțe - vechiul sentiment și noul gând merg o parte alături - neîmpăcați, străini unul de celălalt și parcă plini de frică de a intra într-o luptă decisivă reciprocă Țăranii parohiei d'Essonnee își declară sinceră încredere în rege și numai pe baza acestei încrederi decid să-i prezinte plângerile Dar declarația se află la sfârșitul discursului adresat regelui și domnilor noștri, Statelor Generale Compilatorii numesc ordinea un tratat, iar acest lucru este adevărat În întreaga colecție de instrucțiuni, nu există niciun alt scris cu o astfel de consecvență și completitudine logică Rousseau nu ar refuza să semneze această lucrare, cu atât mai mult cu cât el este adevăratul ei autor Primele rânduri scriu: Oamenii sunt egali prin natura lor și așa trebuie să fie în ochii legii Dar aceasta nu este egalitate absolută Rousseau, chiar și în al doilea argument, a recunoscut inegalitatea forțelor fizice și morale în oameni În Contractul Social, el s-a înarmat împotriva stării de natură și a găsit posibil să glorifice "neîncetat" trecerea omului de la starea de natură - adică adică, după noua viziune a Filosofului, de la starea animală la civilă Egalitatea naturală i se pare acum lui Rousseau - ilegală, imorală: el predică egalitatea prin acord - prin convenție - și prin lege " Cam atât de egal- n Arhivele V, "Du contract social I, Biblioteca "Ruivers" - - SvЂ spun redactorii mandatului Merg și mai departe, toate pe urmele autorității lor Rousseau, după discuțiile sale generale, a scris un tratat despre constituția poloneză - și aici el a reprezentat nu numai supunerea unei persoane la statutele civile, ci a introdus un sistem complex de distincții personale și de clasă, a stabilit grade și ordine, a recomandat ca rândurile cetăţenilor să fie marcate cu medalii speciale Autorii mandatului proiectează astfel de distincţii i în vederea deşertăciunii umane şi cu scopul de a stârni competiţia între cetăţeni, linguşindu-i în faţa ochilor patriei Acestea sunt tocmai motivele lui Rousseau " Înainte de a stabili detalii, enoriașii dau o serie de definiții teoretice cu caracter general Ei dedică un întreg capitol discuției: Despre oameni în general și legătura lor în societate, ei determină ce este un stat, o persoană liberă, libertatea în general Recunoaște două tratate - (convenții, contract) unul care stabilește societatea civilă, celălalt care creează guvernarea Forma politică este rezultatul unui acord: o monarhie, de exemplu, a apărut pentru că mai multe familii, societăți sau triburi destul de libere - unite între ele, au stabilit legi diferite pentru binele comun și au încredințat executarea lor unei singure persoane Acesta a fost începutul tuturor societăților civile Pentru francezi, desigur, cel mai important este să cunoască instituțiile primare ale țării lor Întocmitorii mandatului în cauză cunosc bine rânduielile vechilor regi, se referă liber chiar și la legea salice și la lucrări învățate de politică și istorie antică Dar nicăieri nu găsesc indicii precise pe ce bază s-a format alianța cuceritorilor și învinșilor în Galia antică Alegătorii se referă în mod constant la vârste îndepărtate drept "epoca ignoranței " Considérations sur le gouvernement de Pologne Cap VI, HIP "Cahier, cap VIII: Divisions des personnes de l'ordre du tiers-ètat,

Arhivele IV, *" Cahier Cap XII Uh Companie Artă Iluauoua Biblioteca "Ruivers" - - și iluzii " Ar fi zadarnic să așteptăm de la această epocă răspunsuri la cerințele vieții moderne, iar compilatorii mandatului au decis să urmeze "exclusiv lumina rațiunii" - nous avons osé suivre les seules lumières de la raison - și în acest fel pentru a-și confirma ideile Acest lucru nu înseamnă că alegătorii se vor preda cu indiferență primului trend nou pe care îl întâlnesc Criticând vremurile de barbarie, ei vor respinge în literatura politică modernă tot ceea ce scutește vechile prejudecăți Ei trec peste cartea lui Montesquieu, limitându-se la o remarcă denigratoare despre definiția lui a principiului monarhiei - onoare, l'honneur - dar pentru asta citează în grabă tratate politice care sunt de acord cu teoriile lor Montesquieu reprezenta privilegii și numai această împrejurare trebuie să fi stârnit o ură reală față de autorul Spiritului legilor în rândul oamenilor care susțin că orice privilegiu este contrar legii naturale și civile Prin urmare, privilegiile sunt rezultatul unui sechestru, iar fiecare sechestru trebuie considerat o scuză - pentru a încălca contractul social - annuler le contrat Societatea nu poate exista dacă puterea domnește în ea: trebuie sfâșiată - it faut la dissoudre Dar dezacordul total cu Montesquieu nu îi împiedică pe alegători să-și folosească ideile atunci când aceste idei îi ajută în critica lor asupra relațiilor morale și sociale Analizând principiile diferitelor forme de stat, Montesquieu recunoaște virtutea drept principiu al republicii și definește virtutea politică ca dragoste pentru patrie, capacitatea de a se sacrifica pentru binele comun: la vertu politique est un renoncement à soi-même Aceste cuvinte sunt repetate literal de către cei care întocmesc mandatul: "Ce altceva este virtutea, dacă nu un sacrificiu nobil și voluntar al personalității și al tuturor intereselor personale în folosul patriei?" " Cahier Cap VP, VI De l'esprit des lois, III, IV Biblioteca "Ruivers" - - O asemenea coincidență a mandatului cu cartea lui Montesquieu este un accident rar Alegătorii au o autoritate diferită Spiritul lui Rousseau plutește deasupra adunării Se reflectă chiar și în Ordinul Pedepsei Raționamentul strict logic este întrerupt brusc de revărsări lirice în cinstea celei de-a treia stări, adică a poporului, în cinstea armoniei care domnește în natură: ea, în ochii autorilor, este prototipul ordinii sociale Aceste delicii înaintea celei mai mici insecte, înaintea găleților gigantice, înaintea soarelui, a mării nemărginite - toate acestea îmi amintesc viu de numeroasele pagini ale Mărturisirii, Emil, Noua Eloise Tot acest lirism și teorie nu este nicidecum o declamație a imitatorilor frivoli și a Fantazerilor Ordinea se distinge printr-un ton foarte serios Fără urme de pasiune radicală, Efecte exterioare, străduință - de a se arăta cu îndrăzneala ideilor și frumusețea Formei - în care filozoful genevan nu este întotdeauna fără păcat Dimpotrivă, alegătorii încearcă sincer să construiască o clădire nouă pe pământ vechi și să nu sperie sau să supere pe nimeni Acolo unde este posibil, se bazează pe ordonanțe și, în general, simt un mare respect pentru tradițiile istorice, dacă acestea nu sunt prejudecățile ignoranței și barbariei Față de ideea puterii regale și a personalității regelui, alegătorii sunt reverenți: "acesta este un monarh amabil, nobil> și sunt "supusi buni și credincioși - boneet loyaux sujets > Necker - "un iluminat curajos ministru> Cu devotament cu adevărat filial, enoriașii vorbesc despre curatorii lor, arată munca lor în frig și căldură și mijlocesc pentru îmbunătățirea situației lor financiare Aceleași sentimente sunt valabile și pentru religia catolică - ordinul cere doar ca slujba să fie efectuată în limba franceză - o

cerință foarte frecventă în ordine - în special în cele rurale * Cahier Cap VIII, XI Cu titlu de exemplu, Confesiuni IV, , Nouvelle Héloisse I, lettre XXIII, pp Emüe IV, Cahier chap, XI, culte pullic cp Cahier de la paroisse de Fosse, * Biblioteca "Ruivers" - - Această simpatie a alegătorilor pentru multe dintre fundamentele esențiale ale vechii ordini - alegătorii care decid chestiunile de politică generală cu atâta îndrăzneală în spiritul ideilor noi - dovedește aspirațiile sincer pașnice ale redactatorilor de mandate Ei credeau cu adevărat în guvern și se așteptau la beneficii importante din bunăvoința regelui și a ministrului său Alegătorii și-au împărțit destul de sincer simpatiile între rege și oamenii care și-au lărgit orizontul mental În mandatul parohiei d'Essonnes, una dintre cele mai importante forţe ale ordinii publice este recunoscută drept "scriitorul l'homme de lettres - luminând societatea şi arătându-i noi căi către fericire" Aceasta este o trăsătură foarte caracteristică: redactorii de ordine manifestă un respect profund pentru iluminare și o preocupare sporită pentru educație Iluminatorii, am văzut, sunt chiar numiți pe numele lor, iar alegătorii înșiși îi desemnează drept reprezentanți Reforma educației ar trebui să fie pe primul loc Și aici, desigur, cel mai curios lucru dintre toate este problema învățământului public și, mai mult, o întrebare decisă chiar de popor Țăranii din diferite părți ale Franței explică în mod egal guvernului beneficiile alfabetizării universale Dacă populația rurală știe să citească și să scrie, va înțelege mult mai bine și mai devreme cum pot fi eliminate abuzurile, ce mijloace pot fi folosite pentru a ajuta oamenii în lupta lor împotriva nenumăratelor dezastre Țăranii din diferite localități puteau apoi să intre în relații între ei, să împărtășească între ei informații despre agricultură - "o știință frumoasă, încă foarte imperfectă, dar foarte capabilă de a fi îmbunătățită" Nu numai pământul Archires IV, &CÓ art Zo Alegătorii susțin că enoriașii, din cauza necunoașterii limbajului liturgic, fie se plictisesc la biserică și vorbesc unii cu alții de parcă ar fi pe stradă, fie pur și simplu evită să meargă la biserică Cahier du tiers état de la prévôté et vicomté de Paris hors les murs V : art de cult **Cahitr cap XI: De l'ordre public Biblioteca "Ruivers" - - întrebări banale puteau fi hotărâte de țărani: "o mulțime nenumărată" de alte subiecte ar deveni disponibile pentru discuția lor - Ca urmare, țăranii propun să înființeze școli în toate satele și să le dea țăranilor dreptul de a recomanda ei înșiși profesorii și de a-i schimba în caz de nevoie Acest raționament este tipic unui număr de comunități, parohii și sate Educația ar trebui să fie gratuită, cel puțin pentru cei săraci, taxele profesorilor și întreținerea școlilor sunt uneori atribuite mănăstirilor și clerului - Țăranii nu vor doar să socotească personal cu profesorii, ci prezintă programe de predare gata făcute În aceste programe, un element deosebit de comun este remarcabil - studiul moralității - é tude de la morale Școlile sunt recunoscute ca focare ale moralității Majoritatea instrucțiunilor descriu scopul școlii în acest fel: școala trebuie să instruiască elevii în tot ceea ce este necesar pentru moralitate și educație - les moeurs et Géducation * ** Alții adaugă studiul politicii la morală: școala trebuie să educe cetățenii, trebuie să-i informeze asupra conceptelor corecte de drepturi și obligații În acest scop, se recomandă chiar alcătuirea unui singur manual clasic pentru întreaga țară ·* Arhiva IV ·· Carnetul d Air Community Arhivele III Caietul comunității din Brillon Ш, Caietul satului Ib I, pensia lui d'Alembert a variat între și de livre Scrisori I, Biblioteca "Ruivers" - - și protestează imediat împotriva guvernului și a agenților săi care atacă un cunoscut partid

de scriitori Abatele Morlet a fost dus la Bastilia pentru un pamflet împotriva unuia dintre dușmanii filosofiei d'Alembert îi scrie lui Voltaire: "Tot Parisul țipă, tot Parisul este interesat de el" Toate acestea fac ca autoritățile să trateze prizonierul cu o grijă extremă, să-i arate chiar și respect Diderot, chiar mai încrezător decât Voltaire, privește legătura partidului său cu opinia publică În timpul războiului aprig ridicat de libeliști - dramaturgi împotriva filozofiei, Voltaire a devenit îngrijorat și a început să se plângă de indiferența lui Diderot față de acest război Editorul Endo-Campedia, după cum vom vedea, care, mai mult decât toți prietenii săi, a fost supus la tot felul de calomnii, i-a scris lui Voltaire un răspuns demn: "Te-ai plâns, așa cum mi-ai spus, de asta că nu am fost auzit deloc în timpul scandalului care a umilit atâția scriitori și a oferit atât de distracție societății laice Dragul meu profesor, am considerat că este mai potrivit pentru mine să păstrez o distanță destul de mare Acest rol era atât decent, cât și sigur Într-un astfel de caz, publicului ar trebui să i se acorde - răzbunare " Având în vedere acest lucru, Diderot nici nu a considerat necesar să se familiarizeze mai îndeaproape cu lucrările dușmanilor săi Opinia publică care l-a apărat pe Voltaire și pe asociații săi nu a fost doar "strigătul Parisului" d'Alembert vorbeşte cu aceeaşi încredere despre simpatia tuturor poporului iluminat din Europa Acest fapt este cel care înalță în mod special în ochii lui sensul activității lui și a oamenilor săi asemănători Dar în scrisorile lui Voltaire întâlnim un indiciu extrem de important: îi vom putea evalua mai târziu semnificația deplină Voltaire descompune în mod repetat remarcile tăioase despre oamenii mici - "cizmari și slujnice" El chiar Literele I, lio *°* Oeuvres de Denis Diderot Paris , or XII corespondență p Biblioteca "Ruivers" - - declară răspicat că nu se așteaptă deloc să lumineze această clasă Acest lucru se spune imediat după declarația că l'infâme, adică superstițiile religioase, și-au pierdut orice credit în rândul "oamenilor respectabili" Mulțimea superstițioasă se opune acestor "oameni respectabili" Iritarea lui Voltaire împotriva straturilor inferioare ale democrației a provenit din ura sa profundă față de cele mai mici manifestări de religiozitate tradițională și credulitate devotată Dar vom fi convinși că această iritare nu a înrobit gândirea socială a lui Voltaire și nu a interferat cu activitatea personală extrem de umană și luminată Filosoful a avut în repetate rânduri ocazia să se convingă că până și indignarea sa filosofică nu este în niciun caz întotdeauna bine întemeiată Într-o scrisoare către d'Alembert există o coincidenţă originală a concepţiei dispreţuitoare a lui Voltaire despre ignoranţa mulţimii şi a Faptului, care mărturiseşte cu totul altceva Este vorba despre aceiași dușmani ai enciclopediștilor "Ești admirat", întreabă Voltaire, "poreclele pe care proștii le dau anumitor oameni?" * "s Mult mai târziu, în timpul călătoriei sale pe moarte la Paris, Voltaire a putut auzi de la aceiași oameni o poreclă extrem de măgulitoare pentru el însuși Pe străzile pariziene, el a fost însoțit de un strigăt unanim: l'homme aux Calasi Și acest strigăt, potrivit unui contemporan, repezit din toate clasele, de la oameni respectabili și din turmă, repetând constant: "Acesta este Voltaire, acesta este apărătorul nefericiților asupriți, cel care a salvat familia lui Kalas și Sir-ven" " Iar martorul ocular consideră aceste delicii o recompensă firească pentru o persoană care a cucerit literatura mai mult respect și demnitate, iar opinia publică mai multă putere Letters de L de Voltaire, I, '°l Scrisorile I, ""
Desnoiresterres Voltaire et la société au XVIII-e siècle, Paris VPI,

Biblioteca "Ruivers" - - liber și mai independent de cealaltă putere avântată, cu excepția talentului și a rațiunii Evident, această putere se simțea atât de liberă și [independentă] pentru că nu era limitată la o singură clasă sau chiar doar la clasele superioare, la toți așa-zișii "oameni onorabili" A fost o putere care considera la fel de multe elemente eterogene în loialitatea sa ca și puterea oficială a guvernului Până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, aceste două puteri s-au împotrivit, dar opinia publică s-a grăbit să-și declare existența în toate părțile Franței : ordinele au fost folosite fără să știe înaintea ideilor, sentimente declarate de profund respect față de oameni - cele mai puțin respectabile din punctul de vedere al vechii ordini A avut loc o victorie decisivă pentru figuri care, de-a lungul deceniilor, au introdus în conștiința societății noi idei despre îmbunătățirea socială și politică, noi vederi asupra persoanei însuși ca persoană, ca cetățean Aceste idei și vederi au primit încă de la început denumirea de filozofia secolului al XVIII-lea, denumire care nu corespunde subiectului Cultura umană nu cunoaște o singură școală filozofică care să fi avut rezultate practice asemănătoare în vreun fel cu cuceririle scriitorilor secolului trecut Nicio filozofie nu a fost niciodată identificată nicăieri cu opinia publică Acest lucru s-a întâmplat pentru prima dată în Franța și a distrus toate ideile obișnuite despre dezvoltarea și creșterea oricărui fel de doctrină filozofică Pentru a înțelege caracterul excepțional al filosofiei secolului al XVIII-lea, trebuie să ne întoarcem în primul rând la opiniile personale ale filozofilor asupra muncii lor și asupra rolului lor social Aceste opinii sunt cele care ne explică puterea ideilor și teoriilor, fără precedent în istoria civilizației, proclamate nu de vicii inspirate, ci pur și simplu de scriitori talentați Grimm: Correspondence litteraire XII, Biblioteca "Ruivers" - - IL Reprezentanții celor mai eterogene teorii politice și filosofice ale secolului trecut sunt de acord cu privire la evaluarea unui sistem filozofic, lăsat moștenire de lumea antică: toate hrănesc aceeași surpriză entuziastă față de principiile înalte ale școlii stoice Un exemplu a fost dat de Montesquieu în Scrisorile persane "Când nenorocirea se abate asupra unui european", se spune aici, "are o singură consolare - citirea unui anumit filosof pe nume Seneca " În Spiritul legilor, Montesquieu vorbea și mai energic despre filosofia stoică Un întreg capitol îi este dedicat Potrivit autorului, în lumea antică nu exista o singură școală filozofică care să profeseze principii mai demne de o persoană și mai capabile să educe oameni virtuoși decât școala stoicilor Moartea filozofiei lui Zeno Montesquieu consideră unul dintre dezastrele întregii omeniri Numai această filozofie a putut să creeze cetățeni, doar ea a format oameni mari și mari împărați Montesquieu este purtat de stoicism într-o asemenea măsură încât nu se retrage înainte de glorificarea împăratului Iulian, deși entuziasmul său este în contradicție directă cu opiniile autorului asupra semnificației culturale a creștinismului În concluzie, Montesquieu face o remarcă extrem de importantă: "Născuți pentru societate, ei, stoicii, credeau că scopul lor era să lucreze pentru ea, iar această muncă nu li s-a părut împovărătoare, pentru că au găsit în ei înșiși răsplata muncii; fericiți de Filosofia lor - au crezut că numai fericirea altora o poate crește pe a lor " '** Litere persane St Petersburg , p t , pp , etc Biblioteca "Ruivers" - - postulează filozofii secolului al XVIII-lea ca pe o falangă îndreptată împotriva oricărui fel de tiranie, animată de un sentiment de filantropie universală - philanthropie unirevseUe " " În fruntea Falangei se afla

Voltaire, care în cursul vieții sale a devenit apărătorul recunoscut universal al victimelor - "fanatism religios și neadevăr judiciar În timpul transferului cenușii lui Voltaire la Panteon, cuvintele au fost înscrise pe sarcofag: Il defendit Calas Sirven, Labarre și Montbally Aceste nume mărturiseau faptele de umanitate ale Filosofului, cunoscute lumii întregi Dar nici Franța, nici Parisul nu au cunoscut mai multe fapte bune "Filosofia mea este sensibilă", a scris Voltaire și a justificat acest lucru în practică În povestea cu Sirvan, Frederic al II-lea a dat dovadă de generozitate exemplară Voltaire i-a raportat cu această ocazie lui d'Alembert: "Această picătură de balsam a căzut pe rănile cauzate raţiunii şi inocenţei; nu m-a ușurat prea mult, dar nu m-a vindecat Mi-e rușine să fiu atât de sensibil, atât de receptiv la vârsta mea Sufar de un cutremur la Constantinopol , plâng pentru oameni cărora li se smulge limba "Dalamber, în opinia prietenului său, a tratat toate aceste lucruri cu sânge rece "Stomacul tău digeră bine, al meu nu Tu ești încă tânăr, iar eu sunt un bătrân bolnav, iartă-mi durerea Tocmai am citit în Gazette de France că vreo bătrână a fost lovită de tunet - iar tunetul nu a căzut în capul judecătorilor din Abbeville! Este posibil să suportăm acest lucru indiferent? Evident, numai sub presiunea tristeții profunde și a gândurilor sumbre, Voltaire i-a putut reproșa lui d'Alembert indiferența: alteori îl salută ca fiind persoana sensibilă și cea mai nobilă din tot Parisul **' n" tmeai des progrès de l'esprit, humain Un IX p - *" Oeuvres comp Ed , or , p , cp p ; t p Biblioteca "Ruivers" - - Diderot, nu mai puțin decât d'Alembert, a știut să vorbească cu Voltaire pe un ton energic, chiar mândru, când Voltaire a cerut să fie oprită publicarea Enciclopediei, care căzuse sub cenzura Sorbonei Neînțelegerea aproape s-a încheiat într-o pauză, dar Diderot a continuat să aducă un omagiu meritelor lui Voltaire "Glorios și tandru prieten al omenirii", i-a scris el patriarhului, desenând în câteva cuvinte întreaga imagine El îl informează pe Voltaire cât de multă suferință le provoacă faptele bune fanaticilor filozofi, v Și filozofii profită uneori de această împrejurare: transferă sume importante de bani însuși Arhiepiscopului Parisului pentru a le distribui celor săraci Dar principalul domeniu de caritate al lui Voltaire a fost Fernvie Acest lucru era cunoscut în toată Franța, în timpul revoluției și-au amintit de "semnul Ferney", ca eliberator al întregii țări din jurul castelului, ca luptător pentru libertatea muntenilor din Jura, sugrumați de sclavia feudală Vizitatorii din Ferney spune ce sentimente calde l-au unit pe Voltaire cu oamenii de rând Soldații participau uneori la spectacole filozofice ca gardieni și refuzau cu hotărâre să fie plătiți: "L-am văzut pe Voltaire", au spus ei, "iată răsplata noastră" Voltaire a fost încântat și a invitat soldații să vină să ia masa la castelul său ori de câte ori au vrut Voltaire și-a transferat simpatia către oameni, nevoile lor și pe o etapă mai largă În continuare, ne vom familiariza cu părerile sale sociale Acum să ne amintim participarea sa activă la problema financiară care a apărut între țara sa vecină, Sekh, și Departamentul Financiar Phi- Oeuvres de Denis Diderot Parie , XII, pp , Aşa face d'Alembert la începutul anului , în numele întregii companii şi după o consultare prealabilă cu fraţii Oeuvres compì, de VMaire Ed , or p ' * * Mémoires de Condorcet Paris , , Laurent op cit XIII p •M Chabanon Tableau de quelques circumstances de ma vie Paris p Biblioteca "Ruivers" - - filozoful a descoperit arta unui adevărat politician, apărut personal în adunarea statelor locale Populația i-a oferit o ovație entuziastă Caii i-au fost încununați cu lauri, flori aruncate peste trăsură, pe tot drumul - în fiecare sat - strigăte unanime s-au

repezit în întâmpinarea filosofului: Yive le roii Yive îoltaire! Descriind această procesiune triumfală, un contemporan adaugă: "Chiar și pentru o persoană care este cea mai insensibilă la fericirea vecinilor săi și în gloria personală, o astfel de zi ar fi una dintre cele mai strălucitoare zile din toată viața sa, cu atât mai mult pentru Voltaire, care poseda cel mai înalt grad de întuneric și alte sentimente " Voltaire s-a amestecat în treburile vecinilor săi, mizând pe Turgot El a salutat noul minister ca fiind o epocă de aur în istoria Franței Această credință a cuprins cu o forță deosebită țara în care a trăit Voltaire Așa a declarat el însuși, indicând în același timp un program de reforme - instituirea unui comerț liber cu cereale și abolirea taxelor în natură "Aceste două măsuri preliminare", a scris Voltaire, "am în vedere salvarea Franței" Problema nu a putut fi finalizată În țară s-a format o opoziție împotriva planurilor democratice ale lui Voltaire, Turgot a fost forțat curând să părăsească ministerul - iar în ordinea celei de-a treia state a țării Gex citim cereri pentru tocmai reformele pe care le plănuia Voltaire Aceeași ordine ne explică natura activității lui Voltaire și de unde a venit opoziția Știm că Sindicul s-a ridicat împotriva lui Voltaire Nawaz îi clasifică pe sindici printre dușmanii naturali ai poporului: aceștia sunt toți proprietari bogați și primul sindic al celui de-al treilea stat din nobilime și, în plus, subdelegați de comisariat - În asemenea condiţii, sindicul nu avea legături strânse cu ţara, îi era total indiferent *·* Desnoiresterres Voltaire et la société au XVII siede VIII, pp - ··* Oeuvres cimplites (Beuchot), or LXIX p Lettre a diponi Biblioteca "Ruivers" - - interesele oamenilor de rând, iar a treia stare la ședințele statelor nu s-a bucurat de nicio influență Se dovedește că, în consecință, Voltaire a ajuns în fruntea poporului împotriva privilegiaților Tocmai Sindicul l-a prezentat pe Voltaire drept un agitator împotriva administrației Un punct din plângerea sindicului este extrem de curios: el îl acuză pe Voltaire că are ideea incompatibilității titlului de sindic și subdelegat de comisariat Această idee este reprodusă cu acuratețe literală în mandatul Statului III la paisprezece ani după agitația lui Voltaire Din aceeași plângere recunoaștem candidații lui Voltaire la funcțiile de sindic: sunt membri ai unor familii democratice, chiar și pentru nobilimea Voltaire îl recomandă pe fiul unui funcționar financiar minor ' A trebuit să atingem atunci toate aceste detalii, pentru a prezenta în adevărata lumină aspirațiile lui Voltaire în epoca celei mai înalte înfloriri a faimei și influenței sale Într-un moment în care tot Parisul se închina în fața lui, el însuși, la întâlnirea cu Turgot, s-a repezit să-i sărute mâinile cu lacrimi Turgot, desigur, s-a opus energic, dar Voltaire a exclamat cu o voce întreruptă de suspine: "Să sărut mâna care a semnat mântuirea poporului" Așa spune Condorcet, martorul scenei C Suntem deja familiarizați cu înclinațiile democratice ale lui d'Alembert Voltaire trebuie să îmblânzească în mod constant indignarea prietenului său împotriva celor bogați și nobili și să-și justifice atitudinea tolerantă față de ei "Crede-mă, draga mea *** Cahier ge'ne'ral des Doléances, remontrances et voeux du tiers état du pays de Gex, art , Arhive III, pp , , Întregul episod este relatat în Op : Denoiresterres: Voltaire et la société' au XVIII siede, VSh, pp etc Autorul vorbește pe larg despre rezistența sindicului Fabry față de clanurile Voltaire, dar consideră această opoziție doar rezultatul fricii SPD de a-și pierde rangul Ordinul aruncă o lumină mai serioasă și mai sigură asupra chestiunii D^snoiresterres op cit VSh, pp - '·· Condorcet Vie de Voltaire p Biblioteca "Ruivers" - - un bun filozof",

scrie el, "nu voi ridica niciodată asemenea laude asupra vreunui seneur nobil, așa cum a auzit doamna Claron de la mine Meritul personal și suferința - asta sunt pentru mine panglicile albastre Dar sunt, de asemenea, prea îndreptățit pentru a cere de la mine atacuri crude asupra oamenilor cărora le oblig profund Chiar este necesar să jignești o persoană care ți-a făcut bine, doar pentru că este un domn nobil?, în explicații detaliate "Iubesc oamenii velshkp", i-a scris el lui Voltaire, atât de mult în cazul în care, la fel ca tine, sunt grozavi datorită punctelor forte personale și când prietenia și respectul lor pot fi considerate cu adevărat o onoare Democratul înflăcărat și-a invitat prietenul și profesorul să devină în fruntea filozofilor și să intre într-o luptă deschisă cu libeliștii corupți și cu nobilii lor patroni Acesta este un admirator convins al activității culturale independente Contemporanilor săi le face impresia unui om - simplu, dar plin de conștiință a forțelor și a meritelor sale În ochii lui, filozofii sunt mai presus de toți cei care dețin putere, mai presus de suveranii înșiși Dar inima lui este, de asemenea, sensibilă și receptivă la chemarea tuturor celor săraci și persecutați El participă înflăcărat în cazul Kalas și o îndrepți pe văduva bărbatului executat la el? înaintea altora El îi spune lui Voltaire ce impresie puternică i-a făcut întâlnirea sa și îl convinge pe profesor să folosească contactele sale cu miniștrii pentru a proteja victimele de la Toulouse Părerile sale despre rolul filozofiei în societate respiră aceeași umanitate și aceeași toleranță democratică Diderot a câștigat această onoare printr-o receptivitate pasională la fiecare Fapt din domeniul ideilor dragi lui Este puțin probabil ca vreun gânditor să fi investit mai multă suferință personală în munca sa, fericirea personală mai strâns legată de soarta lui Ib rr - ; - ; , C'est une bêtise, mais c'est la bêtise d'une belle ame, qui ne peut croire longtemps à la méchanceté* Belinsky Aici este vorba și despre lupta bunăvoinței personale cu realitatea deprimantă, dar despre o luptă care trece - sub influența altor condiții și mai grele - într-o întristare profundă Belinsky scrie: "Nu mai sunt acel suflet frumos extaziat care, vărsând lacrimi de sânge, biciuit de necazurile interne și externe, jignit în cele mai legitime și sfinte aspirații și dorințe, a jurat și a asigurat pe toți și pe toți, și împreună și pe ea însăși, că viața este fericire și că nu există nimic mai bun pe lume decât viața* (Pypin Belinsky viața și corespondența ei S -Peter, burg P,) Biblioteca "Ruivers" - - aspiratii Avem o relatare detaliată a lui Diderot însuși și a fiicei sale despre episodul cu Lebreton, editorul ultimelor volume ale Enciclopediei Lbreton, în cuvintele lui Diderot, "mutilat în secret, tăiat, tăiat, dezonorat zece volume" din dicționar Nefastul editor i-a mărturisit dușmanului său că "a încetat să mai bea, să mănânce și să doarmă", aflând despre atrocitate, a plutit peste munca pierdută de douăzeci și cinci de ani Diderot nu a putut uita ofensa până la sfârșitul lui viata lui "N-am auzit niciodată", spune fiica, "astfel încât să-și poată aminti cu răceală acest eveniment Era convins că publicul, la fel ca și el, înțelegea neajunsurile fiecărui articol, iar douăzeci de ani mai târziu imposibilitatea de a corecta problema îl îndurera în continuare" Aceleași reminiscențe ale fiicei prin numeroase fapte confirmă părerea lui Voltaire despre bunătatea lui Diderot Cunoașterea enormă nu i-a uscat inima: lui Voltaire acest fenomen i se părea excepțional Fiica adaugă că cunoștințele tatălui ei aparțineau tuturor A muncit din greu, dar trei sferturi din viață au fost date celor care aveau nevoie de portofelul lui, de talentele lui, de ajutorul lui Filosoful nu și-a refuzat serviciile nici măcar dușmanilor

notori Pregătirea de a fi util primului om pe care l-ai întâlnit s-a mărginit de naivitate și a dus la multe greșeli și dezamăgiri regretabile *'* Aceștia au fost predicatorii principali ai noii religii Ne vom întâlni cu personalitățile unor figuri minore în acele cazuri când trebuie să vorbim despre persecuția filozofiei Vom vedea că dușmanii ei nu se limitau la atacuri la idei Era în interesul lor, în primul rând, să umilească și să dezonoreze indivizii Război cu "* Scrisoare în Iebrton în Corespondență Op, cit p etc Mémoires pour servir à l'histoire de la vie et des ouvrages de Diderot par m-me de Vandeuil Memorii de Diderot Paris , pag * Corespondenta Ib p Memorii pp - * Biblioteca "Ruivers" - b - această latură era mult mai de înțeles publicului larg și incomparabil mai periculoasă pentru filosofi decât lupta din domeniul dovezilor logice Dar adversarii noii gândiri au fost nevoiți să denatureze adevărul, să atribuie tot felul de vicii și afecțiuni morale unor oameni cunoscuți pentru umanitatea lor, disponibilitatea lor de a justifica în practică principiile înalte ale învățăturii lor În cuvintele lui Diderot: nu este suficient să știi mai mult decât dușmanii filozofiei, trebuie să le arătăm că filozofii sunt mai buni decât ei și că filosofia înfrânge doctrina catolică a harului, stă un motiv puternic pentru succesul filosofiei Religiei Otar i se opune una noua, justificata de morala practica Harul supranatural este înlocuit de forța umană, mult mai reală, în aplicarea vieții sociale și a îmbunătățirii personale Iar predicatorii acelei puteri profită de căile care duc la cea mai largă răspândire posibilă a ideilor Predicarea lor devine treptat o adevărată propagandă religioasă, iar asemănarea se termină cu dorința de a realiza idei în relațiile de zi cu zi cu oamenii și, în plus, nu numai în viața personală apropiată, ci în domeniul larg al problemelor publice În asemenea condiții, partidul filosofilor era un stat în stat, chiar mai important decât statul (Republica literară* - la république des lettres - ar putea fi privită ca purtătorul de cuvânt al unei aspirații ale societății mai numeroase, mai vitale și, în consecință, mai puternice decât guvernul, care reprezenta statul în sensul cel mai restrâns al cuvântului Prin urmare - destul de firesc - timp de un secol - s-au opus învățăturilor Bisericii ideilor filozofilor, iar la sfârșitul secolului - voința guvernului s-a întâlnit pe drum - puterea opiniei publice Am văzut că nici în ideile înseși ale secolului al XVIII-lea, nici în semnificația lor religioasă, nu era nimic absolut nou Istoria cunoștea deja o școală filozofică, strâns legată de ciclopediști în conținutul teoretic și sarcinile vieții Enciclopediștii înșiși Biblioteca "Ruivers" - - indică această relație Dar ei au mers cu îndrăzneală și cu fermitate pe calea conturată doar de stoici Ei au realizat caracterizarea abstractă a Filosofului-Predicator în viață, i-au adăugat toate trăsăturile și proprietățile necesare în lupta practică, au transformat templul inițiaților în Forumul întregii omeniri, iar rezultatele au fost rapid dezvăluite În învățăturile stoicului roman, care a fost iubit în special de filozofii secolului trecut, există atât de multe idei creștine în așa măsură încât chiar și în antichitate a existat ideea unor relații strânse între Seneca și apostolul Pavel Noi cercetători au dovedit fabulozitatea acestei tradiții ns - dar legătura internă dintre multe puncte de vedere stoice și creștine nu a suferit deloc de acest lucru Numai că practic nu putea fi dezvăluit, trebuia să apară un apostol pentru a aduce la viață principiile care au înflorit în izolare filozofică departe de lume A venit vremea când apărătorul rațiunii și al umanității și-a putut saluta tovarășul, Paul al Filosofiei În acest epitet, alături de inteligență, a existat o idee culturală complet

serioasă, o trăsătură descrie caracterul excepțional al filosofiei secolului al XVIII-lea Nu era nevoie ca oamenii să se aștepte la alți profesori și la alte motive de predare: viitorul aparținea Filosofilor și rațiunii lor III Contemporanii mișcării filozofice, cu o rară unanimitate, indică epoca înfloririi acesteia Pentru noi, desigur, mărturia liderului filozofilor este cea mai convingătoare Coincide complet cu toate celelalte știri ,b Există o întreagă literatură pe acest subiect Să numim lucrările: Fleury S Paul et Sénèque Bauer: Dret Abhandlungen sur Geschichte der alien Philosophie, Boissier: Limba romană Moscova , p și așa mai departe ,m O mare parte din informații sunt adunate în cartea lui Aubertìn'a: L'esprit public avi XVIII, siède Paris, - bazat în principal pe memorii) Biblioteca "Ruivers" - - În Dicționarul de filosofie, Voltaire scria: "În jurul anului , națiunea, după ce s-a săturat de poezie, tragedii, comedii, opere, romaya, povești romantice și chiar mai romantice reflecții morale și dispute teologice despre har și convulsii, a început în sfârșit să vorbească despre pâine" * Acest subiect a fost inclus în programul noilor teorii transformatoare apărute și a marcat o adevărată revoluție în gândirea socială În fiecare an, semnele noului trend au crescut Din a doua jumătate a secolului, am auzit constant astfel de afirmații ale contemporanilor: "în toate lucrările timpului nostru trebuie să se întâlnească filozofia sau ceva filozofic"; "în vremea noastră, totul poartă o amprentă filozofică"; "Acum în Franța totul este filozofic, filosofic și filozofic" Apare un tip aparte de pamflet, corespunzător spiritului vremurilor, așa-numitele Esprits, Abrégés, Pensées, Dictionnares Literatura este plină de ele Scriitorii care nu sunt înzestrați cu o gândire originală se străduiesc să familiarizeze publicul cu opiniile unor poeți, filozofi, politicieni, suverani mai mult sau mai puțin celebri, uneori chiar să prezinte o imagine generală a curentelor mentale din orice epocă Întâlnim constant astfel de publicații: Esprit d'Henri IV Esprit de Leibnits, Esprit de Marivaux Esprit de Montaigne, Esprit des monarques philosophes, Esprit de m-lle de Scudéry, Esprit de la Fronde, Esprit des tragédies et tragi-comédies qui ont paru depuis jusqu'au Voltaire, caracterizându-și vârsta, îl numește, între Барбье и сочиненій Даржансова, pp etc Мы приводимъ указанія, отсутствующія у Aubertin'a Dicţionar filosofic Art Blé Works complete Paris p -Corespondente lut (Grimm) Paris IV, (Dec : este necesar să ne așteptăm să vedem ceva filozofic sau filozofic în toate producțiile noastre de ceva vreme) V, (febr : totul are astăzi o tentă filosofică VП, (Februarie : totul este astăzi filozof, filozof și filozofie în Franța) Библиотека "Руииверс" - t> - apropo, "epoca pamfletelor și a extraselor", și el însuși - "t bgos&mgieg Toate aceste produse adesea foarte superficiale și de scurtă durată de compilare inactivă răspund nevoilor caracteristice ale epocii Sunt manifestări ale aceleiași "filozofii a secolului" ca și Enciclopedia și cărțile lui Voltaire și Rousseau În toate aceste Esprits și Pensées, opiniile sunt expuse asupra chestiunilor legate de religie, stat, familie și individ Publicul simte o dorință arzătoare de a se aproviziona cu astfel de opinii, având în vedere inconsecvența realității cu aspirațiile ideale ale gândirii moderne Mărturiile oamenilor care nu simpatizau cu mișcarea sunt deosebit de prețioase despre succesul propagandei filozofice Dușmanii sunt departe de a se gândi să-i reducă dimensiunea Dimpotrivă, în opinia lor, filosofia este un fel de boală epidemică a vremii Unul dintre cei mai talentați adversari ai noii gândiri, poetul Gilbert, care a murit la o vârstă foarte fragedă, înainte de a împlini treizeci de ani, a părăsit satira Le Dix-hutième siècle Qtfbcb dintr-un

anumit punct de vedere este prezentată o caracteristică a principalelor fenomene ale Epocii Filosofice și va trebui să ne referim la această lucrare de mai multe ori Gilbert, printre altele, spune: * Publicul se supune cu sclavie voinţei filosofilor La cuvântul lor, se adună o mie de cercuri învățate și aici, în aceste tribunale domestice seculare, între două duzini de frumuseți, filisteni, duși de noua Filosofie, inchizitorii aroganți împart glorie, cântăresc talentele și evaluează mințile Gilbert, prost răsplătit de partidul său, descrie cu vădită răutate fericirea tânărului scriitor, "care a devenit soldat sub steagul filozofilor" Gloria îi cade în soartă, cine în case nobiliare, "tot Parisul îl primește", "editorii la slujba lui", "este plin de duș" " Corespunde literar adresat altetei sale imperiale dl marele duce acum împărat al Rusiei (Harpa) Paris, anul IX V, Библиотека "Руииверс" - - dar pensii bogate, "Voltaire îl numește un geniu *** Cu câțiva ani mai devreme, aristocratul parizian, revoltat de spiritul filosofic care pătrundea pretutindeni, îi scria lui Voltaire: "Ar trebui să te simți pe deplin mulțumit: filozofia realizează noi isprăvi în fiecare zi De când fericitul tău geniu a aprins lampa umanității în sanctuarul francez, odată coborât din cer de Socrate, el nu a încetat să-și răspândească lumina S-ar putea chiar spune - această lumină a început să facă adevărate ravagii Din curtoazie, la începutul scrisorii sale, contele a spus un compliment pentru activitățile lui Voltaire: în continuare se teme că va apărea poate un al doilea Cervantes: amuzant, după părerea lui, donquixoții s-au crescut în așa măsură, producând doar un inutil zgomot în public Și în concluzie, autorul îl sfătuiește pe Voltaire să înfrâneze ardoarea studenților săi și să-i învețe simțul proporției Societatea franceză a făcut exact aceeași impresie asupra unui străin, care avea și el puțină simpatie față de filosofia franceză Știți ce este filozofia", a scris acest autor, "și ce înseamnă acest cuvânt aici? În primul rând, acest nume îmbrățișează aproape întreaga lume Din toate aceste indicii, rezultă o concluzie: stratul superior al publicului francez a cedat foarte repede și ușor noilor curente de gândire În timpul alegerilor pentru Staturile Generale, acest fapt a fost mărturisit de un orator al Statului al Treilea El a declarat că alegătorii "trebuie să dea cinste nobilimii gânditoare, înmulțindu-se fericit de la o zi la alta"*·' Cunoaște-ți noua imagine Le Dix-huitième siède Satira a m Freron par m Gilbert Noua Ediție Amsterdam, Scrisoare către dl a lui Voltaire asupra operelor filozofico-comice ТоигаШе Amsterdam, Имя автора-Contele de la Touraille-(ВiЫ Națiune) не стоитъ на брошюрѣ Horace Walpole, у Тана; Originile a Franței contemporane Paris tM "Să ne mărginim la respectul pe care-l datorăm Nobilimii gândire, al cărei număr crește din fericire pe zi ce trece* Extras din discursul domnului Maton Vânătoare Alegerile II, Библиотека "Руииверс" - - Gândurile nu au întârziat să dovedească Faptele Ele sunt cunoscute în număr mare: Taine le-a adunat cu grijă în eseul său despre vechea ordine Vom indica câteva altele raportate de contemporani și adesea de mare interes Vechea monarhie franceză a exclus activitatea de sine a individului în viața publică Noile teorii puteau pătrunde în această zonă cu cea mai mare dificultate, iar mai presus de toate influența lor trebuia limitată la viața de familie și viața privată În acest sens întâlnim povești care, în opinia noastră, sunt uneori puțin probabile De exemplu, o familie aristocratică crește două dintre fetele lor ca fiice ale altcuiva Experimentul își propune să arate ce efect are educația asupra acelor copii care nu își cunosc părinții, în comparație cu acei copii care își cunosc originea Experiența, în opinia părinților, reușește cu brio; rezultatul este, în cuvintele unui

contemporan, "un personaj cu adevărat ideal" Părinții, desigur, au trebuit să depună un efort nu mic pentru a păstra secretul și a-și reține sentimentele față de copii până la o anumită perioadă Acest lucru este apreciat, iar ducele de Chatres își răsplătește tatăl - tocmai pentru stoicismul său - cu o sută de mii de coroane Proprietarul burgund stabilește băiatului o medalie, recunoscută de către tații familiei drept "cel mai prudent și virtuos" din raion Aceeași grijă se extinde și asupra educației morale a adulților În , o persoană oferă capitalului Academiei pentru un premiu pentru un eseu despre problema cum să promoveze îmbunătățirea moralității Guvernul consideră că propunerea este nepotrivită și interzice Academiei să accepte capital Atunci consilierul de stat Montiol propune aceleiași Academii să înființeze un premiu pentru virtute Consilierul își aranjează propunerea atât de priceput încât este incomod pentru guvern să refuze permisiunea de data aceasta Într-o scrisoare adresată Academiei, Montion a scris: printre națiuni sunt oameni a căror vitejie rămâne necunoscută "A extrage aceste virtuți din întuneric înseamnă a le recompensa Biblioteca "Ruivers" - - și să semene semințele moralității în rândul oamenilor" "Vinovatul unei fapte curajoase supuse unei recompense, un bărbat sau o femeie, nu ar trebui să fie mai înalt în clasă decât burghezii, dar este de dorit ca destinatarul să fie ales dintre păturile inferioare ale societății" S-a exprimat dorința ca "actul supus discuției să aibă loc la Paris sau în vecinătatea capitalei, în primul rând pentru că ar fi mai ușor pentru Academie să facă anchete în astfel de condiții, iar apoi", a scris Montion, "nicăieri morala oamenilor are nevoie de un asemenea grad de transformare ca în capitale Discursul care trebuia rostit la fiecare numire a premiului, fondatorul plănuia să-l supună la discreția Dauphinei "În acest fel", a scris Montion, "primele priviri ale moștenitorului tronului vor fi îndreptate către clasă de oameni înlăturați de pe tron și va afla în curând că printre ei sunt virtuți", și Montion, în fiecare rând al scrisorii sale, a descoperit tocmai acele idei care la vremea lui ar fi fost recunoscute drept "filosofice" - și a încercat - cu o linie de avocat priceput - să lege interesul sferelor superioare de problema transformării sociale Capitaliștii, în numele filosofiei, au făcut sacrificii și mai mari Din a doua jumătate a secolului XYHI·"" societatea franceză a fost cuprinsă de o adevărată "febră a carității" Sursele noastre sunt pline de rapoarte ale instituțiilor - spitale, orfelinate, pensii, chiar și consiliere juridică gratuită pentru cei săraci "Febra" nu va dispărea până la revoluția în sine Mandatele tuturor moșiilor vor fi pline de petiții - în interesul tuturor, ofensați de natură sau împrejurări - criminali, bolnavi terminali, surdo-muți, nelegitimi Oamenii bogați și-au părăsit modul obișnuit de viață, au refuzat adesea materialul cel mai strălucit ' * Sottevre lift (Grimm) XIV, mai ; oct , p ; XI, ; XIII, mai *" Ifémotreí secreti (Bachaumont) Londres, , oct Biblioteca "Ruivers" - - perspective și s-au dedicat științei și gândirii abstracte Așa sunt Helvetsiy, Azhinkur, foști agricultori fiscali generali Acest lucru nu este suficient Treptat, întreaga ordine de viață a clasei superioare începe să se transforme "Filozofii", spune un contemporan, "învățau că nu există pierderi mai ireparabile decât pierderea timpului" și, în conformitate cu acest punct de vedere, distracția obișnuită a aristocraților și a bogaților se schimbă complet Galanteria originală franceză dispare Conversațiile de salon pe tema romantică și tot felul de alte subiecte amuzante, care obișnuiau să umple cea mai mare parte a zilei, devin subiectul amintirilor v Apare un tip de tânăr nou,

dezgustat de viața seculară obișnuită Contemporanii nu se înșală în sursa și motivele acestui sentiment: ei spun despre un astfel de tânăr: "il est trop philosophe " Ficțiunea caracterizează în detaliu viziunea despre lume a noului erou și găsim aici toate ideile principale ale secolului Tânărul Sanville, fiul președintelui, cu o poziție socială excelentă și un statut independent, poartă un război încăpățânat cu tatăl său Președintele vrea ca fiul său să apară în saloane, să mențină prestigiul familiei și, ca urmare, să aleagă o petrecere bogată Se pare că fiul urăște toate fundamentele pe care se sprijină viața socială modernă "El numește ticăloșie concesiile reciproce care, în mod necesar, țin împreună legăturile sociale " "Spune ce gândește", și ca răspuns la insistențele tatălui său, își justifică comportamentul în felul următor: "Am văzut cum domnește nerușinația în lume, dar trebuie să alergi după fericire cu o frunte de aramă pentru a face Calea ta Aici este utilă doar arta de a impresiona, iar oamenii care sunt cu adevărat demni cad la soar doar laude seci și respect inutil Svnvil disprețuiește "himerele" care vrăjesc societatea, nașterea nobilă, bogăția "Să lăsăm", spun ei *·· Întâlnit secr XXIII, Coresp lyt (Grimm) XIV etc Biblioteca "Ruivers" - - rig el la tatăl său - "vorbește despre nobilimea sângelui În ochii justiției, toți au același rang Să cântărim drepturile reale Cea mai înaltă origine nu ar trebui să aibă o picătură de greutate aici Tânărul erou consideră că adevăratul bine este virtutea - vertu - cel mai popular concept din literatura secolului al XVIII-lea Se răzvrătește cu ardoare împotriva a tot ce este formal, inventat * gol de capriciu social: "La forme est contre moi", vorbește în același sens în care Rousseau va începe curând să declame împotriva convențiilor mediului cultural Sanville nu face un secret din faptul că "modul său de a gândi este contrar obiceiurilor vremii și va aduce asupra lui ridicul jignitor" Acest lucru nu-l deranjează deloc, ba chiar îl face mândru Va veni vremea când Sanvilles vor fi majoritari, vor câștiga Evident, autorul lucrării, de unde am luat acest tip, mizează pe această victorie Un asemenea calcul este cu atât mai caracteristic cu cât autorul Lachosset aparținea cel mai puțin apărătorilor noii mișcări, niciunul dintre contemporanii săi nu l-a recunoscut drept "filozof", și putem pune mărturia lui la egalitate cu satira lui Gilbert și cu scrisoarea mai sus amintită către Voltaire Sanville, fiul președintelui, aparține așadar tinerei generații a magistraturii parlamentare Nu întâmplător autorul a ales tipul de filosof tocmai în acest mediu, vom vedea mai târziu ce flagel groaznic au fost pentru parlamentele de filosofie Și mai elocventă a fost apariția în această Corporație Fanatică a susținătorilor noului gând Filosofii notează acest fapt cu o deosebită plăcere La începutul anilor şaizeci, Voltaire i-a scris lui d'Alembert despre naşterea unei noi generaţii pline de ură faţă de fanatism, iar în acest fapt a văzut o garanţie că nu * ? La gouvernante, drama, I, ; Sh, Biblioteca "Ruivers" - - victorie îndepărtată a rațiunii, Voltaire și-a pus mari speranțe în tineret Influența asupra tinerilor a fost scopul principal al propagandei sale filozofice "Îmi place să corup tinerii", a spus el, "și un contemporan care l-a cunoscut îndeaproape pe patriarh spune ce efect încântător a avut societatea lui Voltaire asupra tinerilor săi compatrioți A știut să insufle unei alte persoane aceeași pasiune devorantă pentru munca mentală care l-a inspirat însuși "Cel mai rece cap", adaugă naratorul, "sub el ar deveni gânditor și activ " Voltaire confirmă acest Fapt, tocmai în ceea ce privește tineretul parlamentar Parlamentul din Toulouse a excelat aproape pe toți ceilalți prin servilitatea tradiției, fanatismul religios, iar în acel parlament

Voltaire avea mulți prieteni tineri care îi erau alături în cea mai activă corespondență Dintre astfel de tineri au apărut ulterior apărătorii principiilor democratice, precum avocatul de Lahaie, care a publicat un pamflet în timpul alegerilor pentru statele generale Numai titlul pamfletului a dat poliției pariziene o mare anxietate, titlul este într-adevăr destul de original: Ce que personne n'a dit; encore je le dirai Însemna să vorbești în apărarea mulțimii - a populației, a tactului politic, a credulității și a modestiei sale Atât de largi și rapide sunt cuceririle filozofiei Noii prozeliți nu rămân indiferenți la problema propagandei teoretice a ideilor noi Zece puncte la un Fapt interesant, care a afectat ca urmare a predicii filozofice: o mulțime de aristocrați s-au transformat în autori / ,m " s'élève une generation nouvelle qui a le fanatisme en liorreur Primele locuri vor fi un jour ocupate par des philosophes; le règne de la raison se prépare(r) Lettres de M Voltaire, , de l'impimerie de la société littéraire-typographique, I, Scrisoare din martie *·· Chabanon Tabelul unor circumstanțe din viața mea Paris p - : "Vreau să desfrânez tineretul(r) Scrisori, Ib I, ; П, Chassin Alegerile II Descrierea "Editorilor" - - Istoricul citează din unul dintre ei următoarea afirmație: "Am renunțat deja la aceste prejudecăți gotice și absurde despre căutarea literaturii În ceea ce mă privește, mâine aș scrie o comedie, dacă aș avea talent; si daca m-ar fi enervat putin, atunci l-as fi jucat in plus) Iar Ten, ca dovada, numeste mai multe piese scrise de aristocrati ' I Faptul de autor aristocratic trebuie să fie prezentat într-o formă diferită și să i se acorde un sens diferit față de Ten Nu este deosebit de important faptul că aristocrații au început să compună în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea: au făcut acest lucru mult mai devreme și "prejudecățile gotice și absurde cu privire la căutarea literaturii" nu au fost deținute de aristocrați mai cunoscători decât autorul menționat de Ten Să ne limităm la secțiunea de literatură la care se face referire în citat În polemica despre spectacolele de teatru din secolul al XVII-lea, prințul de Conti a luat parte activ, iar în a publicat broșura Traité de la comédie et des spectacles Romanele aristocratice, poezii și poezii de tot felul au apărut într-o epocă mult anterioară perioadei filozofice Ideea, așadar, nu este că nobilimea a început să scrie, ci în direcția și scopul acestor scrieri Erau devotați întrebărilor epocii și, în plus, adesea apărării unei noi mișcări Adevărat, aceste lucrări nu se disting prin merit proeminent, dar în orice caz ele relevă o anumită tendință la autori Și aici în frunte se află clerul și magistratura parlamentară Toulouse, alături de tineretul parlamentar liber cugetător, este sortit să vadă un stareț și mai îndrăzneț Corespondența lui Voltaire este plină de știri despre ego-ul unui student de la Sorbona, adept al filozofiei și, mai ales, al lui Voltaire însuși Starețul Audra, în calitate de profesor de istorie, a citit public prelegeri despre lucrarea lui Voltaire Istorie generală Abatele chiar a retipărit cartea '·* Originea Modern Franţa , Rusev, ed pagină - Biblioteca "Ruivers" - - pentru ascultătorii tăi Cartea a fost arsă de către cei mai înalți spirituali șefi, dar acest lucru nu a împiedicat "aproape întregul Parlament", după cum scrie Voltaire, să alerge la prelegerile Audra Patriarhul din Ferney reușește să recruteze mai mulți teologi pentru a lucra pentru Enciclopedie Articolele lor ajung la d'Alembert prin Ferney, aici sunt editate şi corectate Voltaire trebuie adesea să înmoaie tonul și conținutul lucrărilor aparținând autorilor spirituali d'Alembert, la rândul său, este încântat de articole, cerând compilatorilor să nu-și arate prea mult ghearele pe anumite probleme O astfel de activitate în domeniul

chestiunilor politice, cu mult înainte de revoluție, se regăsește de membri ai parlamentelor Avocatul general al Parlamentului de la Grenoble compune Discours sur d administration de la Jultice criminelle, altceva decât o dezvoltare detaliată a principiilor juridice ale lui Beccaria Apoi apar propriile sale Discours furies progrè des connaissances humaines și Apologie de la Bastille Al doilea pamflet este deosebit de veninos: autorul dovedește drepturile divine și politice ale închisorii de stat, care înlocuiește toate celelalte instituții Procurorul general al Parlamentului din Bretania șuieră un eseu împotriva iezuiților atât de spiritual și filozofic încât cititorii bănuiesc colaborarea lui d'Alembert Un alt pamflet al lui, Essai d'e'education notinole, a denunţat sentimentele entuziaste ale autorului pentru filosofii contemporani Procurorul și-a plătit ideile cu o pedeapsă cu închisoarea - dar închisoarea nu i-a oprit activitatea literară în beneficiul unui gând nou ,m VdUaire Oeuvres compi Ed , or , t , p La Ekmielopedia au participat patru teologi catolici, cel mai faimos dintre ei fiind autorul pamfletelor despre care va trebui să vorbim, stareţul Moreu (Desnoireeterres VdUaire V, p) Despre el și despre cei patru teologi-enciclopediști, Voltaire îi vorbește într-unul dintre ei lui d'Alembert Oeuvres, Id t , p mier Bersot Etudes sur le XVIII siede Parie pp , Biblioteca "Ruivers" - - Activitatea literară a nobilimii educate trebuie să fie și mai abundentă și mai variată Am văzut cât de strâns legată viața de salon din secolul al XVIII-lea cu literatura în perioada ei de glorie; Chiar și mai târziu, când această viață a început să se stingă treptat, anumite gusturi din mediul aristocratic nu au putut să dispară Pe parcursul întregii epoci filozofice, întâlnim o serie lungă de lucrări ale nobililor care exprimă simpatie deplină față de ideile moderne Și autorii mediocri sunt cei care, în acest caz, caracterizează fenomenul cel mai viu Un marchiz, de exemplu, scrie un pamflet intitulat Les barelle fs du dix-huitième siècle Autorul compară epoca strălucitoare a lui Ludovic al XIV-lea cu domnia celui de-al doilea succesor al său și acordă preferință acestei perioade În opinia sa, în Franța au reînnoit filosofia engleză, care deja răsuflă acasă acasă, și și-au răspândit ideile în așa măsură încât "umanitatea, în sfârșit, a ajuns pe treptele tronului" Ludovic al XVI-lea este lăudat ca exterminatorul sclaviei, ca monarh care eliberează locuitorul din câteva țări, pe care despoții au căutat să-l smulgă din sânul naturii Autorul, evident, face aluzie la participarea Franței la războiul american din eliberare În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, a izbucnit o polemică pasională cu privire la problema "aristocrației comerciale" Numai în anul au apărut nu mai puțin de cinci pamflete pe această temă Aristocrații, inclusiv doamnele, au luat parte înflăcărată la disputa !, Și aceste temeri sunt destul de bine întemeiate, dacă toată chestiunea ar depinde doar de instanță Chiar și atunci când filozofii și scriitorii erau onorați la curte, viitorul noilor idei nu era deloc sigur În aceste cazuri, cei mai înalți reprezentanți ai instanței se pot lăuda cu o trădare cu adevărat rară Să luăm câteva exemple Curtea lui Monsieur era formată din oameni de știință și scriitori, dar acest lucru nu l-a împiedicat pe patron să patroneze o comedie calomnioasă îndreptată împotriva literaturii moderne: doar datorită lui Monsieur Les Réputations piesa lui Bi-Evre, despre care va trebui să vorbim mai departe, ar putea fi prezentat pe scenă cu indignare unanimă publicul parizian Aceasta este din nou doar o manifestare a adevăratelor sentimente ale curții față de filozofie Voltaire se minunează de cruzimea furiei curții împotriva ideilor Adesea ajunge la ridicol, dar asta nu ușurează cu nimic

enciclopediştilor "Ch Toţi cei care găsesc în mod invariabil patroni şi chiar colaboratori aici Mai târziu ne vom familiariza cu activităţile lui Palisso, deocamdată este suficient să remarcăm că ea se sprijinea în întregime pe simpatia curţii Cea mai cunoscută lucrare a sa, Les philosophes modernes, este plină de calomnii la adresa enciclopediştilor: la Versailles au găsit o comedie încântătoare şi au plătit cu generozitate clica d'Alembert enumeră după nume doamnele nobile care patronează Palisso Printre ei se numără şi cea mai zelosă prinţesă Robekk, care chiar i-a dat autorului ideea celei mai ofensive scene pentru filozofi În general, Versailles roieşte Iar autorul, sub formă de ilustraţie, desenează un tip care suferă de o boală ciudată Este ceva asemănător bătrâneţii morale în culoarea puterii fizice, un fel de frică oarbă pentru fiecare dorinţă şi, ca urmare, o aversiune irezistibilă faţă de viaţă În faţa noastră se află distrugerea completă a forţelor spirituale ale omului şi, evident, tocmai aici ar putea să prindă rădăcini o idee proaspătă, un gând care vorbeşte despre viaţă şi activitate În faţa acestor oameni, vechea ordine s-a executat de la sine, la fel cum declinul lumii antice a fost însoţit de aceeaşi indiferenţă a oamenilor faţă de viaţă, neputinţa de a găsi un interes stabil pentru realitatea înconjurătoare r''° Coresp litt (Grimm) X, Janvier riI Le malheureux imaginaire, Dar întrebarea este, - TÒ însemna - "lege în limbaj parlamentar"? Parlamentele, conform enciclopediştilor, erau mai fanatice decât clerul Acest lucru este de înţeles având în vedere legăturile parlamentelor cu janseniştii Chiar şi după moartea lui Voltaire, prietenul său i-a scris lui Friedrich I că consilierii parlamentari i-au calomniat memoria şi au dezvăluit "mult mai multă vulgaritate şi ignoranţă decât Sorbona" Când Beaumarchais şi-a luat în cap să publice operele lui Voltaire şi a scos o publicaţie despre abonament, consilierul Despremenil s-a îndreptat către Parlament cu un denunţ, însoţindu-l cu strigătul profetului Ieremia: "Ululate et clamate! Iată, binevoiţi suverani, strigătul adresat de patria, religie şi moralitate litere I , ,;, î' , : Busiris en ròbe Biblioteca "Ruivers" - - tuturor oamenilor virtuoşi În prezent, îndrăznesc să le fiu purtător de cuvânt şi să informez întreaga magistratură despre cea mai scandaloasă întreprindere Decretele parlamentelor de-a lungul întregii perioade filozofice sunt izbitoare prin intoleranţa şi obscurantismul lor Ei, de exemplu, interzic vaccinarea împotriva variolei - deja într-o perioadă în care prinţii sângelui o practicau copiilor lor Ei donează guvernului lui Louis XU un avocat care le-a permis să-şi afirme prin tipărire surpriza la Henry Y* Ei emit decrete din ce în ce mai crude, ameninţând pe toţi cei care sunt în vreun fel implicaţi în noua literatură Conform acestor ordonanţe, poţi spânzura un vânzător de cărţi, poţi ucide un vânzător ambulant în închisoare Nu este nimic de spus despre astfel de "criminali" precum Labarre, Kalas Toţi predicatorii toleranţei sunt foarte suspicioşi - véhémentement suspectés - să folosească expresia barbară a juriştilor După aceasta, d'Alembert, desigur, râde amar de "părinţii patriei", cum îi numea mulţimea pariziană pe membrii Parlamentului în perioada de opoziţie, iar Voltaire scrie: "Parlamentele strigă împotriva despotismului; dar cei care trimit cetăţenii la moarte fără a-şi explica vinovăţia sunt, fără îndoială, cei mai mari despoţi din lume domnule Bersot op cit p , Scrisori I, Coresp litt (Grimm) HP, f Desnoiresterres Voltaire VS, Scrisori I Aubertin op cp Toate faptele etnice sunt spuse în cunoscuta cronică a lui Varbier (Chronique de la Régente et du règne de Louis XV Parie) Autorul este un susţinător înfocat al parlamentelor şi al

revendicărilor lor politice În acest sens, este deosebit de curioasă povestea lui despre conversația pe care a avut-o cu parlamentarii despre felul lor indecis de a acționa atunci când servesc mâncarea (p -) Dar asemenea fapte ale parlamentelor precum persecuția Enciclopediei și arderea lui Emile - Varbier povestește fie fără nicio remarcă, fie regretă că avocații parlamentari expun uneori idei filozofice prea amplu în protocoalele lor: aceasta poate servi ca o tentație pentru public (VII , , VSH,) Warbier poate fi considerat un reprezentant tipic al unei întregi clase de politicieni în secolul al XVIII-lea: liberalismul politic și intoleranța culturală au coexistat perfect în programul parlamentarilor și al susținătorilor acestora din Lettres I, , !', Biblioteca "Ruivers" - - Cea mai înaltă instituție științifică a Franței, Universitatea din Paris, era strâns legată de Parlament Administrația internă a universității a fost supusă controlului parlamentar, iar parlamentul s-a amestecat din timpuri imemoriale în deciziile consiliului universitar, susținând tendințe mai conservatoare Desigur, aceeași ostilitate față de noul gând a fost adusă în lume și în universitate, care a fost respirată de politica Parlamentului La sfârşitul anului a avut loc unul dintre cele mai curioase episoade ale întregii epoci Rectorul Universității a propus următoarea temă pentru premiu: Non magio Deo quam regibus infesta est ista quae vocatur kodie philosophia Intențiile rectorului erau destul de demne de încredere, dar o proastă cunoaștere a limbii latine le-a ruinat Gazette des deux Ponts și-a informat cititorii despre tema universitară astfel: "În timp ce pedanții și ipocriții declamă împotriva filozofiei, o corporație atât de înțeleaptă și respectată îi face o onoare strălucitoare Universitatea din Paris propune pentru anul acesta următoarea materie pentru premiul pentru elocvență: Non magis Deo quam regibus infesta est ista quae vocatur kodie philosophia, adică "Filozofia zilelor noastre nu este mai ostilă lui Dumnezeu decât regilor" - La philosophie de nos jours n'est pas plus ennemie de Dieu que de rois Este lesne de imaginat cu ce încântare au fost conduși enciclopediștii de analfabetismul universității d'Alembert l-a informat imediat pe Voltaire despre subiect, sugerându-i să scrie un discurs El a relatat că Non magis a stârnit în el atât de râsete încât nu a putut dormi toată noaptea și a scris timp de douăzeci și patru de ore un pamflet pe tema universității Dar apoi Voltaire a început să se îndoiască dacă este posibil ca universitatea să facă o asemenea greșeală D'Alembert a scos un document tipărit original cu textul latin și francez al temei, traducerea a fost făcută chiar de rector și a citit: La pré* tendue philosophie de nos jours n'est pas moins ennemie du trône que de l' autel Voltaire a terminat tratatul, l-a tipărit la Montpellier și l-a publicat sub numele de Belleguier D'Alembert a anunţat că toţi Bertrand, adică prieteni parizieni Biblioteca "Ruivers" - - Voltaire - îl binecuvântează pe Raton, "părul" lui și cu plăcere "clic pe castane, scoase cu dibăcie din foc" *** Într-o altă instituție științifică și literară, incomparabil mai influentă decât Universitatea, în Academia Franceză, dușmanii filozofiei dețineau o adevărată cetate Mulți ani nu au încetat să spună că Academia a fost completată de d'Alembert în alianță cu M P Lespinasse Acesta a fost numit "despotism filozofic asupra Academiei" Un autor a fost găsit în slujba acuzatorilor și a scris o comedie special pentru acest subiect Aceste calomnii au venit de la cler și ipocriți Partidul lor era atât de puternic încât, la sugestia sa, regele le-a ordonat academicienilor să examineze mentalitatea fiecărui nou candidat la calitatea de membru Același partid a aranjat adesea o casare a alegerilor care nu i-a fost

criticată și și-a desființat propriii candidați Au fost membri cărora nu le era frică să vorbească public în ședințele solemne ale Academiei împotriva FILOSOFLOR În , discursul lui Pompignan a făcut mult gălăgie Acest scriitor, care conta să fie îndrumat de copiii Delfinului, a profitat de alegerea sa ca membru al Academiei și, în discursul său obișnuit de deschidere, a atacat filosofia modernă "fără Dumnezeu" și descendenții ei, Enciclopedia Discursul a fost un succes cu "nemuritorii" Directorul academic care i-a răspuns lui Pompignan i-a acordat mari onoruri Discursul a fost adus regelui, el l-a citit, De exemplu, parlamentul în a protestat împotriva ordinului regelui ca toți membrii universității să voteze în consiliile universitare Rectorul și profesorii superiori au depus o plângere la par-client și au insistat că doar membrii colegiului de peste de ani au aceste drepturi Barbier op cit IP, Istoria temei universitare este relatată în detaliu în corespondența lui Voltaire Coresp lift (Grimm) X, Lettres Π, Anterior, Gazette des deux Ponts ridiculizase universitatea la Avant-coureur Lettres II, , - *** Coresp ridicare (Grimm) Xavr ; XI, Biblioteca "Ruivers" - - la rândul ei "aruncat în acelaşi timp ocară celor răi şi necredincioşi Dar opinia publică era deja activă, iar triumful oratorului a fost de scurtă durată Au apărut o serie de pamflete de răspuns Voltaire a acționat ca instigator și, în câteva zile, l-a condus la disperare pe Pompignan Până și curtea, și însuși cuviosul delfin, de fapt principalul vinovat al nenorocirilor lui Pompignan, au râs de bietul academician Oratorul a devenit rapid fabula întregului Paris Popularitatea s-a dovedit a fi extrem de jignitoare: academicianul a trebuit să o împartă cu un anume afferist, proprietarul tavernei - Rampono Pompignan a preferat să părăsească capitala și s-a îngropat pentru totdeauna în provincii, în castelul său,|! Agenți deghizați se târăsc peste tot Meseria unui spion nu este disprețuită, potrivit lui Mercier, nici măcar persoanele nobile Majoritatea spionilor poartă titlurile de baron, conte, marchiz Guvernul a înființat supravegherea la ușile fiecărei săli, a pus cu urechea în toate birourile Uneori este imposibil ca prietenii să vorbească despre interesele lor științifice Oamenii au voie să citească doar Gazeta oficială de Franța și să nu părăsească cercul de idei și fapte al acestui organism Rapoartele lui Mercier nu sunt infirmate de nicio sursă contemporană Dimpotrivă, literatura, în persoana Freronilor, Palissot, confirmă cât mai bine această caracterizare a atmosferei sociale din Paris Evident, cu o supraveghere guvernamentală atât de atentă, cercul publicului care urmărea idei noi, după cărți, trebuie să se fi restrâns într-o mare măsură Voltaire gloriifică agricultura și exprimă o profundă simpatie pentru fermieri, numindu-i frații săi Oeuvres compì, de Voltaire Paro , XL p , Ordonanţă Parlament - Corresp lift (Grimm) XI, sept ·'* Tableau de Paris Id I, Biblioteca "Ruivers" - - Am putea trage această concluzie pe baza faptelor mărturisite de însuși Voltaire cu privire la lucrările sale Același Voltaire exprimă în mod repetat o considerație practică, care este foarte importantă în întrebarea noastră În timpul persecuției Enciclopediei, el scrie: "Aș dori să știu ce rău poate face o carte de o sută de dolari Douăzeci de volume în folio nu va revoluționa niciodată Sunt de temut doar broșuri mici de buzunar în valoare de treizeci de sous Dacă Schwangelie ar costa o mie două sute de surori, religia creștină nu s-ar fi răspândit niciodată Zece ani mai târziu, despre opera lui Holbach, el repetă același lucru: cărțile în valoare de zece sous sunt periculoase - doar ele pot fi citite, oamenii La acest preț puteau fi vândute doar câteva lucrări, cel mai adesea mici pamflete ale unor autori puțin cunoscuți

Putem judeca prețul de vânzare al celor mai importante lucrări ale epocii din romanul Rousseau-Emile Timp de o lună, înainte de a fi interzis și ars, romanul a fost vândut cu optsprezece livre, iar după ardere a valorat doi lui Publicul se aștepta ca cartea să fie retipărită în Olanda' ** Noi, din păcate, nu știm cu ce preț s-au vândut lucrările individuale ale lui Voltaire - știm doar că librarii au făcut toate eforturile pentru a oferi publicațiilor cât mai mult picante, nu au ezitat nici măcar printre operele autentice ale lui Voltaire să tipăriți lampioane asupra vieţii private a autorului Așa, de exemplu, în ediția din - , în al treilea volum, este plasat Les Adieux de Voltaire à m-me marquise du Châtelet, obligându-l pe Voltaire să apeleze la protecția autorităților Les Adieux au fost tipărite în valoare de de exemplare Din această cifră se poate aprecia că editorii, chiar și cu o înșelătorie excepțională, au contat pe un Scrisori I, ; P, *·' Barbier op cit VIP, Biblioteca "Ruivers" - - cerc cu toc de cumpărători * * Cea mai mare ediție a operelor lui Voltaire de-a lungul întregului secol al XVIII-lea a fost emisă de Beaumarchais În esență, au fost tipărite două ediții, una în de volume în valoare de de exemplare, cealaltă în de volume, în valoare de de exemplare *** Editorul spera, evident, la o primire entuziastă din partea publicului Una dintre ediții a fost lansată la un preț foarte ieftin Pentru a atrage abonați, Beaumarchais a aranjat chiar și premii și o loterie Dar, ca rezultat, s-a dovedit a fi doar de abonați Casa lui Beaumarchais a rămas plină de cărți până în august , când o mulțime pariziénă a pătruns în ea, căutând arme și provizii de cereale Abia în primul sfert al secolului al XIX-lea întâlnim știri despre circulația pe scară largă a operelor lui Voltaire În , lucrări alese, publicate în de exemplare, și la un preț foarte mic, s-au împrăștiat rapid Publicația se numea Voltaire huttes-Voltaire des chaumières Se pare că este pentru prima dată când cărțile conducătorului filozofilor ar putea cădea în mâinile oamenilor *** Înainte de revoluție, marea majoritate a edițiilor operelor lui Voltaire erau publicate în străinătate Acest lucru, desigur, nu putea decât să crească prețul cărților și dificultatea de a le obține, chiar dacă editurile străine produceau ediții ieftine Dar "cel mai mare monument de filosofie al secolului al XVIII-lea", Enciclopedia - a fost tipărită la Paris și, se pare, avea ca scop să adune laolaltă toate ideile iluminatoare și transformatoare ale epocii și să le aducă în conștiința societății În ce măsură a fost atins acest obiectiv? Numărul abonaților la Enciclopedie a ajuns la , inclusiv străini Ultimul- * * * Voltaire, Bibliographie de des oeuvres, par Bengesco Paris IV, - *·' Asemenea cifre sunt acceptate de Bengesco (IV, -) Loménie (Beaumarchais et son temps II,) vorbesc doar despre o ediție de de exemplare '-·* Bibliografie IV, , Biblioteca "Ruivers" - - "De s-a dovedit a fi adesea mult mai fericit decât francezii și mai ales parizienii În timpul persecuției, publicația putea fi obținută în străinătate, dar la Paris abonații au rămas nemulțumiți" Dar chiar și pentru cititorii străini, istoria dramatică a Enciclopediei a fost de mare importanță Dicționarul, după cum se știe, a supraviețuit multor încercări - și încă din primele volume, Voltaire mizează pe îngăduința și perspicacitatea posterității: ar trebui să privească Enciclopedia ca pe un monument a ceea ce filozofii au decis să facă și a ceea ce nu au putut Așa scria Voltaire în ianuarie , când au fost tipărite șapte volume Aceste volume sunt cea mai bună parte a întregului dicționar Potrivit lui d'Alembert, până în acest moment enciclopediştii mai puteau exprima unele adevăruri destul de îndrăzneţe, deoarece cenzura s-a comportat relativ prudent şi, mai important, teologii cenzurau doar

articolele teologice Diderot, de altfel, constată că în prima perioadă a Enciclopediei, el și colaboratorii săi au folosit bine prostia cenzorilor Această afirmație, se pare, poate fi recunoscută drept justă, dacă ne amintim de scuzele cenzorilor când au fost interogați în detrimentul articolelor pe care le-au omis Ei au refuzat să înțeleagă cum ar putea semna astfel de scrieri nelegiuite și i-au acuzat pe enciclopediști de înșelăciune Însă din , cenzura teologilor s-a extins la întreaga ediție, iar d'Alembert nu poate îngădui nici măcar gândul că ar fi posibil cu onoare continuarea dicționarului "Mai bine să nu ai deloc o Enciclopedie", scrie el, "decât să o transformi într-o colecție de capuchiaadl Voltaire, care în urmă cu trei ani a suferit pentru multe intrări în dicționar, este de acord cu d'Alembert, și dacă m* Numărul de abonaţi - - pentru Diderot, Voltaire numără - în acelaşi timp - în jur de Oeuvres compì, de Denis Diderot XII, Voltaire scrie în că a primit o copie a dicționarului - "ca străin și elvețian", iar la Paris cărți nu sunt emise abonaților Lettres I Biblioteca "Ruivers" - - nu Diderot - ediția s-ar transforma, fără îndoială, într-un al șaptelea volum Știm cât de scump a trebuit să plătească Diderot pentru valoarea lui Timp de șapte ani a editat singur Enciclopedia, iar întreaga sa lucrare a fost distrusă dintr-o singură lovitură Am spus deja cum editorul Lebreton a distorsionat conținutul ultimelor zece volume și cât de multă suferință i-au cauzat aceste distorsiuni lui Diderot Ne putem imagina sub ce formă au ieșit articolele enciclopedice din mâinile unui barbar laș! Abonații, de fapt, nu au primit o Enciclopedie adevărată, ci ceva chiar mult mai rău decât o "colecție de capuchinade" Diderot a insistat ca pentru el să fie tipărit un singur exemplar cu textul original - Drept urmare, Enciclopedia reflecta tocmai acea "filozofie fermă și îndrăzneață" în care Diderot credea întreaga valoare a întreprinderii și nu putea face decât extrem de servicii nesemnificative aduse cauzei - răsturnarea lui l'infâme, cea mai importantă, după Voltaire, dintre toate sarcinile iluminatorilor Toate aceste considerații, desigur, nu urmăresc să ia vreo valoare lămuritoare din Enciclopedie și din cele mai importante lucrări ale epocii filozofice Dorim doar să indicăm limitele influenței lor și să arătăm că aceste Limite trebuie să fi rămas, pe parcursul întregii perioade filozofice, în esență destul de limitate Filosofia, îndreptată doar către mediul claselor superioare și răspândită doar prin Enciclopedie și multe volume de lucrări scumpe, a fost condamnată dinainte la inutilitatea practică Era nevoie de un democratic t * Lettres de Voltaire I, , G ; Oeuvres Compi, de D Diderot XII, Corespunde p b Desnoiresterres Voltaire V, Scrisoarea oct : "Ce qu'on m'a dit des articles de la théologie et de la métaphysique me serre le coeur H est bien cruel d'imprimer le contraire dece qu'on pense*, UT Acest exemplar, împreună cu biblioteca lui Diderot, s-au mutat ulterior în Rusia Memorii par m-me de Vandeuü, p Biblioteca "Ruivers" - - publicul și mijloacele democratice de propagandă, căile sunt publice, ale căror drumuri ar fi practic imposibil pentru cel mai obișnuit francez al secolului XYIП-lea să le parcurgă A fost necesară popularizarea lucrărilor care, fără îndoială, sunt populare pentru cel mai înalt cerc al intelectualității, dar sunt inaccesibile majorității publicului interesat de reformarea ordinii existente Acordul public, Emil, Dicționarul filozofic, Enciclopedia - ar trebui prezentate în cea mai elementară formă și puse în circulație la cel mai mic preț Atunci numai filozofia putea calcula - de la un "exercițiu pașnic al minții" pentru a se transforma într-o puternică forță de reformare socială Voltaire a vorbit despre religie și despre biserica filozofilor Numai

într-un caz aceste nume au încetat să mai fie epitete frumoase și ar putea corespunde realității: când un filozof a intrat în comunicare directă cu publicul, când predica sa trecea din cărți într-un cuvânt viu, când filosofia a câștigat aceeași catedra universală ca și biserica veche detinuta Voltaire a înțeles prea bine scopurile filozofiei și rolul său în mișcarea filozofică de a nu rezolva problema cu succes deplin Și el este primul care a adus filosofia pe scenă Faptul este atât de semnificativ încât toți contemporanii - dușmani și prieteni ai filosofiei - notează în unanimitate această mișcare neobișnuit de priceput în politica lui Voltaire A fost realizată pentru prima dată foarte devreme, chiar la începutul activității conducătorului filozofilor, în tragedia lui Oedip Prima lovitură de pe scenă a fost îndreptată împotriva lui l'infâme, iar până la chiar revoluţie loviturile nu au încetat să plouă asupra a tot ceea ce a suferit doar individul, societatea, biserica, statul, din vechea ordine ··* Histoire philosophique et littéraire du théâtre français, de Hippolyte Locas Paris , p Iată și o recenzie a lui Jos Chénier despre transformarea filozofică a scenei de Voltaire -Lettre à m de Voltaire sur les opera philosophe comiques amst P, p Concluziile avocatului general Séguier Corresp litt (Grimm) IX, Biblioteca "Ruivers" - - Pentru a se hotărî asupra acestui pas, Voltaire nu avea puține motive lăsate moștenire de aceeași veche ordine Poetul nu a putut să nu acorde atenție caracterului excepțional al activității marelui dramaturg în apocalipsa deplinei înfloriri a manarhiei Molière a îndrăznit să discute chestiuni retrase din circulație în restul literaturii Niciun scriitor nu ar avea voie să distribuie în mod liber eseuri pe temele Tartuffe, Don Giovanni, Mizantrop Amuzanții marchizi, eroii preferați ai lui Molière, puteau stârni de pe scenă disprețul și râsetele parterelui democratic, dar orice încercare de a prezenta nobilimea modernă în aceeași formă într-un pamflet, într-o discuție, ar stârni fără îndoială indignarea lui Ludovic al XIV-lea însuși, care a arătat, spun ei, motivele și tipurile lui Moliere pentru batjocură Ulterior, figurile epocii filosofice, chiar revoluțiile în fața lui Alceste, au putut dezvălui trăsături demne de deplină simpatie, ceva drag și apropiat de ele însele - și aceasta era aproape singura tradiție literară a clasicismului recunoscută de generațiile secolului al XVIII-lea Numai în Molière s-au gândit să-și găsească ideile, în genul humanité, doar eroii săi, Tartuffe și Don Juan a personificat în imagini nemuritoare dizgrația morală și neadevărurile sociale ale sistemului urât Și toate acestea sunt doar datorită scenei Nu numai asta Același Moliere a îndrăznit să apere publicul, atât de necesar iluminatorilor, destinat să fie principalul suport al activităților lor El a declarat în fața marchizilor că are mult mai mult încredere în impresiile tarabelor decât în criticile pedanților învățați, a judecătorilor laici - adesea orbește prejudecăți sau prea amabili Doar parterre pe * M Ludovic al XIV-lea i-a arătat lui Moliere unul dintre curteni, dl de Soyecour și poetul au copiat de la el un vânător în comedia Les Fâcheux-Le théâtre français sous Louis XIV, par Eugène Despois Paris , p Va trebui să vorbim despre rolul lui Alceste la sfârşitul secolului al XVIII-lea Biblioteca "Ruivers" - - el vorbește despre subiectul în sine, iar în chestiunea gustului nu înseamnă nimic - dacă se plătește în loc de jumătate de luis sau doar δ sous Și deja pe vremea lui Molière, tarabele nu împărtășeau gusturile unui public nobil și deseori stârneau furie în rândul spectatorilor nobili Toate aceste fenomene au fost menite să se dezvolte într-un mod logic până la revoluție Pe parcursul întregii perioade filozofice, viața însăși le-a

prezentat filozofilor impulsuri mereu noi - să urmeze exemplul lui Voltaire Că oamenii, mai ales în teatru, ar putea urmări mișcarea unui gând nou, știm pe baza Faptelor de mai sus , scria Voltaire, iar după impresiile tarabelor a judecat starea actuală a ideilor filosofice Cu mult înainte de moartea sa, conducătorul filozofilor s-a putut convinge în sfârșit în ce măsură avea dreptate, deschizând scena pentru filozofie La Paris, mulțimea l-a salutat - mai întâi ca apărătorul lui Calas și apoi ca autor - nu al Dicționarului filozofic, nu al istoricului și enciclopedistului, ci al tragediilor lui Oedip, Merope, Zair și cântărețul lui Henric IV Aceste strigăte mărturiseau simultan ideile religioase și politice ale parizienilor și marele serviciu adus de teatru cauzei educației Majoritatea nobilimii moderne s-ar putea alătura, de asemenea, salutărilor populare Pentru oamenii secolului al XVIII-lea, problema plăcerii, a plăcerii, era în prim plan Teatrul a satisfăcut de mult această sete Iluminatorii i-au dat cu pricepere o noua numire, fara sa o ia pe cea dintai Doar un teatru cu succes deplin ar putea **° La critique de l'école des femmes, Scène VI, Dorante Ml Scrisorile II, ; : Je regarde le succès du Peri de familie comme-une preuve evidente de la bénédiction de Dieu et des progrès des frères *·* Въ Corrtsp lift (Grimm) se spune: oamenii (des gens du peuple) strigă: "C'est lui qui a fût Oedipe, Mérope, Zaire; c'est lui qui a chante notre bon roi* CP, Biblioteca "Ruivers" - - a completa programul lui Voltaire - a împodobi mintea, a împărtăși toată atractivitatea frumuseții artistice vorbirii filozofice, fără a priva vorbirea de esența sa ideologică Predicarea unor noi principii raționale capătă o influență excepțională în acele condiții, dacă reușește să profite de gusturile și pasiunile societății moderne în scopuri proprii și să facă din forțele existente instrumentele sale În această atitudine a început să se apropie de teatru filosofia secolului al XVIII-lea ■ Biblioteca "Ruivers" Teatru i În secolul al XVIII-lea, au existat patru teatre publice principale la Paris - Comedie Française, teatrul italian, opera și opera comică - din Alături de ele sunt multe scene secundare, dar mai puțin populare decât cele principale, în toate păturile societății pariziene: acestea sunt așa-numitele teatre bulevarde, "mici spectacole" Dar toată această abundență de spectacole de teatru nu mulțumește publicul Le crește numărul fără sfârșit Pasiunea pentru teatru îi cuprinde pe toată lumea - începând cu rege și terminând cu ultimul meșter Până la sfârșitul secolului, spune un contemporan, "toată lumea devine actor" - oricine poate, toți ceilalți se străduiesc să se bucure de un spectacol pe scenă oriunde Când vine vorba de teatru, oamenii își pierd aversiunea înnăscută și aparent irezistibilă față de literatură și filozofie Ura pentru oameni noi, pentru idei noi și pentru toate planurile reformatorilor neliniștiți este zvâcnită instantaneu de un văl roz de toleranță și îngăduință, de îndată ce istoria trebuie să se desfășoare pe scenă 'coresp secret II, Biblioteca "Ruivers" - - Ludovic al XV-lea, complet lipsit de înclinații literare, face o excepție strălucitoare în favoarea literaturii dramatice și a Sienei El decide să încurajeze scriitorii dramatici în așa măsură încât acest lucru nu s-a făcut nici măcar în perioada patronajului lui Ludovic al XIV-lea El dorește să stabilească următoarea ordine: autorul unei piese care a avut succes în prima reprezentație să fie prezentat Majestății Sale, după a doua reprezentație, la fel de fericit, autorului i se acordă o medalie, iar în cazul de trei ori: o pensie se atribuie autorului la succesul piesei * Iar regele își dovedește simpatia cu cele mai evidente Fapte: este necesar doar ca piesa să-i facă plăcere Adevăratul eveniment în acest sens a fost creat de

dramaturgul minor Belloy El a preluat conținutul tragediei sale Siège de Calais din istoria Franței, din epoca Războiului de o sută de ani În piesă, eroii sunt cetățenii din Calais, care au decis cu curaj să-și sacrifice viața pentru orașul lor natal Ei - șase la număr - vin cu frânghii la gât în tabăra regelui englez Edward al III-lea, când acesta, după ce a luat Calaisul după un asediu de unsprezece luni, într-un acces de furie a cerut executarea a șase cetățeni șefi Fiabilitatea Faptului nu a fost stabilită atât de mult încât mulți dintre contemporanii lui Vellois, inclusiv Voltaire, au negat orice semnificație istorică a tragediei sale, iar cei mai buni istorici nici măcar nu au recunoscut evenimentul în sine - isprava patriotică a cetățenilor din Calais Dar piesa este plină de versuri patriotice trosnitoare și chiar de la prima reprezentație, februarie , a făcut zgomot Autorul a devenit unul dintre "cântăreții națiunii", inventatorii unui nou gen dramatic - "tragedia națională", a stârnit pamflete entuziaste, de exemplu, o discuție curioasă: "Diferenta dintre patriotismul național dintre francezi și englezi " Vellois a fost ales membru al academiei, în * Coresp lift (Grimm) IV, b VI, - Biblioteca "Ruivers" - - reviste povesteau episoade remarcabile din viața lui Publicul, de altfel, a aflat că celebrul dramaturg de origine foarte obscure, pregătit mai întâi pentru profesia de avocat, pentru care era în pericol de a ajunge la închisoare, a fugit în Rusia și a muncit aici ca actor * * Dar toate onorurile au pălit în fața atenției fără egal a regelui către autor cu tragedia sa În teatru, publicul a strigat "Trăiască Regele și Monseniorul Bellois!" Majestatea Sa a acceptat cu bunăvoință aceste salutări, a ordonat tipărirea Asediului de la Calais la Luvru - o onoare, din câte se știe, care fusese moștenită de-a lungul unui secol doar de Detouche, Unul dintre cei mai cruzi dușmani ai filozofie, - l-a distins pe Bellois cu o mie de eccus și o medalie, pe care pe o parte era înfățișat rege, cu un alt geniu al poeziei dramatice, cu inscripția Corneille, Racine, Molière et qui nascenturab illis Ludovic al XV-lea, de altfel, a luat în mod oficial sub patronajul său activitatea poetică a lui Bellois L-a sfătuit să-și dedice talentul exclusiv subiectelor naționale Regele nu a permis nicio critică negativă la adresa piesei Ducelui de Anjou, care și-a exprimat îndoielile cu privire la meritele clasice ale tragediei, Ludovic al XV-lea i-a remarcat cu reproș că "nu este un francez bun", deoarece nu a găsit opera lui Bellois necondiționat excelentă "Bun francez! exclamă prinţul O, dacă poeziile domnului Bellua ar fi la fel de franceze precum sunt eu francez! * Asediul Calaisului a rămas multă vreme un spectacol deosebit de patriotic și național Încă din , Marie Antoineta a cerut ca tragedia lui Bellois să fie dată în prezența ei Iar la urcarea pe tron a lui Ludovic al XVI-lea * memorii secr , f Pamfletul lui Basset de la Morelle, publicat în primăvara anului Biogr Beiua la Grisha-VI, Sheshaip Tableau de la litt du XVII s Paris , I, * Grimm VI, Ut Cap Artă Ivaiova unsprezece Biblioteca "Ruivers" - - Poeziile lui Behaua au servit drept pretext pentru aplauze patriotice Adevărat, autorul însuși la vremea aceea morea într-o sărăcie extremă, lipsit de orice mijloace chiar și pentru tratament Soarta, în atom, l-a comparat într-adevăr cu Corneille, care a experimentat vicisitudinile favoarei regale cu aceeași tristețe - în alte vremuri, mai fericite pentru literatura franceză Dar atenția exclusivă a unui suveran precum Ludovic al XV-lea asupra operei teatrale și a acesteia autorul rămâne nu mai puțin caracteristic decât orice circumstanțe ar fi însoțit cariera ulterioară a lui Vellois Același rege se oprește de cealaltă parte a spectacolelor scenice, pe lângă capacitatea lor de a trezi sentimente

patriotice În mijlocul celebrului proces al lui Beaumarchais, a avut loc un eveniment original cu judecătorul Guezman Beaumarchais, după cum știți, a apelat la opinia publică, a publicat o serie întreagă de memorii, pline de ridicol la adresa inamicului și de atacuri crude asupra soției sale, implicată în mită și strâmbătatea judiciară a soțului ei Când i s-a citit lui Ludovic al XV-lea* cel de-al doilea memoriu al lui Beaumarchais despre proces, regele a dat ideea că se poate face o comedie excelentă din interogatoriul doamnei Beznal A fost făcută și jucată imediat în prezența regelui Pentru prima dată, regele nu a putut, râzând, să stea până la sfârșitul spectacolului și a cerut o nouă reprezentație Astfel, una dintre părțile esențiale ale Căsătoriei lui Figaro - o satira vicioasă asupra vechilor curți - a fost anticipată de însuși monarhul Aceeași soartă ca și Gezman a suferit-o o persoană incomparabil mai importantă, cancelarul Mopu Eguillon, rivalul lui Mopu, a susținut o reprezentație alegorică în prezența regelui: Mopu a fost înfățișat sub forma unui șarpe, împrăștiind brusc cu înfățișarea sa o mulțime veselă de pastori Met secr n Coresp lyt XI, august Biblioteca "Ruivers" - - cerneală Ludovic al XV-lea* *· nu avea nimic împotriva alegoriei și el însuși i-a explicat cancelarului sensul acesteia * În tragedie, el a fost un admirator al lui Crebillon, a fost foarte interesat de succesele acestuia, având în vedere rivalitatea lui Voltaire și nu a presărat bani pentru decorul bogat al tragediilor sale Ludovic al XV-lea, cu simpatiile sale teatrale, a trebuit adesea să meargă împotriva propriei cenzuri În continuare, ne vom familiariza în detaliu cu una dintre cele mai curioase drame cu conținut filozofic - Manco Capac al lui Leblanc: aceasta este o prezentare foarte fidelă și îndrăzneață a teoriilor politice ale lui Rousseau Poliția, desigur, s-a grăbit să interzică piesa, în timp ce Ludovic al XV-lea* a fost încântat de rolul ei principal* Abatele Gagliani relatează un caz și mai uimitor cu același Ludovic al XV-lea* Într-un spectacol la curte, actorii Comédie Française au decis să joace Pére de famille al lui Diderot Regele nu a suportat noua direcție a dramei, căreia îi aparținea piesa lui Diderot, și era foarte indignat de actori Dar spectacolul l-a făcut să verse lacrimi, într-un moment în care publicul de la tribunal se grăbea să-și exprime desconsiderarea totală față de dramă Teatrul sub Ludovic al XV-lea* era într-o poziție fericită și pentru că Madame Pompadour era o actriță pasionată Curtezana avea multe înclinații artistice naturale Ea a studiat cu sârguință dansul, cântatul, cântatul clavicordului, excelent recitat și povestit, chiar gravat, iar în arta îmbrăcării și călare a calului a depășit toți dandii moderni Aceste talente Madame Pompadour a trebuit să le folosească cu cea mai mare sârguință pentru a păstra o viață schimbătoare și * Desnoiresterree La comedie satirique au XVIII s Paris , p Idem Voltaire Sh, * Mem secr iunie * Oeuvfve compì, de Diderot Paris , IV, unsprezece* Biblioteca "Ruivers" - - inima veşnic săturată a regelui Doar printr-o varietate infinită se putea stăpâni acest om Scena oferea toate mijloacele pentru astfel de tactici Marchiza ar putea apărea în toate rolurile capabile să captiveze privitorul - grație, virtute, frumusețe, o interesantă aventură amoroasă a eroinei Ea a înțeles foarte bine acest lucru și, luându-și locul la tribunal, s-a apucat imediat să amenajeze teatrul Trupa a fost formată din reprezentanți ai celei mai înalte nobilimi de curte, regia a fost încredințată celor mai buni artiști și actrițe profesioniste, decorul a fost scris de primii artiști moderni Croitorii și frizerii parizieni au excelat în toată arta lor pentru a-i mulțumi unui judecător atât de strict ca marchiza în chestiuni de toaletă

Acesta a fost începutul "teatrului micilor cabinete" (théâtre des petits-cabinets) Ideea a costat o mulțime de bani, dar după spectacole regele i-a spus Favoritei: "Ești cea mai fermecătoare femeie din toată Franța" și, desigur, nu a luat în considerare costurile Repertoriul lui Madame Pompadour a constat din cele mai bune piese contemporane Teatrul s-a deschis cu o reprezentație a lui Tartuffe pe ianuarie , apoi au fost puse în scenă celebra comedie Lachosse Le Préjugé à la mode și chiar piesa lui Voltaire, urâtă de curte, L'Enfant prodigue Madame Pompadour a știut să înțeleagă forța modernă a opiniei publice și nu și-a refuzat atenția către scriitori și artiști Autorii i-au plătit cu generozitate datoria Voltaire a răspuns la prezentarea comediei sale cu versuri entuziaste Dar el a comparat prea neglijent victoria doamnei Pompadour asupra inimii lui Louis XU cu succesele militare ale acestui suveran și a încheiat madrigalul cu o dorință foarte ambiguă: Vivez tous doi sans ennemis, Et gardez tous deux vos conquêtes! Dușmanii nu trebuiau să muncească din greu pentru a obține un ordin de exilare a autorului Dar doamna Pompadour a reușit totuși Biblioteca "Ruivers" - - premii: puțin mai târziu, Voltaire a primit una dintre nenumăratele sinecure de curte Madame Pompadour a patronat o nouă dramă, de natură sentimentală, întrucât a avut un rol foarte fericit în piesa lui Lachausse numită mai sus Voltaire, ca peste tot, a știut să profite și aici de pasiunea Favoritului În caz de îndoială cu privire la favoarea cenzurii, i-a trimis mai întâi piesele sale madamei Pompadour, în general a văzut în ea - și pe bună dreptate - un prieten al noilor scriitori Fără participarea ei, fără îndoială, piesele lui Voltaire nu ar trebui să vadă scena curții Toate acestea se întâmplă într-un moment în care cenzura este extrem de crudă Sub Ludovic al XVI-lea, acest spirit chiar s-a întărit de-a lungul anilor, în timp ce teatrul a continuat să se bucure de privilegiu Ludovic al XVI-lea, în interese intelectuale și literare, nu se deosebea cu greu în multe privințe de ale lui predecesor și, între timp, îi scrie o scrisoare plină de grație lui Sedan, autorul unor opere comice, îi este dedicată o traducere a lui Shakespeare El, ca și Ludovic al XV-lea, este mai liberal decât servitorii săi când vine vorba de teatru În ciuda petițiilor strânse ale Arhiepiscopului de Beaumont, regele refuză să interzică tragedia Veuve de Malabar a lui Lemierre împotriva ierarhiei ecleziastice De asemenea, Ludovic al XVI-lea nu este contrariu să folosească teatrul ca instrument de ridicol Odată seara, în prezența regelui, au repetat Tartuffe Rolul principal l-a jucat contele de Provence, care era într-o ceartă constantă cu regina și, prin urmare, neplăcut pentru Ludovic La finalul repetiției, regele, nestingherit de cei prezenți, a remarcat: "Totul a ieșit minunat, rolurile sunt destul de potrivite naturii "Dublat La comédie de société au XVII s Paris pp , Îngăduitor La comédie en France au XVII s Paris P, Lanson NwàU de La Chaussée Paris Doamna Pompadour îi asigură pensia lui Mariveaux Îngăduitor, Ib I, Poeții cântau adesea despre talentele ei artistice Grimm I, Cf Bersot op cit p Corr litt (Grimm) XI, martie V Hallays Dabat op cit p Biblioteca "Ruivers" - " - interpreți" Funinginea Mariei Antoinette a suferit o soartă similară Regele, indignat de capricialitatea neobișnuită a coafurii puse la modă de regină, i-a ordonat actorului să prezinte coafura sub formă de caricatură pe scenă, în prezența Mariei Antoinette și a întregii curți În același mod, cu permisiunea lui Ludovic al XVI-lea, pasiunea reginei și a contelui de Artois - fratele regelui - pentru cursele de cai și jocul lor nereușit pe curse a fost ridiculizată Dar toată a doua atenție regală acordată teatrului nu poate fi comparată cu pasiunea Mariei Antonitei pentru spectacole și

literatura dramatică Devenită soția lui Dauphine, prințesa a profitat imediat de șederea ei la Paris pentru a vizita cât mai des toate teatrele La început, publicul a tratat-o foarte favorabil pe Marie Antoinette, iar fiecare apariție a ei în teatru a fost însoțită de o ovație entuziastă din partea publicului și chiar a artiștilor Ambasadorul Austriei i-a scris Mariei Tereza "Aceste apariții sunt un succes monstruos La Paris există un asemenea farmec al Arhiducesei, încât este imposibil de descris Marie Antoinette plângea adesea în teatru, atinsă de primirea publicului Nu este mulțumită de spectacolul artei altcuiva și ea însăși joacă cu pasiune în multe piese Explorările artistice ale Mariei Antonitei încep la scurt timp după ce ea devine regină Un teatru este înființat în Trianon la patru ani de la urcarea pe tron a lui Ludovic al XVI-lea Reginei i-a costat unele greutăți să-și convingă soțul să fie de acord cu al lui Desnoiresterres La celula sat ρ Secretul corespondenței Londres , Înalta nobilime urmează exemplul regelui: astfel, de exemplu, ducesa de Bourbon compune activ proverbe împotriva soțului ei, episoade dramatice care au devenit rapid la modă în a doua jumătate a secolului Alți suverani europeni s-au amuzat compunând satire dramatice unul asupra celuilalt Iosif al II-lea a ordonat ca Gustav al III-lea să fie portretizat într-o operă, același rege suedez îi datorează Ecaterinei a II-a o satira numită Muntele Bogatyr Un pitic a fost înfățișat în armura unui uriaș Desnoiresterres op sp pp - Biblioteca "Ruivers" -li? - instituţie Dar odată ce a fost obținut consimțământul, regina se predă pe scenă cu o pasiune nemărginită Când, la prima naștere, i se interzice să părăsească camera, ea ordonă să fie montate spectacole pentru a le putea vedea din patul ei Degeaba Maria Tereza îi trimite fiicei sale mustrări severe, degeaba ambasadorul austriac adaugă avertismentele sale la aceste mustrări: Marie Antoinette este sincer convinsă că este o actriță excelentă în rolurile de subrete și tinere țărănești Regele este foarte interesat de talentul soției sale și asistă cu mare plăcere la spectacole Ultimul rol al reginei a fost rolul Rosinei din comediile lui Beaumarchais Nunta lui Figaro a fost săvârșită la curte cu doar trei ani înainte de revoluție, iar autorul comediei a fost invitat la spectacol, în ciuda protestului regelui Contele de Artois a jucat rolul lui Figaro cu mare succes și a spulberat nobilimea tribală și alte fundații ale vechiului sistem monarhic * ** Expansivitatea Mariei Antoinette nu cunoaște limite Regina se complace în evaluarea pieselor în public Ea nu ezită să numească comedia "o piesă blestemată" și chiar să-l întrebe pe actor de ce a fost acceptată pe scenă? - la care primește ca răspuns: "Acesta este secretul trupei"" Regina, în pasiunile ei, nu are nicio considerație de natură politică Extrem de sinceră și captivantă, nu ascunde faptul că îi plac cel mai mult dramaturgii, mai ales cei urâți de guvern și cenzură Ea spune că Mercier - acest revoluționar înnăscut, în cuvintele unor admiratori deloc pasionați ai cenzurii - o atinge, iar Beaumarchais o amuza Ea plânge după ce ascultă lectura dramei Mercier-Indigent și, în general, aprobă astfel de comploturi Drama Mercier - conținut social - "Desnoiresterree op cil p Da Bled Lacom, de société, pp etc *coresp lût (Grimm), XI, , mal Corresp lût (La Harpe), I, Biblioteca "Ruivers" - - a înfățișat exploatarea săracilor de către cei bogați La reprezentarea piesei Déserteur a lui Sedov, Maria Avtoaneta a fost emotionata pana la lacrimi *' În piesă, întrebarea era despre cruzimea legilor militare Marie Antoaveta mijlocește pentru multe piese despre care guvernul nu a vrut să audă, în persoana regelui însuși, clerul și cenzura laică În timpul domniei lui Ludovic XU, numele și istoria celui mai popular rege

francez, Henric al IV-lea, au fost supuse unei persecuții severe Și în această persecuție, regele a luat rolul principal El a impus o interdicție definitivă asupra oricărei amintiri despre strămoșul său, după ce unii membri ai consiliului de stat au găsit posibil să permită reprezentarea unei opere comice bazată pe un complot din viața lui Henry Aceasta a fost în , dar un contemporan vorbește despre "furia persecuției" de la sfârșitul domniei lui Louis XU Subiecților acestui rege nu numai că nu li s-a permis să prospere în prezent, dar toate cele mai bune amintiri din trecutul istoriei franceze, capabile să conducă la comparații nefavorabile și bârfe pentru prezent, au fost suprimate cu grijă Maria Avtoineta până la moartea lui Ludovic al XV-lea apără cu încăpățânare Partie de chasse de Henri IV Apărarea rămâne nereușită, dar pentru acea urcare la tron a lui Ludovic al XVI-lea, ea presupune un întreg nor de tot felul de lucrări care îl slăvesc pe Bearney și, împreună cu el, pe noul suveran Aceeași Marie Avtoaneta cere să permită piesa istorică Albert ou Adéline Dar curtea se răzvrătește împotriva piesei, pentru că în ea suveranul este înfățișat ca un apărător al oamenilor simpli și săraci împotriva intrigătorilor curții În , dramaturgul Fenou-illot de Falbaire a scris L'Honnête criminel, o dramă din epoca persecuției protestante Aceasta este povestea unui tânăr hughenot, ' La Harpe pe Mercier: "Get homme était révolutionnaire inné * Corresp iti I, Ha'lays DaboL Hist de la censure theatrale, p , Biblioteca "Ruivers" - - care mergea la galere în locul bătrânului său tată Piesa a fost bazată pe furnica adevărată, iar intoleranța religioasă a guvernului era cu atât mai strălucitoare Marie Antoinette este mișcată de isprava iubirii filiale descrisă în dramă și, în ciuda tuturor obstacolelor, o obligă să o joace pe scena curții din Versailles În ce măsură acesta a fost un eveniment excepțional, dovedește "actul apariției aceleiași drame pe scena publică - abia în apogeul revoluției - în Desigur, teatrul s-a grăbit să-i răsplătească Reginei cu căldură recunoștință Cântăreții de operă și-au luat responsabilitatea să-și refacă arii dacă Majestatea Sa era prezentă în teatru și i se adresează public cu imnuri de laudă Așa, de exemplu, în timpul spectacolului operei lui Gluck - Iphigenia va Avlid - cântăreața în loc de aria de libret - "Chanter, Célébrez votre réine>! a cântat, întorcându-se către Marie Antoinette: Chantons, célébrons, notre reine, Et que l'hymen qui l'enchaîne Nous rende à jamais heureux! Publicul a intrat într-o frenezie de încântare, s-au auzit strigăte de bis, iar regina a vărsat lacrimi Actorii în prezența ei de pe scenă au dat publicului un semn de aplauze și ei înșiși au luat parte la el Faptele umanității care au avut loc în viața ei au devenit imediat proprietatea scenei Așa a fost piesa nescrisă Heureux jour Eroul ei este o țărană rănită, pe care regina a ordonat să fie ridicată pe drum și pusă în trăsură Prinții și prințesele nu erau cu mult inferiori reginei în pasiunea lor pentru teatru Interpreți pe scena curții *coresp liti (Grimm) X, Aten secrete, s ; oct Interzicerea piesei lui Albert I este menționată și de Mercier la Soci Du Theatre ou nouvel essai sur l'art dramatique Amsterdam p O L'Honnête criminel-Grimm VIII, rem Tourneur, Janvier *Afem văzător iunie Hallays Dabot op cit p Biblioteca "Ruivers" - - sunt, împreună cu regina, prinții sângelui Printre ei se remarcă contele de Artois, cu el regina joacă mai întâi piesele lui Sedan, apoi joacă și rolurile principale în comediile lui Beaumarchais Numai din acest motiv se poate aprecia că considerentele de cenzură nu au nicio semnificație în rândul acestor artiști Acest lucru este dovedit și de Ducele de Orleans El insistă pe reprezentarea tragediei lui Leblanc, Druides, pe scena Teatrului Francez Probabil datorită ducelui, piesa a

fost jucată la Versailles, în timp ce susținătorii noii filozofii au recunoscut tragedia ca pe o adevărată predică împotriva bisericii și a clerului Același duce îl face pe arhiepiscopul Beaumont pentru rezolvarea tragediei lui Voltaire-Lois de Minos Aversiunea față de tot ce este elegant și rafinat, care deseori îl apucă pe Domnul mulțumit al înaltei societăți, dorința de a coborî din salon în păturile inferioare ale oamenilor de rând - Faptele sunt comune în secolul al XVIII-lea În literatură, ele creează popularitate pentru genul de piață, genul poissard, "naturalismul" extrem în conținutul lucrărilor și tot felul de argou și jargon în formă Apar colecții speciale de expresii populare, inteligența nobilă corespunde în limbajul aspru al străzilor pariziene și sunt mândri de subtilitatea cunoașterii în acest domeniu Pasiunea la modă se reflectă imediat în arta dramatică Pe scenele de salon, imaginile comice brute intră treptat la modă Să cunoască nebunești despre tipurile și personajele crescute în centrul pieței pariziene Așa-zisele parade - comice și cel mai adesea departe de improvizații grațioase pe teme din viața de stradă a capitalei - sunt jucate constant în teatrele târgului Aceste parade pătrund în scenele de acasă ale aristocrației curții Ducesa de Maine dă exemplu Prinții vizitează cabinele și apoi, la cină, le povestesc din nou observațiile doamnelor de la curte, repetă duhurile din piață, copiază personajele de la cabine Unii dintre acești naratori își asumă responsabilitatea să compună propriile lor farse fratele regelui Biblioteca "Ruivers" - - le pune pe scena lui și îl aduce pe Ludovic al XVI-lea într-o desfătare nespusă Și cu cât mai multe bătăi de cap, cu atât mai multe salutări Este suficient să dau un astfel de exemplu Odată, pe scena curții, actorul Leken a trebuit să joace rolul unei femei însărcinate și să portretizeze durerea nașterii Spectacolul a fost dat în cinstea a două prințese Prima apariție a artistului pe scenă a provocat râsete homerice în toată sala, iar interpretul însuși nu și-a putut începe rolul din râs A trebuit să amân piesa Chiar și sub Ludovic al XV-lea, prințesele au învățat limba italiană de la poetul Goldoni exclusiv pentru a-și citi piesele în original În cele din urmă i s-a acordat o pensie de de livre, deși capriciul de scurtă durată al guvernului francez de a încuraja talentele străine cu pensii trecuse de mult În toate aceste hobby-uri, oricât de ciudate și frivole ar părea din când în când, există o latură serioasă Cât timp rămânem pe tărâmul teatrului, suntem loviți de liberalismul Sferelor curtenești S-ar putea crede că Franța este condusă de cei mai toleranți și luminați monarhi și că prinții și întreaga curte simpatizează cu entuziasm acest lucru Ducele de Orleans ascultă cu bunăvoință modul în care autorul Dwuidope instruiește clerul în îndatoririle lor, suverani în toleranță și zdrobește fanatismul slujitorilor bisericii Contele de Artois vorbește destul de liber despre discursurile revoluționare ale lui Figaro despre oameni care își fac doar osteneala să se nască Ducele de Shatres salută cu aplauze cuvintele lui Brutus: "a trăi liber și fără suverani", iar întreaga curte devine încântată de cealaltă * Întâlnit secr martie Grimm Σ, Hallays Dabot op cit y, - dublat op cit pp etc Despre genul poissard și influențele sale - Grimm I, , ; II, Lenient la cor mFr P, - D'Alembert Oeuvres compì Paris III, iunie pe scena IT v aua play La Negresse, scrisă în jargon negru de S Domingo ** Întâlnit vag ianuarie Biblioteca "Ruivers" - - discursuri ale aceluiași erou: "Sunt fiul lui Brutus și port în inima mea sigiliul libertății și aversiunii față de suverani" Brutus este tragedia lui Voltaire și, alături de alte lucrări nu mai puțin filozofice ale acestui autor, ajunge pe scene de curte, chiar și pe scena teatrului de cabinet Curtea îl urăște pe același

Voltaire și refuză să-l accepte, în ciuda protestului întregii națiuni cu literatura și știința în frunte Dar când vine vorba de spectacolul teatral, piesele lui Voltaire sunt considerate la fel de materiale convenabile ca și exercițiile de salon ale lui Mariveau Această contradicție este un fapt extrem de important Vechea ordine în general nu se putea lăuda cu consistență, dar niciuna dintre contradicțiile ei nu a adus atât de mult beneficii noii gândiri cât, alături de o ură oarbă a filosofiei, aceeași căutare oarbă a plăcerilor teatrale în domeniul aceleiași filozofii Este de la sine înțeles că societatea aristocratică nu rămâne în urma curții În , în comedia lui Piron Métromanie, un erou spune: "Am văzut ce minuni făcea acest hobby în Franța: palatele noastre s-au transformat în săli de teatru, marchizii noștri, în competiție între ei îmbrăcați în costum de actor, îi reprezentau pe Hector, Sganarelle și Crispan " Zece ani mai târziu aflăm: la Paris există o sută șaizeci de societăți care au propriile lor scene pentru spectacole dramatice și chiar de operă Au mai trecut douăzeci de ani - eu, contemporan, scriu: "Toți domnii noștri - militari, bisericești, civili - seamănă cu trupele lui Brioche (inventatorul păpușilor) Toți se grăbesc să amenajeze mici teatre de păpuși în casele lor, unde exersează să joace opere comice pentru gloria și folosul patriei Cu toate acestea, trei ani mai târziu ni se spune că trupele societăților laice s-au înmulțit în mod deosebit În , un nou mesaj: "Pasiunea pentru punerea în scenă a pus stăpânire pe toate societățile, m Indulgent op cil I, Memoires par le comte de Segur I, Biblioteca "Ruivers" - - tot ce auzi este vorba despre teatrele mici din dachas din vecinătatea Parisului Și până la sfârșitul secolului - am citat deja mărturia unui contemporan - toată lumea devine actori, îi obligă pe copii să joace în astfel de tragedii precum, de exemplu, Zaire Voltaire La spectacole, adesea din cauza lipsei de interpreți nobili, slujitorii participă Acest fapt curios este semnalat, printre altele, de mica comedie a lui Diderot, La pièce et le prologue, care povestește modul în care societatea aristocratică a obținut piese noi: aici servitoarea se laudă că a participat de mai multe ori la comedie Acest lucru nu este suficient Copiii se complace în calitate de autor și compun piese de teatru în spiritul noii filozofii Fiica lui Necker, în vârstă de zece ani, viitoarea doamnă Staël, scrie o comedie în două acte, Les inconvénients de la vie de Paris Sunt descrise două surori: o mamă iubește și crește în oraș, cealaltă este neglijată și forțată să trăiască la țară O nenorocire se abate asupra familiei - un proces - și aici se dovedește - a doua soră este mult mai bună și mai nobilă decât prima Piesa a fost jucată pe scena de acasă a părinților autoarei, iar Marmontel, care a fost prezent la spectacol, a fost emoționat până la lacrimi Avem multe mărturii care dovedesc talentul actorilor amatori laici Este ușor de crezut aceste mărturii: actorii au fost actori prea familiari în viață pentru a fi răi pe scenă Dar întrebarea era alta, în ceea ce privește piesele jucate special pe scenele înaltei societăți Aristocrat și Metromanie Sh, Grimm I, Lenicnt op cit I, Grimm IX, ' Secrete de corespondență, P, Voltaire, în Prefața sa la piesa Chariot ( ), vorbește despre dominația teatrului în cele mai înalte cercuri ale societății moderne și justifică acest fenomen cu următoarea tiradă aprinsă: "Rien n'anime plus la socieié, rien ne donne plus de grâce au corps et à l'esprit, ne forme plus le goût, ne rend les moeurs plus honnêtes, ne détourné plus de la fatale passion du jeu, et ne resserre plus les noeuds de ramitié** M Za piece et le prologue, Sc P Grimm XII, sept Despre actorii amatori: Zece, Ib Rusă IVD I, - Biblioteca "Ruivers" societățile tycheskie au încercat să înroleze autori

speciali, proprii, și într-adevăr au existat dramaturgi care au lucrat în principal pentru teatre private Dar aceștia sunt scriitori de ultimul fel, scriitori care au eșuat pe scena publică Diderot, în comedia menționată mai sus, înfățișează dificultățile pe care le costa uneori unui iubitor de artă dramatică să dobândească o nouă piesă special pentru scena ei Ea apelează chiar și la ajutorul servitoarei sale pentru a-l convinge pe dramaturg să scrie piesa până la o anumită dată S-a întâmplat ca aceleași slujnice să colaboreze cu amantele lor - în calitate de autor Doamnelor le place în special să compună dovezi Aceste lucrări au fost introduse în modă de către cititorul ducelui de Chatres, Carmontel El, cu scopul de a "aduce în sistem plăcerile societății", a publicat pentru prima dată colecția Proverbes dramatiques în Pe urmele lui, toată lumea a început să scrie dovezi și aici aceleași slujnice au făcut uneori servicii considerabile Ducesa de Maine nu neglijează acest tip de cooperare** Scenele aristocratice, desigur, nu s-au mulțumit cu astfel de produse Din nou vedem curiosul "act de contradicție menționat mai sus Pe scenele private apar liber piese care sunt interzise literalmente pe toate scenele și, aparent, cu cât cenzura persecută mai violent o operă cunoscută, cu atât teatrele din înalta societate o propagă cu mai multă încăpățânare În iarna anului , drama lui La Harpe Mêlante ou la religieuse a făcut mult gălăgie Drama se bazează pe un fapt real: o fată, forțată să depună jurămintele ca călugăriță în interesul fratelui ei, s-a spânzurat în ajunul jurământului S-a întâmplat într-una dintre mănăstirile pariziene Tonsura forțată a fetelor era un fapt foarte des întâlnit în familiile aristocratice din secolul trecut, care nu aveau mijloace suficiente pentru a le înzestra cu o moștenire decentă Grimm IX, Indulgent op di П, Du Bled, La comedie de société p Biblioteca "Ruivers" - - toți copiii Pe acest subiect, după cum vom vedea, s-au scris mai mult de o lucrare, dar Mêlante a fost mai norocos decât altele datorită unui atac foarte îndrăzneț asupra cruzimii puterii spirituale A fost interzisă redarea piesei, autorul a tipărit-o, iar în trei zile s-au epuizat de exemplare Era o modă în rândul nobilimii de a merge la petreceri cu Mêlante Autoarea a citit-o cu voce tare peste tot și a stârnit lacrimi Printre cei fascinați de dramă s-a numărat și ministrul Pioiselle Dar Arhiepiscopul Parisului și-a luat în cap să aplice piesei măsuri excepționale și a interzis ca aceasta să fie jucată chiar și pe scene private Interdicția nu a făcut nimic La Harpe însuși relatează că a fost jucată în societățile aristocratice, rolul Mélanie, apropo, a fost interpretat de două ori de mireasa marchizului Montesquieu și a făcut să plângă toată audiența Știm dintr-o altă sursă că același Mêlante a jucat cu doamna Cassini Fascinația pentru spectacolele de teatru pătrunde în astfel de serări acolo unde este cel mai puțin de așteptat Ofițerii de garnizoană înnebunesc cu piesele de teatru, nu ezită să cânte pe scene cu actori și actrițe și abuzează de pasiunea lor în așa măsură încât este necesară cea mai strictă instrucțiune a ministrului de război pentru a opri răul Pasiunea îmbrățișează războinici precum Moritz de Saxonia Amenajează un teatru în tabăra sa și în ajunul bătăliei, cântărețul de operetă în cuplete anunță publicul militar despre "marea spectacol" (grande pièce) de mâine Am văzut deja că teatrul a stârnit mai ales înclinațiile autorului la oameni infectați cu tot felul de prejudecăți împotriva literaturii ca activitate S-a scris mai mult de o piesă, s-a scris mult despre piese și teatru în general Aristocrații nu au rămas întotdeauna indiferenți la atacurile asupra vechii ordini, care au fost auzite Grimm VSh, Mkt ster f
¡ coresp VU (La Harpe) V, -HaUays Dabcat op cit p Biblioteca "Ruivers"

- - șaluri de pe scenă A urmat o explozie specială de protest în legătură cu Căsătoria lui Filaro Celebrul Mirabeau a stat în fruntea protestanților, Mirabeau, inspirat la acea vreme de mânia mult mai personală față de autor decât de întrebări de principiu În orice caz, a vorbit într-un pamflet despre răsturnarea tuturor fundamentelor ordinii civile în comediile lui Beaumarchais Marchizul de Louvois a scris același lucru, la fel și editorul scrisorii sale, care aparținea aceleiași "rase" nobile Câtă viață nouă, idei noi și interese noi au pătruns involuntar în mediul conservator al claselor superioare - datorită teatrului Părea că oamenii nu caută decât plăcerea, dar au dat peste o idee și un sentiment, două forțe care erau menite să transforme vechea ordine socială Cel mai vigilent gardian al acestui sistem - clerul înalt și bogat - cedează pasiunii generale Abații participă la spectacole, aranjează ei înșiși teatre, scriu opere care nu sunt inferioare ca stil și conținut produselor frivole ale artei moderne Aflăm fapte greu probabile: tinerii stareți joacă rolul femeilor pe scenele private, iar autoritățile lor superioare, episcopii, aplaudă Cu o astfel de ocazie, a luat naștere Baletul celor doi stareți (Le ballet des deux abbés) și a distrat multă vreme saloanele pariziene Prelații sunt atât de îngrijorați de soarta artelor spectacolului, încât doi arhiepiscopi participă deschis la un abonament în favoarea actorului Molay, căruia îi datorează de livre Clerul inferior *' altul Pamfletul lui Mirabeau: Réponse de Mirabeau a l'écrivain des administrateurs de la compagnie des eaux de Paris - publicat la începutul anului , Despre războiul lui Beaumarchais cu Mirabeau-Loménie Beaumarchais et son temps P Întrebarea, după cum știți, era în esență despre beneficiile a două companii financiare Ulterior, Mirabeau și-a dat seama de nedreptatea atacurilor sale și a fost primul care a apelat la Beaumarchais cu cuvinte de conciliere - Pe pamfletul lui Louvois - Grimm XV, martie *LenieoL Op cit I, Zece, rus ed eu, Biblioteca "Ruivers" - - într-un mod incomparabil mai semnificativ, își declară simpatia pentru teatru Potrivit unui contemporan, până la patruzeci de preoți rurali au vizitat spectacolele Nunții Fiyaro din Paris Despre ce rol au jucat spectacolele de teatru în rândul publicului urban parizian, va trebui să vorbim mai târziu Și aici, ca și în alte cazuri, cei mai bogați burghezi au încercat să imite nobilimea și să pună la cale scene domestice Acest lucru, evident, era departe de a fi un fenomen rar și nu un privilegiu al aristocrației financiare Cel puțin, pe baza mărturiei lui Mercier, se poate concluziona că până și cizmarii bogați au dobândit scene domestice Reprezentarea, de exemplu, a Oedipului lui Voltaire sau a unei alte tragedii după o cină somptuoasă a fost distracția obișnuită aici Acest lucru este destul de firesc pentru burghezul metropolitan, dar o întrebare mult mai dificilă este, în ce poziție se afla provincia în raport cu moda modernă? Oamenii secolului al XVIII-lea credeau uneori că capitala și provinciile sunt două lumi, lipsite de înțelegere reciprocă, înzestrate cu viziuni diferite asupra lumii, suferind de diferite rele Voltaire, într-o scrisoare către Turgot, îi caracterizează pe parizieni în următoarele cuvinte: "Oamenii sunt amabili și zadarnici, devotați plăcerilor, impetuoși, vântuși și mai ales volubili, duși de cel mai mic zgomot și schimbători ca vântul, ei conducători judecători, miniștri, suverani "râde de dezastrele din care plâng provinciile În capitală, desigur, nu puteau înțelege interesele provinciale și să-i trateze pe provincialii înșiși cu derizoriu Dar o astfel de atitudine a fost, cel puțin, nemeritată Revoluția care a venit imediat după a constatat asta noi patroni nobili și spirituali ai actorului VP, Despre preoţii rurali coresp secret XIV,

, aoat, ·· Tableau de Paris, W, pp - * JEpitre a un homme Dată în Corresp secret Sh, SW Cap etc Ivanova Biblioteca "Ruivers" - - dezvoltarea politică a majorității provinciilor nu a fost cu nimic inferioară dezvoltării politice a parizienilor Departe de capitală, însăși ideile cu care au fost duși parizienii au fost excelent asimilate și exprimate în instrucțiuni atât de detaliate, încât chiar la Paris alegătorii au considerat că este necesar să facă față proiectelor și revendicărilor provinciale ** Și aceste "acte nu reprezintă nimic neașteptat Încă din vremea regenței, provincia deținea numeroase mijloace - să afle știrile Parisului, să urmărească mișcarea literaturii și viața publică metropolitană În regiunile cele mai îndepărtate, până la sfârșitul secolului, apar societăți politice care deschid accesul chiar și cetățenilor** Necker știe să aprecieze astfel de fenomene El laudă opinia publică ca o nouă forță politică, își amintește de recunoștința națională care i-a căzut în repetate rânduri - și, în același timp, cel mai profund respect mărturisește provincialilor: i-a fost întotdeauna mult mai frică de nemulțumirea lor decât de strigătele capitalei > Evident, în ceea ce privește asimilarea de noi idei, provincia de multe ori nu numai că nu a rămas în spatele capitalei, ci chiar a depășit-o Aceasta este, fără îndoială, în raport cu noile idealuri și critici ale vechii ordini, care au pătruns în public prin spectacole de teatru Chasin Les élections et les cahiers IP, n Aceste fonduri sunt enumerate de Auberton - apropo, ziare scrise de mână zilnic, corespondența parizienilor cu prietenii și rudele care locuiesc în afara lui Pariah L'esprit pullic, pp etc Autorul nu spune un cuvânt despre piesele de teatru, și anume, ele ar trebui puse în prim plan -Société patriotique bretonne, Met serr Mier Bersot, op cit p " Din administrarea finanțelor Franței, de m Neckel , I Introducere, p CVП: Nu voi uita că, dacă aș avea dureri, am obținut și recompense mari Le am din toți, suflete nobile și distinse, al căror drept de vot mi-a făcut atât de des mângâiere Le am de la voi, oameni sensibili, mai ales de la voi, locuitori ai provinciilor, care cu poate înțeles că mă temeam mai mult de gemetele voastre fugare, decât strigătele puternice ale bărbaților lacomi ai capitalei" Библиотека "Руииверс" - " - Dragostea pentru teatru în provincii era la fel de răspândită ca și în capitală Carmotelul, care a publicat o colecție de piese pentru înalta societate, a publicat aceeași ediție intenționat pentru provincie și și-a dedicat noile lucrări societăților provinciale Potrivit autorului, în provincii, mult mai mult decât la Paris, au înțeles beneficiul social al pieselor morale Una dintre eroinele lui Diderot spune despre provincia ei că "înnebunește cu spectacolele de teatru) Statele din provincia Artois acordă unui autor dramatic o pensie cu o condiție dacă noua sa piesă supraviețuiește trei spectacole de tip dacha După aceasta, nu este surprinzător să aflăm că membrii parlamentelor exilate sub Ludovic al XV-lea erau angajați în aranjarea de spectacole în provinciile lor Dintre aceștia se remarcă în special primul președinte al parlamentului de la Rouen Un alt președinte urmărește să transforme întreaga dramă franceză după modelul lui Shakespeare și scrie o piesă istorică în proză "P franceză", imitând în toate, în afară de talent, pe dramaturgul englez La Marsilia, au mare succes comediile morale ale marchizei Gleon, printre altele, o piesă care glorifica virtuțile oamenilor de la țară Burghezii de provincie se lansează în literatură În vara anului , pe scena Comédie Française, joacă cu mare succes comedia Ecole des pères, scrisă de un tânăr negustor din Nîmes ' Toate întrebările care îngrijorează capitala pătrund imediat în pro- * n Théâtre de campagne, Parie Beaumarchais Essai sur le genre dramatique

sérieux se referă la Carmontel, vorbind despre viziunea lui qudqu despre soarta dramelor din provincii O compi Paris I, La pièce et le prologue, se L ** Grimm X, M Desnoiresterres La celula sat p ·' Nouveau théâtre français ou François second, roi de France*, en acte, en prose Ed a doua a apărut în , primul pe la Ecele de comédies nouvelles Paris, Dramă - L'ascendant de la vertu au la paysanne philosophe Despre succesul în Corresp liti (Grimm) Tan la fel * Biblioteca "Ruivers" - - provincie Într-un moment în care la Paris se discută aprins problema dramei lacrimogene, provinciile răspund cu o serie întreagă de piese de teatru care critică noua tendință * ** Pe de altă parte, drama lui Diderot Père de famüle ocolește mai întâi cu mare succes principalele scene provinciale din Toulouse, Bordeaux, Marsilia, Lyon, iar acest succes contribuie la apariția piesei pe scena capitalei Aceeași simpatie se manifestă în legătură cu zgomotul suscitat la Paris de Căsătoria lui Figaro: la Rouen, de exemplu, există chiar un frizer - Barbier de Rouen *" În provincii, ca și în capitală, publicul se folosește de spectacolul de teatru pentru a-și exprima atitudinea față de evenimentele contemporane - și se pare că îl folosește cu mare libertate În general, guvernatorii fac rareori presiuni asupra autorităților municipale Teatrul te face să încalci regula La Bordeaux și Marsilia, guvernanții sunt indignați de libertățile excesive ale publicului teatral și dau ordine magistraților orașului să ia măsuri de îmblânzire* tarabele* Dar eforturile guvernanților, aparent, rămân fără rezultat Auzim constant despre spectacole zgomotoase în principalele orașe de provincie În Rennes, urcarea pe tron a lui Ludovic al XVI-lea este sărbătorită cu o piesă solemnă specială și sunt aranjate tacos despre autorul cărții L'école des pères-Pieugue Criticul - probabil Meister - revizuiește piesa foarte favorabil, plasând-o deasupra comediilor lui Beaumarchais, dar din anumite motive nu raportează atenția pe care Ludovic al XVI-lea i-a acordat-o autorului: regele îi va da o sabie Droz Hist, du regne de Louis XVL Bruxelles p loi ** Lanson Nwdle de la chaussee, p "" Grimm IV, ' Journal des théâtres ou le nouveàu spectateur Paris , LL, J " ** Albert Bareau Provincia sub vechiul regim Paris , I, O губернаторѣ Марселя читаемъ: "Л vrea să potolească necazurile, cabalile și fluierele care apar pe jos, merge până acolo încât să dea ordin magistraților municipali să-l pună pe căpitanul de cartier nu-i face să se oprească** Библиотека "Руииверс" - - un spectacol despre care se vorbește de multă vreme la Paris La Londra, în ianuarie , se află pe scena operei Ifk-ivnia din Aulis Toți au în acest moment în minte experimente recente cu baloane Baloniştii sunt prezenţi accidental în sală, iar publicul le face o asemenea ovaţie, foloseşte cu atâta pricepere fiecare vers din piesă, în orice mod potrivit evenimentului, încât orice diferenţă dintre aceşti spectatori şi mitropolit *** dispare În mod firesc, după aceasta, în ajunul revoluției, la Paris și în provincii, pe scene se vor juca spectacole de același conținut, care au apărut independent unele de altele, dar cu unanimitate uimitoare îndreptate către aceleași măsuri ale guvern pe moarte Și ceea ce este deosebit de curios este că aceste piese sunt create improvizate, pe parcele urbane în același timp în centre atât de diverse ale vieții de provincie precum Lyon și Rouen** Înainte de a veni perioada tulbure, provinciile se vor bucura adesea de plăceri care nu sunt disponibile pentru Parisul însuși Este puțin probabil, și totuși este un fapt indubitabil, că provincia, în ceea ce privește cenzura, ocupă, în comparație cu Paris, aproape aceeași poziție privilegiată ca curtea și societățile aristocratice Nimeni nu era mai priceput decât Voltaire, capabil să ocolească cenzura Chiar și

doamna Pompadour a fost chemată să ajute când nu era altă cale Și erau numeroși în Voltaire El ar putea influența personal pe cenzori și să oprească de la bun început intrigile dușmanilor filosofiei: el însuși povestește despre un asemenea incident într-o scrisoare către d'Alembert** Pe * üfern văzător f , VII, Cbrresp secret I, ** Deenoiresterrea op oit p , pe baza rapoartelor din Jurnalul dț Lyon la Liv m De exemplu, comedia Le grand baiUage, jucată la Lyon și Rouen pe vremea când a apărut satira la Paris - Za cour pionière ** Era vorba despre comedia lui Palissot Le Satirique Ea va fi discutată în continuare Biblioteca "Ruivers" - - nu vă retrageți înaintea oricărei oferte După ce a scris Guares ou la Tolérance și a simțit că clerul se va ridica împotriva piesei, a început să-l curteze pe cenzorul Maron, care mai târziu a devenit atât de faimos în procesul lui Beaumarchais, ia oferit o parte din veniturile piesei și, pentru a-l liniști în cele din urmă, el însuși i-a indicat în textul petits blasphèmes Marin încă îi era frică să permită prezentarea piesei, dar pe de altă parte l-a ajutat pe Voltaire să o tipărească Clerul a continuat să urmărească cu încăpățânare tragedia, apoi Voltaire a trimis-o în provincii *Se joacă la Toulouse, unde incidentul cu Balas încă nu a fost uitat - iar noua predică împotriva fanatismului este, desigur, un succes extraordinar Acest transfer de piese interzise la Paris este un fapt comun în secolul al XVIII-lea Voltaire a început să facă asta, alții l-au imitat De îndată ce o piesă a stârnit îndoieli, Voltaire a pus-o în scenă pe scenele din Lille, Lyon, Bordeaux Mai multe despre Mohammed, Voltaire se autointitulează "autor provincial" Celebra tragedie a avut loc la Lille mai devreme decât la Paris și a avut un succes uluitor Când Voltaire nu a vrut să permită a treia reprezentație, parterul a amenințat cu o adevărată "răzvrătire" Autorul este încântat și constată că tragedia de la Lille a fost jucată în așa fel încât nici măcar artiștii capitalei nu au putut să o joace Vom vedea - astfel de victorii ale actorilor provinciali asupra celor parizieni în secolul al XVIII-lea nu erau deloc neobișnuite Același succes în toate orașele de provincie a avut o piesă - o complet diferită comedie L'Ecossaise regizată împotriva lui Freron" La scurt timp după Guëbres, Arhiepiscopul Beaumont a interzis tragedia lui Lois de Minos chiar și pe scenele private stabil și cu succesul obișnuit la Lyon ·· Grimm, VSh, w Desnoireatree Voltaire Sh, Despre L'JÉcossaiste Ib V, Biblioteca "Ruivers" - - În orașe, unul dintre echevin de la ville, care îndeplinea atribuții de poliție, permitea să fie prezentate piese de teatru Era incomparabil mai ușor să depășești această cenzură decât să depășești monstrul cu multe capete care era treaz asupra literaturii din capitală În acest fel, pe scenele provinciale au apărut multe piese de teatru, pe care publicul parizian le-a văzut doar în epoca revoluției Persecutat în capitală, Henric al IV-lea pe toată durata domniei lui Ludovic al XV-lea domnește fără restricții pe scenele provinciale Partie de chasse de Henri IV a parcurs toate scenele provinciale înainte ca Comédie Française, după moartea lui Ludovic al XV-lea, să sosească Și mai importantă a fost apariția pe scena provincială a dramei lui Fontanelle, Eride on la Vestale, regizată, ca Mélanïe de La Harpe, împotriva mănăstirilor catolice și a ierarhiei ecleziastice La Paris, această piesă a fost arsă de mâinile călăului, vânzătorii au fost băgați la piloți, multă vreme a intrat pe liste, până în cele din urmă a fost tipărită la Londra Eride a apărut pentru prima dată pe scena din Paris pe august În cele din urmă, dramele lui Mercier s-au bucurat de o popularitate enormă în provincii Reprezentanții vechii estetici l-au numit în batjocură "dramaturgul

provincial " Vom înțelege sensul deplin al "actului, făcând cunoștință cu operele lui Mercier Batjocoritorii înșiși l-au recunoscut, și numai el, "un scriitor pentru popor " Piesele lui în capitală au fost permise mai târziu decât toate celelalte Bazat pe ***Halays Dabot, op cit p **Ericie ou la Vestal Londres Prefaţă Istoria din Th fr depuis commencement de la révolution, par G Etienne et A Martamville Parie P, şi Laharpe n Corresp liti III, despre Tableau de Paris nepe-elimină trăsăturile originale ale operelor lui Mercier, nepe alte "web anathèmes contre tons ceux qui n'écrivent pas comme lui pour le peuple* Autorul își subliniază cuvântul pentru a-l numi pe Mercier "un revoluționar înnăscut" * Biblioteca "Ruivers" - - vom vedea aceste piese de teatru: dacă ideile sociale au intrat în carnea și oasele populației provinciale, dacă revoltele au fost de natură socială, după cum mărturisesc contemporanii și după cum recunosc ultimii cercetători, dacă informațiile despre discursurile și declarațiile revoluțiilor provinciale sunt de încredere , atunci este imposibil de indicat un popor mai complet și mai accesibil din conducerea politică decât dramele lui Mercier *· Acum ne este clar ce rol a jucat teatrul în viața socială a Franței în secolul XYΠI și este clar ce poziție trebuiau să ia predicatorii de idei noi în raport cu acesta A fost un lucru perfect firesc să aducem aceste idei pe scenă și, mai important, extrem de benefic pentru filozofie Ceea ce nu putea fi comunicat publicului printr-o carte, un pamflet, un articol de revistă, apoi a trecut cu ușurință publicului, și, mai mult, mult mai numeros, prin scenă Scriitorii aveau multe mijloace, pe nesimțite, fără să dezvăluie nici scopuri, nici motive, să arunce în mijlocul societății cutare sau cutare idee pentru a-și opri atenția asupra cutare sau cutare faptă În , Prințul de Conti a raportat Parlamentului despre o carte care elucida "incongruențele drepturilor feudale", dar, în același timp, Voltaire a predicat destul de liber pe aceeași temă în piesa Droit du Soigneur și a stârnit o serie întreagă de imitații, începând cu opere comice și terminând cu comedii de Beaumarchais și Pamfletele goale cu conținut anti-bisericesc au fost arse activ, iar vânzătorii au fost închiși în închisori, iar lângă închisori au avut loc spectacole de tragedii: Druides, Jammabos, D Honnête criminel **Taine Les orig dela fr Contemp La revoluție Paris p - u Les inconvénients des droits féodaux, Paris Autor Boncerf, prieten cu Turgot Въ Coresp Uit (Grimm) este o scrisoare entuziastă a lui Voltaire către autorul cărții: Boncerf este comparat cu Turgot și scrisoarea se termină cu următoarele cuvinte: "je pourrai même mourir martyr de votre hérésie En ce cas je me recommande à vos prières, et vous supplie de me regarder comme un de vos fidèles" Biblioteca "Ruivers" - - și multe alte "predici" au fost rostite de pe scenă împotriva clerului și a ordinelor fundamentale ale Bisericii Catolice Autorul cărții Phüosphie de la nature aproape că a plătit cu viața, iar natura a fost glorificată fără restricții de pe scenă, iar chiar în momentul în care se ardea Contrat social, aranjamentul poetic al ideilor lui Rousseau a încântat publicul în tragedia lui Manco · Capac Totul părea prea frivol, o simplă distracție, o plăcere inocentă "Ça ne tire pas à conquences", spunea vechea ordine, când întrebarea privea scena, "este o altă problemă când conținutul acelorași versuri este transcris în proză și tipărit sub forma unui pamflet O astfel de atitudine ducea adesea la adevărate curiozități De exemplu, pamfletul despre care Principele de Conti s-a plâns Parlamentului cu greu ar fi cunoscut nici măcar publicului, fie doar pentru că pamfletul este scris prost, dar prințul îl dezgroapă și îl face "să rupă și să ardă cu mâna călău " Acest lucru pare necesar și

oportun într-un moment în care un alt prinț al sângelui va acționa în rolul lui Figaro și, în cuvintele contelui Mirabeau, va zgudui toate fundamentele moralității, ale societății și ale statului prin buzele acestui erou Curtea, aristocrația și chiar clerul vechiului ordin trăiau doar în plăcere și de dragul plăcerii erau gata să facă orice fel de înțelegere Nu e de mirare când a fost vorba despre cea mai la modă, cea mai strălucită și variată plăcere - reprezentația teatrală - societatea frivolă, închizând ochii, a cumpărat-o cu prețul viitorului lor II De-a lungul întregului secol al XVIII-lea, auzim constant atât de la prieteni, cât și de la dușmanii filozofiei: Voltaire primul care a introdus ideile filozofice pe scenă - iar prima piesă în această direcție "a fost tragedia lui Oedip, apărută în Acesta a fost începutul puterii francezilor Biblioteca "Ruivers" - - teatrul în domeniul ideilor, iar mai târziu în domeniul vieții sociale și politice Cu mult înainte de Voltaire, publicul parizian a auzit teorii și idei de pe scenă: chiar și Corneille și-a învățat măreția Bisericii Catolice și a monarhiei franceze Dar acestea erau doar ode expuse într-un corn dramatic, panegiri teatrale Când au fost pronunțate, toți spectatorii au fost deplin de acord cu poetul Nu a spus publicului nimic nou, nimic care să contravină realității lor de zi cu zi, nu le-a dezvăluit nimic și nu i-a convins de nimic Discursurile lui nu au fost altceva decât un avânt de inimă plin de sentimente patriotice Literatura dramatică, teatrul, avea cu totul alt scop atunci când geniul lui Voltaire le-a pus în stăpânire De acum înainte, teatrul trebuia să lumineze, să învețe și să transforme A vorbit - cuvinte noi, cu care marea majoritate a publicului nu a fost de acord, cel puțin la momentul prezentării lui Oedip Avea să fie cucerit, să creeze o nouă societate printre ei Nu fără motiv, la mulți ani de la prima prezentare a tragediei lui Voltaire, contemporanii poetului, cu fiecare ocazie, repetă versuri care, evident, i-au lovit în mod deosebit pe copiii spirituali ai Bisericii Catolice: Preoții noștri nu sunt ceea ce cred un popor deșartă; Credulitatea noastră face toată știința lor" Și aceste versuri, într-adevăr, au creat o epocă Despre ce se vorbea pe vremuri doar în cărți, ton și metode, până atunci obișnuit doar în secția bisericească, - acum toate acestea s-au regăsit pe scenă Ce este comun între temple și teatru? Conform concepțiilor slujitorilor ortodocși catolici ai templului, "teatrul este un loc în care un demon forjează săgeți de foc care aprind pofta, unde moartea intră într-o persoană prin sentimente" Așa a gândit cel mai important orator al bisericii, Flechier Aș subscrie de bună voie la aceste cuvinte și infailibil "Oedipe, IV, Biblioteca "Ruivers" - - " interpret al învățăturilor catolice primordiale - boss Yue, care a blestemat teatrul, actorii, literatura dramatică și a denunțat numele lui Molière după ce marele poet se odihnise în somnul veșnic ъ dezgust extrem pentru arta dramatică, actorii sunt încă considerați excomunicați - dar unul dintre cei mai elocvenți oratori bisericești decide să-l întâmpine public pe scriitorul dramatic ca pe tovarășul său predicator Nu numai atât, ba chiar se așteaptă ca drumul propovăduirii bisericești creștine să fie ușurată datorită predicilor de pe scenă Iar arhiepiscopul-orator îl sfătuiește pe poet să-și continue activitatea Astfel a vorbit episcopul Lange la iunie , întâmpinându-l pe noul ales membru al academiei, Lachausse Acest dramaturg nu aparținea partidului filosofilor Dimpotrivă, d'Alembert a găsit necesar în Eloge academic în onoarea lui Lachosse să noteze trucul său împotriva scriitorilor (gens de lettres): dramaturgul într-o comedie îi punea alături de cai, câini și pagode Îl ura pe conducătorul filozofilor, Voltaire, și îi aducea

tot felul de acuzații în materie de intrigi literare Activitatea lui Lachausse a stat departe de cea filozofică ** Părerile Părinților Bisericii și ale predicatorilor catolici despre teatru și literatura dramatică sunt adunate în pamfletul Ze pour et contre les spectacles, aparținând unui stareț necunoscut (l'abbé M) Un capitol din cartea Le théâtre français sous Louis XIV, par Eugène Despois, Paris este dedicat aceluiași subiect - Polémique au sujet du théâtre, livre IV, cap III Informaţiile noului autor sunt cu mult inferioare ca integralitate faţă de faptele adunate într-un pamflet din secolul al XVIII-lea, în general unul dintre cele mai serioase din toată literatura antifilozofică Încă trebuie să-l menționăm "D'Alembert Oeuvres compi Paris Eloge de Languet IH, și Ib p Biblioteca "Ruivers" - - propagandă și totuși primește apreciere pentru direcția sa de la criticii spirituali și laici El este numit "predicatorul dramatic zelos", "oratorul evlavios al Parnasului", îl numesc batjocoritorii "onorabilul părinte Lachausse", piesele sale - omelii, predici Lachausset nu a învățat nimic de la Voltaire, iar talentul său nu seamănă cu nimic cu geniul marelui iluminator Predicarea pe scenă, așadar, nu este o inovație exclusiv filozofică Acest lucru este dovedit și de un alt contemporan al lui Voltaire, dramaturgul Detupg El și-a declarat într-o formă și mai acută antipatia față de filosofi și ideile lor El a răspuns teoriilor lor sociale cu comedia La force du naturel, dovedind superioritatea morală și mentală organică a unei nașteri nobile față de una simplă, și a întâlnit iluminarea religioasă a filozofilor cu atacuri crude în versuri și în proză - conținut teologic Potrivit lui d'Alembert, el a scris epigrame, chiar şi despre Luther şi Calvin Dar această scriere instructivă a autorului de comedii a fost doar o continuare a pieselor sale Om considera "scopul principal" al activității sale dramatice "de a predica virtutea și a umili viciile", c Evident, predicile de scenă sunt o aspirație caracteristică literaturii secolului XYПI în general Nu îl vom găsi numai în Franța și poate că aici s-a dezvoltat parțial sub și Lanson op cit ; : "ce zélé prédicateur dramatique, qui a con* verti tant d'&mes au thé&tre par ses homélies, ce pieux orateur du Parnasse qui mit toujours la vertu dans ses drames*", cuvintele lui Koxie cp p - Piron a scris versete care încep cu această adresă: Reverendul părinte La Chaussee Predicateur du Saint Vallon se Villemain Tableau de la lût au XVIII-e s Paris , p Detouche a publicat un articol teologic în revista Mercure dalli-arpv, care era complet nepotrivit pentru acest gen de lucrare - D'Alembert, Ib , p -Lanson op cil p , rem Biblioteca "Ruivers" - - influență străină De la începutul secolului, era deja popular în Anglia și ar fi trebuit să pătrundă devreme în Franța Dar Voltaire, transferând filosofia pe scenă, a acționat independent, din motive personale În scrisorile sale în engleză nu se menționează o nouă direcție a literaturii dramatice în Anglia În reportajele despre teatru, Voltaire s-a limitat la dramaturgii restaurației, mai ales, desigur, care și-au pus sarcini morale în piesele lor Lachosset nu știa limba engleză și era deja pe o cale binecunoscută, se pare că, cunoașterea timpurie cu teatrul englez "Detouche a trăit mult timp în Anglia, mai târziu a imitat piesele englezești și a putut să le învețe tonul Dar, în esență, pentru însăși ideea pieselor de predică, nu s-ar fi putut călători în Anglia și să nu citească drame englezești În , jurnalul Spectator al lui Addison și Style a fost tradus în franceză Aici a fost explicat rolul moral și educativ al scriitorului și mai ales al dramaturgului Addison și-a pus mari speranțe în teatru în problema transformării moralității populare Raționamentul propriu al jurnalistului a oferit teme pentru viitoare

drame transformatoare Revistele din alte țări au indicat același scop al teatrului, au numărat rezultatele benefice ale predicii morale de pe scenă și chiar au sugerat schimbarea spiritului și conținutului comediilor Frei Zuz Așa sunt, cel puțin, discursurile preferate ale jurnalismului olandez " Lanson IЪ p м Spectatorul Λ· "Unul dintre cele mai greu de explicat în epoca noastră este că desfrânarea teatrului nostru ar trebui să fie atât de mult plânsă, atât de bine expusă și atât de puțin remediată Este de sperat că, la un moment dat sau altul, vom fi în stare să reprimăm licența teatrului și să-l ajutăm să-i ajute la promovarea morții și la reforma epocii" Spectatorul Londra , voi VП, p Теми неретасіены у Лаясона, p Тамъ же о голландскихъ журналахъ, p Библиотека "Руиверс" - - În consecință, în măsura în care valoarea moralizatoare a teatrului a crescut în general, filozofii francezi au urmărit comunitatea doar în cursul secolului Sub atomul Franței, nu a existat de la bun început nevoia inevitabilă de a împrumuta o nouă direcție din exterior În societatea ei, în viața ei reală, existau tot atâtea ocazii de a preda reformă, ca în Anglia Vechea ordine franceză acumulase incomparabil mai multe vicii și urâțenie socială decât chiar și Restaurația engleză și nimic nu era mai firesc ca oamenii bine intenționați să vină în ajutorul concetățenilor lor Moraliștii obișnuiți - oratorii spirituali - și-au pierdut, în mare, toată autoritatea morală, iar cei mai sinceri dintre ei s-au plâns de cât de dificil este să introduci "adevărurile creștine" în societatea modernă Acest lucru a fost declarat deschis de la departamentul academic de către arhiepiscopul Lange, care l-a lăudat pe dramaturg După aceasta, se poate înțelege bucuria cu care cei mai buni pastori ai bisericii l-au întâmpinat pe dramaturgul, care a luminat mințile cu "virtuți morale și sentimente inspirate de rațiune" Dar două trăsături originale trebuie recunoscute pentru partidul filozofic: în primul rând, a făcut din predica literară proprietatea publicului, iar în al doilea rând, a îmbinat ideile morale cu idealurile politice, sociale, religioase Lachosset și Detouche s-au adresat societății, adică claselor privilegiate și stratului superior al burgheziei Prin urmare, ei nu au putut și nu au vrut să atingă temeliile sociale și economice ale ordinii moderne, au lăsat singure piatra de temelie a acestor fundații - credința catolică Nu au mers mai departe "D'Alembert din Eloge subvenţionează discursul arhiepiscopului Lange despre beneficiile învăţăturilor teatrale Potrivit prelatului, rațiunea facilitează foarte mult progresul moralității: "Qu'il est difficile en effet de faire de vrais chrétiens de ceux qui n'ont pas encore commencé d'être des hommes raisonnables!* Biblioteca "Ruivers" - - probleme de moralitate personală și familială și au căzut doar accidental într-o zonă mai largă Dramaturgii - de o convingere nefilosofică - priveau predicarea morală din aproape același punct de vedere aristocratic în care majoritatea filosofilor englezi ai secolului al XVIII-lea priveau ideile lor religioase și morale Enciclopediștii francezi în propaganda morală au făcut același pas înainte în comparație cu rivalii lor, pe care Voltaire l-a făcut în domeniul teoriilor filozofice în general în comparație cu profesorii săi de engleză Având în vedere atenția publică excepțională acordată teatrului și dorința filosofilor de a-l folosi pentru a-și propaga ideile, problema scopului educațional al scenei a trebuit să fie supusă unei discuții atente Toate aceste fapte au determinat literatura de specialitate la această discuție O ușoară apăsare a fost suficientă pentru a stârni o controversă Un astfel de impuls a fost dat și, în plus, neobișnuit de puternic și de mare autoritate Un articol Geneva a apărut în al șaptelea volum al

Enciclopediei O voce comună i-a atribuit-o lui d'Alembert, iar el însuși și-a recunoscut calitatea de autor, dar principala vină, dacă nu și o cotă de autor, a căzut evident asupra lui Voltaire În , s-a stabilit într-un castel nu departe de Geneva, a înființat un teatru în casa sa și a atras o mulțime de artiști publici și chiar amatori din oraș Interesul pentru spectacole a fost trezit în cel mai înalt grad; tot ce a rămas a fost apariția unui teatru chiar la Geneva Articolul din Enciclopedie trebuia să aibă un efect asupra autorităților de la Geneva** • Editorii scrierilor lui Rousseau cred că cea mai mare parte a articolului a fost scris "sub dictarea lui Voltaire" (Oeuvres compì, de Rousseau Paris , P,) Acest lucru nu este corect Imediat după citirea articolului, Voltaire i-a scris autorului său: "mon cher et courageux philosophe, je viens de Iguet et de relire votre excellent article Genève* (Scrisoarea din dec Lettres I,) d'Alembert, în scrisorile sale, vorbeşte peste tot despre articol, de îndată ce lucrarea este stăpânită (de exemplu, o scrisoare din ianuarie) Biblioteca "Ruivers" - - Autorul spune mai întâi povestea Genevei, laudă orașul, populația sa, iar pârâul își exprimă regretul că nu există teatru în Geneva și dovedește cât de neîntemeiată este frica domnitorilor Genevei înainte de viitoarea cădere a moravurilor, dacă în oraș se instalează spectacole de teatru Autorul este sigur că teatrul formează gustul cetățenilor, comunică tact subtil în relațiile de zi cu zi, cultivă eleganța sentimentelor, iar toate acestea, în opinia autorului, sunt greu de dobândit în alt mod Literatura se îmbunătățește rapid și Geneva va conecta înțelepciunea lui Lacedo-mon cu civilizația lui Aeyin De asemenea, autorul a atins prejudecata despre profesia de actor, prejudecată predominantă în special în Geneva republicană Autorul a subliniat cu amărăciune cât de respectat în societate este fermierul de taxe, care se îmbogățește în detrimentul sărăciei generale, și curteanul modern, care se năpădește în lingușiri și nu plătește datorii Între timp, ca actori sunt necesari pentru dezvoltarea artelor, iar dacă moralitatea lor este scăzută, este pentru că ei Rousseau, la rândul său, credea în paternitatea lui Voltaire, dar în acest caz filozoful genevan nu poate fi considerat o autoritate Articolul, fără îndoială, era în strânsă legătură cu operațiunile teatrale ale lui Voltaire la Geneva și poate că Voltaire i-a dat prietenului său ideea de a vorbi în apărarea spectacolelor dramatice Dar nu era nevoie să-i dicteze lui Voltaire Rousseau și-a îndreptat mânia în principal împotriva lui Voltaire, pentru că Patriarhul de Ferney a reușit să cucerească rapid inimile părții mai tinere și mai luminate a populației Genevei Iată cuvintele lui Voltaire, care sunt absolut adevărate: "La ville de Calvin devient la ville des plaisirs et de la talérance Je corrompe toute la jeunesse de la pédante ville de Genève Je crie les plaisirs; les predicante enragent, je les écrase Ainsi sent-il de tous prêtres intolérants et de tous cagóte " În al sutelea Sayona-Le dix-huitime siècle à l'étranger Paris , , p - există, de altfel, comunicări de la geneveni înșiși în aceeași ordine de idei Cf Desnoiresterres Voltaire V, - , VI, , - Cartea Sayous conține fapte care caracterizează atitudinea consistoriului față de disciplina morală a cetățenilor și persecuția crudă a teatrului din epoca lui Voltaire Biblioteca "Ruivers" - - lipsiți de respectul societății și caută involuntar să se răsplătească pentru poziția lor proscrisă Discursul despre teatru din articol este foarte scurt, modest ca ton și era absolut imposibil să ne așteptăm la toate consecințele pe care le-a provocat Rousseau s-a opus lui d'Alembert și i-a scris o scrisoare: JJ Rousseau, citoyen de Genève, à mr ϋ Alembert - dimensiunea unui volum

întreg Filosoful locuia la acea vreme în Montmorency, starea lui era extrem de sumbră Pare gata cu aceeași pasiune să-și apere republica și să atace toți muritorii Cel puțin, ca răspuns la unul dintre psemurile anonime provocate de raționamentul Filosofului, există o astfel de mărturisire: "timpul meu este inutil pentru public, nu este de mare valoare nici pentru mine, dar trebuie să-mi câștig pâinea de fiecare zi si de aceea caut singuratatea ' În această stare de spirit, obiecțiile lăsate cu mult în urmă subiectul atins de d'Alembert Scrisoarea "s-a dovedit a fi un adevărat tratat împotriva dramei și comediei franceze", împotriva lui Racine și mai ales a lui Moliere, împotriva teatrului în general, împotriva actorilor și chiar împotriva femeilor Voltaire s-a înfuriat de aceste bătăi de cap Și-a invitat cititorii să-și ierte "sărmanul Jacques-Jean, pentru că nu scrie decât după aceea pentru a se contrazice" și - a răspuns atacurilor personale cu cele mai severe acuzații - de nebunie, de o triplă schimbare de religie și mai ales de faptul că Yak Rousseau el însuși lucrase anterior pentru teatru, acum îl calomniază Acuzațiile de contradicții iresolubile se aplică într-adevăr cât mai bine Scrisorii ** Articol retipărit în Oeuvres compì, de Rousseau Ib pp - : Du gouvernement de Geneve Aici este tipărit și protestul pastorilor geneveni împotriva părții din articol referitoare la chestiuni religioase m Reponse à une lettre anonimă Oeuvres compì, de Rousseau Id P, p Rousseau relatează împrejurările în care a fost scrisă Scrisoarea, Les Confessions, II, liv X L'Homme aux quarante ecus O compi Paris , LIX p - Uh Zap Artă Ivapov Biblioteca "Ruivers" - - Confesiunile lui Rousseau par să submineze toate atacurile sale Se răzvrătește împotriva lui Racine și susține aici că acest poet "îl fascinează", îl atacă pe Molière ca pe un intrus împotriva moralității publice, dar recunoaște imediat că "nu a ratat de bunăvoie nicio piesă a lui Moliere" Îl apreciază și pe Corneille, deși nu face excepție pentru el în furia lui împotriva tragediei Și comedia în general "iubește până la pasiune" În aceeași poziție, atacurile sale asupra actorilor și femeilor: "Am toate motivele să-i respect pe actori", spune el, "și prietenia singurului dintre ei pe care l-am cunoscut personal, poate face onoare oricărei persoane respectabile" Nu există nimic de spus despre dispoziția față de femei: în aceeași scrisoare, Rousseau, în toată strălucirea geniului său literar, a înfățișat dragostea și pasiunea Cum, atunci, ar trebui să ne raportăm la ideile autorului și ce ar trebui să fie considerate adevăratele sale convingeri? Rămâne de recunoscut; Rousseau are două răspunsuri la fiecare întrebare: unul este confidențial, personal: aici iubește și respectă totul, indiferent despre ce vorbește; celălalt este pentru public: aici umilește și urăște tot ceea ce simte o atracție personală profundă Autorul însuși, aparent, își dorește ca așa să fie privită opera sa În prefaţă, el spune că a fost silit să scrie din "datoria faţă de patrie", iar în Scrisoarea însăşi el aminteşte constant că "dragostea de binele public este singura pasiune care îl obligă să vorbească public" Această dorință este evident foarte puternică Învinge încrederea autorului în neputința sa Rousseau este conștient că stiloul său și-a pierdut arta de a captiva publicul , și care era încântat de poliția și cenzura pariziană Din aceasta se poate vedea ce fel de sălbatici au fost stârnite de Scrisoarea către d'Alembert De asemenea, a avut o mare importanță pentru partidul filosofilor Separă hotărât și definitiv de ea m Laval, comedien a m II Rousseau, cetăţean de Geneve A la Haye Anexate cu copia din J Nation sunt documente scrise de mână care arată că Lavai i-a cerut ducesei de Eguillon - să-l ajute - să livreze cartea la Paris Datorită acestui patronaj, Madserbe a dat

ordine cenzorului în sensul dorit de Laval Pamfletul nu conține nicio idee filozofică, cu excepția laudelor pieselor lui Voltaire și a personalității lui d'Alembert Dar, totuși, a fost necesară intervenția directorului comerțului de carte pentru a permite trecerea pamfletului în capitală ** Lancourt, arlequin de Berlin à mr II Rousseau Berlin , p : "Aujourd'hui la police entretient la décence et le respect dans le spectacle Les auteurs soumis à des censeurs irréprochables, et au scrupule sevère du Magistrat, ne peuvent plus se permettre que le langage de la vertu et le talent d'instruire en amusant), - administratorilor teatrului Ce complimente meritau cu adevărat aceşti domni , vom vedea mai târziu Răspunsul lui Denuarterre la pamfletul lui Dancourt este complet de neînțeles - "un des meilleurs écrits auxquels donna lieu la lettre de Russeau" -Voltaire N, , rem S-ar putea crede că autorul a amestecat-o cu vreo altă lucrare pe același subiect un rând de dedicare a pamfletului lui Friedrich L, pentru a forma conceptul de autor și "credințele" sale* Biblioteca "Ruivers" - - a turnat unul dintre cei mai populari scriitori ai secolului și a declarat sincer că enciclopediștii erau complet indiferenți față de el Voltaire, până la sfârşitul vieţii, nu l-a putut ierta pe Rousseau pentru bătălia sa împotriva artei dramatice, iar dacă-l credem pe cetăţeanul Genevei, s-a răzbunat pe duşmanul său cu suspiciuni foarte grave În , la Geneva a apărut un teatru cu permisiunea guvernului La mai puțin de doi ani, teatrul a ars și Rousseau s-a plâns că Voltaire a pus incendiul pe seama intrușilor și a instigării lui Rousseau însuși În cercul enciclopediștilor pare să se fi stabilit pentru totdeauna o atitudine disprețuitoare față de gustul artistic al republicanilor elvețieni d'Alembert, cel puţin, nu acordă nicio importanţă popularităţii comediei lui Detouche, Le Curieux impertinent, în cele treisprezece cantoane ale Elveţiei, iar Voltaire nu se opreşte să numească Geneva "oraşul irochezilor" Dar, în orice caz, patriarhul a reușit să-i îmblânzească pe "sălbatici" la arta lui preferată Spectacolele de teatru, chiar și după moartea lui Voltaire, au rămas cea mai populară plăcere a republicanilor Filosofia avea tot dreptul să numere acest rezultat printre victoriile sale III Pe baza polemicii tocmai schițate, vedem cum problema teatrului a fost inevitabil transferată pe arena politică, atât de către apărătorii săi, cât și de către dușmanii săi Unii au văzut în el o sursă de morală și civilă " În Beponse à une lettre anonyme, Rousseau subliniază de mai multe ori poziția sa izolată în rândul noilor scriitori, opunându-se autorului păsăricii, care îl plasează printre enciclopediști m Oeuvres compì, de V П, p *' Oeuvres compì, de UAlembert Paris , W, Eloge de Destouches Letters de Voltaire, I, - Oeuvres compì, de B П, p : istoria teatrului de la Geneva până la sfârșitul secolului al XVIII-lea Biblioteca "Ruivers" - * - dezvoltare, alții s-au învăluit în jurul scenei într-o influență pernicioasă asupra publicului, ca buni cetățeni, ca adepți ai unei religii cunoscute Doar cea mai restrânsă minoritate de scriitori a căutat să ia literaturii dramatice dreptul de a discuta idei și evenimente politice Și, fără îndoială, aceste aspirații ar fi trebuit să rămână și, după cum vom vedea, ele au rămas într-adevăr complet inutile Terenul politic le-a oferit oponenților teatrului cele mai recunoscătoare motive pentru a ataca intențiile filozofilor-fauvi-dramaturi Pe de altă parte, enciclopediștii și studenții lor de la bun început au proclamat deschis scena nu doar ca pe o morală, ci și ca pe o tribună politică și chiar științifică Împotriva reamintirilor energice ale lui Rousseau adresate Guvernului de la Geneva cât de dăunătoare este arta dramei Filosofii au dezvoltat constant ideea că fiecare guvern ar trebui să folosească

scena pentru a-și lumina subiecții și pentru a-i instrui în ceea ce privește legile și interesele publice "Fiecare oraș", scria Diderot, "sufă de prejudecăți care ar trebui distruse, vicii care trebuie eradicate, pasiuni ridicole care trebuie urmărite și au nevoie de performanțe în concordanță cu caracterul lor național Ce instrument puternic dacă guvernul știe să-l folosească și cât de ușor este să pregătești o modificare a legislației sau a obiceiurilor în acest fel! Prietenii filozofului tot repetă același gând Arta dramatică este calea cea mai ușoară și onorabilă prin care adevărul poate ajunge pe tron Acest lucru este dovedit de istorie Dramaticii își amintesc că cel mai mare dintre regii Franței, care a întruchipat idealul monarhului de-a lungul secolului al XVIII-lea, Henric al IV-lea, a fost un admirator al teatrului și al scopului său educațional A recunoscut că a învățat din comedii w De la poésie dramatique Oeuvres Paris , XV, Biblioteca "Ruivers" - - adevăruri pe care altfel nu ar fi trebuit să învețe "Teatrul ar trebui să devină o școală publică de moravuri și una dintre cele mai importante instituții de guvernare" "Când vom avea spectacole care vor înceta să-i sperie pe copii, să aibă capacitatea de a-i interesa, de a atinge și, dacă este necesar, de a-i îngrozi pe adulți! Acest lucru va deveni realitate atunci când guvernul va recunoaște iluminarea societății ca prima și cea mai importantă datorie a legislației, cel mai uman și mai de încredere mijloc de a-și afirma autoritatea Atunci nu va trimite oamenii să asculte, căscând, la un preot catolic plictisitor, nu se va mărgini la acest trist mijloc fosilizat de iluminare a cetățenilor Va chema arta să-și împlinească adevăratul scop: să facă xy opere artistice să servească progresului moralității populare Apoi spectacolele se vor transforma într-o știință a instituțiilor politice și morale, iar poeții nu vor fi doar oameni de geniu, ci și oameni de stat" ' Așa visau oamenii de o direcție foarte moderată De exemplu, același autor ale cărui cuvinte le-am citat s-a indignat când publicului francez i s-a oferit ocazia să-și exprime atitudinea față de clerul catolic S-a întâmplat la prezentarea tragediei Druiților "Cea mai mare rușine", scria autorul, "să permită unei ședințe publice să-și exprime sentimentele secrete despre subiecte atât de delicate" ' O afirmație pare să o contrazică pe alta, iar această contradicție este cu atât mai caracteristică cu cât viziunea scriitorului moderat asupra teatrului a coincis literalmente cu a mea *· Седанъ въ предисловіи въ драмѣ MayUard sau Paris salvat: nu este niciodată direct" -Онъ же о Генрихѣ IV -Teatrul din Sedarne Apoi - '° Grimm (Corresp lut) NI, - ; VIII, "m Grimm IX, Библиотека "Руииверс" - - de unul dintre cei mai radicali autori ai secolului al XVIII-lea Vorbim despre Mercier: are doar expresii diferite, mai energice, sensul este același Dedicându-i fratelui său un eseu despre teatru, el scrie: "Cel mai eficient și mai convenabil mijloc de a înarma mintea umană cu o forță indefinibilă și de a arunca brusc asupra oamenilor o masă de idei iluminatoare este, fără îndoială, în teatru Acolo, precum sunetul grozav al unei trâmbițe, care într-o anumită zi ar trebui să lovească morții - acolo, elocvența, simplă și strălucitoare, poate trezi într-o clipă o națiune adormită Acolo, gândul maiestuos al unui singur om va aprinde, ca un curent electric, toate sufletele Acolo, în sfârșit, legislația va întâmpina cele mai puține obstacole și va obține cele mai mari rezultate, ușor și fără violență Poetul în ochii lui Mercier este înfățișat ca un legiuitor, scriitorii ca cei mai utili cetățeni ai țării lor și ai lumii întregi Această stare de fapt a fost creată de dezvoltarea filozofiei și trebuie dezvăluită în plină forță cu ajutorul noii literaturi dramatice "Corporația scriitorilor", spune Mercier, "de

la un capăt la altul al Europei, este aparent inspirată de un singur scop, un singur spirit și, mergând mai departe sub stindardul filozofiei, va începe inevitabil să dicteze oamenilor de stat și suveranează regulile care ar trebui să creeze fericirea popoarelor Descendenții noștri vor fi, fără îndoială, mai fericiți decât noi", m Acestea sunt ideile originale ale secolului al XVIII-lea Kant a trasat exact aceleași căi și scopuri ale progresului De asemenea, a visat la iluminarea publică, la Volkserkìarung, la predarea publică a oamenilor despre îndatoririle și drepturile lor Iar această învățătură, conform planului filosofic, ar trebui să fie în mâinile nu ale juriștilor de stat, ci ale filozofilor, singurii iluminatori Din ei, conducătorii trebuie , * Eu theatre ou nouvel essai sur Tari dramatique amst Ep, dédie, p VI p Mercier numește teatrul chef'd'oeuvre'oirb al societății Biblioteca "Ruivers" - - împrumuta idei și, sub îndrumarea lor, transformă stările *·* Filosoful german nu a explicat calea care duce la acest scop În Franța, ei au indicat scena ca singurul mijloc real de a răspândi lumină în rândul oamenilor Câțiva ani mai târziu, aceeași idee a fost adoptată în Germania Cel mai mare poet și iluminator german, Schiller, scria: "Teatrul este un canal prin care curge direct în mase ceea ce produce știința - cunoașterea" Este vorba despre iluminare Dar enciclopediștii au căutat și să pedepsească și să îngrozească spiritele și crima, folosind scena Există multe rele în societate pe care opinia publică le scutește Singurul remediu împotriva lor este "cenzura teatrului" Schiller, iar această idee a fost rezumată ulterior în câteva cuvinte: "unde se termină puterea legilor, acolo începe puterea teatrului" Este greu de determinat granițele unde, potrivit filosofilor, rolul teatrului s-a încheiat Au clarificat suficient principiul: scena pentru ei este o școală publică de morală și politică Dar pe lângă aceasta au visat să aranjeze altul , Streit des Facuttaien "Volkserklürung ist die õffentliche Belehrung des Volks von seinen Pflichten und Rechten in Anaebung des Staats, dem es angehdrt Weil es hier nur natUrliche und ans dem gemeinen Menschen ver stando hervorgehende Rechte betrifferk und, demn dem angehdrt dereelben, im Volke nicht die vom Staat bestellten Amtsmas-sgen, sondent freien Rechtslehrer, die Philosophen** SdmoMlche Werke Leipzig, , X p - , * Condorcet Oeuvres compì An XIII, X, p µ" Champs ca instituție morală În tot acest articol nu există nicio idee necunoscută nouă din literatura franceză a perioadei filozofice, iar idealurile lui Schiller în domeniul artei dramatice sunt identice cu cele ale enciclopediștilor Cu greu se poate vorbi aici de un împrumut direct de idei Gogol nu i-a urmat deloc pe iluminatorii francezi, el le-a repetat viziunea asupra semnificației morale și sociale a teatrului: - era necesar doar să punem problema pe un teren cunoscut , iar răspunsul a fost obținut în mod logic - printre scriitorii din toate timpurile și naționalitățile (Locuri alese ale corespondenței lor cu prietenii XIV: Despre teatru) Biblioteca "Ruivers" - - școală publică d'Alembert salută piesele istorice - nu de genul celor care au apărut pe scena clasică, unde toată istoria era limitată la numele personajelor El dorește ca piesele să descrie cu acuratețe și conștiință evenimente și personaje istorice, astfel încât publicul să primească aici informații destul de sigure despre cele mai importante epoci ale istoriei lor natale Acest gând era de o importanță excepțională Avem o mulțime de dovezi care să arate că în școlile franceze din secolele al XVIII-lea și al XX-lea istoria era predată extrem de prost Un contemporan spune: "În toți cei opt ani de predare a mea, numele lui Henric al IV-lea nu a fost niciodată rostit înaintea noastră; iar la vârsta de șaptesprezece

ani încă nu știam când și cum s-a stabilit Casa de Bourbon pe tronul nostru", Școala, așadar, a uitat unul dintre cele mai populare nume ale istoriei franceze, dar pentru asta acest nume a uitat nu părăsi scena Idealul lui d'Alembert s-a dovedit a fi realitate Avem dovezi directe ale contemporanilor în acest sens Într-un eseu publicat cu trei ani înainte de revoluție și tratând, printre altele, despre dezvoltarea mentală a parizienilor moderni, autorul scrie următoarele: "Parisul și chiar curtea sunt pline de oameni care învață ceva exclusiv în spectacole de teatru Acolo își vor trage învățarea, convingerile, acolo chiar și caracterul lor se formează Priviți-le mai atent în ședințe publice, la plimbări: odată ce conversația se îndreaptă spre întrebări literare sau politice, ascultați cu atenție, interlocutorii sunt inepuizabili despre argumente, citate extrase din tragedii și comedii Se întâmplă să se refere la un proverb, la vreo axiomă - toate acestea sunt cu siguranță împrumutate de la Moliere sau de la Bărbierul din Sevilla Au văzut vreo comedie de treizeci de ori și nu au citit Montagne de mai multe ori Desigur, autorul unei comedii - chiar și una mediocră - noi Tan Lroiszhknsd societati, construind soor Franța, rusă jad pp - Biblioteca "Ruivers" - - în ochii lor, un om de geniu și, între timp, ei cu greu știu dacă Vae Hong a existat cu adevărat Apoi autorul vorbește despre o rasă deosebită de tineri, foarte răspândită în toate epocile și în toate societățile Aceștia sunt bărbați tineri care sunt conștienți de beneficiile cunoașterii și sunt gata să le asimileze, dar le lipsesc calitățile necesare pentru aceasta - sârguință și energie Teatrul în astfel de cazuri este o școală excelentă: luminează, distrează - "le théâtre es instruit en ies amusant" Voltaire a contat tocmai pe astfel de tineri când l-a adus pe Cicero în scenă în tragedia Catilina A declarat public acest lucru în mod deschis și, desigur, ar fi trebuit să stârnească competiția contemporanilor săi și aici Drept urmare, toți cei care aveau doar cel mai mic talent dramatic și erau interesați să răspândească idei noi l-au urmat pe Voltaire și au transferat pe scenă toate roadele cercetărilor sale științifice și ale observațiilor lumești Un grup special de filozofi-economiști a crescut chiar și un dramaturg special - Leblanc A scris piese de teatru pentru gloria agriculturii și a clasei sărace în general Economiștii, după părerea unui contemporan, au asistat cu atenție la spectacolele acestor piese și l-au susținut cu zel pe autor Mercier a avut, de asemenea, o mare simpatie pentru teoriile economice și a compus piesa doar pentru a glorifica și a propaga aceste teorii Ne vom întâlni cu ea mai târziu Cele mai remarcabile lucrări filosofice au fost transformate imediat în drame și publicul, care nu a avut ocazia să citească cartea, a făcut cunoștință cu conținutul ei de pe scenă în detaliu În acest fel au fost reluate Ingenue, Candide lui Voltaire, Noua Heloise a lui Rousseau Romanele lui Voltaire au apărut chiar și sub forma unei opere comice: acest lucru a fost considerat "·" Essai sur la comédie predpsi în I vol Théâtre moral, eider de Cubiè-ns, Paris , p Teatrul de Voltaire Paris An IX, VII, p Biblioteca "Ruivers" - - cel mai sigur mijloc de a transmite un interes irezistibil unui gen frivol Cu toate acestea, ne putem gândi la frivolitatea genului la prima vedere, după nume: de fapt, opera comică a secolului al XVIII-lea nu este deloc mai frivolă decât majoritatea operelor filosofice ușoare A fost doar cea mai populară, cea mai accesibilă modalitate de răspândire a ideilor noi și, poate, nimic nu caracterizează dominația nelimitată a spiritului filozofic într-o asemenea măsură ca transformarea operei comice într-un fel de predicare a filozofiei Guvernul, și mai ales clerul, au urmărit opera comică cu o

tenacitate remarcabilă Vom vedea mai târziu că pedepsele de cenzură au căzut asupra ei la fel cu cele mai serioase lucrări ale epocii, și nu pentru frivolitatea ei, ci, dimpotrivă, pentru seriozitatea excesivă, pentru ideile pe care le-a prezentat publicului sub formă de arii și scene de zbor Desigur, Voltaire a avut o afecţiune paternă pentru acest gen, iar reprezentanţii vechii ordini au expus, cu fiecare ocazie, caracterul periculos al operei comice *·· Ne limităm la două Fapte despre lucrări, cu care va trebui să ne familiarizăm mai detaliat În , pe scenă a apărut opera comică Im-spie, care pledează pentru uniuni matrimoniale între oameni de statut social diferit Acest lucru i-a revoltat pe aristocrați într-o asemenea măsură, încât unul dintre ei s-a adresat lui Voltaire cu o plângere scrisă despre operă, abuzând Despre legătura dintre Lablaaa și economiști-Grimm X, ; Întâlnit Secr f Piesa lui Mercier - Le campagnard ou le riche désabusé - Womie, dar nici un cuvânt despre prefața tragediei Guébres, deși a apărut cu cinci ani înainte de pamflet Același pamflet este singurul pentru noi Moliere, Moliere este un institut împotriva filozofiei, citând versurile Izniy despre trei pedanți din comedia Les Femmes Savantes, - preotul învățat prin toată satira dramatică - care sunt încă foarte recunoscători pentru dușmanii politici (IV, IV, IV (IV : Clitandre) Autorul adaugă chiar că s-a gândit mai ales la aceste versuri Pentru a-l duce într-o perplexitate extremă, cum ar putea autorii să îmbine dramatismul cu politica? Dar nu consideră necesar să transfere aceeași dispoziție asupra tragediilor clasice, precum Cinna ou la démence d Auguste, Pompée, Pólyeucte de Corneille *° Eloge de Marivaux O compi III, , Note, ·* Le Bátart legitimé pp , , * Biblioteca "Ruivers" - - Este imposibil să nu mai acordăm atenție unui fapt în această controversă Fréron s-a trezit printre campionii dramei și din motive la care cel mai puțin se putea aștepta de la un dușman implacabil al filosofiei și un slujitor zelos al guvernului Freron s-a opus dreptului exclusiv al regilor și al eroilor de a ocupa atenția spectatorilor și este chiar gata să respingă complet dezvoltarea ulterioară a tragediei clasice Tovarășul lui Freron, abatele De Fontaine, îi datorează noului gen numele, care a câștigat în curând popularitate generală El a sugerat ca noile piese să se numească drame* De data aceasta, Fréron nu a fost de acord cu Ludovic al XV-lea cu privire la o nouă dramă Regele a declarat că îi place să râdă mai degrabă decât să plângă și, în mod sistematic, nu a permis piese de teatru de o nouă direcție pe scena de la Versailles De asemenea, Friedrich N s-a răzvrătit cu putere împotriva noului gen Într-o scrisoare către Voltaire, el a recunoscut meritele lui Nomine, dar a vorbit extrem de tăios despre drame în general "Pasiunea mea pentru comedia bună", a scris el, este atât de mare încât aș prefera să fiu ridiculizat în comedie decât să aprob acest monstru slab ilegitim, introdus în modă de prostul gust al timpului nostru \ Drama a trebuit să se bazeze pe popularitate în principal în straturile mijlocii și inferioare ale publicului În acest scop a fost îndreptată dezvoltarea sa ulterioară A făcut un pas uriaș când Beaumarchais s-a alăturat rândurilor adepților fideli ai lui Diderot Însuși autorul Căsătoriei lui Figaro a recunoscut că vocația sa dramatică a fost decisă de piesa Diderot, tatăl familiei Teoriile lui Diderot au trezit în el dorința de a-și prezenta ideile despre noua literatură dramatică - Fréron Letters sur quelques écrits de ce temps IV, Despre termenul de dramă - Histoire philos, et litt du th fr, prin Hipp Lucas Paris p Articol secr XIX, * Indulgent O s I, Biblioteca "Ruivers" - - rƀ Rezultatul a fost Essai sur le genre dramatique sérieux Beaumarchais, desigur, a trebuit să repete multe din ceea ce

știm deja de la alți autori Nu s-a limitat la un singur Oyayzhomz, - mai târziu, cu ocazia comediei Căsătoria-fa lui Figaro, a scris un adevărat tratat exculpator, a prezentat teoria unei noi comedii În Experiență, Beaumarchais este un apărător fanatic al dramei, o consideră mult mai interesantă decât comedia: este curios să audă asta de la autorul nereușit de dramă și genialul creator de comedie Pentru Beaumarchais, cel mai important scop al literaturii dramatice este persuasiunea - prin sentiment - persuader par le sentiment Din acest punct de vedere, autorul evaluează fiecare gen Tragedia clasică se dovedește a fi utilă și artistică doar în acele momente în care trezește un sentiment de compasiune în public, când privitorul uită că înaintea lui se află muritori extraordinari, eroi excepționali și oameni obișnuiți care au devenit victime ale adversității și încercărilor "Adevăratul interes al inimii, capacitatea sa naturală de răspuns este întotdeauna îndreptată de la persoană la persoană, și nu de la persoană la erou* Este clar, așadar, că cu cât actorul este mai aproape de poziția sa socială de simplul spectator, cu atât este mai puternic și mai profund acest interes, această receptivitate Un alt scop al literaturii dramatice este instruirea morală și morală Morala nu este altceva decat o concluzie fructuoasa, care apare dupa ce spectatorul isi aplica personal consideratiile evocate in minte de reprezentatia scenica Interesul este o simpatie involuntară pentru o persoană celebră, în locul căreia ne putem imagina victime ale aceleiași suferințe Evident, chiar și o tragedie clasică poate atinge publicul doar în acele cazuri când se transformă într-o dramă mic-burgheză sensibilă Beaumarchais, în prima perioadă a activității sale dramatice, este înclinat să umilească comedia în detrimentul dramei și acest drum cade chiar în paradoxurile lui Rousseau În opinia sa, comedia de foarte multe ori nu atinge scopuri morale: spectatorul, căruia îi este îndreptată epigrama, râde împreună cu ceilalți și se salvează în mijlocul râsului general, de săgeți care îi sunt periculoase personal În plus, spectatorul din spectacolele comice cedează deseori unui sentiment foarte condamnabil: se lasă purtat de șmecherii ticăloșilor și este incomparabil mai puțin interesat de oamenii cinstiți, pentru că ticăloșii sunt mult mai amuzanți În cele din urmă, în general, o dispoziție veselă, râsul sunt dușmanii chibzuirii, o discuție versatilă a problemei, în timp ce sensibilitatea concentrează gândirea și, în mijlocul tăcerii, face o persoană să intre mai adânc în sine "Cel care plânge în teatru este singur în acest moment și, cu cât îl simte mai mult, cu atât mai mult plânge cu mare plăcere, mai ales în piese de gen moral (honnête) și serios, în piese care emoționează atât de mult inima impresii adevărate, atât de naturale Adesea, în mijlocul unei scene fascinante, emoția sinceră provoacă involuntar lacrimi abundente, prin aceste lacrimi strălucește un zâmbet plin de dragoste - chipul spectatorului este apoi luminat în același timp de compasiune și bucurie O astfel de luptă emoționantă a sentimentelor nu este cel mai frumos triumf al artei și cea mai fericită dispoziție care este accesibilă sufletului sensibil*? Aceste revărsări de Beaumarchais sunt ecourile obișnuite ale unei epoci Dar în raționamentul său există o altă latură, plină de sens pentru toate epocile Am văzut-o deja în Dialogurile lui Diderot și trebuie recunoscută drept cea mai mare realizare a ficțiunii noi Beaumarchais atacă, printre alte motive, tragedia clasică, pentru că este lipsită de fundamente reale, vitale Jocul actoricesc, pompos distruge în spectacole tragice m Essai sur le genre dramatique Serveux Oeuvres compi Paris , I, , - fiecare impresie

de adevăr, realitate Personajele, aventurile lor, limbajul lor - totul are un caracter fantastic Între timp, scena trebuie să fie din viața reală Autorul trebuie să facă tot ce îi stă în putere pentru a smulge spectatorul de aripi, de magia actoricească, de toată atmosfera zgomotoasă a teatrului: nimic nu trebuie să-l împiedice pe spectator să stea față în față cu oameni vii, cu adevărul viu Forma preferată a tragediei clasice, versul rimat, lui Beaumarchais i se pare absurdă El apără energic proza ca singurul limbaj real al scenei Această Formă va distruge multe împodobiri retorice în piese de teatru, vorbe fără sens, deși frumoase, goale Doar viața, omul, sentimentul vor umple scena: spectacolul va deveni de fapt și inevitabil moral și serios Beaumarchais a eșuat în activitatea dramatică Treptat, parcă bâjbâind, a atacat în cele din urmă un gen incomparabil mai caracteristic talentului său - o comedie, nu cea despre care vorbea cu atâta dispreț În legătură cu comediile - Bărbierul din Sevilla și Nunta lui Fiaro - au apărut articole care discutau aceleași întrebări - despre dramă, despre comedie, despre semnificația morală a teatrului Într-o Scrisoare modestă, scrisă după prezentarea nereușită a primei comedii, Beaumarchais a aruncat în batjocură și dispreț vechea comedie clasică, care înfățișa "oamenii din cercul mijlociu" altfel decât într-o "ținută de clovn", nerecunoscând că în acest mediu durere, suferință și, prin urmare, adevărată dramă Noul autor "de benzi desenate", dacă va distra vreodată publicul, nu va fi în niciun caz prost și nici în detrimentul umilirii vreunei clase Dimpotrivă, nu pierde nicio clipă o privire serioasă asupra vieții care se petrece pe scenă și va încerca să extragă din ideea lui nu • Ib rr - Biblioteca "Ruivers" - - cu siguranta daune morale În prefața celei de-a doua comedie, Beaumarchais se apără de acuzațiile de frivolitate și practici imorale Există încă teme pe care nici clasicismul, nici creatorii noii drame nu le-au bănuit Provincia era puțin cunoscută la Paris și nu era interesată să învețe Doar aristocraților ruinați li s-a întâmplat să se retragă în sălbăticia provinciei - sau mai târziu, să-și ascundă ruina sau să găsească un mijloc de a se îmbogăți din nou, de exemplu, să se căsătorească bine Nu am simțit niciun alt interes pentru societatea pariziană nici în provincie, nici în populația ei Mercier sfătuiește aducerea în scenă a vieții provinciale și contribuind astfel la apropierea capitalei de provincii și la ridicarea nivelului mental al provincialilor Acest proiect de descentralizare culturală era menit să rămână pe tărâmul viselor până la sfârşitul vechii ordini; nici măcar marea revoluție nu a fost la înălțimea așteptărilor lui Mercier, iar în istoria recentă a Franței, fuziunea intereselor provinciei și Parisului este observată pentru prima dată de un istoric martor ocular în timpul revoltei din Mercier, prin dramă, a căutat să distrugă un alt abis - să contopească francezi cu alte națiuni ale Europei '^ Urăște vanitatea națională a compatrioților săi, încrederea în superioritatea deplină a educației franceze asupra civilizației tuturor celorlalte popoare O descriere imparțială și reală a personajelor, moravurilor și modului de a gândi ale națiunilor străine le-ar arăta francezilor că le lipsesc încă multe virtuți Prin urmare, scriitorii ar ajuta la dezvoltarea poporului lor și ar netezi prejudecățile dintre națiunile care nutrec ura și disprețul reciproc doar pentru că mâna t' Ib pp , , , Tocqueville Suveniruri Paris p , cap IX Journées de Juin, vorbind despre invazia rapidă a Parisului de către provinciali, cu scopul de a da naștere mișcării muncitorești, autorul conchide: "spectacle aussi étrange et aussi nouveau dans nos annales révolutionnaires que cellului offert par l' insurecție chiar" Uh Spate Artă Ivanova Biblioteca

"Ruivers" - - trăiesc în fantome, nu în realitate, și nu se cunosc bine " Ideile lui Mercier sunt importante în multe privințe Ele reflectă cel mai înalt nivel de idealuri care au constituit filosofia secolului trecut și arată cum în "literatura" dramatică protestul artistic și moral s-a transformat treptat în public, politic și social La început, teatrul clasic este condamnat ca ceva fals, ireal , lipsit de viață și străin de morală După aceea, clasicismul este negat de toți cei care urăsc restricțiile și privilegiile sociale ale vechii ordini: scriitorii cer să se deschidă o scenă dramatică pentru noi eroi, pentru însăși condițiile pentru care, în același timp, politica literatura a pledat Toate acestea au fost exprimate înainte de discursul lui Mercier din El spune relativ puțin despre deficiențele estetice și erorile morale ale teatrului vechi Atenția sa se concentrează în principal pe latura socială a problemei și aici această problemă este îmbogățită cu idei noi deoarece se extinde gama de condiții care aduc noi eroi pe scenă Drumul este complet logic și corespunde mișcării gândirii sociale din secolul al XVIII-lea Ideea de libertate morală, dreptul la sentiment și conștiință personală în viața personală, este primul pas făcut de vechea societate Aceasta este moștenirea jansenismului, care nu a dispărut niciodată în clasa de mijloc și a înflorit mai ales în capitala însăși Pe această idee, ficțiune ' Mercier, r - Principalele trăsături ale jansenismului, "flacăra inimii, un sentiment gelos al demnității personale" - și expresia potrivită a lui Oberton L'esprit pullic, r Barbier, în cronica sa, acordă multă atenție opoziției politice și ecleziastice a jansenpsts în prima jumătate a secolului al XVIII-lea El indică constant dominația învățăturilor din Paris și ura curții față de el: nair II, : La bonne ville de Paris est janséniste de la tête aux pieds, altundeva (III,) aflăm că janseniștii Biblioteca "Ruivers" - - - a răspuns cu o comedie sensibilă care a căzut pe pământ sensibil și de mult pregătit Pentru a crea o astfel de comedie, nu au fost necesare înclinații reformiste, nici o nouă filozofie Și am văzut sensibilitate adusă în scenă de scriitori care nu aveau nimic de-a face cu mișcarea filosofică a epocii Următorul pas este indisolubil legat de cel anterior Eroul unei piese sensibile spune: "L'amour est sane préjugé" " Acest lucru s-ar putea spune despre sentimente în general, iar de îndată ce i s-a acordat primul loc pe scenă, prejudecata trebuie să sufere imediat lovituri Sensibilitatea inevitabil transformat într-un motiv social", filosofii s-au grăbit să consolideze "acea transformare Vom întâlni o serie lungă de tot felul de lucrări dramatice care hotărăsc problema relaţiilor de clasă în sens liberal - pe baza puterii simţirii în diverse relațiile cotidiene Sensibilitatea conferă autorilor un motiv de exprimare a ideilor, eroilor și, în consecință, ideile în sine conferă o irezistibilitate atractivă în ochii publicului În acest fel se răspândește o ură față de prejudecăți, nu mai instinctivă, nu mai accidentală, ci formulate in discursuri si maxime excelente, de care filosofii secolului al XVIII-lea nu erau capabili decat A aparut o tragedie burgheza,o drama sociala A corespuns gandirii politice liberale in dezvoltarea noii literaturi a venit atunci cand, alaturi de chestiunea patrimoniala problema proprietăţii a devenit - liberalismul a fost înlocuit de socialism Aici ficțiunea în termeni de energie, amploare și claritate a principiilor este înaintea literaturii politice Cei mai cunoscuți publiciști care s-au ocupat de social alcătuiesc două treimi din populația metropolitană Numirea regelui, a delfinului, a soției sale și a surorilor regelui - Barbie să vorbească; "Ils ont en horreur tout ce qui porte le nom de janséniste* - și aici se confirmă devotamentul parizienilor față de secta V, * ; cf

V, •(r) Le Fils Naturel, IV, * Biblioteca "Ruivers" - - altă întrebare, s-au limitat la a ataca proprietatea, a nega legitimitatea acesteia și a nu crede în niciun fel să îndrepte răul Rousseau, în a doua sa disertație, a declarat proprietatea ca rezultat al violenței și al înșelăciunii și a recunoscut ca prima etapă a "progresului" instituirea drepturilor de proprietate, predominanța bogaților asupra celor săraci Progresul i s-a părut filozofului dezvoltarea treptată a diferitelor tipuri de sclavie Rousseau nu știa de altă salvare din acest progres originar decât trecerea omenirii la o stare primitivă În Contractul social, autorul ar trebui, desigur, să recunoască dreptul de proprietate, dar nu se oprește asupra acestei probleme, își concentrează toată atenția asupra ideilor politice generale și se limitează la o singură remarcă mai mult sau mai puțin valoroasă: dreptul de proprietatea privată este întotdeauna subordonată dreptului comunității, care se aplică tuturor Acest principiu nu numai că nu rezolvă problema socială, dar nici măcar nu o pune "Adeptul lui Rousseau-Mably consideră proprietatea ca fiind o instituție atât de nefirească încât este chiar greu de explicat în ce fel a apărut Idealul lui Mably este comunismul a epocii de aur sau egalizarea proprietății prin ordin legislativ Nici una, nici alta, în opinia autorului, nu sunt fezabile în Europa, adică în general în țările civilizate - iar Mably pronunță o condamnare la moarte asupra tuturor popoarelor civilizate " Aceste opinii nu i-au împiedicat pe Rousseau și Mably să profeseze tendințe complet aristocratice Rousseau în constituția poloneză a proiectat onoruri publice persoanelor din clasa nobilă, s-a plâns de oamenii care nu știau să aprecieze meritele mentale ale unei persoane, a declarat libertatea politică lotul aleșilor - și a recomandat polonezilor cu Du contract social, or eu cap IX yu De la legislation ou principes des loie Lausanne Livre I, cap , ; livre P, cap Biblioteca "Ruivers" - - procedați cu extremă precauție la abolirea iobăgiei Mably cere ca oamenii să nu accepte predarea cria in legislatie: daca poporul face legi, cu siguranta ii va dispretui* În consecință, ideile cele mai radicale despre originea proprietății în Rousseau și Mably s-au împletit cot la cot cu un pesimism extrem, s-ar putea spune, fără speranță în problema progresului politic și social Părerile lui Mercier sunt mult mai logice și mai vitale În teoriile și dramele artistice, s-a răzvrătit împotriva exploatării săracilor de către proprietarii bogați, nu a intenționat să nege principiul proprietății și, desigur, nu a putut separa reforma socială de reforma politică atunci când era vorba de fundamentele vechea monarhie franceză Mercier a extins doar ideea de libertate și drepturile individului: idealul său este un cetățean, independent din punct de vedere moral, politic, de proprietate Și a întruchipat un astfel de ideal în eroii săi Cât de artistic și real a fost este o chestiune de talent poetic, dar aspirațiile sociale ale autorului sunt destul de consistente și clare El însuși nu a cerut nimic altceva de la scriitor Sfătuindu-l pe tânărul poet, în loc de tragedii clasice cu regi și conspirații, să încerce să pătrundă în viața de zi cu zi și să o reproducă, el m Condiderations sur te gouvernement de Pologne, cap III compì Parie , VI, - tiradă lungă despre libertatea cap VI, pp - Toată confuzia concepțiilor economice ale lui Rousseau a fost reflectată în articolul său Economie politique, publicat în Enciclopedia Impresia acestui articol, care este în concordanță cu majoritatea concepțiilor politice ale filosofului, este corect transmisă de Blanqui în următoarea exclamație: "Que conclure donc de cet amalgame incohérent de doctrine libérales jusqu'à l'anarchie et, comme on dit de nos jours,

gouvernementales jusqu'a l 'arbitraire!u Histoire de l'économie politique en Europe Paris , II, * Mably O c livre IP, cap "Quand le peuple fait les loix, il ne manque jamais deles mépriser" Despre atitudinea negativă a lui Mably față de Turgot și viziunea sa pesimistă asupra reformelor politice în general, într-un articol al prof Guerrier, Eticist-Socialist al secolului al XVIII-lea R Gândirea, , XI Biblioteca "Ruivers" - - adaugă: "poate că autorul nu va face acest lucru cu un succes deosebit - dar în opera sa, cel puțin, ei vor vedea o tendință, intenții sincere, logică și sentiment Așa se face că unul dintre cei mai energici predicatori ai ideilor politice și sociale Cartea lui Mercier a apărut când noua dramă era deja triumfătoare și se dezvolta în direcția indicată de autor Aceasta nu înseamnă că Mercier a generalizat doar "acte care există deja: dimpotrivă, ideile sociale, ideea de apropiere între Paris și provincii, Franța cu restul lumii culturale - prin literatura dramatică, caracterizarea ale noului poet - naturalist și democrat - toate acestea sunt originale, cel puțin după cum toate acestea sunt ridicate pentru prima dată într-un principiu clar definit v Dezvoltarea dramei în Franța a fost însoțită de idei de liberalism și toleranță acasă, și de sentimente de respect și curiozitate față de alte popoare Concomitent cu dominația dramei pe scena franceză, au apărut o multitudine de traduceri și modificări din literatura engleză și germană Un contemporan, din punct de vedere al numărului de împrumuturi, pune ambele literaturi la același nivel Faptul poate părea neașteptat: Anglomania în Franța secolului al XVIII-lea este cunoscută de toată lumea, în timp ce nu se aude de mania pentru germană De fapt, influențele diferă doar prin amploarea acțiunii: engleza, pe lângă ficțiune, se reflectă în scrierile politice, filozofice și în viața privată Contemporanilor li s-a părut că francezii vor presăra Vesprit anglais ': într-o asemenea măsură ·* * Mercier O s R (r)* Grimm X, p sept •T Coresp lyt (Grimm) XIV, , mai Biblioteca "Ruivers" - - sub Ludovic al XVI-lea la Paris, moda, limba engleză, cărțile și ideile s-au răspândit Dar chiar și în timpul domniei lui Ludovic al XV-lea, curtea a întâmpinat cu entuziasm comedia lui Soren-Anmoment Sorven a portretizat comic un parizian care a fost fascinat de grădinile englezești și de englezii înșiși Acest lucru nu l-a împiedicat pe Sorven să profite de drama engleză, care fusese deja tradusă în franceză de două ori și, la rândul său, să trezească acuzații în publicul anglomaniei Nu are nicio importanță pentru noi cât de mult i-a influențat drama engleză pe francezi și cât de mult este franceza originală Ne-am familiarizat mai sus cu solul pe care s-a dezvoltat drama în Franța și am putea concluziona că pentru această dezvoltare a fost suficient să avem propriile ocazii și cauze locale În orice caz, numitul fondator al comediei sensibile franceze Lachausset, a intrat în domeniul său independent de influențele străine, iar Voltaire, primul autor sensibil după el, l-a urmat fără îndoială, și nu dramaturgii englezi Dramele originale sensibile în Franța au apărut cu mult înainte de apariția traducerilor pieselor englezești Abia din a doua jumătate a secolului al XV-lea întâlnim în Franța traduceri a două în limba engleză m L'orpheline léguée a fost interpretată pe scena de la Fontainebleau la noiembrie , apoi autorul a schimbat-o în L'Anglomane Protagonistul, Erast, este comic în fascinația sa pentru raritățile și modele străine Prietenul său Lizpmon îi reproșează că, cu dependențele sale, le oferă proștilor un motiv să râdă de filozofie în general Soren, așadar, notează în comedia sa chiar faptul că am subliniat despre persecuția literară și guvernamentală a filosofiei L'Anglomane Paris Jugements et anecdotes Com sc XIX Soren a publicat

drama lui Moore The Beverley Gamester în Înainte de aceasta, a fost tradusă de Diderot, traducerea a rămas în manuscris, în apare traducerea stareţului Brute de Loirelie Această piesă, precum şi drama lui Lillo, The London Merchant sau thè Bistory of George Burkenii, s-ar putea spune că au umplut câteva decenii ale secolului al XV-lea cu faima lor - Piesa lui Sorven a fost supusă unei satire în versuri despre anglomania sa Este dat în Mem secr , mai Biblioteca "Ruivers" - - dramă-The London Uter chant-Lillo şi TheBeierìey Gamester-Mura Traducerile şi adaptările acestor drame nu se opresc de foarte mult timp, iar publicul, făcând cunoştinţă cu una dintre ele - The Gamester, în alterarea lui Soren - are nevoie de alta, iar publicul este, de asemenea, mulţumit de modificarea Dar înainte de această modificare, Barnwell era deja cunoscut publicului francez sub formă de traducere, poemul chiar şi opere " Pe lângă aceste două piese de teatru, autorii francezi au reelaborat romanele lui Fielding şi Richardson în drame, au împrumutat intrigi din ziarele engleze Shakespeare trezeşte o mare entuziasm în literatura franceză Are admiratori pasionaţi în familia lui Sedan şi Mercier şi duşmani nemilos - Voltaire şi d'Alembert Înainte de o traducere completă a pieselor lui Shakespeare, apar modificările lui Dumsis, multe imitaţii aparţinând nici măcar dramaturgilor profesionişti, ci unor persoane din societate - cea mai bună dovadă a popularităţii poetului englez m Aşa spune Mercier în prefaţa dramei sale Jennevcd ou le Barnevelt français Paris În , Dora a publicat o parte din VagpyeNGya sub forma unei poezii; în anul următor, piesa a fost adaptată într-o operă; dar încă din drama a avut un succes răsunător la Paris - în traducere - Corresp Utt i Grimm) V, mai ; VI, Marte La Harpe şi-a scris şi BarnewdVa Corresp, secrete, VI, În cele din urmă, în , apare tragedia Blin de Sai amore - Orphanis - subiectul lui BarnwdVx coresp Uit (La hai pe) III, şi marţi oct de la scena-Acel Jones à Londres-Comedia lui Desforges din romanul lui Fielding-Corresp Utt (Gmmm) Le Séducteur, voi Bièvre'a din rom Richardson-Clarissa coresp liti (La Harpe) IV, Pamela a apărut în formă dramatică de până la cinci ori: piesele lui Boissy şi Lachosset au câştigat o oarecare notorietate Despre ei, Dancourt a scris o satira: La déroute des deux Pamèla (Histoire anecd et raisonnée du théâtre italien Paris ; V, k-Fenouillot de Falbaire pentru drama Fabricant de Londres Drama Mercier LBabdant de la Guadeloupe a împrumutat engleza din romanul, scris de domnişoara Sidney Bidulph m tragedii Peredelka Romeo şi Julieta, aprilie , deţinută de chevalierul de Chasteilux; în a apărut o tragedie Mai multe de Biblioteca "Ruivers" - - noi lupte civile în literatura franceză Conducătorul filozofilor nu a putut înţelege niciodată vorbirea engleză, iar neînţelegerea s-a transformat treptat în ură de moarte În Scrisorile engleze, Voltaire a recunoscut în Shakespeare "un geniu plin de forţă, fertilitate, naturaleţe şi nobleţe - fără cea mai mică scânteie de bun gust şi fără cea mai mică cunoaştere a regulilor" Ca rezultat, totuşi, s-a dovedit că Shakespeare a ruinat teatrul englez Mai ales Voltaire a fost revoltat de scene precum conversaţiile groparilor din Hamlet, participarea artizanilor romani la Iulius Cezar Voltaire nu a vrut să fie neîntemeiat şi pentru publicul său a tradus monologul lui Hamlet That be or notte be pentru a da un exemplu al poeziei lui Shakespeare Din această traducere se poate doar ghici că este vorba de monologul lui Hamlet, dar în niciun caz nu îl judeci pe Shakespeare Scopul este parţial atins d'Alembert este uimit de modul în care o naţiune civilizată poate admira "o scriere atât de nepoliticosă" În întreaga Academie nu exista nici un original care să verifice traducerea lui Voltaire, ci d'Alembert, în total acord cu prietenul său

în general Venise - Căpitanul Douin; despre tragedia prezpd gdvo-Francisc II-MR mentionat În timpul modei pentru nebunie, despre care am vorbit mai sus, regele Lear s-a bucurat de o popularitate enormă - Met secr XXXII, - sunt date cuplele care au apărut cu această ocazie ·· Lettres sur les Anglais A Francfort sur le Meyn , p - În monologul lui Hamlet, în locul primului rând "A fi sau a nu fi, aceasta este întrebarea,," Voltaire are următoarele poezie: Demeure, il faut choisir et passer à l'instant De la vil & la mort, ou de l'être au néant Dieux cruels, s'il en est, éclairez mon courage Hamletul lui Voltaire nu uită să fie menționat printre dezastrele vieții!: De nos prêtres menteurs bénir l'hypocrisie și în concluzie să spun despre scrupule- Et d'un Heros guerrier, fait un chrétien timide Biblioteca "Ruivers" - - pe cheltuiala lui Shakespeare, încă se îndoiește că toate pasajele din original sunt la fel de proaste ca și în traducere Și într-o scrisoare către Voltaire dă la întâmplare câteva exemple Îndoielile lui d'Alembert erau, desigur, bine întemeiate Dar de data aceasta publicul nu a împărtășit gustul iluminatorilor lor Necesitatea unei traduceri complete a dramelor lui Shakespeare era urgentă, iar traducerea aparținând Le Tournament a apărut în sfârșit în ·· Corespondența lui Voltaire în această epocă este ocupată exclusiv de întrebarea cum să distrugi inamicul d'Alembert este încă de partea lui Voltaire și, când trimite Academiei un protest împotriva autorului și a traducătorilor, se oferă să citească nota într-o ședință publică " Shakespeare nu a fost lent, desigur, au existat apărători care s-au opus lui Voltaire cu foarte multă pricepere și calm Unii dramaturgi și critici ·* * Litere I, - , sept • d'Alembert vorbesc despre trei traducători Literele P, Tonul scrisorilor lui Voltaire poate fi judecat după această frază: "Le grand point, mon cher philosophe, est d'inspirer à la nation le dégoût et horreur qu'elle doit avoir pour Gilles le Tourneur, préconiseur de Gilles Shakespeare" de retirer nos jeunes gens de Pabominable bourbier où ils se précipitent, de concerver un peu notre honneur s'il nous en reste" Voltaire s-a considerat în acest caz un "luptător pentru națiune" și a considerat de cuviință să apeleze la regina și la prințese pentru ajutor El a fost obligat să arunce în mesajul său câteva citate prea îndrăznețe din operele lui Shakespeare, a fost citit public, tipărit într-o tipografie academică - dar interzisă de vânzare - așa cum am spus deja Se pare că interdicția a fost ridicată în curând - Lettres II, pp - , - , - Въ Coresp secrete III, , există o scrisoare a lui Voltaire către Darjaatal, depășind cu iritare toate scrisorile către d'Alembert: "II n'y a pas en France assez de camouflets, assez de bonnets d'âne, assez de piloris pour un pareil faquin Le sang petille dans mes vieilles veines en parlant de lui" • Cel mai bun răspuns a fost Rattlepge's - Observations à ÎAcadémie Fr au sujet de la lettre de Jf de F sur la traduction de Shakespeare, publicată în Toate sursele vorbesc cu mare și într-adevăr binemeritate laudă pentru acest pamflet -Corresp litt (Grimm) august ; Întâlnit secr Janvier Corresp secrete, IP, Biblioteca "Ruivers" - Ticurile nu știau în care tabără să se înscrie și au căzut în cea mai comică situație De exemplu, La Harpe a uimit uneori publicul criticând poeziile lui Shakespeare din Othello, neștiind engleza, apoi în de ore a reelaborat tragedia Coriolanus pentru o reprezentație în favoarea săracilor și suportând cruda epigrama a lui Chamfort, apoi în Corespondența sa a luat oportunitate de a reproșa că-l învinge pe Shakespeare în grosolănie, urâțenie și falsitate despre regele Lear și lipsă de artă despre Macbeth Rousseau acționează cu sinceritate: necrezând în teatru și în literatura dramatică, nu traduce decât cântecul muribund al Desdemonei Printre

dramaturgi sunt admiratori ai lui Shakespeare, amintind de pasiunea romanticilor germani în oarecare beție" Toate aceste fapte caracterizează epoca Ideea de cosmopolitism, fuziunea popoarelor într-o uniune fraternă, a fost visul preferat al oamenilor din secolul al XVIII-lea Pasiune pentru opere de literatură străină, polemici aprinse despre un autor străin, ura oarbă și dragostea entuziastă pentru el - toate acestea sunt semne ale mișcării societății franceze spre idealul filosofilor Încrederea în sine patriotică și vanitatea în materie de gândire și artă au trecut împreună cu clasicismul S-a dovedit a fi prea slab și lipsit de conținut pentru a satisface noile cerințe ale gândirii și simțirii - iar francezii încep să studieze o cultură străină și să-i folosească sucurile Importanța literaturii germane în Franța secolului al XVIII-lea, în comparație cu literatura engleză, nu este adesea menționată Între timp, acest rol este departe de a fi nesemnificativ În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea în Franța Coresp Uit (Grimm) XI, ; vpigr Shamfor Ib XIII, Coresp lyt (IA Harpe) IV, , Despre traducerea lui Rousseau-Grimm XII, Grimm XI, ! Biblioteca "Ruivers" - - Apar traduceri și traduceri ale unor opere germane clasice precum Minna Barnielm, Sarah Sampson, Lessing, Werther-Goethe, se publică culegeri de poezie germană și se fac împrumuturi din repertoriul german chiar mai mult decât din engleză Í Desigur, nu se putea aștepta la o atitudine serioasă față de spectacol de la un astfel de public Ea a intervenit fără ezitare în spectacol printre cele mai incitante scene *, iar în detrimentul criticilor a consultat părerea regelui sau a vreunui pedant * Въ общаго количества публики, партеръ вской публики" въ человѣкъ * Din păcate, eu, , разсказъ главнаго героя: Actorii începeau, toată lumea tăcea Când, cu un aer zgomotos și extravagant, Un om cu puști mari a venit deodată în Strigând: Hola! Hoî un loc prompt! Și cu surprinzătorul ei vuiet mare adunat, În cel mai frumos loc are camera tulbure Dar nu acesta este sfârșitul comportamentului marchizului, care schimbă locurile, blochează trei sferturi din scenă de parter, ceea ce provoacă murmură și strigăte de nemulțumire În epoca următoare auzim aceleași comentarii despre marchizii din teatru Regnard Le Distrait I, La coquette Sh, Mareșalul de la Feullade, care i-a luat locul pe scenă, în cadrul prezentării tragediei de către Corneille Sipp, i-a strigat actorului "Tu me gâtes le Soyons amis * Soyons amis - fraza lui Augustus către conspirator - încheie piesa Molière a experimentat pentru sine toate aceste recepții critice ale spectatorilor nobili Era deosebit de tulburat de Bourgeois Gentilhomme Ludovic al XIV-lea, după prima reprezentație a comediei, nu i-a spus niciun cuvânt lui Molière - iar curtenii au început să-l supăreze Biblioteca "Ruivers" - - Drept urmare, s-a dovedit că numai regele și tarabele aveau propriile păreri asupra operelor dramatice Racine povestește cum aristocrații aproape că și-au ucis Píatdews Chiar și cei care s-au amuzat de piesă au rămas serioși, "de teamă să nu râdă nepotrivit" Doar tarabele nu s-au putut abține de râs, Ludovic al XIV-lea cu el - și apoi, desigur, lojele nu au întârziat să urmeze exemplul Racine profită de ocazie pentru a reproșa publicului nobil în general, indiferent de comportamentul revoltător al tinerilor marchizi "Majoritatea înaltei societăți", spune el, "nu este deloc interesată de ideile și munca autorilor" Iar ca dovada se refera la propria experienta Intre timp, Racine era considerat autorul preferat la curte si in societate Molière avea și motive să aibă încredere în parter, așa cum tocmai declarase prin gura lui Dorait Cea mai îndrăzneață dintre comediile sale, Tartuffe, a trecut cu succes strălucit grație tarabelor Curtea și clerul s-au ridicat în unanimitate împotriva comediei Regele

a lăsat să fie amplasat, iar tarabele au salutat-o cu entuziasm Tartuffe, publicat în tipărire, nu a fost vândut Evident, publicul, care plătea sous pentru reprezentarea unei piese de teatru, nu putea sau credea că este de prisos să cumpere cartea, iar bogații și nobilimea nu doreau să dețină o piesă blasfemioasă doamnă, este și dacă firul este gol Lui Moliere i-a fost chiar rușine să părăsească casa, până când, în cele din urmă, regele a aprobat piesa și curtenii au găsit-o instantaneu genială Episodul este spus în suc Vie de Moliere Grimarest Cf Werke a lui Molière, ed Adolf Lann, IV T "Mulți oameni nu le pasă de intenția sau de delicatețea autorilor Acei copii care erau cei mai distrați se temeau că nu ați râs în reguli și credeau că este rău că eu nu le-aș fi crezut mai serios de a-i face să râdă Alții și-au imaginat că era decor pentru ei să se plictisească acolo și că problemele palatului nu puteau fi un subiect de amuzament pentru oamenii de la curte Piesa a fost jucată la scurt timp după aceea la Versailles; nimeni nu a avut scrupul să se bucure de ea, iar cei care credeau că se dezonorează râzând & Paris au fost poate obligați să râdă & Versailles să se facă onoare Justițiabili Prefaţă de Vmdewr Lucrări de J Racine Paris , П, - Библиотека "Руииверс" - - Parterre a rămas fidel lui Molière, Corneille și Racine până când a apărut o nouă dramă El a respins energic lucrările incompetente ale tragedianilor și a cerut reprezentarea unor piese clasice, întrerupând adesea spectacolul * * Când s-au dat comediile lui Molière, el încă umplea teatrul În general, acesta este singurul cunoscător al autorilor, imparțial, liber și în același timp recunoscător Propozițiile lui sunt atât de juste, încât posteritatea a trebuit să schimbe câteva dintre ele Autorii înșiși decid din scenă să-și declare respectul față de critica parterului: ei atribuie parterului o mare influență benefică asupra dramaturgilor și actorilor Greșelile grave nu sunt făcute de parter, ci de alți spectatori, iar parterul observă uneori imediat gustul ciudat și ridicol al minciunilor Așa, de exemplu, a fost în timpul spectacolelor lui Mizantrop: marchizii au fost încântați de sonetul rimerului de curte, parterul a trebuit să întâmpine criticile lui Alceste și, împreună cu acesta, să aprecieze simplitatea și sinceritatea cântecului popular Parterre a râs și de publicul nobil, care a vărsat lacrimi în tragedia ababei Boyer-Judith despre soarta bietului Olooern Și de data aceasta gustul tarabelor nu a putut să nu fie împărtășit de cei mai competenți judecători în materie * ' Odată cu trecerea timpului, aceste proprietăți ale parterului ar fi trebuit să fie dezvăluite mai des și cu o forță mai mare Dacă publicul • Despois - dați cifrele onorariilor, dovedind popularitatea deosebită a comediilor lui Molière și a unor tragedii ale lui Corneille și Racine la începutul secolului al XVIII-lea O s R - * Un comentariu interesant despre parterul de după Molière este dat de cel mai talentat succesor al său - Reniard în comedia La caquette Arlechin, jucând rolul unui marchiz la modă, este indignat de comportamentul prea liber al parterului, Colombina îi răspunde: "Vous avez beau pester, le parterre fait du bien à tout le monde; il redresse les auteurs, il tient les comediens en haleine; un fat ne se campe point impunément devant lui sur les bancs dn théâtre: c'est l'étrille de tous ceux qui ex posent leurs sottises au public" IP, Le Sage La Valise Trouvée Maestricht p Biblioteca "Ruivers" - - m-am simtit "liber" sub Ludovic al XIV-lea, și a putut să recunoască adevăratul talent al scriitorilor în domeniul modei și al pedanterii academice - în secolul al XVIII-lea această libertate și gustul artistic ar fi trebuit să crească incomparabil mai sus Libertatea de judecată nu se limitează la domeniul art Publicul,

indiferent la întrebările politice și sociale din epoca strălucitoare a lui Ludovic al XIV-lea *, capătă treptat o altă dispoziție Se dezvăluie cu o strălucire uimitoare în încântarea cu care poporul întâmpină moartea "marelui rege" Vom vedea mai târziu că regența și domnia lui Ludovic al XV-lea nu au fost nicidecum guverne de așa natură încât să liniștească impresionabilitatea trezită, ci, dimpotrivă, i-au putut conferi cea mai puternică energie și cel mai înalt grad de asprime de caracter Și ca și până acum, teatrul rămâne singurul loc, potrivit lui Voltaire, unde se adună națiunea și unde publicul își poate exprima cutare sau cutare sentiment despre evenimentele contemporane, problemele sociale și chiar științifice și istorice Odată cu trecerea timpului, ingeniozitatea publicului, perspicacitatea și - mai presus de toate - receptivitatea la subiectul zilei au depășit chiar și mulți scriitori Autorii de piese nu bănuiesc de foarte multe ori semnificația unei anumite scene, a unui singur vers, pe care publicul o descoperă în teatru Sensul spectacolului pentru un anumit moment, și adesea cel mai elocvent și influent sens, depindea nu atât de zelul autorului de a surprinde starea de spirit contemporană, cât de sensibilitatea publicului, care, în mod destul de neașteptat pentru guvern, cenzurează , autori și actori, au dat dovadă de o unanimitate uimitoare, desigur, fără niciun acord și consimțământ prealabil Și aceste calități se disting în primul rând; cu adevărat darter Avem în fața noastră o multitudine de mărturii contemporane despre publicul de teatru din secolele XV-XII Rolul ei devenise evident atât de proeminent și original încât era imposibil să tăceți în privința lui Surse, dimpotrivă, cu special Biblioteca "Ruivers" - - ei notează cu atenție starea de spirit generală a publicului, în anumite perioade, zi de zi, și descriu în detaliu momentele marcante Ne vom ține exclusiv de relatările martorilor oculari Publicul teatrelor pariziene, concomitent cu dezvoltarea mișcării filozofice, se schimbă dramatic În epoca clasică, teatrul era vizitat în principal de stratul mijlociu al populației metropolitane Aristocrații, desigur, consideră că este de datoria lor să apară de pe scenă "în tot Parisul", deși în cazuri excepționale se mulțumesc cu locurile cele mai modeste, dar aceasta este partea mai tânără și frivolă a nobilimii Cei mai respectabili membri ai societății nobile evită să meargă la teatrul orașului, la fel și cei mai respectabili reprezentanți ai diferitelor profesii - judecători, avocați, medici Există două motive pentru această indiferență: - slaba dezvoltare a intereselor literare în general în rândul oamenilor din secolul al XVII-lea și prejudecata primordială față de teatrul și operele dramatice, care au trecut în epoca următoare și au supraviețuit până la revoluția însăși Drept urmare, scena și boxele au fost cel mai adesea la dispoziția marchizilor și cavalerilor lui Moliere Acest lucru, fără îndoială, explică parțial neînțelegerile care au avut loc în spectacolele Dinnei, Mizantropul, Școala Femeilor Pe de altă parte, cu toată accesibilitatea scenei, clasele inferioare ale populației pariziene nu au simțit prea multă atracție pentru teatrul francez Le părea fie prea serios, fie prea aristocratic Astfel de vederi sunt destul de naturale în epoca clasică, care a trasat linii atât de ascuțite între moșii și clase Deoarece prețurile din parter nu cresc peste cincisprezece sous, ele sunt în mod evident concepute pentru spectatori relativ săraci Mai mult, trebuie remarcat faptul că placa de nume Nair, la spectacolele lui Sid-Lotheissen Gesch der francõsichen Litt-ratur Wien , II, În La critique a lui Molière, marchizul se plânge că cu greu a găsit un loc pentru Ecole des femmes Sc v Biblioteca "Ruivers" - j - dar există teatre pentru astfel de

spectatori: aristocrații, chiar și prinții, au locuri pe credit și de foarte multe ori nu plătesc datorii de câțiva ani teatrele, până în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, preferă alte plăceri sau se limitează la teatrele bulevarde autori în orice caz, meritau tragediile lui Boyer și, în divertismentul lor pentru un public democratic, nu erau mai prejos decât răufăcătorii clasici ai lui Crebillon însuși din observația contemporanilor, iar până în anii șaptezeci, martorii oculari vorbesc despre noi spectatori nevăzuți anterior, deja ca un fenomen terminat Chiar și în prima jumătate a secolului, aristocrații nu erau deosebit de dispuși să meargă la teatrul public Viața de salon absoarbe aproape tot timpul unei societăți nobile Ziua a fost împărțită într-o astfel de ordine încât vizitarea teatrului, în mod necesar, nu era întotdeauna convenabilă Dezvoltarea largă a ideilor noi s-a reflectat în viața generală a aristocrației Gusturile engleze, obiceiurile engleze au pătruns în acest mediu, iar un contemporan se teme că vor înlocui în cele din urmă actorul jignit a răspuns: Parterul a izbucnit în aplauze atât de lungi, încât actorul și-a pierdut speranța de a-și termina rolul Au vrut să interzică piesa, precum Tancred al lui Voltaire Parterul nu ezită să-și exprime indignarea față de ordinele guvernamentale în prezența reginei S -Germain este foarte nepopular, iar publicul, parcă cu intenție, alege un spectacol când Maria Antonieta este prezentă la teatru, și însoțește cu aplauze furtunoase astfel de momente dintr-o comedie cu totul inofensivă: "există un ticălos, care face totul cu susul în jos Ar trebui alungat " Dar teatrul îi datorează cele mai spectaculoase scene lui Necker Cele mai diverse piese au fost asociate cu soarta și talentul acestui ministru Atacurile mizantropului lui Molière ** HaDays Dabot Teatrul Histoire de la censure, p , se dă un cuplet *Putídeurs П, Desnoîresterres La celula sat p "Sepor în Memorii pentru a vorbi despre demisia lui S Zhermven: "Le ministre fut renversé par l'opinion publique, qui devenait déjà une puissance" I, Aceasta a fost opinia unanimă a filozofilor care l-au văzut pe S Zhermven ca un intrigant și patron Izuyutov, și oamenii care sunt indignați de introducerea umilirii pedepsei în armată çp Condorcet mémoires I Pp - Teatrul a servit ca organ pentru popor și pentru filozofi, uniți de noua forță a socialului II Comedya Monvel Amant bourru Sintagma citată nu se află în aceeași piesă dedicată Mariei Antois, fraza este cunoscută din Met de Condorcet, I, p * Biblioteca "Ruivers" - - la curte, laudele unui erou sălbatic într-o singură tragedie către un slujitor vigilent, luminat și viteaz al tronului - un străin - TOATE acestea au stârnit admirație în cinstea lui Necker ' Dar un spectacol excepțional a avut loc la mai , când la Paria au aflat de demisia lui Necker Toate sursele raportează cele mai detaliate informații despre atomul performanței Se poate judeca ce impresie a făcut martorilor oculari În teatrul francez au jucat comedia La partie de chasse de Henri IV, care a avut într-adevăr un succes neobișnuit în conținut, dar potrivită subiectului zilei În piesă s-a pus o întrebare despre dizgrația lui Sully, calomniată în fața lui Heinrich de intriganții curții - iar unul dintre martorii oculari din următoarele expresii vorbește despre comportamentul parterului la această reprezentație: Sunt evenimente, dar eu nu am văzut niciodată un interes atât de sensibil, atât de unanim pentru astfel de aluzii Fiecare aplauze părea să aibă un caracter aparte, exprimând cu acuratețe nuanțele sentimentului care a animat publicul Au fost aplauze - regrete și dureri, mulțumiri și respect, și toate aceste sentimente au fost atât de adevărate, adevărate, atât de viu exprimate, încât chiar cuvântul nu a putut să transmită expresia lor mai vie Ce

explozie de aplauze a fost salutată de răspunsul ducelui Bellgarde ofițerilor care îndrăznesc să defăimească un om de stat pe care îl consideră a fi în dizgrație "Lasă-mă să vorbesc cu evlavie despre cei mari "t Desnoiresterres Ó p Tragedie Marignié-Zorai pe les Insulaires de la Nouvelle Zélande Aici se spune despre ministrul care singur ne creează fericirea, "citoyen adopfif" fr Nu există în tipar prin special ordinul regelui, care de data aceasta a cruțat constituția engleză): Marignîé, cu scopul de a umili Anglia am scris o formă reprezentativă de guvernare într-o tragedie Conținutul ei este expus în Monhy IV, XIII, Biblioteca "Ruivers" - - ministru kok! Cu ce profundă emoție a fost întâmpinat momentul în care Bellegarde neagă zvonurile despre demisia sa: "Tocmai l-am văzut intrând în consiliu " b suveran, pe lângă tine, m-aș considera mort! Câte lacrimi s-au amestecat cu aplauze, care au întâmpinat cu o forță deosebită o exclamație atât de veridică a lui Heinrich, după ce acesta dezvăluie intriga: "Oameni cruzi: cum m-au înșelat!" Da! Da"! Ce murmur de indignare s-a stârnit în sală la amintirea pamfletelor subterane cu care încercau să-l distrugă pe viteazul soț în ochii regelui! Nici un cuvânt care ar putea indica sentimentele publicului pentru Necker nu a fost omis Adesea aplauzele îl întrerupeau pe actor în momentul în care publicul vedea că discursul ulterior nu conținea o aluzie atât de clară, atât de măgulitoare, atât de firească grațioasă și, dacă pot să spun așa, într-un grad atât de involuntar unanimitatea publicului în modul de gândire Performanța a făcut o impresie puternică și asupra guvernului Actorii au fost solicitați imediat să raporteze Ei au explicat că piesa a fost în repertoriu de opt zile, iar introducerea ei nu ar fi putut în niciun fel să fie deliberată Actorii au fost iertați, dar revistelor și ziarelor li s-a ordonat să nu publice niciun cuvânt despre Necker Publicul nu s-a liniștit curând În cinematografe și chiar pe străzi au avut loc multe ciocniri între admiratorii și adversarii ministrului căzut Autorul unui pamflet ca răspuns la raportul lui Necker a fost aproape ucis la Palaroyal Parisul este inundat de tot felul de gravuri alegorice Grimm XII, - coresp secret X, Met secr CP, Biblioteca "Ruivers" - - Starea de spirit de opoziție care pusese stăpânire pe parizieni în diferite epoci s-a dezvăluit imediat în tarabele Sub Ludovic al XV-lea se exprimă cu o îndrăzneală extremă În cadrul prezentării comediei patriotice Anglais à Bardeau, ca răspuns la strigătele actorilor vive le rail, parterul rămâne tăcut În același timp, aplauze zgomotoase însoțesc următoarele cuvinte din tragedia Dorei Théagène et Charictée: ministru, dă-ți ocazia să te bucuri de strălucirea tiarei*** Sub Ludovic al XVI-lea, publicul se străduiește cu încăpățânare să-și exprime protestul chiar și în fleacuri Acum râde liber în prezența regelui, a reginei și a prinților, uneori transformă tragedia într-o farsă, " Cenzorul îi scrie autoarei: "Sunteți, desigur, de acord cu mine că starea de spirit febrilă a unei anumite părți a publicului nu va lipsi să folosească această expresie, voi face scandal în timpul spectacolului" Aventura cu o altă operă, Arvire et Evelina, este și mai curioasă Aici regele Arvir spune: "Eram pe tron, iar acum nu sunt nimic, zeii mi-au luat totul" Cenzorului nu-i plăceau aceste cuvinte, dar și lui se temea să le taie; ar putea suspecta cenzura în temerile copiilor Cenzorul a decis să interzică întreaga operă Bfi Desigur, după aceasta, afirmația neîncetată a contemporanilor că problema noilor piese cu trecerea timpului a devenit o adevărată problemă de stat Sub Ludovic al XV-lea*, se relatează: "Operele dramatice sunt în prezent studiate cu atâta rigoare, de parcă de ele ar depinde soarta imperiilor Înainte de a alege un complot, autorul

trebuie să colecteze informații de la toate instanțele din Europa, dacă poate scrie pe o temă cunoscută În timpul domniei lui Ludovic al XVI-lea, un contemporan scrie: "Reprezentațiile noastre nu au avut niciodată onoarea de a trezi o atenție atât de strictă, atât de sacră, atât de meschină O nouă tragedie este o adevărată întrebare de stat Dă naștere la cele mai importante negocieri Ar trebui mai întâi m Desnoiresterres, La cell sal p , O piesă de laudă a regelui - Philodès ou la vertu d'Idomenée n Grimm VI, Biblioteca "Ruivers" - - cereți părerile miniștrilor regelui, apoi discutați cu ambasadorii puterilor, poate interesați de chestiune - numai cu permisiunea tuturor acestor domni, bietul autor are în sfârșit ocazia să-și prezinte opera la curtea tarabe " " Nu există un singur cuvânt exagerat aici Auzim în permanență povești lungi despre aventurile cutare sau cutare piesă și nu intervin doar diplomații în chestiune, ci chiar prinți ai sângelui și suverani Această soartă s-a abătut asupra tragediei - Elizabeth de France A trecut toți pașii cenzurii franceze, dar a fost interzis la cererea ambasadorului Spaniei, care nici măcar nu citise piesa, ci pur și simplu pentru că spunea povestea lui Don Carlos Ducele de Orleans a apelat la Madrid, dar fără succes Tragedia Barnewelt Lemierera este interzisă la cererea ambasadorului olandez, deoarece scena este prințul Orange, deși același prinț era strigoi în piesele olandeze - Zoroi, tragedia ambasadorului Angliyska, deoarece Constituțiile Ang Lai Interdicția a venit personal de la Ludovic al XV-lea*I De dragul guvernului austriac, tragedia lui Lemierre Guillaume Tell a fost corectată Fiecare putere a considerat necesar să intervină în literatura dramatică franceză - până și ambasadorul turc a devenit neliniștit când a apărut tragedia lui Mahomed Și gărzile franceze înșiși așteptau rezultate destul de favorabile de la intervenția ambasadorului Aceasta, desigur, nu a făcut decât să confirme semnificația scenei pariziene pentru societatea franceză și europeană, dar contemporanii nu pot să nu fie surprinși că pe scenele din acele state ale căror "Ib Avg KhPI, *Ib VI, - ; Desnoiresterres O s R NaIIIow Dabot O s R Despre Mahomet - permiteți-mi să m-me du Châtelet la Darzhantal din oct cf Desnoiresterres Voltaire II , rem Biblioteca "Ruivers" - - ambasadorii s-au dovedit a fi deosebit de sensibili la dramele franceze, au existat piese cu siguranță jignitoare pentru sentimentul național al francezilor, de exemplu, în Olanda Dar nicăieri, poate, nu a fost cenzura atât de flexibilă în detrimentul interdicțiilor ca în Franța Dacă străinii sunt jigniți cu atâta succes, este, desigur, și mai ușor pentru francezii naturali să influențeze soarta dramaturgilor Este greu de enumerat toate motivele pentru care piesele de teatru au fost suprimate sau chiar distruse Un contemporan este sigur că dacă piesele lui Moliere ar apărea acum, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, nu ar fi permise mai mult de două Toate moșiile intervin în îndatoririle de cenzură Desigur, aristocrația se bucură de drepturi exclusive și aici Dacă autorii se referă la familii nobile, piesele sunt trimise pentru a fi luate în considerare membrilor acestor familii, iar întreaga piesă este interzisă pentru un indiciu Curtea insistă asupra interzicerii dramei lui Leblanc Albert I, deoarece înfățișează intrigi de curte și suveranul este portretizat ca un apărător al săracilor De asemenea, nu era sigur să atingă burghezia Rudele doamnei Pompadour au reușit să interzică piesa îndreptată împotriva bogaților descendenți ai lacheilor, iar doamna Pompadour însăși, cu toate înclinațiile ei filantropice, îl obligă pe Crebillon, cenzorul regal, să arunce versuri din propriile tragedii, făcându-se să se înțeleagă ambiția și incapacitatea ei la sentimentul sincer Dar

înaintea tuturor în privința captiviei a mers, fără îndoială, clerul Nu este nimic surprinzător dacă arhiepiscopul interzice să joace drame care atacă administrația clerului, dar w Grimm V, și Mercier Du teatru, p , privind interzicerea lui Âlbert Din motive de privilegiu, rudele doamnei du Châtelet au interzis reprezentarea unei piese în care se punea întrebarea despre marchiz - Povestea lui Crebillon este spusă de d'Alembert în Eloge de CrébiUon O compi Sh, , rem Iată versuri din tragedie: Catilina, care o caracterizează pe Fulvia Pisică acte P, se Biblioteca "Ruivers" - - golul autorităţii bisericeşti şi fanatismul religios al catolicismului Aici, cel puțin, motivele sunt clare Dar iată, de exemplu, cum argumentează teologii despre tragedia Druidelor: li se pare foarte reprobabil că în tragedie chestiunea este despre principiile rațiunii și al bunului simț, și nu despre har și nu despre învățătura creștină Cititorul va simți întregul rost al acestui raționament, amintindu-și că acțiunea are loc în Galia în timpul lui Iulius Cezar "Quand on raisonne si mal", remarcă Condorcet, "on est sûr d'avoir raison" Arhiepiscopul Parisului se răzvrătește împotriva unui vers din tragedia Jtanne de Napoli deoarece menționează un preot: Là trente régions fléchassent sous un prêtre d'Alembert scrie despre asta: cuvântul maraud în orice ton și în orice împrejurare este pronunțat Același arhiepiscop interzice piesele în care stareții apar ca îndrăgostiți, deși în realitate aceiași stareți se remarcă printr-o viață extrem de obscenă și o activitate literară cinică Sensibilitatea nu a fost partea unui singur parter - toată lumea era în egală măsură capabilă să simtă un indiciu și o săgeată la cea mai îndepărtată distanță Parterul și-a folosit intuiția doar pentru protestul politic și pentru umilirea ordinului și a poporului urât, iar înalta societate, alarmată de aceste ieșiri formidabile, dar evazive, a făcut totul Hami s-a protejat de pericol - și a căzut sub aceeași cenzură dacă nu știa cum să prevină o lovitură Celebrul cenzor Maren este adevăratul martir al autorilor și al guvernului El este supus în mod constant la pedepse - și adesea foarte sensibil A fost încântat de maximele morale împrăștiate în opera comică ** Naiyaw Dabot p Coresp Shi (Grimm) XIП, Deenoiresterres: La com sal p Uh Zap Artă Ivanova Biblioteca "Ruivers" - - pѣ Moissonneurs, iar în loc de permisiunea obișnuită, el scrie următoarea recenzie elogioasă: "Dacă ar fi prezentate doar astfel de lucrări pe scenele tale, nimeni nu s-ar gândi și nu s-ar pune problema pericolului spectacolelor și a celor mai stricti moraliști cu Același zel ar recomanda să mergi la teatru, cu care îl atacă adesea" Iezuiții, spune un contemporan, au făcut un "zgomot diavolesc" și l-au obligat pe ministru să-l priveze pe Marin de pensia pentru aprobarea spectacolelor, adică l-au pedepsit cu livre Cu altă ocazie, Marin a ajuns în Bastilie pentru patru versuri care puteau fi aplicate lui Ludovic al XV-lea Voltaire, dimpotrivă, a lăudat sentimentele loiale ale lui Maran, care, evident, nu îl considera pe Ludovic al XV-lea un leneș vegetativ, așa cum se spunea în versuri Se știe ce execuție fără precedent a supus Beaumarchais acestui cenzor în Memoriile sale Dar şi înainte de această ruşine, ridicolul a plouat neîncetat asupra lui Marin, mai ales teatrele de târg nu i-au dat pace * ' Și între timp, oricât de limitat și nefericit era Marin, întreaga cenzură franceză a secolului al XVIII-lea i-a fost cu greu superioară În ciuda tuturor vigilenței, a fricii eterne și a aroganței uimitoare, cenzura până la însăși revoluție nu a putut dobândi două calități - consecvența și solidaritatea agenților săi Ne confruntăm constant cu incidente incredibile în departamentul de cenzură Există multe cazuri de cenzură, începând cu miniștrii și arhiepiscopul Parisului, și toate aceste

cazuri sunt în perpetuă ceartă între ele Cenzura Grimm VIII, Hailow Dabot p * Am citat aceste versuri din tragedia Théag'ene et Charidée " O mulțime de fapte cu privire la acest scor sunt adunate în sec mier adv VII, : s-a arătat la târg un monstre marin; XXVIII, - piesă specială pe scena de pe nt teatru Voltaire a știut să profite de limitările cenzorului și l-a considerat o persoană utilă pentru literatură Marin avea o atitudine paternă și patrona față de Voltaire Scrisoarea sa amuzantă în acest spirit către Desnoiresterres Voltaire VII, Biblioteca "Ruivers" - - of Dramatic Works interzice comedia De Satirique pentru atacarea scriitorilor și îi motivează în detaliu interdicția, dar cenzorul regal permite secolul al IX-lea Cenzorul interzice comedia Dorei, considerând-o jignitoare pentru sentimentul național, iar ministrul ridică interdicția Locotenentul de poliție nu acordă atenție cenzorului și se consultă chiar și cu enciclopediștii Clerul este foarte sârguincios în îndatoririle lor de cenzură și aici regele însuși începe brusc să intervină și permite piesa, în ciuda rugăminților arhiepiscopului Guvernatorii provinciilor apar pe scenă și iau partea nu a regelui, ci a clerului Aceiași clerici se trădează cu brutalitate când vine vorba de filosofi Actorii resping piesa pentru conținutul ei imoral și indecent, dar piesa este o calomnie la adresa enciclopediștilor, iar clerul, uitând de ura față de teatru, pune comedia pe scenă Nu există nici un sistem în interdicțiile în sine O piesă este interzisă să fie tipărită, dar se permite să fie jucată, de exemplu, Druides, Manco Capac, cu alții dispun de opusul, și există nenumărate așa ceva Se întâmplă ca piese de teatru care nu sunt interzise de la publicare să apară în părți într-o revistă, iar rezultatul este același De exemplu, Druizii au apărut în Journal des Ephémérides, ceea ce era complet nepotrivit conform programului pentru acest gen de muncă Această inconsecvență, notează contemporanii, irită oamenii prudenti, dar mai ales ipocriții Uneori, o piesă deja interzisă este permisă din cele mai ciudate motive Tragedia lui Mapso-Saras, care a expus foarte bine ideile lui Rousseau și a afectat poziția clerului, a fost interzisă, dar în curând a fost interzisă m Desnoîresterres La celula sat p - Trebuie să vorbim despre această comedie ·'Chevalier français à Londres coresp secret VII, m De exemplu, Le Satirique a fost trimis la Diderot să vadă, iar Lgaio-letl la Voltaire d'Alembert Bersot Etudes sur le XVIII sp '* LĂSA secrete apr Les courtisanes, Palissot * Biblioteca "Ruivers" - - permis să reia pentru că "autorul nu a avut legături strânse cu Filosofii" În astfel de condiții erau posibile tot felul de erori și neînțelegeri În plus, cenzura trebuia să țină seama de pasiunea oarbă a sferelor influente pentru teatru și să depășească nenumărate petiții ale reginei, prinților, doamnelor și domnișoarelor din societate pentru cutare sau cutare piesă A rămas un mijloc mai sigur - de a acționa asupra publicului într-un mod diferit decât cenzura și guvernul a folosit-o și de data aceasta destul de consecvent Am văzut că un contemporan consideră spectacolele de teatru din secolul XYIII o școală a opiniei publice libere Vom aprecia întreaga energie a oamenilor care au luat lecții numai după ce s-au familiarizat cu condițiile externe ale învățării Se poate spune - aproape că în nicio școală din întreaga lume au existat măsuri disciplinare mai stricte decât în teatrul francez al secolului XYIII Rousseau, atacând teatrul și înspăimântându-și concetățenii liberi cu el, nu uită să descrie sala * teatrului din Paris "Nu vom imita aceste spectacole triste care închid un număr mic de oameni într-o peșteră sumbră Ei țin publicul într-o frică perpetuă și îl privează de mișcare: este tăcut și inactiv Ea vede doar încuietori, cârlige de fier, soldați - toate semnele

deprimante ale sclaviei și inegalității " sclavia este justă Diderot relatează următorul incident referitor la sălile de teatru Un provincial, care nu avea o morală deosebit de strictă, a fost prins într-un truc destul de serios și a fost nevoit să fugă în capitală Autorul povestirii l-a adăpostit Mai tarziu b mai ; oct Correap litt xsh ian " Mohy O s IV, "· Un astfel de bug a fost necesar în principal la sfârșitul domniei lui Ludovic al XV-lea Cu participarea ei, de exemplu, a avut loc o prezentare patriotică a dramei Déserteur Întâlnit secr jn "Mem secr janvier -Tragedia lui MoiUard ou Paris sauve' Paris, Prefaţă Biblioteca "Ruivers" - - Actorilor nu le plac criticile nefavorabile, iar oamenii contemporani cred că nici măcar nu se vor obișnui cu ea Având în vedere acest lucru, actorii se protejează foarte persistent și cu pricepere de recenzii neplăcute Ei plătesc un salariu cenzorilor și îi slujesc cu multă râvnă Unul interzice un eseu despre muzică în primul volum: actorilor italieni nu le-a plăcut, celălalt arestează numerele Jurnalului Teatrelor, unul după altul, și obligă editorul să explice cititorilor că apariția a fost întârziată de boală Actorii sunt incantati si sunt siguri ca, in alianta cu cenzorul, vor ucide in sfarsit orga urata Datorita unei asemenea politici a actorilor, cu toata dezvoltarea spectacolelor de teatru in secolul al XVIII-lea, revistele special de teatru nu apar decat și existența lor în cea mai mare parte este extrem de scurtă Vina o revine actorilor, spune istoricul presei periodice franceze ··' Mercier a plătit și prețul criticilor Actorii au fost jigniți de cartea lui despre arta dramatică și l-au atacat cu o răutate inegalabilă: au refuzat pentru totdeauna nici măcar să-i citească piesele, au încetat să-l mai lase în teatru, deși, conform obiceiului, autorul, a cărui piesă era pe scenă, avea dreptul de intrare liberă în teatru Mercier a început un proces cu actorii Polițiștii l-au sfătuit să oprească cazul, curtea fiind de partea actorilor Mercier a refuzat, declarând că în acest caz nu a fost supus cenzurii poliției și m Liet secr iunie , Corresp secrète II, Procesul lui Mercier este descris în mod elaborat în Desnoiresterres'a Mercier, sa vie et sas oeuvres, prefață la ediția Tableau de Paris Răspunde lui Mercier locotenentului de poliție, amenințării sale la adresa guvernului "Le ne says ce que vous roules dire par le mot gouvernement J'ai un roi et je suis un de ses sujets les * Biblioteca "Ruivers" - - Vedem în ce condiții grele trebuiau să se dezvolte pe scenă filosofia și cea mai puternică armă a ei, drama Aceste condiții din partea teatrului erau extrem de nefavorabile Actorii nu numai că nu au simțit dorința de a intra într-un nou curent de literatură și gândire, ci au intrat într-o alianță cu toți dușmanii filozofiei, și-au dat puterea unei întregi serii de satire scenice și lampioane și chiar primul dramaturg care a dezonorat filozofia și prietenii ei, au deschis ușile teatrului cu o incomparabil mai bună dorință decât Voltaire și asociații săi Dacă soarta noilor literaturi și a noii gândiri ar depinde de durerea artei dramatice, ele ar fi distruse chiar de la început sau, cel puțin, succesele lor ar fi împinse la infinit Io a avut un observator și un critic mult mai sensibil și mai influent decât visa Mercier Parterul a hotărât soarta dramei, parterul a luat sub protecția educatorilor și aspirațiile lor: nu degeaba dramaturgii secolului al XVIII-lea își pun toate speranțele în parter și, sincer, unul dintre liderii enciclopediștilor a recunoscut că el și prietenii lui scriu pentru "mulțime", chiar și pentru mafie - fe vulgaire "') Judecata acestei mulțimi, în epoca înfloririi mișcării filozofice, a fost recunoscută ca fiind decisivă chiar de dușmanii filosofiei Toți s-au unit într-o singură uniune - curtea, guvernul, clerul, literatura -

au cerut ajutor de la oameni în mod egal plus soumis, lorsqu'il me donnera les ordres je saurai obéir Mais encore-une fois, j'ignore ce care you entendez par gouvernement Locotenentul îl amenință din nou pe Mercier cu o pedeapsă severă în caz de încăpățânare Mercier a răspuns cu cuvinte caracteristice epocii: "Monsieur, je n'ai fait que me servir de la loi, je me crois blessé dans mes droite de citoyen, je reclame un tribunal admis par la nation pour recevoir les plaintes de tout homme quelquonque ; je ne crains que ses jugements Patronul - m-me Vestris, singur și gentilhommee de la chambre, mareșalul Doras a intrat împotriva autorului insolubil al lettre de cochet - Mercier a scăpat în parlament și mareșalul nu a îndrăznit să continue persecuția w D'Alembert O compi Sh, - Biblioteca "Ruivers" - - înfundat și ascultător ideii și au făcut un atac general asupra dușmanului lor: publicul parizian a văzut o serie întreagă de satire asupra noilor gânditori și a ideilor lor Era, în sensul cel mai deplin, un recurs al vechiului ordin la tribunalul arbitral al publicului Și ea a pronunțat verdictul final Este cu atât mai instructiv și lupta pentru ea este cu atât mai mare în semnificația sa culturală, cu cât a fost o competiție unică a vechilor tradiții și a noilor idealuri în fața opiniei publice Puterea politică, încurajând lupta, a introdus parcă inconștient în cercul întrebărilor publice o nouă forță, care până atunci nu atinsese acest cerc, și a cultivat în el o tendință de a critica și de a protesta, pentru a cădea apoi sub presiunea lor Biblioteca "Ruivers" S a t i r a i Nici un singur "act remarcabil al vieții publice" nu a scăpat atenției scenelor franceze din secolul al XVIII-lea Ar fi o excepție inexplicabilă dacă filosofia și filozofii nu ar suferi o soartă comună Singura întrebare a fost în ce direcție ar trebui să ia critica Pentru noi se rezolva simplu si fara eroare Scena era la dispoziția oamenilor care fie erau indiferenți față de noul gând, fie erau ostili A rămas ca satira să apară în formă dramatică - calea către scenă îi era deschisă Contemporanii asigură că toată satira este persecutată sever de guvernul francez Ludovic al XV-lea și curtea sa elimină cu grijă cea mai mică ocazie de a trezi în publicul parizian o atitudine critică față de realitatea contemporană Din acest motiv, memoria lui Henric al IV-lea și chiar numele acestui rege se află sub cea mai strictă interdicție Nimeni nu se așteaptă ca satira să devină dintr-o dată cel mai popular tip de literatură Și între timp, pe scenă apare o serie lungă de lampi dramatice, iar guvernul nu numai că le aprobă, ci chiar îi încurajează pe autori și le protejează succesul pe scenă Majoritatea covârșitoare a acestor lucrări sunt îndreptate împotriva filosofiei, dar sunt permise și satire împotriva dușmanilor ei Guvernul, se pare, a vrut să provoace un război în general între scriitori și în acest fel să-i umilească în ochii Biblioteca "Ruivers" - - publicul să fie făcut neputincios în lupta intestină Calculele nu erau justificate, în primul rând, pentru că publicul stătea în avans pe partea noii literaturi, iar apoi dușmanii ei au dat dovadă de prea puțin talent și au fost patronați prea deschis și cu zel de autorități Toate acestea nu au putut aduce victorie, dar s-au creat multe momente grele pentru filozofie și s-au repetat până la revoluția însăși, care a pus capăt disputelor vechii ordini Cel mai recunoscător material pentru satiră au fost ideile celor doi filozofi Rousseau și Helvetius Unul cu atacuri asupra artelor și științelor, celălalt cu propovăduirea unei morale extrem de materialiste, a stârnit cu ușurință reproșuri și batjocuri Ideile ambilor autori nu au fost aprobate de direcția generală a filozofiei Dar criticii, așa cum am subliniat deja, nu au permis distincții, sub numele de filozofi l-au înțeles pe Rousseau

alături de enciclopediștii săi și au atribuit teoriile lui Helvetius întregii literaturi noi A fost o calomnie, dar criticii se bazau pe un public larg care nu cunoștea îndeaproape reprezentanții individuali ai filosofiei În general, era necesar să dezonorezi și să stârnești râsul chiar de numele "filozof" Drept urmare, toți iluminatorii au trebuit să îndure în mod egal Iar pe cheltuiala lor, declamațiile anticulturale ale lui Rousseau, idealizarea lui a omului firesc mitic, atacurile sale la adresa lipsei de inimă și ipocriziei filosofilor au fost invariabil prezentate publicului opinie, care, însă, contrazicea cu totul caracterul său personal, Anglomania , care a stârnit râsete binevoitoare din partea prietenilor săi, remarca lui neglijentă și lipsită de scop că și-ar dori să vadă Franța în puterea străinilor - toate aceste extreme și paradoxuri erau ușor de exploatat chiar și pentru o minte deloc vicleană Cea mai veche satiră dramatică pe care o întâlnim este La Rousseau Cu ocazia primei sale dizertații, pe scena teatrului italian a fost prezentată comedia într-un act La critique Aici despre filozofi moderni fără niciunul Biblioteca "Ruivers" - - Lichiya a spus: "În curând vei spune că ei vor da de regulă că un popor civilizat este capabil doar de crimă și, umilind artele și dragostea pentru talente, va afirma că proștii sunt singurii oameni cinstiți" ' Evident, piesa nu a fost singura, deși nu avem informații despre ceilalți Palnsso, cel puțin, în prima sa satira despre filozofi despre Rousseau, remarcă că ideile sale au fost de multă râs pe scenele pariziene Palnsso a scris acest lucru în , la un an după prezentarea La critique Autorul nu menționează alți filozofi - Rousseau a fost, așadar, primul care a reușit să evoce satire pe scenele pariziene* În * în ziua deschiderii statuii lui Ludovic al XV-lea * la Nancy, regele Stanislav a dat o sărbătoare Piesa avea nevoie de o piesă, iar Palnsso, membru al academiei locale, s-a angajat să o scrie Faima sa de autor era extrem de mediocră, dar Palnsso visa să ia locul lui Molière Nimeni nu putea bănui modul în care va urca la o asemenea înălțime Deodată a apărut o comedie Le cercle ou les originaux Se dorește să semene cu Improptu de Versailles al lui Molière, care și-a omorât dușmanul literar, dramaturgul Bursaud: noul autor și-a luat în cap să folosească un exemplu și s-a dovedit a fi o adevărată lamponă asupra filozofilor și adepților lor Mai întâi, autorul își bate joc de comediile în care oamenii plâng, apoi de o femeie-matematician instruită care urmează să scrie un articol în Enciclopedie, apoi este portretizat un elev al lui Rousseau: trebuie să gândească, să vorbească, să scrie și chiar să se îmbrace altfel decât altele, nu La critique, comedie într-un act, de Chevrier mier Annee litteraire L Le cercle ou les originaux Palissot Diverse de teatru și opere Londre , or P, p - " Indulgent La porumb sat numește anul , dar în scrierile lui Palnsso este indicată ziua primei prezentări a satirei - noiembrie Biblioteca "Ruivers" - fil - recunoaște banii pentru a nu fi ca ceilalți De asemenea, trebuie să evite societatea pentru a-și trezi respectul pentru sine Drept urmare, unii îl consideră nebun, dar pentru asta alții îl numesc înțelept Satira a fost compusă pe neașteptate pentru organizatorii festivalului, iar mulți dintre ei au fost profund revoltați Toată lumea o recunoștea pe doamna învățată ca m-me dn Châtelet Însuși Stanislav nu-i plăceau atacurile asupra lui Rousseau Dar Palissot a acționat cu o pricepere neobișnuită Piesa lui a fost bine primită în sferele superioare Choiseble stătea în spatele lui, toată curtea și chiar Dauphine A rămas să-l dezarmeze pe Voltaire Palisso i-a scris imediat patriarhului o scrisoare măgulitoare, înălțându-l mai presus de toți contemporanii săi și plasându-l lângă cele mai mari genii ale antichității În timp ce

Voltaire a fost cucerit, alți filozofi nu au inspirat frică Diderot - am văzut - în mijlocul "scandalului" a refuzat să se apere și a lăsat răzbunarea publicului Până și Rousseau, cel mai ofensat dintre toți, a acționat în cel mai înalt grad nobil: i-a cerut lui Stanislav să lase întreaga chestiune fără consecințe - iar Palissot și-a păstrat locul în academie Curtea a decis să folosească serviciile noului Aristofan Acest nume a fost rostit din neatenție de părțile filozofilor în legătură cu comedia lui Palissot: s-a apucat de el cu lăcomie, și-a imaginat că este cu adevărat Aristofan și, ulterior, a scris chiar o calomnie asupra lui Socrate * * Pa Palisso a întors privirile tuturor dușmanilor filozofiei Prințesele l-au inspirat cu diverse motive duhovnicești în detrimentul ideilor filozofice", spun ei, Dauphine a luat cel mai activ parte la succesul satirei, Choiseul se îndreptase deja la Palissot înainte, i-a ordonat să verseze împotriva * Le oarde Sc IV, Soare VIP * Dialog istoric și critici Socrate și Erasme * Prințesa Robecq Barbier povestește despre patronajul ei Palissot Chronique VII, Că ea i-a dat lui Palissot motivul pentru una dintre cele mai calomnioase scene din satira Les philosophes-favart-Mémoires et correspondance I, Biblioteca "Ruivers" - - Frederic al II-lea, care a scris o satiră malefică despre francezi și despre regele lor Palissot este foarte fericit să onoreze comanda Răspunsul său l-a încântat până și pe Voltaire Dar patriarhul şi niciunul dintre enciclopedişti nu l-au cunoscut pe autor: Choiseul nu a găsit cu putinţă să-l numească lui Voltaire, trimiţând poezii \ Ministrul a preferat să conducă toate afacerile cu poetul corupt în ascuns de la "prietenii" săi - filozofi La câteva luni după "odă" Choiseul, la rândul său, a fost nevoit să-i facă serviciul lui Palissot - să-și susțină lămpile împotriva Enciclopediștilor, deși nimic, desigur, nu-l obliga pe Choiseul să-și exprime în felul acesta recunoștința față de binevoitor poet; În aceste condiții, pe mai a apărut pe scena Comédie Française comedia Les philosophes Akhkrom ia livrat piesa lui Freron, iar aceștia au acceptat-o fără nicio dificultate Madame Claire era absentă în acel moment și apoi s-a răzvrătit energic împotriva camarazilor ei care au acceptat să facă de rușine oameni demni de tot respectul pentru munca și talentele lor Actrița a considerat un astfel de act o rușine pentru teatru * Spectacolul a avut loc cu participarea plină de viață a autorităților, a clerului și a curții Gărzile din teatru au fost întărite, sala era plină de un public atât de mare, cât nu se vedea în piesele lui Racine, Corneille, Molière Autorul însuși a spus ulterior că de ceva vreme comedia sa a reușit să-i împace cu teatrul pe dușmanii primordiali ai literaturii dramatice Acest lucru este destul de de înțeles: este greu să ne amintim cine au fost acești inamici primordiali și împotriva cui a fost îndreptată piesa Primul rând de loji era invariabil plin de cler; Satira lui Frederic al II-lea şi Oda lui Palisso sunt date în Desnoresterres-Voltaire V, , Cf Hallys Dabot Hist de la censure, Grimm IV, Barbie Cronică VP, Din mai până în mai, piesa a avut reprezentații Barbier subliniază predominanța publicului aristocrat în aceste spectacole Iată câteva date și biografia lui Palisso, extrem de nemăgulitoare pentru personalitatea și cariera sa Biblioteca "Ruivers" - - Episcopii se înghesuiau în mod constant, un stareț chiar și într-o predică și-a exprimat încântarea față de satira despre "sofeștii moderni" Satira și-a găsit drumul în paginile epistolelor pastorale și a pamfletelor salvatoare de suflete "Niciodată comedia", adaugă autorul, "nu a întâlnit astfel de onoruri" Aici, Palnsso afirmă categoric că * Filosofii au fost onorați cu patronajul personal al regretatului Delfin Nu a avut un succes total doar din partea

publicului Un contemporan ne spune că după Filozofi, fiecare piesă a lui Palisso a fost dată pe scenă cu polițiști întăriți și totuși "publicul a asistat la cel mai mare dispreț față de domnul Palisso"' Spectacolul a evocat, desigur, multe epigrame, iar nici măcar autorul nu-și amintește nici una favorabilă A fost comparat cu Aristofan, dar nu cu intenția de a spune curtoazie Cel mai curios dintre toate este că poeții, care mai târziu s-au îmbarcat pe calea lui Palisso, au asigurat că tot Parisul îi condamnă opera și însăși succesul ar trebui să-l îngrozească pe autor " "Cea mai diabolică dintre epigrame i-a uimit pe patronii săi de la curte lângă Palisso " lucrări de Palissot Ed VII, " La fel secr iunie м Эпиграмма Dorat приведена у Палиссо Ib tu Grimm IV; : Un mic grec, maimuță a lui Aristofan, Vrea să-l imite în izbucnirile lui; Moșul mușcă și cu dintele lui profan Devine sfâșietor și înțelept și învățat În cele din urmă, piticul compune și face o dramă, Fructul avortat din creierul lui Callot Din fanoși un popor întreg cade strigă după minune și că autorul se aprinde Curtea, se spune, îl protejează pe copil De unde vine asta? desface bătătura: Este pentru că scriitorul este sigur că va fi un prost Библиотека "Руииверс" - - să publice o recenzie entuziastă a piesei și Dar oricare ar fi impresiile publicului, tot Parisul a răspuns cu căldură la satiră Mai este singura lună din istoria literaturii franceze Un contemporan scrie pe : "În prezent, Parisul este ocupat exclusiv de lupte literare Este suficient să ai merit în știință și în arte pentru a deveni prada celei mai otrăvitoare satire Indivizii cei mai respectați pentru talentele lor și viețile lor impecabile sunt primele victime ale acestei urii >u Din acest moment, adaugă un alt martor, satirele personale intră în modă cu o rapiditate uluitoare, fapt care este profund regretat de toți cei care prețuiesc onoarea literaturii franceze Ei reproșează scriitorilor care se epuizează în războiul intestin, într-un moment în care chiar și în China oamenii de știință își servesc unanim patria Dar pentru guvern, considerațiile despre Corneli nu aveau niciun sens Palisso, în opinia curții și a clerului, a servit excelent obiectivelor puterii - pentru a umili noile idei și predicatorii lor Și Palissot chiar nu a cruțat culorile pentru a-și mulțumi patronii Planul comediei și multe trăsături individuale pe care Palissot le-a împrumutat de la Molière, din piesa sa Femmes Savantes Domnul Palissot relatează că L'Année littéraire este primul care îi laudă comedia Laudele s-au rezumat la această concluzie: "c'était l'ouvrage d'un homme de beaucoup d'esprit et d'un bon citoyen" Annee lût , W, p Favart Amintiri eu, exclamă filozofii - "Nu, elevul lui este îndreptățit "Îmi folosesc temperamentul Toate proprietățile sunt comune" ΐβ Dar cel mai teribil viciu al filozofilor este lipsa de inimă și egoismul Acuzatorul este tânărul Damis, care este îndrăgostit de Rosalia și este iubit de aceasta Este indignat de un cuvânt humanité rostit de Snda-lmza "Acest cuvânt - umanitate*", spune Damis, "nu mă inspiră niciun respect Este repetat de atât de mulți bufoni încât [s-ar putea crede că au conspirat să-l folosească Și chiar sunt interesați de asta Umanitatea este o mască onorabilă și confortabilă care ascunde nesemnificația sentimentelor lor Oferă un aspect frumos lipsei de inimă Am văzut cum se laudă constant cu asta ** П, Tocmai în acea scenă, spun ei, după ce l-a inspirat pe Paisso, prințesa Robekhi Biblioteca "Ruivers" - - intr-un cuvant si in acelasi timp sa ramai indiferent si nefericit! În general, să fiu sincer, bănuiesc că ei iubesc umanitatea pentru a nu iubi pe nimeni " Acest discurs este un ecou destul de exact al scuipatului, exprimat de Rousseau împotriva filosofiei în a doua teză Dar în aceeași scenă, Rousseau însuși primește o lovitură cât se poate

de sensibilă: "Am văzut uneori", spune Damis, o contradicție amuzantă - "cei mai înfocați admiratori ai unui sistem filozofic iubesc întregul univers cu excepția copiilor lor" Ideilor și personalității Filosofului de la Geneva li se acordă, în general, mult spațiu Scena care a stârnit entuziasmul deosebit al prietenilor autoarei este dedicată lui Rousseau Crispan apare în fața publicului, un fost scrib al filosofului și acum jucând rolul adeptului său Intră în patru picioare și adresează celor prezenți următorul discurs: "Nu fac față părerilor celorlalți și iată rezultatul fericit al reflecțiilor mele Pe aceste patru recuzite se odihnește mult mai bine trupul meu și văd mai puțini proști care îmi jignesc ochii Devenind civilizați Am pierdut totul - sănătatea, fericirea și chiar virtutea Mă întorc așadar la viața animalelor Aici este bucataria mea, este simpla si economica Cu aceste cuvinte, Crispan scoate salată din buzunar Dar Palissot vrea să-și atenueze batjocura de ideile filosofului, parcă simțind recunoștință față de el pentru dușmănia lui față de enciclopediști Același Crispan încearcă să evidențieze mai multe circumstanțe atenuante pentru Ruoso: "Trebuie să-i fac dreptate - a recurs la întorsături și intrigi Adevărat, și-a pierdut mințile la filozofie, dar în esență a rămas sincer și sincer În același timp, un animal, un mizantrop și un qi- "P," "Sh, Biblioteca "Ruivers" - - Nick, desigur, este nebun, dar este singurul de felul lui Diderot este și el ridiculizat, dar fără nicio milă Apare în persoana lui Dortidiue Cidalisa citează constant pasaje din drama Fü$ Naturel\ vânzătorul ambulant aduce în scenă operele lui Diderot c'est se borner que d'être citoyen " Nici "tragedia familiei" - gen propus de Diderot - nu se omite În fundul comediei se naște o ceartă între Filosofi, aceștia sunt gata să se arunce în luptă și unul dintre ei strigă: (Domnilor! Să nu-i imităm pe pedanții lui Molière! ' P, Așa a vorbit Crispan în prima ediție a comediei Ulterior, după o nouă producție a piesei pe scena lui Sot fr în , iunie, autorul a fost nevoit să schimbe puțin textul, cuvintele ali-mo¿ à la fois au fost înlocuite cu Incrédule, dévot Acest lucru a fost făcut după o reprezentație neobișnuit de furtunoasă; publicul a forțat să coboare cortina când Prislan a apărut în patru picioare Animalul, evident, s-a dovedit a fi deplasat în piesă, dar, eliminând un epitet atât de puternic, autorul s-a răsplătit cu un truc nou compus împotriva filosofilor, a introdus versuri: Ne peut-on pas gagner dee acteurs, des actrices Faire baisser la toile à force de clameurs Va trebui să menționăm mai târziu atomul spectacolului Mohy O s Paris , IV, Corresp litt XIII, - Desnoiresterres, într-un mod ciudat, în legătură cu caracterizarea lui Rousseau, dezvăluie la Palissot o strădanie - "racheter le passé et faire oublier les allusions des originaux "* (La com Sat p) Pe lângă poezii, Desnoiresterres putea, în interesul său, să facă referire și la scrisoarea lui Palissot către Journal de Paris după speculația din iunie ; aici Palissot declară răspicat că l-a respectat pe Rousseau și că de vină este singurul Crispin; este ca un lacheu, exagerând ideile maestrului Fără nicio explicație, nu este greu de evaluat sinceritatea și sensul real al acestei justificări Publicul avea o viziune diferită despre "mântuirea" lui Palissot * Vânzătorul ambulant recomandă următoarele scrieri "filosofice": Bÿoux indiscrets, Lettres sur les sourds, Père de famiüe, Discours sur l'inégalité act III, Uh Zap Artă Ivanova Biblioteca "Ruivers" - - Vreau să rămânem prieteni cât mai mult posibil Impresionăm publicul cu bune relații externe și suntem pierduți, din moment ce ne vom certa În concluzie, filosofii suferă nenorociri unul după altul: pe scenă se pregătește o comedie împotriva lor și nimeni nu apără filozofia - nici publicul, nici autoritățile,

nici instanța Sidalise dă peste un bilet în care unul dintre filosofi își bate joc de carte: imediat toți filozofii sunt exilați Comedia se termină cu o morală pusă în gura unei slujnice sensibile, Martine a lui Molière: "Îi discernem pe înțelepții vremurilor noastre, îi expunem pe cei contrafăcuți și îi respectăm pe cei adevărați" "Adevăratul înțelept" era încă doar Voltaire Palissot i-a trimis imediat piesa lui Ferney cu expresiile obișnuite ale sentimentelor măgulitoare Dar cartea s-a dovedit a fi chiar mai rea decât piesa și de data aceasta l-a revoltat pe Voltaire Palisso a scris o prefață într-un asemenea spirit încât inspectorul comerțului princiar, Malserbe, a interzis tipărirea Dar acest lucru, desigur, nu a împiedicat apariția pamfletului Ea a ieșit în mijlocul persecuției Enciclopediei, iar Palisso a considerat de cuviință să-și adauge vocea: "Ataca o sectă despotică care s-a ascuns în umbra Enciclopediei și a început un foc în mintea lor în loc să răspândească lumina Palissot a enumerat în detaliu crimele enciclopediștilor: lipsa de Dumnezeu, materialismul, predicarea libertății Autorul este mai ales indignat de influența puternică a enciclopediștilor, de "tirania universală" a acestora Enciclopedia se dovedește a fi o rușine pentru națiune, enciclopediști - dușmani ai statului, religiei și moralității Au inspirat chiar și femeilor ideile de anarhie și materialism, au pătruns în toate clasele și și-au găsit admiratori puternici chiar și în rândul oamenilor* În sprijinul acuzațiilor sale, Palisso citează fragmente din articolele enciclopediștilor sau, mai bine zis, compune ** Recueil des faceties parisiennes p - Biblioteca "Ruivers" - - iac Din prefața la enciclopedie, el citează cuvinte pe care d'Alembert nu le are Palisso este condamnat - se referă la o eroare scribal Palissot scrie articolul Gouvernement și inserează propriile cuvinte: "l'inégalité dee conditions est undroit barbare", se referă la cărțile aparținând unui autor care nu avea nicio legătură cu Enciclopedia și atribuie ideile sale ciclopediștilor Un contemporan care observă această controversă remarcă: "Palissot nu are decât curajul de a comite mari crime pentru a deveni celebru în cronicile Place de Greve Când vezi cum o persoană extrage citate din scrierile altuia pentru a-i stârni ura, spune cu îndrăzneală: "Acesta este un escroc" - nu te vei înșela Cu aceeași energie, Voltaire și-a atacat admiratorul Nu avea nimic împotrivă să-şi bată joc de Rousseau: cetăţeanul Genevei ofensase comedia - fireşte - ea avea să se răzbune pe el Dar Voltaire se răzvrătește împotriva calomniilor lui Palasseau îndreptate asupra lui Diderot, își declară dreptul "de a fi numărat în mulțimea de bieți filozofi care nu încetează să conspire împotriva statului și care, desigur, sunt cauza tuturor nenorocirilor" Voltaire se consideră foarte vinovat în filozofie, a folosit cuvântul humanité mai ales des și unul dintre primii "Dacă după aceea", scrie Voltaire, "nu vor să mă numească filozof, a doua este cea mai scandaloasă nedreptate din lume" Om protest împotriva laudelor pe care Palissot i le prodigă în detrimentul enciclopediștilor "Cred că compun poezii mai bine decât ele și chiar știu și istoria, dar, jur pe Dumnezeu și pe sufletul meu, în orice altceva sunt doar elevul lor " Cu o acuratețe deosebită, Voltaire condamnă falsificarea citatului "Mesajul tău", scrie • jap, poate cădea în mâinile prințului, ministrului, funcționarilor Voltaire, publicând articole inspirate din comedia Palissot, și-a retipărit și prefața și a notat cu replici extrem de dure toate trăsăturile autoarei: "ce denunț obscen", "ce crudă calomnie publică!" Colecția include departe de toate produsele pe tema zilei Abbé Quayte a publicat în același an pamfletul Discours sur la satire în apărarea filozofilor și a numărat unsprezece

lucrări ** Pamfletul lui Morlet este scris pe un ton amuzant de patetic d'Alembert îl informează pe Voltaire că ea a fost cea care a plasat les rieurs în favoarea filozofilor Tonul pamfletului poate fi judecat de la început: "Et le premier jour e mois de Janus de l'an de grâce , j'étais dans ma chambre, rue basse du Rempart, et je n'avais point d'argent -Et madame de ** ne me payait plus, parce que je ne lui étais plus bon à rien, et je ne pouvais plus vendre ma ** parce que je l'avais déjà vendu plusieurs" Ib p Favart Amintiri I, Potrivit lui d'Alembert, Morlet a ajuns la Bastilie datorită prinţesei Robecq şi a petrecut aproximativ două luni" Lettres I, , Biblioteca "Ruivers" - - niy, dedicat comediei * ** Însuși Palissot a spus cu mândrie că piesa sa a provocat "un număr puțin probabil de gravuri, pamflete, articole critice, scuze" ** Și-a luat cea mai înaltă părere despre sine, a declarat deschis că talentul său este deosebit de util statului și le-a reproșat scriitorilor că pot să le fie frică de filosofi și să nu le fie frică de el, care constă întotdeauna să-i ridiculizeze din scena Dramaturgii minori au profitat imediat de tema extrem de populară Să notăm una dintre aceste satire, care este curioasă prin faptul că, spre deosebire de toate celelalte, este împotriva lui Palissot: Les philosophes manqués fyfrcb Parterre, ca personaj, adresează un astfel de discurs autorului Filosofilor "Pentru a ridiculiza filozofii, uiți ceea ce datorezi legilor, dar stăpânești în fața publicului însuși, tu - subjugați fără sens și fără gânduri firul ordinea lucrurilor" Ziua întrebărilor, s-a mutat, desigur, pe scenele bulevardului, și chiar și aici au fost autori care au apreciat zelul lui Palissot În opera comică, satiriștii dădeau sfaturi - să râdă de Filozofi - sublato jure nocendi, adică fără a-și folosi dreptul oficial de a face rău altora Există incomparabil mai multe lucrări care sunt fără îndoială ostile filozofilor Pe scena teatrului italian a apărut comedia lui Poinsinet cel Tânăr, Le petit philosophe Cenzorul Crebillon nu a vrut să o lase să treacă, ci din nou împreună ·· Coerv scrie titlurile tuturor acestor lucrări, ûewwes Londra , or eu ·· Oeuvres VP, În "Scrisori către autorii de dramă" cu o anecdotă* **Coresp liti (Grimm), mai , despre reînnoirea satirei Favart Amintiri L Les phil "" , com noua A criticomanie, chez la Satyre, rue des Bons-Avis, & la Verité! Autor - Brunet Favart Ib p ** op com Le procès des ariettes et des vaudevilles, a mers la foire de S Laurent Favart Ib p - Biblioteca "Ruivers" - - shaley curte - piesa a fost terminată și în curând tipărită, deși autorul a trebuit să muncească din greu pentru a găsi un editor Pe pagina de titlu, trei filozofi sunt desenați la masa pe care se află Enciclopedia, doi stau cu cădelnițe și inscripția te invită să juri că "omul de știință ar trebui să disprețuiască toate obiceiurile, să respingă orice sentiment și să-și admire doar propriile lucrări" În prefață, autorul aprobă comedia lui Palissot și, la rândul său, vrea să-i salveze pe tineri de pasiunea lor Eroul comediei îi amintește lui Ivanushka de Fonvizinovsky Fiul unui șef de sat a trăit șase ani în capitală, s-a mutat într-un cerc de filozofi și nu a scris niciun cuvânt părinților săi Ajunge acasă, tatăl și mama lui vor să-l îmbrățișeze - este indignat de "aceste tandrețe": doar nebunii sau gloata nepoliticoasă pot proceda așa "Sentimentele bune ar trebui suprimate, purificate de rațiune De îndată ce par prea sesizabile, devin vulgare, numai câțiva poate găsi fericirea în plăcerile senzuale Părinții îi oferă fiului lor să-l viziteze pe domnul, tânărul filozof îi răspunde: "Înțeleptul nu cunoaște nici obiceiuri, nici legi, nici virtuți, nici trepte, nici avantaje Dacă aș crede că cineva are dreptul la mine, mi-aș fi blestemat nașterea Oamenii sunt egali cu toată

vanitatea lor Filosoful consideră chiar și politețea rușinoasă pentru un om de geniu Autorul acestui discurs face referire la un fel de Discours sur l'égalité des conditions, probabil neştiind titlul exact al celui de-al doilea discurs al lui Rousseau w Le petit philosophe, par-Poinsinet le jeune Grimm scrie că piesa este nua iulie, ediția tipărită este iulie Despre autor, care purta porecla le Mystifié, toate sursele spun o mulțime de anecdote amuzante, unde lejeritatea și naivitatea neobișnuită ale dramaturgului joacă rolul principal Pat Lisso a aparținut și el înșelatorilor Favart Ib p - Unele episoade sunt difuzate de Du Bled La société française avant et apres Paris p Biblioteca "Ruivers" - - Mai departe pe scenă urmează "interesul personal", egoismul Filosofului, propovăduirea desfrânării unei sate nevinovate, negarea căsătoriei, îndatoririle unui cetățean Fiul, în cele din urmă, încearcă să-și inițieze tatăl în secta sa și îl face să depună un jurământ - să-i neglijeze pe nobili, dar să-i poată servi, să nu recunoască nici patria, nici părinții, să trăiască cosmopolit, să-i admire doar străin În întreaga comedie nu există o singură trăsătură a originalului: reluări continue ale motivelor lui Palissot Acesta este un fapt caracteristic pentru satira unei direcții anti-filosofice Palissot însuși a profitat de comedia lui Molière; adepții săi nu vor ieși din acest cerc vicios Caracteristicile cunoscute de mult timp vor aluneca constant în lucrările lor, indiferent de intrigile pe care le inventează și indiferent de tipurile ciudate pe care le inventează Acuzațiile îndreptate împotriva ideilor noi se abat foarte rar de la programul prezentat Concomitent cu comedia Poinsinet, a avut loc un spectacol în teatrul de păpuși numit Lee philosophes de bois Victima principală a noului satiric este Diderot, stilul său este ridiculizat, apoi autorul încearcă să-l ridiculizeze pe Morlet, iar arlechinul expune doctrina filosofilor: nu există slujitor, nici stăpân, nu există proprietate personală, dar pentru asta există este interes personal Eroina urcă pe scenă în patru picioare și explică ideile lui Rousseau despre starea naturii și consecințele pernicioase ale civilizației * ** Aceste satire despre filozofi au apărut înainte de iulie La sfârșitul lunii s-a produs un eveniment care ar fi trebuit să reînvie și mai mult pasiunea satirică și să provoace ** Fiul îl convinge pe tată (Sc XII): Jurez d'attester pour les grands Une indifférence parfaite, Mais de savoir aux bons moments Leur faire en secret la courbette ** Les phü de bois Paris Autor director al teatrului - Cadet de Beaupré Biblioteca "Ruivers" - - noi atacuri la adresa filozofiei Comedia lui Voltaire L'Ecossaise ** a fost pusă în scenă la Comédie Française Comedia celui mai crud pamflet despre unul dintre dușmanii filosofiei - jurnalistul Freron Piesa a fost publicată la Geneva înainte de reprezentație și în scurt timp "tot Parisul a știut-o pe de rost" Numele Voltaire nu era pe ea, comedia ar fi aparținut scriitorului englez Hume, o rudă a celebrului Filosof și a fost tradusă în franceză de un anume Jérôme Carré Cenzorul Crebillon a cerut ca numele protagonistului să fie schimbat, iar Voltaire în loc de Frelon a pus Viespă: amândoi deopotrivă însemnau viespe, schimbarea nu s-a întâmplat Voltaire, în plus, în ajunul spectacolului, a emis o scrisoare "domnilor din Paris" și le-a explicat sensul cuvântului englezesc În același timp, scrisoarea este plină de cele mai insultătoare și complet transparente atacuri la adresa lui Freron, deși a fost scrisă în numele aceluiași Carré Fie că guvernul a vrut să dea dovadă de imparțialitate, fie să stârnească mai puternic conflictele literare, a fost prezentată comedia Palissot relatează cu ce energie a încercat să determine autoritățile să interzică scotch-ul El, autorul Filosofilor, i-a convins pe toată

lumea cât de indecent și imoral a fost să permită astfel de piese pe scenă, dar spectacolul a avut loc cu atât de mult succes, ·· Potrivit lui Grimm, prima reprezentație a avut loc pe iulie, potrivit lui Favard, pe , în ediția Op Voltaire (Théâtre, Paris, An IX, t VPG> - în august, în Année littéraire - august Această indicație este acceptată fără rezerve de Lenient O s II p m Oeuvres Paris III p : "J'étais et je suis bien croire, qu'on peut mettre sur une même ligne cette comédie et celle des Philosophes " - ISEcossaise nu a fost prima satira dramatică a lui Voltaire În a scris comedia L'Envieux împotriva predecesorului său Activitatea literară a lui Freron a fost abatele Defontans Abatele a ridiculizat versatilitatea talentelor lui Voltaire când a publicat Les Elements de Newton Zdilin, eroul comediei "Fiara tuturor viciilor", trebuia să întruchipeze critica M-me du Chütelrt a insistat că piesa nu ar trebui pusă în scenă În plus, actorii au refuzat să o accepte, neștiind numele autorului Desnoiresterres Voltaire Il p Biblioteca "Ruivers" - - pe care nu a contat nimeni, cu atât mai puțin autorul Un martor ocular scrie: "Nici o singură operă a lui Voltaire nu a fost primită cu atât de entuziasm Fiecare cuvânt era aplaudat cu picioarele și mâinile, mai ales tot ce se referea la Freron Doamna Freron, care i-a luat locul în primul rând al amfiteatrului pentru a-i încuraja pe susținătorii soțului ei cu frumoasa ei Siluetă, aproape a leșinat Un cunoscut de-al meu, care stătea lângă ea, a spus: "Nu vă faceți griji, doamnă, personalitatea lui Vasp nu seamănă deloc cu a soțului dumneavoastră Domnul Freron nu este un defăimător și nici un escroc "- "Ah! a exclamat ea naiv, "orice ai spune, el este întotdeauna recunoscut" Voltaire a fost uimit de un asemenea succes și i-a scris lui Argental: dacă ar fi știut dinainte despre asta, ar fi lucrat mult mai mult la piesă; acum trebuie să-i suporte cu răbdare succesul :' Piesa este, într-adevăr, foarte slabă din toate punctele de vedere, chiar și din punct de vedere al spiritului, nu îi acordă niciun credit special lui Voltaire Publicul a salutat-o cu entuziasm, nu pentru meritele ei, ci pentru atacurile asupra lui Freron, fără egal prin asprimea lor Freron s-a bucurat de o reputație complet stabilită: a fost un autor favorit la curte, în oraș era cunoscut pentru un adulator și un critic corupt, și-a găsit întotdeauna patronaj în sferele superioare, chiar și cu Regina ° Freron și-a răsplătit patronii prin persecutarea necruțătoare a enciclopediștilor Jurnalul său Année littéraire este plin de calomnii la adresa filozofilor, de multe ori într-o asemenea măsură încât până și guvernul a fost forțat să suspende jurnalul lui Freron pentru calomnia lui d'Alembert Diderot a fost acuzat de plagiat în legătură cu drama Fils Naturel și, dar cel mai adesea urmărit penal *Favart Amintiri I, scrisoare din iulie ** Îngăduitor O s p , La Harpe coresp litt IP, *' Coresp litt (Grimm) f s-Mem secr sept Diderot a apărat cu succes originalitatea dramei sale Biblioteca "Ruivers" - - Voltaire După părerea lui Freron, acesta l-a urmat pe Voltaire ca un câine flămând, ca un spion al poliției și și-a expus împrumuturile din literaturile străine Cu același scop, Freron a apărat traducerea în franceză a lui Shakespeare, nu atât pentru engleza poetului, cât din dușmănie față de Voltaire Persecuția lui Freron nu s-a limitat la chestiuni literare; l-a atacat pe Voltaire cu privire la cazul Calas, si a dovedit legalitatea sentintei impotriva lui Calas Articole de acest fel aveau caracterul unui denunt, iar iritarea lui Voltaire era cu totul fireasca La scurt timp după prima reprezentație, Voltaire a scris Avertissement, o relatare a succesului comediei sale Freron era numit direct pe nume-F împreună cu jurnalul său L'Année littéraire, exista o scrisoare a vreunui lord către Hume, care îndeamnă

autorul să supună judecății publice pe toți "prigonitorii ticăloși ai literaturii" și "calomnitorii virtuții" "care a intrigat în secret împotriva filozofilor Voltaire nici nu a cruțat-o pe soția lui Freron Parcă după prima reprezentație a lui Scotch, ea l-a sărutat pe autor și i-a mulțumit pentru satira despre soțul ei Iritația lui Voltaire nu a slăbit până la bătrânețe În timpul bolii, a scris că a acceptat să meargă la purgatoriu, dacă Freron ar fi fost trimis în iad Prietenii patriarhului nu împărtășeau răutatea lui Au văzut cu regret că un mare om demnește satira unui libelist corupt Așa s-au gândit ei în cercul enciclopei- *· Testament politique de L de F ♦*· A Geneve Fără numele autorului, broșura ViY Nat -Marchand, p Acuzațiile de plagiat ale lui Voltaire au fost abundente în special în timpul editării Jurnalului Etranger în de către Freroy, un timp foarte scurt: editorii înșiși i-au luat redacția m Année littéraire , IP, p * "And fot barbouillé de deux baisers par la femme de F Que je vous Suis obligée, dit-elle, d'avoir puni mon mari Mais vous ne le corrigerer pas Théâtre de V VPI, Scrisoare către Palissot y Lenient O cp Biblioteca "Ruivers" - - Sunt o frunză peste tot unde au știut să-i aprecieze pe Voltaire și Freron** Cei mai sinceri admiratori ai lui Voltaire nu au ascuns, de altfel, în ce măsură noua sa operă era slabă A mâncat fața episodică a piesei Este o chestiune de reconciliere între două familii nobile scoțiene Reprezentantul unuia dintre ei, Lord Monrose, trebuie să fugă din patria sa și să se ascundă în Anglia Fiica lui se află în aceeași poziție, dar tânărul lord Murray, fiul dușmanului lordului Monrose, este îndrăgostit de ea Reconcilierea numelor de familie trebuie să se încheie în căsătorie Frelonul dintre aceste persoane joacă rolul unui spion și al unui lampon Comedia se deschide cu monologul său Frélon se plânge că guvernul i-a răsplătit prost meritele: unul a primit un premiu pentru că și-a îndeplinit datoria, celălalt pentru inventarea unei mașini care facilitează munca muncitorilor Iar el, Frelon, care irosește hârtiile mai mult decât oricine altcineva, laude proștii și calomniază talentele, nu are cu ce să trăiască Ca răspuns la acest discurs, chiar și un cititor devotat al lui Voltaire a remarcat că nimeni nu și-a vorbit vreodată atât de prostesc Frelon, încă de la prima întâlnire cu Monrose, îl inițiază în secretele meșteșugului său: este necesar să laude un prieten, să dezonoreze un inamic, să promoveze sau să distrugă un autor - un articol va costa doar o pistole Frelon poate aranja și orice fel de cunoștință exclamă Monrose ca răspuns - Și încă nu ai fost arătat publicului într-un guler de fier gros de patru inci? Frelon răspunde: "Iată un om căruia nu-i place literatura" Frelon, contra cost, hotărăște un denunț politic împotriva unei tinere fete, îl comite în cele mai josnice moduri, cu ajutorul "stăpânei lacheului primului secretar al ministrului", și se justifică cu asemenea considerații: " acea " Grimm, IV, Piron a mai constatat că Voltaire și-a umilit demnitatea atacându-l pe Freron "Actul I, Sc Grimm Ib Biblioteca "Ruivers" - - este adevar? Ceva în concordanță cu ideile noastre Dar ceea ce se spune este întotdeauna în concordanță cu gândurile exprimate în conversație Prin urmare, în esență nu există minciună> La aceasta, bunicul, care tocmai îl mituise pe Frelon, remarcă: "Iată, mărturisesc, cel mai nerușinat și cel mai răutăcios din toate cele trei regate Câinii noștri mușcă dintr-un instinct de curaj, iar el - dintr-un instinct de josnicie Reputația lui Frelon este "un spion, un om necinstit și un scriitor rău", dar el se consolează cu știința că "toată lumea îl defăimează în același timp în care îi dau bani": este destul Frolov suferă cel mai mult de la proprietarul cafenelei, Fabrice Această figură este proiectată foarte abil pentru

simpatia parterului Fabricius se recomandă "un homme al poporului" (un homme du peuple), are o inimă sensibilă, o fire simplă dezinteresată - Frelon este urât de el ca un muncitor cinstit și blând Fabricius refuză să ia bani pentru o cameră de la o sărmană fată fără adăpost, insistă să ia cina de la el și plânge cu tandrețe în fața curajului și virtuții ei: "Poți să-mi disprețuiești poziția socială", dar trebuie să-mi respecți onestitatea Parterul democratic nu a putut auzi cu indiferentă asemenea discursuri și Fabrice a fost cel care a pus în gura lui Voltaire cele mai grave atacuri asupra lui Freron Parterul ar fi trebuit să o aplaude de două ori pe Fabrizia și să nu remarce cu desăvârșire că rolul lui Frelon poate fi aruncat cu ușurință din piesă: nu este atât de priceput atașat de intrigi Freron, desigur, nu a tăcut În legătură cu spectacolul, a publicat în jurnalul său o relatare satirică a marii bătălii și a întreprins o serie de calomnii sub diferite forme: guvernul, scrie un contemporan, i-a permis lui Freron orice bufnițe drept recompensă Les poi vaux atìotins au apărut pe scena Operei-Comique cu cele mai sincere calomnii personale ale filozofilor În alte satire, se numeau filozofi " Acte P, Biblioteca "Ruivers" - - chiar după nume Mai multe satire sunt dedicate exclusiv lui Voltaire Horade des philosophes, Anatomie du cerveau de Voltaire: cenzura, potrivit contemporanilor, nu îndrăznește să nu le lase să treacă În această poziție, în ceea ce privește abuzarea filozofilor, cenzura va rămâne până la sfârșitul secolului, până când publicul însuși va înceta definitiv să mai tolereze astfel de piese Trece un an rar fără o comedie împotriva filozofilor - iar apariția satirei este întotdeauna însoțită de răpirile loiale ale eroilor patriotismului, în frunte cu Palasso În , doamna Pompadour se îmbolnăvește Palisso salută recuperarea ei cu versuri de necrezut chiar și pentru o astfel de cântăreață Contemporanii sunt uimiți că "insolența satirică" poate coexista cu o asemenea "lingușire joasă " - "Ești prea drag Franței", scria Palissot, "drag zeilor artei și ai iubirii, astfel încât cineva să se teamă de un rezultat fatal Toți zeii au fost treji de-a lungul zilelor tale, toți au fost inspirați de zel arzător, toți au zburat să te ajute și să te salveze Concomitent cu acest imn au apărut două calomnii la adresa enciclopediștilor: Le fanatisme des philosophes și Le cercle ou la soirée à la mode-Poinsinet, autorul multor a doua satire de filozofie Palisso era în relaţii amicale cu Roipm"set, dar în Denunţarea sa către oameni cinstiţi de pe Enciclopedie^ a povestit cum a apărut Cercle Poinsinet a decis să fure fără discernământ scene din piesele altora și să treacă pe scenă opera compusă ca știri în acest fel Picto nu a crezut succesul, dar actorii Comèdie Française au fost de partea autorului original, iar piesa a fost pusă în scenă Grimm IV, Favart Ifem p •° Vem, secr b oct Iată versurile ** Lmeyaeshmii aux honnêtes gens Scris în legătură cu articolul Encyclopedia-Parade, unde Le cerile și Les phdosophes sunt incluse în acest gen Pointinet p Biblioteca "Ruivers" - - dramaturg de o nouă direcție Doamna de acasă deplânge cu amărăciune siskinul mort, ide de teatru revine adesea cu ochii tremurați: așa o ating noile drame Autorul lor este portretizat, desigur, în cea mai jalnică formă: este prost, vorbăreț și ignorant Poinsinet recurge la supraexpunerea obișnuită a satiriștilor de acest gen El acuză noua direcție a literaturii de ostilitate față de natură, față de sentiment sincer, de indiferență față de oameni, față de sat Pe scenă este adus un baron - un proprietar rural, tatăl țăranilor mei, eu sunt un urător al societății și filozofiei pariziene Un astfel de comportament și mod de gândire al baronului nu ar merita doar recunoștința unanimă a filozofilor, dar, așa cum vom vedea mai jos,

tocmai acești aristocrați au fost eroii ideali ai noilor dramaturgi Poinsinet nu a putut să nu știe acest lucru, dar supraexpunerea a fost întreaga mântuire a satirei Î Pe vremea când Voltaire îi înfățișează pe venerabilii burghezi ca pe dușmanul familiei Freron, într-un alt lagăr aceștia au conspirat să-i considere pe dușmanii filozofiei ca fiind singurii oameni respectabili și să identifice filozofii cu gredinii lui Molière Simplitate firească, caracter deschis cinstit, sentiment sincer profund, toate acestea au fost negate de predicatori de yenul gândirii și opuse proprietăților lor, ca ceva ostil și străin Într-o perioadă în care conducătorul filozofilor toată viața sa, în cuvânt și faptă, a dus o luptă pentru umanitate și toleranță, șeful enciclopediștilor a bazat o nouă dramă pe sentimente și virtuți familiale, Rousseau nu a delectat decât despre natură și simplitatea naturală - pe etapele, acuzațiile de indiferență la adresa filozofilor au încetat să se mai audă la nenorocirile umane, în calm egoism închis, în încălcarea drepturilor de simțire și ·* Xe carde ou la soiree à la mode Paris * , se V, HP ** O comedie specială a fost chiar înregistrată în acte, dovedind că oamenii respectabili - precum patriotul Bello și prietenii săi marchizii - sunt filozofi plug-in Le vrai philosophe, par Araignon Biblioteca "Ruivers" - - relațiile de familie, în disprețul pentru tot ceea ce este firesc Într-o perioadă în care noii scriitori și-au creditat meritul în luminarea și corectarea celui mai larg posibil cerc de cititori și spectatori, când au căutat să transforme arta pe baze democratice și populare, când noii dramaturgi, cu Voltaire în frunte, și-au dedicat lucrările protejării rural, țărani, demnitatea lor umană și au dreptate, i-a condamnat pe acești scriitori pentru disprețul față de viața poporului, în absența sentimentului civic, în servilismul revoltător față de aristocrații excentrici și bogații, purtați prostește sau capricios de Filosofie Palissot a falsificat în mod deschis citate din lucrările Enciclopediștilor și a atribuit Filosofilor toate ideile sălbatice pe care oricine le-a exprimat: îl numea sincer - "a transmite oamenilor cinstiți) Același fals a fost practicat de toți satiriștii care l-au urmat pe Palisso și chiar de cei care l-au clasat pe Palisso printre "tâlharii literari" Filosoful din saga secolului al XVIII-lea este o persoană fantastică, mult mai puțin asemănătoare originalului decât era Socrate Oblakov ca Socrate în realitate Până și Detouche, indiferent față de progresul filozofiei iluministe, a considerat că este o datorie a conștiinței să protesteze împotriva abuzurilor dușmanilor noilor filozofi În comedia sa Le philosophe marié, este un reprezentant al trecutului să zdrobească filozofii cu reproșurile obișnuite Tânărul erou al comediei îi răspunde: "Moderează-ți furia nedreaptă Tu, așa cum tricot, ești victima unei iluzii comune Îți imaginezi un pedant, nu un filosof " Și toți satiriștii, inspirați de Molière, s-au comportat exact ca vechii Detușuri - doar, bineînțeles, destul de conștient, mizând pe simplitatea publicului Un alt truc - de egală valoare morală - satiriștii i-au ridiculizat pe adepții urâți ai ideilor noi Așa au fost, desigur, în secolul al XVIII-lea, așa cum au fost peste tot și mereu cu toată lumea ·* Acte IV, Sun Biblioteca "Ruivers" - - reformatori, iar între timp, sub acoperirea a tot felul de perversiuni, dușmanii filozofiei au căutat să-i dezminți pe iluminatori înșiși Satirele erau îndreptate către anumite personalități, iar numele filozofilor nu erau întotdeauna acoperite cu un văl ușor Aceasta este o mare gafă a satiriștilor Apărătorul Calas a fost întâmpinat de țăranii din satele de provincie, iar sătenii din Ferney îl venerau: era greu pentru orice Freron să-i convingă pe parizieni că Voltaire este un

monstru al egoismului și un ateu Editorul Enciclopediei era cunoscut pentru că este cel mai educat, cel mai duh și cel mai bun om - și numai Palissot și-a putut imagina că Diderot va recunoaște Sudul în Dortidius'fc-ul său Atacurile asupra lui Rousseau odată cu trecerea timpului și-au pierdut tot sensul Popularitatea operelor sale a crescut rapid și a fost susținută de grija clerului și a parlamentului Contratul social a devenit o carte de referință în provincii, iar romanele au stârnit entuziasm chiar și în rândul oamenilor care de altfel sunt destul de indiferenți față de filozofie În astfel de condiții, Palisso avea să întâmpine în curând cea mai energică respingere din partea parterului din care și-a luat respectabilii săi oameni, dușmani ai filosofiei Dar până acum nu a încetat să meargă pe drumul său și să întâlnească la fiecare pas ajutoare și patroni În pretențiile sale asupra rolului lui Aristofan, ei credeau într-o asemenea măsură că cenzura a interzis mai întâi tragedia lui Savigny - La mort de Socrate, iar apoi a cerut să fie aruncate din piesă locurile care erau nefavorabile lui Aristofan A scris comedia Le satirique, a portretizat eroul, dușmanul filosofiei într-o lumină nepotrivită - un intrigant și defăimător și s-a adresat influentului stareț Vausenon - cu o cerere - să nu permită ** Despre monologul aruncat împotriva lui Aristofan Mem secr, om Într-adevăr, nu există nici un atac asupra lui Aristofan în ediția tipărită La mort de Socrates Paris Uh Zap Artă Ivanova ^ Biblioteca "Ruivers" - - comedie pe scenă Starețul a început să lucreze cu toată seriozitatea, iar comedia a fost interzisă Palissot era teribil de supărat: se aștepta ca filozofii să insiste asupra prezentării piesei Acum i-a dezvăluit "cu lacrimi" secretul lui Bausenon și l-a rugat să mijlocească din nou, într-o altă direcție Stareţul a refuzat Palisso s-a repezit la șeful poliției, Sartin Dar nu a simțit nicio dușmănie în Filosofi, ba chiar a întreținut relații cu aceștia și a trimis comedia lui Palissot lui Diderot la discreția lui Piesa, desigur, a rămas sub interdicție și doar doisprezece ani mai târziu, la instrucțiuni de sus, a apărut pe scenă într-un an neobișnuit de abundent în satire despre filosofi** Eroul comediei, Valerie, este altfel numit "omul periculos" - l'homme dangereux Vrea să se căsătorească cu Iulia, elevul unui bătrân care este fascinat de filozofie Filosoful Dorant este îndrăgostit de Julia Ambii eroi nu rămân unul în urma celuilalt în tragedii răutăcioase împotriva filozofiei "Valère îi denunță pe filosofi fără nicio rezerve și, fără îndoială, vizează pe nciclopediști "Ei caută să corecteze moravurile cu ajutorul rațiunii, se consideră chemați să transforme universul Au declarat război prejudecăților, nesemnificativii pedanți întunecați se gândesc să lumineze lumea și să guverneze suverani Dorant îi atacă și pe filosofi, dar "falșii", filozofii moderni sunt foarte periculoși și vicleni: el însuși este un "adevărat" filosof Astfel, Palisso lovește adversarii din două părți Valery emite un pamflet despre tutorele Juliei și îl calomniază pe Dorant Bătrânul, la rândul său, declamă împotriva "răscăilor moderni" - o aluzie complet clară, având în vedere rolul oficial recunoscut al lui Palisso ca aristoean al nciclopediștilor Dar cel mai uimitor este că Valère, dușmanul filosofiei, promițând glorie literară slujnicei sale, spune: "Parisul este plin de ·· În mai Ambele direcții Coresp litt Biblioteca Ruiivers - - ■vn viespi - Frétons, un dezgustător gunoaie de literatură, această bandă defăimitoare și rușinoasă care este recrutată printre lachei " *\ Palissot în însemnările sale spune cu mândrie că după prezentarea comediei l'Ecossaise, nu a urmat "rătăcirea unora scriitori" si nu a parasit Fre rona ,s Acum îl supune pe același Freron unei mustrări,

deloc inferioară piesei lui Voltaire, deci, în opinia lui Palissot, indecent și imoral Dar Palisso nu s-a oprit aici În curând a reușit să scrie o piesă care, prin conținutul ei, a revoltat chiar și actorii, iar aceștia au refuzat să o pună în scenă Palissot a început procesul, declarând că poliția, nu actorii, trebuie să vegheze asupra moralității și a publicat un pamflet în care îi numește actorii și actrițele care s-au răzvrătit împotriva comediei sale Palisso a găsit apărători puternici în rândul clerului Arhiepiscopul Parisului s-a bucurat că în comedie eroul, cunoscut sub numele de filozof, joacă un rol rușinos și a găsit comedia foarte instructivă pentru morala publică: a explicat cât de cădere ar putea fi libertatea de prejudecăți propovăduită de Enciclopedie aduce Comedia poartă titlul: Les courtisanes ou l'école des moeurs Filosoful erou îl învață pe tânărul său prieten fără experiență să se ridice deasupra prejudecăților și se îndrăgostește de o fată dintr-o moșie simplă Dar în curând el este dezamăgit de moralitatea ei și refuză să se căsătorească cu ea La insistențele clerului, piesa a apărut pe scena Co-médis française Acest fapt merită o atenție specială G Acte II, da : Paris Regorge de Fretons, De la littérature importuns avertons Médisante recrue à l'opprobre livrée, Et dont les candidats sont pris dans la Livrée "Opere Ed , Sh, , *Mem secr el numește pamfletul pasquiem apr Aici nu este intervenţia arhiepiscopului, - avr B* Biblioteca "Ruivers" - - Mania S-a dovedit că filosofia nu numai că a ridicat semnificația socială a teatrului prin eforturi directe, dar, datorită ei, dușmanii primordiali ai artei dramatice au fost nevoiți să încurajeze spectacolele, să predice prin gura altora dintr-un mod mai influent și mai popular amvon decât biserica, și chiar predici bisericești, după cum am văzut - împrumutând din lucrările unei instituții nesfânte Dramaturgul și prezentarea piesei sale sub protecția clerului, în ciuda actorilor și a publicului, la începutul secolului al XVIII-lea, o combinație absolut incredibilă a devenit posibilă într-o epocă a luptei acerbe cu noul gând al tuturor reprezentanţi ai ordinului muribund Unirea nefirească a teatrului și a bisericii mărturisește situația critică a celei mai puternice fundații a vechii societăți și statului, răspândirea de neoprit a credinței în noile idealuri și, cel mai important, scăderea autorității vechilor luptători în public opinia şi conştiinţa luptătorilor înşişi, cât de inutile sunt vechile căi şi mijloace convenţionale de luptă II Istoria lui Palissot - oricât de neînsemnată ar fi acest autor cu toate lucrările sale - este extrem de instructivă pentru evaluarea celui mai important moment al propagandei filozofice Opinia publică este recunoscută oficial chiar de autorități, ba chiar și puterea acestei opinii și importanța ei în situația politică actuală sunt apreciate Autoritățile încep să se îndoiască de semnificația necondiționată a influențelor externe Ea își dă seama că timpul pentru ascuțire și pedeapsă a trecut, ar fi mai oportun să convingă și să explice Cenzorii și temnicerii continuă să joace un rol important în lupta împotriva ideilor, dar alături de ei este chemată să ajute o altă forță, lipsită de orice autoritate tradițională, identică în esență cu forța împotriva căreia era necesar să se lupte Lupta are loc într-o arenă deschisă, al cărei rezultat este să atârnăm ■•'g'" Biblioteca "Ruivers" - - exclusiv din forța și arta luptătorilor, din forța moralului și cultural, și nu tradițional și material, din artă, supus evaluării publicului, și nu opiniilor neîndoielnice ale guvernului Și această schimbare a fost creată de noua putere emergentă - opinia publică Pe vremuri era posibil să se închidă un autor, un editor și un vânzător, chiar și unii cititori, în Bastilia - dar acum, din toate punctele de vedere, o

astfel de măsură este inutilă Adevărat, poliția escortează în mod repetat parterul direct de la teatru la închisoare, dar a doua zi apare în teatru un parter nou, exact același, și mai energic și îndrăzneț Poți interzice și arde câte piese evident liberale vrei, dar același parter îl va putea transforma pe Racine într-un poet politic și, la prezentarea celei mai nevinovate tragedii a lui, să organizeze un adevărat miting Nu mai rămânea decât să ajungă la o înțelegere cu acest partener și să se folosească nu de stareți și episcopi, pe care nu-i respectase de mult timp, ci de scriitori Încercarea ideilor noi trebuia transferată din Parlament pe scena teatrului Calea este deja corectă pentru că este singura Dar spre nenorocirea guvernului și a clerului, criticii le stau la dispoziție, infinit inferiori în talent și autoritate personală dușmanilor lor Palisso și Freron, probabil, nu ar fi atras atenția contemporanilor și nu ar fi fost de niciun interes pentru posteritate dacă numele lor nu ar fi fost legate de numele enciclopediștilor Dar activitatea lor nu va fi uitată pentru că semnifică un punct de cotitură în sistemul de vârstă, iar cu cât aceste nume sunt mai nesemnificative, cu atât activitatea este mai mică și mai condamnabilă, cu atât mai clar este caracterizat punctul de cotitură și cu atât este mai ușor să-i judeci semnificaţie Dacă Voltaire, Diderot, d'Alembert, Rousseau sunt de partea noului, iar vechiul este apărat de Frerons, Palissot, Poinsinet, Dora, verdictul este semnat dinainte, iar lupta nu prezintă decât o imagine a agoniei lui una dintre părți Palissot și-a încheiat opera satirică cu o piesă într-un act scrisă cu ocazia sosirii lui Voltaire în Biblioteca "Ruivers" - - Paris, - Le triomphe de Sophocle Autorul a intenționat să o pună în scenă împreună cu tragedia lui Voltaire Irène, într-o reprezentație solemnă susținută în onoarea lui Voltaire Actorii au refuzat, și de data aceasta destul de temeinic, Palissot însuși explică însă refuzul prin imposibilitatea * de a învăța rolurile în timpul prea scurt rămas înainte de * reprezentație Piesa descrie procesiunea triumfală * a lui Sofocle în Areopag Faima poetului stârnește invidia prietenilor săi imaginari, iar unul dintre ei, Nikii, după ce și-a pierdut răbdarea, exclamă: "Eu mor de supărare și de jenă> Domnul sub Nikiya Palisso l-a înțeles pe d'Alembert, care se presupune că nu putea suporta gloria lui Voltaire Viii Palisso însuși a explicat că Sofocle al său - Voltaire, că el, autorul, dar nu aparține niciunui partid și, prin urmare, să-l stigmatizeze pe Niniev - invidiosul lui Voltaire Este ușor de imaginat poziția lui Voltaire dacă acest "imparțial" , "dialog dramatic", umilindu-l pe unul dintre prietenii lui preferati, caruia i-a scris nu cu mult inainte de moarte si cu doar cateva zile inainte de prezentarea Lr$pa: "Vreau sa mor, luminindu-ma cu tine si slujindu-te'*) Patru ani mai târziu, Palisso a apărut din nou pe scenă, de data aceasta complet înarmat cu talentul său La ordinul guvernului, piesele lui au fost jucate pe scenă, una după alta Mai întâi au pus în scenă Le satirique, apoi Les philosophes și Les Courtisanes Prezentarea Filozofilor a fost însoțită de o întreagă furtună La început, publicul a ascultat cu destulă răbdare piesa, dar când Crispan a apărut în patru picioare, regele a devenit teribil de indignat de insulta adusă memoriei lui Rousseau Publicul s-a ridicat în picioare și a cerut ca spectacolul să fie oprit Cortina a fost coborâtă, dar în timpul pauzei a fost adus un detașament de polițiști în boxe și ! Le tronphe de Sophocle Oeuvres compi Londra , or VP Coresp lift jn Scrisoare din martie Scrisori П, Biblioteca "Ruivers" - - cu ajutorul prezentării aduse la capăt A doua zi, Palissot a publicat în Journal de Paris o declarație conform căreia îl respecta personal pe Rousseau, iar servitorul putea exagera ideile

stăpânului Dar totuși, satiristul a fost nevoit să "arunce ca urmare a intrigii", în cuvintele sale, o scenă neobișnuit de comică, una dintre "trăsurile geniale" Nu a iertat acest sacrificiu și a introdus versuri noi în comedie Filosofii, amenințați de comedie, par să fi conspirat pentru a pune capăt spectacolului urât La următoarea reprezentație, publicul nu a acordat atenție acestui truc, ci i-a pus să repete versurile care vorbesc despre onestitatea și sinceritatea lui Rousseau, iar actorul a rostit aceste versuri cu o forță deosebită Ultima dată când numele de Palissot este întâlnit este deja în epoca revoluției În aprilie , și-a luat în cap să atace actorii pentru prezentarea nereușită a unei piese de J Chenier Actorii, care s-au renăscut rapid sub influența evenimentelor, au răspuns cu o scrisoare cu următorul conținut: Palisso este un înșelător, Palisso dezonorează scriitorii, aparținând societății lor și este ciudat că la bătrânețe a devenit protectorul scriitori, fiind flagelul lor toată viața " Palissot poate fi considerat șeful unei întregi școli Un număr destul de mare de dramaturgi i-au călcat pe urme, i-au folosit sfaturile și i-au imitat lucrările Am vorbit despre relația strânsă a lui Palissot cu Poisinet - marchizul de Bièvre s-a dovedit a fi un student și mai înțelegător Prima sa comedie Le Séducteur Există știri că a fost scris în colaborare cu Palisso, dar doar numele Bivvre este pe publicație În prefaţă, satiristul relatează: el '* Coresp litteraire Sh, Monhy O s IV, n Histoire du theatre français, de Etienne et Martainville Paris P, - w Coresp litt ΣIII, nov -Le séducteur, com ro acte Paris par Bièvre Epigraf Iile ego qui quondam Biblioteca "Ruivers" - - imnul este îndatorat autorului Clarissei, numele său este imprimat în inima lui Bièvre, iar succesul piesei, marchizul îl atribuie eșecurilor în eforturile sale de a se ridica la nivelul lui Richardson Și piesa a fost într-adevăr un succes la Paris, pentru că a fost primită cu entuziasm la tribunal Rolul principal în piesă nu îi revine filosofului, ci marchizului, "seducătorul", tip deosebit de popular pe scena franceză în secolul al XVIII-lea Însuși autorul a subliniat-o publicului drept principalul scop al comediei El scria în prefață: "într-o epocă în care seducția pare să fi devenit subiect de studiu profund, am crezut că este util pentru morală să descopere câteva dintre secretele acestei arte teribile" Marchizul "seducător" ia ca asistent pe lacheul tatălui său decedat, îl promovează mai întâi la secretar, apoi la oameni de știință, îi dă numele de Zerones și îi ordonă să "captiveze mințile", iar el, marchizul, îl va "ispiti pe inimi " Marchizul se ceartă pe fata cu care vrea să se căsătorească cu logodnicul ei, iar în acest moment Zerones își inițiază tatăl în secretele filozofiei, forțându-l să facă extrase din Enciclopedie Aici avem din nou identificarea principiilor filozofice cu imoralitatea înaltei societăți Marchizul îl corupe pe tânărul fără experiență, logodnicul Rosaliei, așa cum Zerones îl corupe pe bătrân și așa cum "filozoful" și-a corupt tânărul prieten în comedia Palisso La Bièvre, această paralelă este deosebit de vie: Zerones îndeplinește cu ascultare toate planurile unui seducător aristocrat și rămâne în titlul de "Filosof" și "Encicloped" Intriga, ca întotdeauna, se termină cu eșec pentru "filozofi", iar marchizul îi spune lui Zerones: "Hai să mergem în altă parte să căutăm progres și iluminare am întârziat foarte mult Să ne compătimească, dragul meu doctor, de cei care prețuiesc atât de rău mintea ta și inima mea "La Harpe coresp lift IV, " Prefața este atașată ediției din a comediei În ediția binecunoscută a Répertoire général du théâtre français, nu este τ Acte, se Biblioteca "Ruivers" - - S-a dovedit, în consecință, că în locul oricărei reforme,

enciclopediștii au introdus o nouă sursă de imoralitate în societate: inimile oamenilor au fost corupte și le-au corupt gândurile Dar ceea ce a contat cel mai mult pentru publicul parizian a fost căderea piesei pe scena curții - probabil din cauza Figurii marchizului - și l-a salutat pe Seducător De îndată ce această ocazie a dispărut, satira lui Bièvre a fost supusă unei umilințe totale în același teatru al Comédie Française Autorul nu a înțeles adevăratul motiv al succesului său și a apărut cu o nouă comedie Reputations îndreptată împotriva oamenilor de știință Martorii oculari nu-și pot aminti o reprezentație atât de furtunoasă, așa cum s-a dovedit a fi reprezentația acestei piese Cenzura a înlăturat anterior toate aluziile personale, dar publicul din actul al doilea a început să șuiera și a doua zi la Paris toată lumea a repetat epigrama răutăcioasă împotriva autorului În toate aceste piese, insultele au fost exclusiv sau predominant adresate filosofilor De la Palissot, doar Poinstinet a atins "femeile învățate" - și, mai mult, într-o formă generală, fără a se referi la o persoană anume Însă femeile au jucat un rol prea proeminent în rândul filosofilor, iar filozofii înșiși, în unele momente fără a-l exclude nici măcar pe Rousseau, au acordat prea multă importanță inteligenței și pasiunilor lor filozofice pentru ca satiriștii să-i lase în pace pe proprietarii saloanelor celebre Erau doi: sh-Pe Lespinasse și m-me Geoffren Doamna Lespinasse avea cei mai mulți dușmani, datorită relațiilor sale de prietenie cu d'Alembert Acuzațiile de despotism, cu care partidul ipocriților academicieni l-a dus pe d'Alembert, au căzut și pe capul lui M Lespinasse În Notele secrete întâlnim o serie întreagă de epigrame în Jean le Rond și ero *" Epigrama sugerând descendența lui Bièvre de la un bunic-chirurg (sub Ludovic al XIV-lea), citiți: Ton astre ne pa fait ni marchiz, ni poète, Va quitte aussi la plume et reprends la lancette coresp litt ian Biblioteca "Ruivers" - - iubita - despre arta lor de a face "oameni mari": din această îndeletnicire se numește direct "mestesugul Lespinasse" ·· În cele din urmă, s-a găsit un răzbunător dramatic al "despotismului filozofic" - autoarea a numeroase, dar de mult uitate de teatru - Dora El a ales momentul în care, potrivit unui contemporan, partidele împotriva filozofilor au manifestat o furie deosebită și a scris o comedie în trei acte - Les prònewrs ou le Tartuffe littéraire În opinia lui Dore, tocmai aceiași gredins i-a afectat Molière acea înflorire la vremea lui Dar eroul noului inamic al filosofiei ^rJiznostvuyut recenzie extrem de insultătoare a predecesorilor săi "Cine au fost până acum adversarii filozofilor?" întreabă el Palisso nu a putut, desigur, să ignore un indiciu atât de elocvent și a declarat categoric că aluzie nu i se aplică, ci s-a grăbit să o acuze pe Dora de plagiat și i-a distrus complet comedia Dușmanii filosofiei, evident, nu au putut ajunge la unanimitate, deși scopurile, motivele și chiar sursele lor de inspirație erau aceleași și principalul dintre ei - Palissot - nu aparținea, după el, niciunui partid Autorul a ales fără succes un oponent al filosofiei Acesta este un bătrân cu mintea îngustă, sever, care repetă constant și De exemplu, două epigrame sunt date una lângă alta - sept st Corresp litt XI, Marte Ulterior, Les proneurs au fost adaptate în piesa Marlin bel esprit M Acte I, se Quels ont jusqu'à present été leurs adversaires? Des hommes méprisés, des brigands littéraires Aujourd'hui j'ai pour moi l'autorité des moeurs ej Oeuvres Ed , VU, Palissot declară la început că a citit cu mândrie piesa Dorei; "il a visiblement eu le projet de refaire la comedie des Philosophes " Dar, evident, briganzii littéraires* au ajuns la bucla i - inversarea se termină într-un spirit complet diferit Biblioteca "Ruivers" - - în

loc de dovezi, recurgând la amenințări și la puterea paternă Fiul său este fascinat de filozofie, iar uratorul filosofiei își folosește poziția până la cele mai largi limite Fiul să-i spună: din minți mari, scriitori celebri, filozofi Părintele își întrerupe furia cu un strigăt puternic: "Cum! cei mai goali oameni Ele trebuie evitate - auziți? Îți ordon, dar tatăl tău nu cedează nimănui, doar orice vrea Urmează apoi reproșuri la adresa filozofilor, pentru mândrie, certuri, imposturi și mai ales pentru faptul că aceștia, transformând totul, i-au lipsit pe francezi de căpăstru și le-au luat starea de veselie Bătrânul se plânge că acum nu beau și "dacă nu beau, atunci totul merge din ce în ce mai rău", și nu era deloc distracție la Paris Acest reproș se repetă destul de des în lucrările îndreptate împotriva filosofiei În timp ce enciclopediștii arătau cu plăcere spre dezvoltarea unor concepții mai serioase în publicul francez, spre chibzuința acestuia, spre o atitudine mai apropiată de evenimentele contemporane, dușmanii filozofiei* îi plângeau pe cei dintâi, râsul și frivolitatea, tânjeau după acele vremuri când, în cuvintele unui contemporan, "Francezii au uitat toată tristețea și cântecele", se cântau cuplete pe străzi, iar în teatru se cerea Farsă și vodevil Toate acestea au trecut și iubitorii de antichitate au început chiar să se teamă că nu au uitat cum să râdă la Paris Schimbarea a fost evident foarte vizibilă, a fost atribuită exclusiv filozofiei, continuând imaginația * Actul I, se Doctori - plouă! dar unde sunt oaspeții voștri? De când am încetat să mai bem, totul a mers din rău în mai rău Calcularea furiei a înghețat tot Parisul Strămoșii noștri au fost oameni cu lucruri complet diferite Hai, fiule, omul cinstit este singurul filosof ·* "Întotdeauna s-a spus că francezii s-au consolat de toate cu un cântec și au început să se teamă că neamul și-a pierdut caracterul * Afim", secr ianuarie Библиотека "Руиверс" - - a se culege încă în "era fericită a regenței dulci, dezordonate, când prostia, scuturându-și clichetul, cu piciorul ușor, năvălea în toată Franța" De aceste vremuri tânjește dușmanul filosofiei din Dora Fiul îi remarcă tatălui său: "Cei pe care îi ataci sunt oameni respectabili" - "Dragă!" strigă părintele, "unii le este frică de ei, alții le simt dezgust! Și nu ți-e frică să mă înfurii? Renunțați la obiecțiile " În acest spirit sunt conduse toate conversațiile anti-filosofice Singura autoritate a tatălui este inima: "legile sunt scrise acolo chiar de natură", dar se pare că doar un bătrân are voie să le citească; fiul trebuie să-și orienteze înclinațiile inimii în conformitate cu interpretările tatălui Dar acest tată refuză deloc să raționeze: "Mă plictisește", spune el, cunoaște doar inimi elocvente Dar tocmai o astfel de idee poate fi găsită în noua filozofie Doamna Filosofă îi explică acest lucru unui iubitor sever al vremurilor vesele Ea vorbește despre umanitate, care a distrus multe prejudecăți și a deschis drepturile omului pentru oameni Vede tărâmul viitor al ideilor, speră că intoleranța nu îi va împiedica să răspândească peste tot lumina adevărului, să distrugă abuzurile, să prevină dușmănia și să creeze pacea Dar dacă dezvoltarea ideilor este oprită, lumea va pieri " m Stams celebre ale lui Voltaire în ¿a RiseKe, chant XШ: Iată templul amabilei Régence Timp norocos, marcat de licență, Unde Nebunia, fluturând clopotul, Cu piciorul ușor străbate toată Franța * Act Ш, "El nu raționează, mă, - tot ce mă plictisește* Elocvența inimii este cel mai bun lot Da, inima, între noi, este cel mai bun lot ** Ib M-me de Norville, меацу прочимъ произносить настоящую критику на всю пьесу Дора: În ciuda strigătului împotriva lor, care este atât de nefondat, slavă Domnului, atingem tărâmul ideilor Doamne ferește să vedem intoleranță Dorind să le tulbure înțeleapta

independență! Библиотека "Руииверс" - - Asupra bătrânului, acest discurs, poate puțin entuziast, dar cu adevărat filozofic, dă impresia de "păvălire dogmatică" pompoasă Lumea a rămas fără filozofi și se va descurca fără ei în viitor Și, în general, gândurile înalte sunt urâte pentru eroul-filozof: "Ah, lasă norii, munții înalți îmi sunt necunoscuti", spune el - și se oferă să-și însoare fiul cu fiica interlocutorului său În loc de orice discuție cu Filosofii, își pune mâna pe sabie și le strigă: "Iată geniul meu și literatura mea" Așa este acest nou luptător împotriva filosofiei, evident foarte întârziat cu "literatura" lui și, bineînțeles, mai puțin decât oricine, Filosofi groaznici La finalul piesei, le spune doamnelor: "Hai, hai să domnim în distracție, toată lumea ne zâmbește Pentru a fi fericit, este suficient să trăiești cu copii și să iubești prietenii Cu doar zece ani înainte de revoluție, publicul nu putea auzi un sfat și o regulă mai frivolă, iar filosofia nu putea decât să-și dorească ca toți dușmanii săi să nu meargă mai departe de un asemenea "regat vesel" Nimic nu era mai ușor decât să câștigi orice fel de posesie de la conducători atât de înțelepți Filosofii sunt prezentați în comedie în lumina obișnuită Autorul nu poate ascunde influența lor la nivel mondial Filosofii oferă sfaturi despre cum să-și alunge adversarii de pretutindeni și să împartă universul între ei: starețul trebuie să enerveze Sankt-Petersburg și academia sa, Versailles va trimite un pamflet în Italia, neînfricatul Furet însuși în Anglia El o intrigă pe doamnă, cerând-o să-și dea fiica pentru unul dintre filozofi Drept recompensă, el îi promite puterea asupra Parisului, asupra Parnasului, promite că o va admite la întâlniri și, conform voinței ei, va face alegeri: "Sentințele noastre vor depinde de Fantezia ta, tu vei fi Aspasia noului Socrate"* "· Acte III, δ ·■· '·· *" Acte Π, , Biblioteca "Ruivers" - - Voltaire nu este pe scenă, dar i se trimite o scrisoare și cu această ocazie îi caracterizează semnificația pentru philo, sophia Fiecare filosof se laudă că el, din propria sa voință, poate folosi autoritatea lui Stell Acest Stell-Bolter se remarcă printre filosofi: el este doar o victimă bună, un instrument strălucit al intrigătorilor mercenari În concluzie, doamna este supusă unei disgrații groaznice: pe scenă se joacă o comedie împotriva filozofilor și împotriva ei însăși Publicul o va recunoaște, ea trebuie să părăsească teatrul Tatăl strict profită de acest moment, iar filozofii sunt în sfârșit puși de rușine Comedia Dorei poate fi considerată ultimul cuvânt al agitației antifilosofice Autorul s-a bucurat de o poziție incomparabil mai bună în public decât Palissot și cei mai apropiați studenți ai săi S-a întâmplat chiar să stârnească mânia guvernului prin aluzii prea liberale în tragediile sale și, în orice caz, nu și-a vândut părerile Și cu toate acestea, vedem cât de slabe sunt armele Dorei El nu a mers mai departe decât maxima năucită și, în esență, lipsită de sens: X'Aomne homme est le seul philosophe și nu a putut înainta un dușman mai puternic al filosofiei decât Starodum din rasa Brigadieri În plus, piesa indică un Fapt indubitabil: în vechea societate nu existau forțe capabile să lupte în vreun fel cu noua mișcare Cel puțin, comedia nu cunoaște astfel de forțe Alți satiriști au urmat personal filozofia și le-am putut judeca arta după piesele lor Dora a fost prima care a prezentat un erou special care duce un război împotriva Filosofiei - și prin satira sa putem judeca puterea societății însăși în lupta împotriva oamenilor noi În ambele cazuri concluziile sunt aceleași ·' Mn a citat mai sus un fragment din tragedia Theagène et Oháridie și a vorbit despre interzicerea piesei Chevalier français à Londres Biblioteca "Ruivers" - - Aproape în

același timp cu piesa Dorei, a apărut o satiră despre Madame Geoffrin, comedia în cinci acte a lui Rutlidge, Le Bureau d'esprit Rutledge, un irlandez prin naștere, a câștigat popularitate printr-o polemică destul de pricepută cu Voltaire asupra lui Shakespeare Contemporanii sunt extrem de ambigui cu privire la piesa lui Rutlidge Unii îi consideră nepoliticos și stupide, alții - nu dușmani necondiționați ai filosofiei - o găsesc corectă și nu văd în ea exagerări și grosolănie, alții o numesc "una dintre cele mai amuzante comedii" Enciclopediștilor, potrivit unui contemporan, ea a făcut o impresie foarte puternică Se presupune că și-au pus în mișcare patronii și au aranjat cele mai stricte căutări, printre altele, au percheziționat redacția fiului Freron și l-au găsit scriind o comedie Anxietatea enciclopediștilor este de înțeles În primul rând, erau profund indignați de atacurile asupra doamnei Geoffrin, când, în opinia lor, merita doar compasiune, era periculos de bolnavă Și de altfel, într-o comedie cu cea mai mare transparență, au fost numiți principalii membri ai partidului Concomitent cu piesa a apărut un basm sub titlul: Le cafe promis par m-me Geoffrin, unde proiectul Enzi **Coresp litt , condamnând comedia, aprobă polemica cu Voltaire, considerând-o pricepută și delicată Rutledge, printre altele, a susținut - trucul lui Shakespeare - aducerea oamenilor pe scenă pentru a caracteriza Aromele istorice ale construcției sociale Am spus deja că Rutledge a fost oaspete în salonul lui Madame Geoffrin m Coresp lyt (Grimm) -Μάη secr noiembrie "elle se rapproche piu dee Femmes Sacàntes* - Corresp" secrete IV, , noiembrie ·* Jforn secr dec Corresp" secr" Ib w Дшкберъ писалъ Вольтеру: "Vrei să crezi că nu știu ce târfă tocmai a tipărit o comedie intitulată Le Bureau d'esprit, unde această sărmană muribundă este foarte denigrată, într-adevăr atât de categoric încât nu poate fi citită? librarii vând totul pentru a câștiga bani Oh Câți ticăloși, mari și mici, în această lume cea mai bună dintre toate posibile!* Scrisorile П, Библиотека "Руииверс" - - клопедии приписывался ея обѣдамъ и говорилось, что Мольеръ могъ бы написать к отомьь ** De fapt, comedia nu este deloc superioară altora din aceeași direcție și mult mai crudă decât piesa Dorei Personajele sale sunt filozofii: Cocus-Diderot, chimistul Cocigu-tin-baronul Holbach, geometrul Rectiligne-Dalambert, marchizul d'Ortimort-Condoret, Calchas-Abbé Arnaud, Tomassin-Academicianul Thomas, Faribole-Marmontel, Duluthe-Laharpe Inevitabila servitoare, trăgătoarea în războiul cu oamenii de știință, ne recomandă amanta și prietenii ei: stăpâna merge la Varșovia pentru a-i lumina pe ruși, iar filozofii "vorbesc ca papagalii și mănâncă ca struții" Cea mai comică trăsătură a filozofilor este lăcomia, ei sunt angajați în descoperiri în detrimentul artei de a găti, aranjează cine antice Un alt motiv pentru comic este sărăcia extremă a filosofilor Doamna Folincourt nu numai că îi hrănește, ci îi și îmbracă Pe scenă, se citește o bancnotă de la croitor, învelind, la ordinul patronei, săracii învățați * Slujnica și domnișoara ei, la fel de pozitive ca servitoarea ei, nota croitorului oferă ocazia de a face câteva remarci pline de spirit despre "nuditatea a cincizeci de cărturari" M-me Folincourt se pregătește pentru cina printre invitați în avans Ea ia un caiet și citește: Bone mots pentru Curtea din Varșovia - nu asta, ^ elemente de politică aplicabile tuturor subiectelor și ocaziilor - acel capitol nu va fi necesar la cină; "răspunsuri diligente și spirituale la tot felul de laude" * - doamnelor, exact, aceste lucruri vor fi necesare pentru desert Un contemporan relatează că scenele de la Madame Folincourt sunt o reproducere exactă a ceea ce s-a întâmplat de fapt la Madame Geoffren: "așa i s-a spus"" Aceasta este o imagine a apoeozei clovnești

a lui Voltaire Bustul patriarhului este decorat cu m Corresp secret П, - ; f Tipărit de conte n Le bureau I, , În vremea noastră, scriu autorii care au învățat această caracterizare a oaspeților doamnei Geoffrin și de la ei înșiși repetă trucurile servitoarei Reyij Idei și senzații, br Goncourt mier Antoine Gu - oI Le Salon de f-i'e Hdvetius Parie, p "liem secr de note Biblioteca "Ruivers" - - cu o cunună de lauri, apoi au citit o scrisoare de la Voltaire cu următorul cuprins: Frederick, marele Frederic i-a fost prieten, au fost vreodată monarhii prieteni cu scriitorii? Acest monarh a stabilit arta și civilizația în nord Vor trece câțiva ani - iar magnații polonezi nu își vor bate țăranii și nu vor veni la Paris să învețe dansul Barbaria va dispărea în toată Europa și tragediile lui Voltaire vor fi traduse în limba kalmyk La sfârșitul scrisorii, Voltaire îl atacă sever pe Shakespeare și nu vrea să fie citite dramele poetului englez: altfel publicul va găsi probabil o legătură între aceste drame și tragediile lui Voltaire Apoi se dovedește că niciunul dintre filozofi nu știe engleza, dar scot o copie a operelor lui Shakespeare și o ard pe altarul lui Voltaire** Filosofii sunt intrigați de un tânăr obișnuit care este îndrăgostit de nepoata unei doamne învățate și este iubit de ea Henrietta urăște filozofii, sora ei, Angelica, este considerată un om de știință, dar nu este contrariată să-l respingă pe logodnicul neînvățat al surorii sale și Acest lucru, desigur, eșuează Filosofii, în prezența gazdei, ridică o dispută cumplită, care dintre ei ar trebui să fie moștenitorul lui Voltaire Sosesc vești despre Le Bureau d'esprit, partidul anti-filozofic din casa doamnei Folincourt este învingător Mirele Henriettei se angajează doar să primească o scrisoare de la Voltaire și să o aducă doamnei învățate În comedie, un rol foarte proeminent îl joacă poetul Duluthe - Dagarp Niciun membru al partidului filosofic nu este supus unor asemenea atacuri ca acest autor Cuvântul său preferat, le goût, a dat naștere la nenumărate epigrame Epitetul obișnuit pentru el este Le fils trouvé de la phi-lophue ·♦* Dagarp s-a plâns de mai multe ori de reviste, "Le bureau IV, >al-lea Autor, așadar, a luat de la Molière nu doar intriga piesei, ci și numele tinerei eroine, dezgustată de oameni de știință - Henriette Coresp secretă, IV, Uh, Zap etc Ivanova ^ Biblioteca "Ruivers" - SH - curtea a salutat plângerile în râs, dar totuși a interzis recenziile proaste ale operelor poetului O astfel de înfrângere, desigur, ar fi trebuit să-i enerveze și mai mult pe batjocoritori și, în același timp, cu aprete - La Harpe apare pe scenă în filmul lui Rutledge comedie, iar doi ani mai târziu este onorat cu o satiră dramatică specială La Harpe nu a rămas multă vreme fidelă filozofiei În timpul revoluției, s-a pocăit complet La Liceu, el și-a exprimat deplina simpatie față de atacurile obișnuite la adresa indiferenței goistice a filozofilor față de binele comun; Mulți contemporani ai revoluției au privit această schimbare cu o generozitate uimitoare Chenier, de exemplu, l-a iertat totul pentru că odată plantase tragedia nazistă Mélanie Istoricii teatrului din epoca revoluției vorbesc cu amărăciune despre erorile și ingratitudinea lui La Harpe, dar nici măcar nu îndrăznesc să-l învinovățească, amintind de frumosul vers din La Fontaine: "A fi nefericit înseamnă a fi nevinovat " mai mult decât toate Lui îi este dedicată exclusiv satira Les jumalistes anglais Autorul său, Calihava d'Estan-doux, este în felul său un fenomen tipic nr mare august - prima interdicție Dar evident că nu a funcționat bine, pentru că după opt ani La Harpe a reînnoit petiția Curtea a scăpat cu glume, iar în orașul de pe La Harpe a compus o engramă, în care expresia le goût nu a fost omisă Tipărit în Cogg itti XIП , Prin urmare, satira nu era doar în natura răzbunării

literare: urmând exemplul majorității astfel de lucrări, Ea a căzut într-un ton de denunț Mai mult, autorul* și-a umplut piesa cu numeroase aluzii la viața privată a lui La Harpe După aceea, era firesc ca un contemporan să fie indignat de "rătăcimea" actorilor care au pus * pe scenă o calomnie împotriva scriitorului, care le-a făcut * destul de multe servicii cu lucrările lor Dar actorii nu au încetat să ofere spectacole scandaloase - și acest lucru este cu atât mai surprinzător cu cât, după ce i-au acceptat pe Filosofi pe scenă, "Palisso, au considerat necesar să-și ceară scuze publicului pentru că și-au dezonorat teatrul cu o asemenea satiră Parterre a salutat aceste scuze cu aplauze, dar nu i-a împiedicat pe actori să trateze publicul cu aceleași lampi până chiar la revoluție Ultima reprezentație în acest spirit a fost reprezentația comediei lui Bièvre, Réputations, pe ianuarie, de lire sterline Publicul, după cum știm, a pus o limită gustului satiric al autorilor și actorilor Nu au lipsit satirele pur literare pe un trend sensibil, pe o nouă dramă - eu, pe de altă parte, în batjocură reciprocă a tragediei clasice O comedie curioasă aparține marchizei Tle-on-La fausse sensibilité Marchiza nu poseda un satiric *de la Théâtre de Calïhava Paris t Jurnaliştii HL Les Cuvânt înainte p -Actul I, ; P, ,M Coresp ritt (Grimin) XIII, •°" Grimm IV, ■' Biblioteca "Ruivers" - acest talent, ea nu a avut răutatea personală care a înlocuit talentul la alți dramaturgi și, prin urmare, faptele personale din piesa lui Madame Gleon trezesc adesea mai degrabă simpatie decât râsete Fața principală a comediei este Marquiza - Heroïne de Sentiment La început, servitoarea vorbește cu lacheul și aflăm că doamna a adăpostit doi șchiopi, cu un braț și trei strâmbi Se îmbată și se ceartă zilnic Recent, doi paralizați au fugit, furând o poșetă și lucruri din geanta de voiaj a marchizei Și ea se împacă cu totul Zilele trecute, lângă Bois de Boulogne, a găsit o fată din sat, în zdrențe, îngrozitor de flămândă, gălăgioasă, adusă acasă și o numește "nefericita ciobană" Suntem prezenți la isprăvile acestei păstorițe Ea apare pe scenă cu o bucată de brânză într-o mână și pâine în cealaltă, îi aruncă brânză în genunchi către Granina, invitata marchizei, și o numește bătrână și urâtă Ea, desigur, înnebunește Marchiza este purtată de poetul Haller, încântat de idilele sale, și mai ales de mesajul către Marianne Dar ei îi explică că Haller a fost căsătorit de două ori și după ce Marianna a scris aceleași mesaje celei de-a doua soții Marchiza este în disperare Vestea asta o omoară Ea nu mai crede în singura iubire nemuritoare și refuză să se căsătorească cu Bunica, logodnicul ei: sufletul ei este chinuit de orori, îndoieli și nu își poate lega viața de viața altei persoane Dar ea rămâne la fel de bună și plină de compasiune cu toți nefericiții Cuvintele ei, adresate unei fete nepoliticoase, respiră sinceritate: "Toată lumea te respinge, dragă copilă Cât de puțin este nevoie pentru a alunga inimile reci: brânză, cârpe - este suficient pentru a le stinge sentimentul!" Aceste cuvinte au sens, nu ca satiră, ci ca o adevărată reflectare a modului de gândire al contemporanilor din epoca iluminismului Lucrările lui Haller au fost într-adevăr populare La fausse sensibilite Comedie en & actes Paris I Actul V, Biblioteca "Ruivers" - - în Franța, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, un scriitor care nu avea nicio legătură cu societatea marchizei-Mercier vorbește cu entuziasm despre ei și nu există nicio îndoială că poezia naturii nu era un sunet gol nici pentru Mercier, nici măcar pentru marchiză Nu era în întregime "falsă sensibilitate" și predilecția nobilei doamne pentru săraci și săraci Acestea sunt fapte destul de sigure și, mai puțin de toate, ridicole Satira destul de spirituală a lui Kubier, La manie des drames sombres,

care a fost interpretată pe scena curții de la Fontainebleau în cu mare succes, este îndreptată împotriva noii drame Succesul se explică probabil în mare măsură prin complimente aduse lui Ludovic al XVI-lea, introduse inteligent în satiră Autorul din prefață explică că recunoaște dramele sensibile, a văzut cum publicul și el însuși au plâns la spectacolul lui Perè de famïUe, Philosophe sans la savoir, Eugénie, dar este împotriva ororilor de pe scenă, împotriva "ars-ului funerar" " - farses sépulcrales și se referă la întrebarea lui Voltaire adresată în el: "Toată lumea mai joacă mingea cu capetele moarte pe scenele pariziene?" Aici, desigur, indignarea autorului este justificată Dar a uitat că tragedia este incomparabil mai de vină pentru "capete moarte" și pentru ororile cu adevărat incredibile decât pentru dramă Doar autorii de tragedii s-au putut gândi să folosească pe scenă un vas cu sânge uman și să-l facă pe un soț gelos să omoare iubitul soției, să-i prăjească inima și să-și trateze soția criminală * - cu acest fel de mâncare "Ororile" noii drame, din câte știm, în secolul al XVII-lea nu au depășit "tragedia mic-burgheză" - Magpie - Bevejeu, înfățișând consecințele fatale ale pasiunii pentru joc Dar chiar și în această dramă a existat o imagine atât de duioasă, atât de morală, a unei soții și a unei mame, pe care piesa a provocat-o La manie des drames sombres Paris Lettre & une femme sensible p Cheltuieli Crebillon Airée et Thyeste, trad Bellois-Gabrikie de Vergy Biblioteca "Ruivers" - - poezii lirice, într-o vreme în care nici londonezii nu puteau suporta tragedia de la Cre-bclion Bevejeu a atras cel mai sensibil public Kubier nu numește "dramele sumbre" după nume și continuă să ridiculizeze poezia generală filistină Sora "dramaturgului posomorât" îi reproșează că a alungat de pe scenă "poezia personală", adică eroi, prinți și regi și i-a înlocuit cu "filisteni proști" Însuși dramaturgul exprimă literalmente ideile lui Mercier: vrea să caute eroi în piață, exclamând în spitale: "Suntem orbi! Săracii nu sunt oameni? De ce să nu fii atent la acești oameni buni Pe pământ nu există nimic josnic și josnic, cu excepția celor răi Interlocutorul dramaturgului "dezvăluie că oamenii sunt demni de respect, iar virtuțile se găsesc adesea printre ei, ca și printre nobili Dar este prea departe de clasele superioare, adorat de el; iar comportamentul lui nu poate servi drept model Greșelile unui plebeu nu corectează pe nimeni, dar greșelile monarhilor ne servesc ca o lecție, iar poeții înșiși sunt obligați să cânte mai degrabă prinți decât păstori Publicul de la curte a plăcut în mod deosebit scena dramaturgului cu secretara Dramaturgul o pune pe secretară să citească ziarele pentru a ataca un caz excepțional de teribil - sub formă de parricid, sinucidere, crimă din gelozie Dar în ziarele franceze nu există nimic de acest fel, nici măcar nu există știri despre jaf și furt : așa este viața fericită a francezilor sub domnia lui Louis XYI Nici măcar sentimentul de gelozie nu duce la crime Era greu să nu recunosc în eroul Cubière unul dintre cei mai energici și consecvenți apărători ai noii poezii Mercier nu s-a angajat în controverse personale, dar trei ani mai târziu, în drama Le Campagnard, ridiculizând viața societății metropolitane, a aruncat întâmplător cu câteva pietre și w La manii I, Π Biblioteca "Ruivers" - - tragedie clasică întreabă locuitorul satului oaspeți, ce este nou la Paris și, apropo, cum merge tragedia? Oare trufașul Agamemnon și înflăcăratul Ahile continuă să-și încredințeze interesele burghezilor de pe strada S Denis? Doamna este îngrozită: ■ "Barbarul" evident că vrea să-l atace pe Racine "Nu mai mult", răspunde latifundiarul, "decat oricine altcineva Ei copiază constant acel Racine divin, totul pentru îmbunătățirea și extinderea unei arte care se învârte într-un cerc

vicios de un secol și jumătate și totul rămâne la fel de plictisitor Arabi, eroi romani și greci, transformați într-un mod nou, sunt încă fideli ritmului lor? Parizianul este mereu entuziasmat de libertatea și măreția romanilor și aplaudă din toată puterea când, după o conspirație de douăzeci și patru de ore, tiranul este sugrumat ca un miel? Și moare cu multă har, în mâinile bodyguarzilor și cu un cuplet pe buze Mercier era destinat să câștige La exact zece ani după satira dramei, Cubière a publicat o colecție de eseuri, Théâtre moral ou pièces dramatiques nouvelles, și prefațată cu o prefață extinsă, Essai sur la comédie Reamintind La manie des drames sombres, autorul spune: "Atacând dramele, am dezrădăcinat ceea ce nu știam Am denunțat atât sentimentul, cât și rațiunea de dragul gustului De-a lungul timpului, ideile mele au fost hotărâte și corectate, " iar acum a publicat piesa atunci pentru a se pedepsi Dar asta nu este tot Anterior, râdea clar de ideile lui Mercier, acum le repetă la propriu: pentru el, scriitorul este și un intermediar între săraci și bogați, un tribun al nenorociților și slabilor Cel care suferă și spune: "sufăr" îl interesează pe scriitor mult mai mult decât pe un tiran care își face victima să sufere, iar scriitorul îi va înfățișa - pe amândoi - într-o lumină demnă" "* Le campagnard ou le riche désabuse' Haye Acte P, '*' Thé&tre moral Paris Dialogne entre Fauteur et un homme dt goût II, Autorul vorbeşte despre Voltaire "Seul il est le tragique Biblioteca "Ruivers" - - Piesele lui Cubière sunt scrise după aceste principii - au un caracter social Starea de spirit a autoarei este pronunțată mai ales în comedia Ecole des riches Ducele sărăcit încheie piesa cu aceste cuvinte: "Eram mândru de poziția săracilor Nefericiții s-au întors la mine, nu i-am putut ajuta și abia atunci am simțit prețul bogăției" Autorul scrie o comedie în apărarea scriitorilor și îi pune în pragul tuturor rangurilor și condițiilor sociale: Le concours académique ou le triomphe des talents Vorbind despre catedra academică a eroului său învăţat, autorul exclamă: "Acesta este un tron, acesta este un altar Numai produsele minții sunt nemuritoare, orice altceva piere Însăși naivitatea expresiilor mărturisește sinceritatea pocăinței autorului pentru păcatele împotriva scriitorilor și a noii literaturi Pocăința lui Cubière este un simptom interesant în starea de spirit a adversarilor noii mișcări; vorbește mai clar decât toate speranțele filozofilor despre succesele sale Iar cei mai persistenti dușmani ai filosofiei nu puteau să nu creadă în aceste succese În toate satirele, se remarcă un fapt extrem de caracteristic: enciclopediștii sunt supuși la tot felul de calomnii și insulte, dar principalul vinovat al direcției filozofice a epocii, "eroul secolului", după cum spun contemporanii, cel general recunoscut patriarh al bisericii filozofice, rămâne nu numai în afara loviturilor b, ci chiar întâlnește lingușiri și laude în cele mai îndrăznețe lampi împotriva enciclopediștilor Vocile lui DeFontaine și Freron au sunat înăbușit și nu i-au impresionat pe contemporani În perioada de glorie a activității lui Freron, Voltaire a reușit să-l distrugă pe Pomninyan în ochii publicului parizian, a câștigat o victorie rapidă și strălucitoare asupra lui Reprezentările scoțienei au trebuit în sfârșit să-l convingă pe patriarhul neoprenului filozof și acest titlu îl merită pe cel de mare, care a fost dat altor câțiva eu, "*Th тог X, Библиотека "Руииверс" - - sediu invincibil al autorităţii sale Și această forță este recunoscută chiar și de dușmanii filosofiei Freron este lovit de liderii satiriștilor - din genul Palissot, iar alții se grăbesc să scoată numele lui Voltaire dintre numele supuse batjocurii În decursul timpului, Voltaire va trebui să se îndepărteze vioi de opinia publică - în politică privind problema parlamentelor, în

literatură - în părerile sale despre Shakespeare - dar farmecul lui nu poate fi lăsat Curtea îl urăște pe filosof, este ostilă primirii lui la Paris, după ce moartea îi interzice să joace brusc pe scena operei sale, dar cel mai zelos agent al curții continuă să îl flateze pe Voltaire în mijlocul triumfurilor sale pariziene Nici măcar concesiile lui Voltaire la cultul catolic, menite să mulțumească sferele superioare și să scufunde Biserica filozofică în confuzie, nu îi încurajează pe dușmanii filosofiei să se ridice în cele din urmă împotriva liderului său ' \ Mercier decide să-i reproșeze lui Voltaire inconsecvența ideilor și pareri literare - dar ramane singur: satiristul nici nu profita de aceasta ocazie - indignarea noului scriitor impotriva profesorului epocii Cu atomul, un fapt este curios: Voltaire în timpul vieții sale este hotărât să ridice o statuie și decizia vine de la o întâlnire de filozofi, it Despre impresiile de la Paris după celebrele acțiuni ale lui Voltaire la Paștele -Grimm VIP, "· Mercier îl atacă cel mai mult pe Voltaire pentru inconsecvența opiniilor sale asupra dramei, (Du théâtre,) Incoerența, am văzut, este departe de a fi la fel de ascuțită pe cât i s-a părut lui Mercier și mai târziu altor autori Mai serioasă este cealaltă afirmație a lui Mercier despre Voltaire: "il a presque toujours écrit pour le moment et selon le besoin" Sintagma, fără îndoială, de origine de partid Mercier aparținea partidului democraților, care acționa separat de societatea enciclopediștilor Acest cerc a avut déjeuners philosophiques cu Grimod de la Reynière și ia tratat pe enciclopediști ca radicalii pe care i-au pe moderati, deși departe de a fi la fel de orbitor ca Rousseau Mercier, am văzut, a recunoscut toată blasfemia filozofiei iluminatoare și propaganda ei - O dqeun phü spuse însuși Mercier, în Taubeau de Paris Pe același subiect de cărți* Desnoiresterres'a Grimod de la Regnière et son groupe Paris Biblioteca "Ruivers" - - dintre șaptesprezece, toți reprezentanți de seamă * ai noii otravi * Rousseau nu participă la ședință, dar își trimite contribuția, chiar și Freron încearcă să contribuie cu bani, ei sunt returnați înapoi Dar încercarea lui Freron nu poate fi atribuită doar insolenței sale S-ar putea crede că starea lui de spirit în acest caz a fost oarecum asemănătoare cu cea a lui Rousseau: autoritatea mondială a lui Voltaire nu a putut să nu-l impresioneze pe Frerov, iar dacă Rousseau a simpatizat cu statuia lui Voltaire, Freron, prin actul său, părea că vrea să păstreze dreptul de a fi listat în lumea literară, de a participa la cauza comună a scriitorilor Conștiința involuntară că în fața ochilor lui cinstirea geniului mondial, stând deasupra disputelor temporare și de partid, nu putea decât să afecteze chiar și Freron, rezultatul "duhului sfânt", care, potrivit unuia dintre participanții la Adunarea de Filosofie, a inspirat ideea unei statui a lui Voltaire, nu putea oricând să nu atârne peste toți cei care au fost în vreun fel preocupați de problema literaturii și a gândirii, în orice direcție O figură excepțională rămâne Pompignan, care a devenit celebru pentru discursul său bufon la Academia de Filosofi În a scris o operă în apărarea religiei și a cultului Opera s-a numit Prometeu și a înfățișat la început triumful lui Voltaire, iar apoi distrugerea definitivă a tuturor planurilor sale Prometeu a fost acuzat că i-a învățat pe oameni artele, disprețul pentru zei și toată această umanitate coruptă - teza lui Voltaire, înfățișată de către satiric, a fost realizat cu o acuratețe pompoasă în realitate Doar Finalul operei, care pentru autor însuși era întregul "Apropo, Thetis, mama lui Prometeu, îi reproșează fiului ei: Tes arts ont pris la place et les lois des dieux Yillemam Tableau de la littérature au XVПI-e siècle Paris , I, Desnoîresterres Voltaire VIP,

Biblioteca "Ruivers" - - "dar esența Datorită lui Pompignan, satira a apărut pentru prima dată în operă, dar nu a trezit nici cea mai mică înțelegere a publicului Călătoria triumfală a patriarhului la Paris a evocat comedia într-un act Voltaire apprécié: ridicând în râs versatilitatea extraordinară a talentelor lui Voltaire și sfătuindu-l să nu scrie la vârsta sa înaintată * "Dar aceste satire trebuie menționate numai în interesul acurateței istorice: ele nu avea nici o semnificatie sociala si nici macar nu a atras lux > curiozitatea publicului, nu a facut tam-tam, ce, cel putin! într-o anumită măsură, lucrările lui Palisso și colaboratorii săi se puteau lăuda Activitatea liderului filozofiei a decurs într-un val puternic, iar toate criticile și atacurile păreau a fi fragmente meschine, neajutorate în aceste valuri Așa este soarta satirei împotriva profesorului Cunoaștem soarta ei împotriva studenților ei În a doua jumătate a secolului, publicul s-a întâmpinat cu ridicol la noile idei și gânditori cu o indignare din ce în ce mai mare, iar în ajunul revoluției a oprit complet atacurile împotriva filosofiei și literaturii Actul de victorie a filozofiei a avut loc teatral! sala mai devreme, problema vechiului si noului a trecut in sala adunarii politice Și, am văzut, guvernul însuși pregătea acest rezultat prin încurajarea unui război literar pe scenele teatrului timp de decenii În tot acest timp, publicul a învățat idei noi din aceleași scene și cu fiecare reprezentație a scos din teatru o armă nouă împotriva temeliilor vechii ordini, împotriva tuturor fundațiilor vechi, pentru că nici măcar o idee iluminatoare și reformatoare de secolul al XV-lea a trecut de scenă """ Tipărit fără desemnarea oraşului Sunt autorul numit E V *** Mouhy nu-i cunoaşte numele Ents Bibi Nat -Billard Biblioteca "Ruivers" Reforma familiei i În Corespondența secretă din noiembrie , a fost tipărit un discurs liric: Sentimente de recunoștință față de mama umbrei convertite a lui J J Rousseau Aici, de altfel, citim următoarele: "Dacă tot ceea ce desfigurează o fire bună, dacă tot ceea ce suprimă sentimentele de milă și tandrețe, este distrus pentru totdeauna pentru generațiile viitoare, dacă unitatea domnește în familii, dacă copiii îi iubesc pe cei cărora le datorezi mai mult decât existența, dacă vederea unei mame înconjurate de copiii ei aduce fericire și pace uniunii căsătoriei - toate aceste binecuvântări pe care omenirea ți le datorează Copiii, la rândul lor, salută umbra scriitorului cu aceste cuvinte: "Am câștigat victoria Îi dedicăm plăcerile lui Rousseau: jocurile noastre sunt sărbători în onoarea memoriei lui Mai mult, Rousseau este numit nobilul eliberator al tinerei generații, mormântul său este încununat cu flori în numele copiilor recunoscători Aceste cuvinte, scrise la patru luni după moartea lui Rousseau, exprimă cu acuratețe și cu adevărat starea de spirit a modernilor, plângând moartea filozofilor geneveni Aici a exprimat o viziune asupra activităților lui Rousseau - cititori de o direcție relativ moderată, care nu au avut simpatie "Sentiments de reconnaissance d'une mère adresses à gore de JJ Rousseau coresp secr VU, Biblioteca "Ruivers" - - ne la raţionamentul paradoxal asupra contractului social revoluţionar Pentru ei, cele mai bune lucrări ale lui Rousseau au fost New Eloise, Emile În aceste cărți au fost criticate fenomene urâte de toți cei care nici nu se gândeau să distrugă fundamentele politice ale vechii ordini Romanele ridicau întrebări de moralitate, familială și socială, întrebări care au rezonat la toți cei care nu erau complet indiferenți față de viitorul Franței Acești observatori s-au întrebat involuntar dacă posteritatea ar crede că există astfel de moravuri Cel puțin, mai multe generații la rând nu au putut trăi în această ordine de lucruri: istoria, spune unul

dintre observatori, va trebui cu siguranță să spună cum epoca depravării a fost înlocuită cu epoca virtuților, altfel gloria și splendoarea al națiunii va fi în cel mai mare pericol Această considerație a fost exprimată cu exact un sfert de secol înainte de revoluție și a fost repetată în mod repetat de contemporanii cei mai moderați, chiar s-a rostit un cuvânt revoluție - în sensul revoluției care a urmat, dar în sensul transformării vieții artificiale a societății și a vederilor ei urâte Lucrările lui Rousseau au căzut pe pământ fertil Nimeni nu a stigmatizat mai elocvent perversiunile moderne decât el și nimeni nu a fost capabil să prezinte idealul viitorului într-o formă atât de strălucitoare și decisivă - și să nu vorbească niciodată despre el părea marii majorităţi a contemporanilor Grimm Coresp liti , ,Oη poate crede că ea (posteritatea) Bienquerrá cu oarecare curiozitate ri aceste maniere au fost într-adevăr manierele unui mare și ilustru națiune, deoarece în cele din urmă toate comediile vremii le-au reprezentat astfel nădăjduia că curioșii vremii vor putea să-și răspundă singuri că obiceiurile erau într-adevăr cele ale unei generații la fel de scurte pe cât de frivole, ale cărei neajunsuri au fost reparate de secole de virtute Căci dacă asemenea moravuri ar fi durat mai multe generații în succesiune, istoria i-ar învăța fără îndoială în același timp pe curioșii secolelor viitoare influențele dezastruoase pe care durata lor le-ar fi avut asupra gloriei și splendorii unui asemenea neam Ib VI, Библиотека "Руииверс" - õ - kov la fel de irezistibil ca în atacurile asupra unei familii la modă, a unei femei la modă și a moralității la modă Chiar în momentul în care martorul ocular și-a exprimat părerea fără speranță despre moravurile francezilor, a apărut primul roman al lui Rousseau Saint Preux, eroul romanului, se muta la Paris dintr-o tara idilica a obiceiurilor patriarhale Este uimit de viața capitalei, în special de relațiile de familie ale "lumii" pariziene El își povestește în detaliu observațiile în scrisori către Julia Unul dintre ele ar fi trebuit să prezinte un interes deosebit pentru cititorii și cititoarele din lumea aristocratică Sen-Prv scrie: "Se pare că întregul sistem de sentimente naturale este distrus aici Inima nu creează atașamente; fata nu are dreptul la ele; ea aparține doar femeilor căsătorite, care nu exclud pe nimeni în alegerea lor decât pe soții lor Este mai potrivit pentru o mamă să aibă douăzeci de iubiți decât pentru o fiică să aibă unul Adulterul nu-i tulbură, nu găsesc nimic obscen în el; cele mai modeste romane care învață societatea sunt pline de ea, iar desfrânarea nu este supusă condamnării, de îndată ce este asociată cu adulterul O, Iulia! iată o femeie care nu se va teme să-și profaneze patul conjugal de o sută de ori, va îndrăzni cu buzele ei murdare să condamne dragostea noastră castă și să jignească legăturile a două inimi sincere care nu s-au trădat niciodată una pe cealaltă Conform cuvintelor dintre parizieni, bravo este un sacrament, dar un sacrament care nu are au puterea chiar și a celui mai neînsemnat contract civil Aparent, acesta nu este altceva decât un acord între două persoane libere de a trăi împreună, de a purta același nume de familie și de a-și recunoaște copiii; atunci căsătoria nu mai dă niciun drept al unui soț asupra celuilalt Prin urmare, un soț care și-ar lua în cap să condamne comportamentul soției sale ar ridica același murmur împotriva lui aici, așa cum soțul nostru și-ar permite soției sale la desfrânare publică Din partea lor, soțiile nu sunt deosebit de stricte cu soții lor, nu am avut un exemplu de soție care să se răzbune pe soțul ei pentru Biblioteca "Ruivers" - - că îi imită infidelitatea Cu toate acestea, se poate aștepta la alte relații mai oneste, în care inima nu ia nicio

parte la întemeierea uniunii căsătoriei? Cine se căsătorește de dragul bogăției sau al unei poziții nu își impune nicio obligație morală "Până și dragostea și-a pierdut drepturile aici și nu este mai puțin pervertită decât căsătoria Și dacă aici soții nu sunt decât bărbați și femei care, de dragul unei mai mari libertăți, au fost de acord să trăiască împreună, atunci iubiții sunt și ei complet indiferenți unul față de celălalt Ei sunt văzuți fie pentru distracție, fie din vanitate, din obișnuință sau de dragul unei nevoi animale Inima nu ia nicio parte într-o astfel de conexiune, în ea se caută doar comoditate și o oarecare asemănare în caractere Saint-Prv o denunță pe parizian în deplină sclavie a modei, în uitarea propriei personalități și naturi Pentru a doua sclavie, cavalerii o răsplătesc cu închinare: o femeie pare a fi regina societății Dar esența problemei nu scapă de observația lui Saint-Prev "Puterea unei femei", scrie el, "nu depinde de afecțiunea sau respectul față de ea a unui bărbat, ci este doar o consecință a curtoaziei și a obiceiurilor seculare, deoarece birocrația franceză, cu toată obsechiozitatea ei, nu exclude disprețul la o femeie " Potrivit lui Saint-Prv, acest dispreț este destul de conștient, chiar motivat de date incontestabile: bărbații disprețuiesc femeile moderne pentru că le cunosc bine "Cel care îi respectă", scrie Saint-Prv, "este considerat un începător fără experiență, un cavaler străvechi, un bărbat care nu cunoaște femeile decât din romane" Mai departe învățăm și mai multe lucruri uimitoare Se dovedește că femeile însele au o atitudine diferită și nu se așteaptă Ei nu numai că permit disprețul ascuns față de bărbați, dar chiar încep să îi disprețuiască pe cei care au sentimente opuse față de ei "Femeile înseși", spune Saint-Prv, "se judecă cu atâta corectitudine încât Biblioteca "Ruivers" - - un sentiment de respect față de ei nu merită aprobarea lor Prima calitate a unei birocrații fericite constă în insolența sa extremă Otho - portrete ale eroilor și eroinelor vechii societăți, condamnate la moarte Alături de ei, autorul atrage oameni noi și dezvoltă perspectiva unei uniri ideale după sentiment, după înclinația inimii Julia este o femeie nouă care s-a eliberat de opresiunea prejudecăților sociale moderne Moda nu are putere asupra ei Părerile lumii în ochii ei sunt gunoi vechi care nu merită atenție Ea a primit o educație complet diferită de fetele metropolitane seculare Nu a fost închisă într-o mănăstire și apoi predată din mână în mână viitorului ei soț, ca ceva impersonal și slab de voință Profesorul ei este un "mic burghez" și, în opinia lui, el se află deasupra limitelor clasei Sfântul Preux este animat de cele mai înalte principii ale gândirii sale contemporane, Julia este adeptul său convins și curajos Ea se ridică chiar deasupra profesorului atunci când, din cauza frivolității sau a slăbiciunii voinței, acesta își trădează convingerile și se abate de la calea propusă Ca răspuns la știrile detaliate ale lui Saint-Prè despre lumea pariziană, Julia scrie: "Cum! chiar vrei să studiezi oamenii observând obiceiurile nesemnificative ale unui fel de escroci și leneși și este posibil ca această strălucire exterioară schimbătoare, care cu greu merita atenția ta, să poată servi drept bază pentru toate observațiile tale? Ea este indignată de Saint-Prè, de ce nu are de-a face cu oameni egali ca statut cu el însuși, nu scrie nimic despre muncitorii cinstiți, "constituind, poate, cea mai respectată clasă de oameni din țară" Julia are, prin urmare, opinii morale și sociale bine-cunoscute Ei îi aparțin personal și nu va renunța la ele nu numai pentru societate, ci și de dragul ei *Noutale Heloise Partea a II-a, litera XXI Citatele se bazează pe o clădire rusească, Moscova, Uh Zap etc Ivanova Biblioteca "Ruivers" - - profesorii lui Ea va cere aceeași

statornicie de la el și cel mai sever chin pentru Julia va fi căderea și apostazia prietenei ei Ea trebuie nu numai să-l iubească, ci să-l respecte, adică se raportează în mod conștient la personalitatea sa, la comportamentul său Ea nu se retrage în fața celor mai energice reproșuri, de îndată ce acest sentiment este în pericol Saint-Prè s-a prăbușit la vederea despărțirii de iubita lui Julia îl întreabă: "Unde este iubirea aceea înaltă care a știut să înalțe toate sentimentele și să le aprindă de virtute? Unde sunt aceste principii mândre? Ce s-a întâmplat cu imitarea oamenilor mari? Unde este acel filozof pe care nicio calamitate nu-l poate zdruncina și care cade la primul accident care îl desparte de iubita lui? Cum să-mi scuz rușinea în ochii mei, dacă în cel care m-a cucerit, nu văd decât un om obișnuit, cu o inimă lașă, deprimat de primele eșecuri, un nebun care nu ține seama de vocea rațiunii în momentul în care are nevoie cel mai mult de toate Dumnezeu! Într-adevăr, într-o umilință atât de extremă, ar trebui să înroșesc la fel de mult pentru alegerea mea, cât și pentru slăbiciunea mea?) Acest reproș este îndreptat împotriva erorii personale a lui Saint-Preux Julia își urmează cu vigilentă ideile care depășesc limitele vieții sale personale Ea îi dă sfaturi despre cum să profite cel mai bine de șederea lui la Paris Ea îi cere să intre în relații cu oamenii de știință, să privească atent activitățile sociale ale oamenilor serioși și să nu uite (în același timp, că "izvoarele secrete ale vieții sociale sunt învățate de înțeleptul în coliba săracului" Prè trebuie să răspundă la întrebările ei care i-au ocupat pe gânditorii de seamă ai epocii "Julia îi prezintă un întreg program de cercetare publică Chiar și acum vrea să învețe de la profesorul ei și, în același timp, îl inspiră să lucreze plin de scopuri nobile și umane Ea vrea să fie prietena lui în toate *Ib Partie P, litera VIL Biblioteca "Ruivers" - - unui asistent "Nu-mi nega plăcerea de a cunoaște și de a iubi tot ceea ce faci bine Nu vei dori să mă insulti și să nu mă faci să cred că, dacă raiul ne unește soarta, îl vei considera pe prietenul tău nedemn să gândească cu tine Iar Sen-Prv se supune dublei puteri a unei inimi iubitoare (r) gând nobil Scrisorile Juliei sunt ghidul lui de viață Le rescrie într-o singură carte și promite că le va lăsa pentru tot restul vieții Îi vor servi drept antidot împotriva ispitelor și vederilor perverse ale lumii, ca mângâiere în necazuri, îi vor avertiza și corecta erorile "După părerea mea", adaugă Μαρκκη: Ei trăiesc cât se poate de bine, prieteni buni Nu se urmăresc cu tandrețe și gelozie mic-burgheză, care umilesc o persoană decentă Un soț, de exemplu, îl întâlnește pe iubitul soției sale: "Bună, dragul meu chevalier!" Unde dispari? Te caut de un secol întreg Apropo, cum este sănătatea soției mele? Mai te intelegi? Este foarte dulce și jur pe onoarea mea, dacă nu aș fi soțul ei, aș iubi-o Dar de ce nu ești cu ea? Oh, înțeleg, înțeleg Pun pariu că ai avut o ceartă Ei bine, o voi invita azi la cina, vei veni si tu si te voi impaca Benzhalina nu își poate reveni din uimire: în mijlocul ei, toate lucrurile sunt înțelese cu totul altfel Dar așa este înalta societate, conchide marchizul și este destul de convins că este imposibil să se gândească la o explicație mai bună Pentru un astfel de soț, "o soție permanentă este un monstru fără precedent, un călău trimis de cer ca pedeapsă" privilegiu " important ** L'école des bourgeois, par AUainval Amsterdam Acte I, "Le philosophe marie, Detouche Marchiz: Une femme constante este un monstru nou, Que le del produit pour être mon bourreau (IP,) Biblioteca "Ruivers" - - Domnul> * ** Și unul dintre ei este de acord cu acest lucru, susținând că ar fi extrem de greu pentru soți să trăiască cu inima: sentimentele creează inconveniente inutile Femeile laice sunt destul de împăcate cu un

astfel de ordin Indignarea lui Rousseau faţă de doamnele din Paris copleşeşte toată literatura secolului al XVIII-lea Cuvântul ducesă dă adesea impresia unui epitet insultător: într-o asemenea măsură scriitorii sunt unanimi în a condamna căderea aristocraților moderni Chiar și autorii, mai mult decât alții interesați să preseze curtea și înalta societate, de data aceasta nu rămân în urmă cu filozofia aspră a Genevei Palisso permite în comedia sa un truc extrem de ascuțit despre ducese Una dintre eroine relatează că Alceste, un Don Juan din înalta societate, a părăsit-o pe ducesa de dragul unei fete căzute: "se spune că beneficiază de această schimbare?" - Da, răspunde interlocutorul - "din partea moralității" încântat " Gilbert, autorul satirei secolului al XVIII-lea, a fost considerat unul dintre dușmanii talentați ai filosofiei Dar nu le-a uitat pe aceleași ducese și le-a dedicat, poate, cele mai otrăvitoare versuri din satira sa: Gangom pu montrer noe duchesse fameuses Tantôt d'un histrion amantes scandaleuses Iar aceste versuri, potrivit unui martor ocular, erau dispuse multora în favoarea tânărului poet În epigrame și cântece se întâlnesc constant aceleași motive: baronease, marchize și ducese, împreună cu actori și actrițe, împărtășesc acuzații de desfrânare și frivolitate extremă ·· L'ascendant de la vertu, în Recusad de comedies nouvelles Paris Ţărana Monica: "II n'y a que lee grands qui s'amusent de l'infidélité, c'est le plaisir des oeuvres" (I,) Les deux freres P, * θτίππη XI, Avr **Le dix-huitrieme tiède Amst , - -Corresp secret П, - ; Biblioteca "Ruivers" - - Doamnele seculare sunt plasate la egalitate cu "Lisetele" Comedia, deși înfățișează imoralitatea înaltei societăți, nu separă domnii de doamne O tânără, care obișnuia să fie pasionată de societatea aristocratică, exclamă într-un acces de dezamăgire: "Îmi recunosc în sfârșit greșelile, renunț la ele Nu-mi spune mai multe despre aceste societăți, despre acești bărbați nestăpâniți, despre femei pierdute din punct de vedere moral, care privesc cu îndrăzneală în fața rușinii, ridicolului, viciului Și doamnele duc cu adevărat un mod de viață, mărturisesc principii care amintesc de cavalerii noștri Ei joacă cărți cu aceeași pasiune, trișează în joc, nu plătesc slujitori, pleacă în aventuri amoroase Ei transformă noaptea în zi, merg într-un carusel cu marchizii; seara vine pentru ei dupa miezul noptii si nu vad niciodata soarele, considerand ca este o placere joasa: soarele a fost creat exclusiv pentru oameni Ei, desigur, au aceeași atitudine față de căsătorie ca și domnii Contesa împărtășește pe deplin punctul de vedere al marchizului despre căsătorie, așa cum •° Către Chanson despre un abonament la Molé coresp litt VU, Epigramă asemănătoare în Mém secr f - La coquette corrigée V, " Въ ком Maeștrii de valet - горничная хочетъ: Contrafacerea vocii vechiului meu jucător Care pierde mereu în timp ce răutăcios, Care alătură acestui defect cel mai șocant eșec De a dori să mulțumească, cu chip gotic; În cea mai presantă nevoie Negăduind totul slujitorului Dându-i totul iubitului său; Căci dragostea este cu ea egală cu avariția; Nu printr-o virtute, Că în inima lui se luptă un viciu Este întotdeauna printr-un alt viciu " Lee maniere de timp, porumb, de Saurín , Sa XП На вопросъ героя - буржуа: "Este plăcerea unui soare frumos /, графиня немедіенно возражаетъ: "Hei! fi, domnule; este o plăcere ignobilă: soarele este făcut numai pentru oameni Библиотека "Руииверс" - - afacere comercială Ea calculează pentru o tânără toate beneficiile de a fi o "doamnă nobilă", de a trăi la curte, iar afirmația miresei că "cel mai important lucru este să iubești" este întâmpinată cu Fi donc disprețuitor! Cavalerii și marchizele au procedat exact așa când, la bătrânețea lor prematură, și-au dobândit o tânără soție ca "guvernantă" Ei au spus: "Căsătoria ar trebui să fie

ultimul refugiu Tinerețea nu a fost făcută pentru el Primăvara și vara, numai plăcerea și libertatea ar trebui să știe, iar la bătrânețe, când lumina ne părăsește și singurătatea și plictiseala amenință, atunci te poți căsători La fel vorbeau ducesele vesele Unul dintre ei, la şaizeci de ani, căsătorindu-se cu un burghez de treizeci de ani, a declarat: "Pentru un burghez, o ducesă nu are niciodată mai mult de treizeci de ani" Într-un astfel de mediu, plângerea eroului dramei lui Diderot este destul de firească: "sunt atât de puține femei în vremea noastră pentru un bărbat care gândește și simte!" "Nu este nimic de spus despre sentimente, dar în ceea ce privește gândurile, în opinia unui cavaler, el este direct - "o ocupație umilitoare "și nimeni în lume nu poate iubi o astfel de persoană" Pentru a apărea în fața acestor oameni ca soț și soție care se iubesc, necesită un curaj excepțional " L se XIV ·* Le vieux garçon, com de Dubuisson Paris Actul IV, * Ducesa de Cbaulnes coresp Ittt XN, mai "Le pere de famille IV, ** La campagne, com de fapt Publicat în Histoire du theatre italien Paris , VI, De Chevrier Chevalier îi spune prietenului său: Voudrais-tu qu'on aimât un jeune homme qui pense? Tu connais les façons, ardent a les saisir Ne vas pas s'ennuyer par excès de prudence, Dans ce siècle amusant, penser c'est avilir Este curios că Renan în drama Caliban, care caracterizează societatea aristocratică muribundă, a portretizat exact aceiași tineri! Voi da, voi pune chiar și cuvinte identice în gura lor actul IV Biblioteca "Ruivers" - - Soții sunt disperați la simplul gând că lumea le va observa indiferența față de soțiile lor "N-aș îndrăzni niciodată să apar la Paris ca soț", spune una dintre victimele prejudecăților "Celalalt nu poate admite gândul că se învârte în lume cu soția lui și că va primi săgețile unei epigrame Și știm că, de fapt, soții care și-au iubit sincer soțiile, au îndrăznit să se întâlnească cu ele doar întâmplător Într-o piesă, un soț își mituiește servitorii pentru a păstra tăcerea în legătură cu întâlnirile sale cu soția sa și se ascunde de ea de-a lungul unei scări ascunse: "Comedia a stat foarte aproape de realitate, unde chiar și oameni ca Louvois considerau necesar să dobândească aventuri amoroase" Regele i-a spus sincer soțului înșelat că trădarea soției sale nu merită atenție Cu astfel de fundamente ale uniunii matrimoniale, toate relațiile de familie trebuie să ia forme extrem de urâte Părinții și copiii nu cunosc sentimente naturale reciproce Cea mai comună măsură în familiile nobile din secolul al XVIII-lea a fost sacrificiul fiicelor către fii Drama va găsi aici cele mai bogate motive ale celor mai profunde și nedrepte suferințe O fiică în ochii unui tată și o soră în ochii unui frate sunt întotdeauna de vină Tatăl spune: "Necazurile care tulbură familiile sunt întotdeauna din vina fiicelor " Aceste cuvinte sunt rostite pentru că fiica rezistă violenței și nu vrea să fie vândută ca o sclavă Fratele, după ce a aflat despre nunta surorii sale, exclamă: * Le philosophe marie IV, *° La campanie Sc VI m Exemple sunt date în Notele Ducelui de Lupes X, Cf Lanson O s p ** Le Quart d'heure d'une jolie femme, sau les amusements de la toilette, de la Chevrier *'Indulgent La corn, în Franța I, ** Ludovic al XV-lea marş spre Brissac coresp secret eu, w L'Enfant prodigue I, δ Biblioteca "Ruivers" - - dreptate, rai! Sunt jefuit, sunt jefuit Acest lucru nu este în ordinea lucrurilor Se știe că o fată, pentru a-și îmbogăți fratele și a face din el un mare maestru, trebuie să renunțe la lume Cavalerul exprimă într-adevăr regula general acceptată Tații și mamele din înalta societate recurg în mod constant la acest mijloc, pentru a-și salva fiii de la pierderea oricărei părți din proprietatea lor Drama i}b prima perioadă a existenței sale a atacat imediat o nedreptate flagrantă Lachausset, în

această direcție, atinge o serie întreagă de întrebări care sunt supuse dezvoltării ulterioare de către filozofi Mama, în interesul fiului ei, vrea să-și îngroape fiica într-o mănăstire "Avem doi copii", îi spune ea soțului ei, obiceiul îmi permite să las unul pentru totdeauna în mănăstire Alte întrebări strâns legate de soarta fetei vin direct în scenă : despre autoritatea părintească, despre mănăstire, despre călugări, despre privilegiile clerului, despre relația dintre religie și cartele bisericii Toate aceste întrebări vor fi decise ulterior în legătură cu tema pusă de Lachausset - dar dramaturgul este un filozof - și se mărginește să definească adevăratul sentiment al dragostei pentru copii Succesorii săi nu vor fi atât de precauți și unilaterali Dramele pline de cea mai vie indignare față de despotismul bisericii se bazează pe nelegiuirile familiei din familiile bogate și nobile Autorii sunt indignați de tații care sacrifică fiice lipsite de apărare prejudecăților, mândriei, dreptului de vechime, apel la vocea naturii și justiția naturală, ridicând involuntar idei cuprinzătoare pe lângă problema familiei Vedem constant părinți vânzându-și fiica unui logodnic profitabil, astfel încât fiul să-și cumpere un regiment și familia să își poată plăti datoriile Ducele declară sincer: - ce este mai mic decât * * Le Distrait, par Regnard GV, *' L'école des meres II, IC Zap Artă Ivayova ^ Biblioteca "Ruivers" - - socrul de origine, "cu cât el - ducele - își va vinde fiica mai scump" " Contesa este sigură că soarta fiicei sale nu valorează nimic în comparație cu nevoia ca tatăl și mama ei să locuiască în capitală, iar fratele ei să dobândească un regiment Contesa consideră chiar vânzarea fiicei sale în astfel de condiții ca o dovadă a preocupării neobosite a inimii sale părintești pentru copii: "A trăi numai pentru sine, a evita orice datorie supărătoare - așa este sistemul înaltei societăți Aceste reguli au dat roade: au deschis ușa necazurilor, crimelor, au izolat o persoană, au rupt legăturile care creează fii buni și cetățeni buni În loc de prieteni, soți, tați, vedem egoiști duri și burlaci reci Nu mai există patriotism și inimi nobile Orice sentiment se stinge " Drama a început să aducă viață nouă în acest deșert și, în fața ochilor egoiștilor și ai violatorilor fără inimă, a început să înfățișeze oameni noi, înzestrați cu sentiment și "natură" PI \ Noțiunea de altă familie decât cea la modă exista de mult, iar aristocrații înșiși știau despre asta: numeau cu dispreț toate relațiile sincere dintre soți, tați și copii burgheze Am văzut cât de greu le era marchizilor și doamnelor lumii să inițieze filistenii- * * Li faux noble, de la Chabanon П, М Beneficiul acordat sau comerciantul, de Dampierre Paris Actul Ш, *° Orfanul sau falsul generos Teatrul Brett Paris -е представленie въ Comedie Francaise r -Act П, Şcoala părinţilor, de Pieyre Coт Franceză Actul П, Библиотека "Руииверс" - - sk ahh fete în secretele unei familii seculare Toți acești Benjamins și Julias refuză să deranjeze lecțiile de "bune maniere" Julia, după ce a ascultat-o pe contesa, remarcă naiv: "Nu știu ce vrea să spună Ce înseamnă să te căsătorești ca să nu iubești? Nu înțeleg deloc asta Eu și contesa vorbim aceeași limbă și nu înțeleg cea mai mare parte a conversației ei De ce asta?" Julia spune, - contesa îi explică o căsnicie la modă "Modă!" exclamă Julia "Știu foarte bine că există o modă pentru o prințesă, pentru o rochie, dar există o modă pentru dragoste? Înseamnă asta că inima urmează moda? - "Nu, îi răspund Iuliei, inima nu urmează moda, dar moda constă în a te descurca fără inimă" Julia nu vrea să audă despre asta: "Pentru mine, această modă nu valorează nimic Simt că am o inimă** Astfel au raționat filistenii, iar drama a profitat de viziunea lor asupra lumii pentru a înfățișa o nouă familie Noi tipuri

de femei au luat primul plan în această imagine În Scrisoarea către d'Alembert, Rousseau încearcă să demonstreze răul chiar şi al imaginilor scenice virtuoase şi frumoase Văzând, de exemplu, pe Constance pe scenă, un tânăr poate crede în existența virtuții feminine și poate începe să o caute în realitate El riscă să se zoribiut, nerecunoscând aurul contrafăcut din real Aceasta este o afirmație extrem de importantă în gura Filosofului de la Geneva Chiar în momentul în care a condamnat simbolul virtuții în fața unei eroine dramatice, a creat un personaj feminin la fel de fascinant în roman Noua Eloise a apărut simultan cu Scrisoarea către d'Alembert Ar putea Rousseau să creadă cu adevărat că eroina unui roman este mai puțin seducătoare pentru tinerii care se lasă duși decât eroina unei drame? Despre victimele lui Constance, una dintre eroinele lui Lachausse, nu știm nimic, dar sinuciderea stareţului, profesorul unei fete nobile, despre care am menționat mai devreme, ne-a amintit involuntar ** Lea moeurs du temps, par Saurin Sc IP S* Biblioteca "Ruivers" - - contemporani ai istoriei lui Sen-Pro și Julia Cea mai interesantă dintre toate este legătura dintre două personaje feminine - în roman și în dramă Au trecut mai bine de douăzeci și cinci de ani de când a apărut prejudecata de modă a lui Lachausset Romanul lui Rousseau a ieșit, iar cititorii par să fi uitat că în vechea dramă au continuat să vadă pe scenă două eroine, predecesorii direcți ai Yuliei Au auzit aceleași idei despre dragoste, despre relațiile egale între un bărbat și o femeie, despre protestul părții mai slabe Toate acestea în piesă nu sunt prezentate într-o formă atât de lungă și elocventă ca în scrisorile Juliei, dar esența este aceeași Drama lui Lachausse este îndreptată împotriva negării căsătoriei și a uniunii cordiale dintre soți Eroul își iubește soția, dar îi este frică să dezvăluie acest sentiment în fața societății A existat deja o comedie de Detouint, Le philosophie marié, pe acest subiect Dar diferența internă dintre piese este evidentă la prima vedere Eroul din Detouche își ascunde căsnicia în general, nu sentimentele față de soția sa, ci actul în sine și îl ascunde din motive personale, parțial egoiste Prejudecata împotriva căsătoriei este atinsă ca o problemă secundară pentru piesă: cazul special și interesul personal al eroului rămân în prim plan Cu Lachausse, drama este transferată pe tărâmul public Toată lumea știe că Constance este soția lui Durval, dar nimeni nu bănuiește că o poate iubi Este prea amuzant Durval se supune și, iubindu-și cu pasiune soția, încearcă din toate puterile să-și ascundă sentimentele chiar și de Constance însăși Drama se termină într-o victorie a sentimentului: Durval îi cere iertare soției în genunchi, este martor solemn alături de ea la dragostea din ea și își exprimă speranța că exemplul său îi va influența pe ceilalți și că o astfel de falsă prejudecată nu poate rămâne întotdeauna invincibilă Piesa a avut un succes extraordinar Constance a stârnit entuziasmul spectatorilor și mai ales al spectatorilor Totul este ··' Actul V, Biblioteca "Ruivers" - - languid, că în starea de spirit a acestei heroine s-a decis chestiunea sentimentelor și a importanței unei soții în familie Constance a câștigat cu o profunzime și o putere a iubirii conjugale și a devotamentului față de soțul ei, de necrezut în societatea modernă Eroina lui Lachosset, jignită de indiferența soțului ei, a spus: "Este datoria soției să pară mereu fericită Resentimentele nu mi-ar face decât rău Ar stârni ura împotriva mea într-o persoană care îmi este dragă Nu voi adăuga acea pedeapsă la chinurile mele Nestăpânirea unui soț este mai puțin îngrozitoare decât ura lui " Acesta este un tip de femeie nouă, altruistă și care își așteaptă cu blândețe recompensa

Constance are o verișoară Sofia Acesta este un personaj diferit - mândru, protestator, plin de conștiință a drepturilor sale personale Ea este indignată de simplul gând că un bărbat are ocazia să o insulte și să-i otrăvească viața cu nepedepsire doar pentru că poartă numele soțului ei și este legat de ea prin jurăminte "Drepturile ar trebui să fie egale", spune Sophia, "și nu este cazul doar pentru că doar soții au scris legile" Aceste discursuri au fost ascultate de publicul francez în , iar de atunci nu au încetat să fie auzite de pe scenă În anul următor a fost pusă în scenă drama lui Voltaire Lenfant prodigue Aici eroina exprimă idei noi și mai deplin Liza ține un lung discurs despre căsătorie și revine de câteva ori la problema atomului, evident destul de modernă, dacă Voltaire își dedică talentul acesteia "După părerea mea", spune Liza, "căsătoria poate fi fie cea mai mare binecuvântare, fie cel mai mare rău Mijloc kьt Căsătoria este cea mai înaltă poziție în societatea umană, dacă mintea, inima, sentimentele, gusturile și caracterele țin împreună legăturile create de natură, formate prin iubire și purificate de conștiința onoarei personale Dumnezeu! ce fericire să iubești deschis și să purtați numele celui pe care îl "iubiți! *" Actul I, s' Acte I, Biblioteca "Ruivers" - - Casa ta, oamenii tăi, servitorii tăi - totul ți se pare într-un fel de lume superioară Copiii voștri, acel prețios depozit al iubirii, sunt noile sale verigi O astfel de unire poate fi numită rai pe pământ Dar vinde-ți libertatea, numele, funcția ta prin contract, dă totul voinței despotului, ia locul primului său slujitor, se ceartă zilnic sau evită-te, stai la masă în chin și petreci noaptea fără dragoste , mereu frică să se schimbe și mereu luptă înșela stăpânul tău sau trăiește fără nicio speranță, trăgând o datorie urâtă, geme, uscat într-o întristare profundă - o astfel de căsătorie este un adevărat iad pe pământ Liza consideră că sentimentul ei personal este liber și își avertizează tatăl că mirele ales de el nu poate conta pe inima ei și, în general, nu există nicio forță capabilă să-l supună Lisa se ridică la ideea celei mai înalte influențe a sentimentului Ea anticipează scrisorile de rău augur ale Juliei în Saint-Pré v> Actul IV, Biblioteca "Ruivers" - - hotaraste, dupa obiceiul vremii, atat in drama, cat si in cinstea comica, Diderot isi dedica prima lucrare dramatica "fiului nelegitim" - si iata povestea eroului despre incercarile sale morale - cea mai buna pe care a scris Dndro in domeniul pozitivității "Abandonat aproape din ziua nașterii mele", spune Dorval, "în mijlocul societății, ca și în deșert, am căutat legături care să mă țină împreună cu oamenii - și nu le-am găsit Timp de treizeci de ani am rătăcit printre oameni - singur, nerecunoscut, neglijat, fără să trezesc sentimente de dragoste și fără să întâlnesc pe nimeni care să-mi caute simpatia Și Dorval a venit cu convingerea că în lumea întreagă nu-și găsește un tovarăș La doar gândul la căsătorie, este îngrozit: "Dorval îndrăznește să-și asume responsabilitatea pentru fericirea unei femei! Va fi tată! O să aibă copii! Copii Când mă gândesc la ce haos de prejudecăți, barbarie, vicii și dezastre cădem din ziua nașterii, mă apucă un fior Este nevoie de mult efort pentru ca Constance să-l convingă pe Dorval că "nașterea ne este dată, iar virtuțile depind de noi" și că binecuvântările exterioare cad fără discernământ în soarta răului și a bunului, iar pentru un soț iubitor, nu este vorba de prejudecăți sociale care sunt importante, dar opinia femeii iubite Aceasta este o "privire filozofică" a subiectului: așa îl vor numi dramaturgii care urmează lui Diderot și îl vor predica cu și mai multă energie În piesa Les préjugés, toate argumentele susținătorului prejudecății predominante sunt spulberate Un unchi îi spune nepotului său: "puritatea

moravurilor" nu permite căsătoria cu o fiică nelegitimă " "Puritatea moravurilor noastre!" exclamă tânărul "Dar considerați morala noastră pură atunci când responsabilizați, impuneți un stigmat copilului a două personalități libere! Este el de vină pentru atom și nu este el Și De exemplu, op , sot Sedan-Félix ou l'enfant trouve' Paris *" Ze Füs Naturel actul IV, Biblioteca "Ruivers" - - este suficient ca el să nu aibă dreptul la proprietatea tatălui și a mamei sale și totuși trebuie să-l umilească? Aici morala noastră suferă din cauza lipsei de puritate, umanitate și dreptate Al naibii de prejudecată! își vor "ține mereu mințile în lanțuri"? Nepotul se referă la "viziunea mai filozofică" a tutorelui miresei sale: în opinia ei, fiecare este responsabil doar pentru greșelile personale, * Poziția socială a nelegitimului este descrisă și mai pe larg în drama Il vieux garçon Aici victima prejudecăților are ocazia ca tatăl însuși să-și dezvăluie indignarea care fierbe de ani de zile "Nebunii", exclamă el, "dați fiilor viață sub influența pasiunii și nu le dați un tată Nu înțelegi la ce chinuri crude condamni aceste creaturi nefericite Ei trebuie să existe singuri în mijlocul lumii întregi și să moară fără să întâlnească o inimă simpatică Trebuie să se teamă mereu că rușinea lor se va transfera în sângele lor și nici măcar brai nu le este disponibil Mai departe sunt descrise suferințele fetei înșelate, suferințele care au căzut și asupra fiului ei Așa că au trecut zeci de ani pentru doi proscriși ai societății, * Tatăl este profund mișcat, nu știe să-și repare vinovăția Din fericire pentru fiul său, aici sunt oameni care sunt deasupra prejudecăților Chiar și sugestia că nu sunt capabili să sacrifice greșelile oamenilor și legilor vocii naturii îi jignește: "noblețea inimii este mai presus de toate pentru ei" (r) Exact așa argumentează o fată, care a primit o "educație filozofică" de la tatăl ei Evident, a fost împotriva tuturor obiceiurilor și instituțiilor vechii societăți, care au suprimat ideile de dreptate și umanitate Tânăra generație a lui Kachi- ,м Prejudecăți, de Moissy Jocurile micuței Thalia, Paris p - "* Actul V, *" Actul V, б Библиотека "Руииверс" - ,- a căzut să fie crescută pe alte principii, a considerat de datoria ei "să răsplătească oamenii care au suferit de cruzimea legilor și a prejudecăților> nf O altă lume a apărut alături de cea învechită și - în așteptarea transformărilor fundamentale universale - s-a grăbit să vindece ulcere vechi, pe cât a fost posibil în relațiile personale și familiale Această activitate privată și relativ discretă a adepților noului gând a deschis calea pentru ordinea viitoare Până acum, ne-am întâlnit în mod repetat cu problema noii educații a copiilor Este direct legată de reforma relațiilor reciproce ale membrilor familiei și am văzut cum au trebuit inevitabil determinate fundamentele generale ale pedagogiei filosofice, de îndată ce s-a stabilit puterea legitimă a sentimentului și a personalității Dar indiferent de această legătură cu viața interioară a familiei, problema educației avea să ocupe un loc larg independent în noua literatură * Одинъ изъ героевъ комедіи The Old Boy говорить незаконнорожденному: M-ai insulta Să cred că în sânul meu se sufocă natura Să înăbuşe eroarea unei prejudecăţi crude? Din rigorile legii, fiți compensați prin respectul nostru tand și prietenia noastră constantă - Actul V, Voltaire are și o tragedie în care unul dintre personajele principale este ilegitim - Don Père Transumare este fratele lui Don Pedro, rege al Castiliei, este bâtard légitimé și luptă pentru drepturile sale Folosește mijloace necompletice cu autorul tragediei - intervenția senatului - trebuie să înțelegem parlamentul - în înalta politică Un astfel de curs de acțiune trebuie să arunce o anumită umbră asupra

personalității eroului ca revoluționar și rebel Transtamare triumfă, dar comite o crimă teribilă - fratricid - I-a fost imposibil autorului să se răzvrătească împotriva prejudecăților despre un asemenea erou Voltaire îl obligă totuși pe Transtamare să pronunțe discursuri energice împotriva "infracțiunii aduse naturii printr-o lege prea nedreaptă", adică împotriva poziției umilitoare a copiilor nelegitimi în comparație cu alți membri ai familiei Acte I, Biblioteca "Ruivers" - - Era problema formării unei armate filozofice și pregătirea cetățenilor noii patrii Aici ne întâlnim din nou cu numele de Rousseau U Rolul pedagogic al filosofului genevan a fost unanim recunoscut de contemporanii săi Emil a fost considerat de mulți ca fiind cea mai bună lucrare a lui De fapt, romanul a produs o influență incomparabil mai serioasă și mai originală decât Noua Eloise A provocat o mulțime de instituții de învățământ și de învățământ, a reînviat interese pedagogice Copiii au ocupat unul dintre primele locuri în literatură, iar drama a răspuns imediat noilor solicitări Există colecții speciale de lucrări dramatice destinate educației morale a tineretului, J Autorii, este adevărat, se referă uneori la Locke și nu pomenesc de cartea lui Rousseau - dar au trecut zeci de ani de la cartea lui Lovka despre educație - iar în Franța, după janseniști, nimeni nu a acordat o mare importanță întrebărilor pedagogice Emil m-a făcut să-mi amintesc de ele Reviste pedagogice apar chiar și în orașele de provincie, sperând în diverse moduri să informeze copiii despre ideile filozofiei moderne Cel puțin în piesele de teatru pentru tineri întâlnim atacuri asupra celor mai grave prejudecăți ale vechii societăți în detrimentul copiilor nelegitimi, ale femeilor educate, pentru vârste mai mici înfățișează în chip calitățile proaste ale copiilor răsfățați, "pericolele de lumea" Toate acestea se întâmplă lta De exemplu, recenzia lui d'Alembert, citată de însuşi Rousseau Confesiuni Partie П, Eν XI, p "'" Astfel sunt amintitele Lea jeux de Ja petite Thaiie, par Moiyavu; Théâtre à Vusage des jeunes personnes, Madame Genlis, publicată în "* Journal d'éducation, la Amiens din În piesa Moissy - Le goûté - sunt explicate avantajele băieților simpli de la țară față de copiii răsfățați din oraș Anterior" Biblioteca "Ruivers" - - după publicarea cărţii lui Rousseau Înainte de a urmări reflectarea ideilor ei în dramă, să ne uităm la ce s-a făcut înainte de apariția cărții lui Rousseau Ar fi complet greșit să credem că Emul a fost inspiratorul incontestabil original și excepțional al societății secolului al XVIII-lea Am văzut cât de puțin ar putea învăța cititorii în esență noi din primul roman al lui Rousseau: același lucru se poate spune despre al doilea Cu câțiva ani înainte de gloria lui Rousseau, "educatorul rasei umane", ideile și planurile propuse de acesta într-o formă "profetică" extrem de energică au devenit proprietatea comună a ficțiunii și a publicului Trebuie să începem din nou cu o lucrare care nu este destinată propagandei filosofice - Dimpotrivă, ea expune ridiculizării una dintre cele mai importante idei iluminatoare Dar tocmai prin râs autorul dezvăluie un fenomen pozitiv, deloc comic, un viaţă Comedia lui Detouche La force du naturel a fost scrisă în Somnul dovedește puterea elementară a sângelui Originea afectează, în ciuda oricăror condiții și influențe externe O țărancă intră în familia marchizului - înșelând asistenta - și, în ciuda tuturor eforturilor părinților nobili, de-a lungul anilor dezvăluie proprietăți care sunt cel mai puțin tolerabile într-un mediu aristocratic Caracterizarea acestui aristocrat imaginar este foarte curioasă Detouche, desigur, nu a vrut să prezinte țăranca într-o lumină trandafirie, dar pensula lui a pictat o imagine atât de veridică și atrăgătoare, încât a coincis cu idealul educatorilor școlii

filozofice putterul de idei noi este tatăl, mama este nemulțumită și se întoarce spre el cu reproș: "Ah, dl Blandineau, voilà de la philosophie,-elle se fourre partout Soțul răspunde: Non, m-me, ce n'est que du bon sens monde, ideea este clară din titlu Uh Zap Artă Ivanova treizeci Biblioteca "Ruivers" - - Julia este un adevărat copil al naturii "Iubește aerul liber, verdeața, singurătatea până la nebunie", nu se desparte de grădină Ea se educă și își susține cu energie programul "Sunt sincer", spune Julia, "Cele mai deschise inimi sunt întotdeauna cele mai bune" "Ce ți se pare ciudat la mine?" îl întreabă ea pe marchizul tatălui ei imaginar Nu am aspectul cochet al doamnelor nobile, grimasa lor Din păcate, cu manierele mele simple, nu arăt ca un grimac viclean Cu siguranță toată lumea va găsi în mine ceva demn de vină și fiecare vrea să mă refacă în felul său În ceea ce mă privește, aș prefera să locuiesc la țară A fi mereu simplu este toate manierele mele Un om de gustul meu, fie el dintr-o provincie, să aparțină oricărei clase, îl voi plăcea mai mult decât un prinț Satul, după părerea mea, este mai frumos decât curtea și aș vrea să rămân în el pentru totdeauna În cele din urmă, Julia își recunoaște direct ura față de oamenii de naștere înaltă și declară că își pune sentimentul mai presus de orice strămoși Ea îl avertizează pe contele că are și o voință personală și opinii personale și el va trebui să țină seama de ele " În aceste mărturisiri, principalele motive pentru educația filozofică sunt: cultul simplității, sincerității, sentimentelor personale, dependența de sat și de oamenii din clasa de jos, dezvoltarea unei voințe independente și o privire critică asupra societății perspectivei sale Celălalt predecesor al lui Rousseau a fost șeful enciclopediștilor Diderot a subliniat cerințele noii pedagogii în drame și în Dedicarea celui de-al doilea dintre ele prințesei de Nassau-Saarbroek Piesele vorbesc despre uniunea morală a taților și copiilor, despre observarea neobosită a părinților pentru "* Comedia a fost în Sot Fr feb - Actul I, Biblioteca "Ruivers" - - fiecare pas al dezvoltării lor mentale și morale În //consacrare, problema este discutată mai detaliat Aici, cu o atenție deosebită, este indicată dezvoltarea înclinațiilor democratice la copii și rezultatele creșterii vieții satului, așezământul alb, vor vedea cum lucrurile țărănești goale joacă în praf, ca și industria-mamă , și bărbații, și bărbații își iau sânii Copiii vor fi mai puțin impresionați de colonade și palate decât de sat și de colibele sale dărăpănate Copiii vor vedea nevoia și se vor obișnui să fie sensibili Ei învață din experiența personală că în jurul lor sunt oameni la fel ca ei și poate chiar mai înalți decât ei, iar acești oameni abia au paie pentru pat și nicio pâine Diderot vrea ca elevul să intre în colibele satului, să se familiarizeze în detaliu cu situația lor, să vadă pâine și haine țărănești Își va aminti că din cauza unui om puternic și rău, o sută de mii de oameni plâng, geme și își blestemă existența El va afla, de asemenea, adevărul că natura nu creează sclavi și că nimeni sub soare nu are mai multă putere decât aceeași natură Voltaire a considerat această Dedicație "un model de elocvență și de triumf al umanității" Într-adevăr, întregul Partid Filosofic, fără a-l exclude pe Rousseau, ar putea să se aboneze la acest program Patru ani mai târziu, Emil a ieșit și, conform declarației unanime a contemporanilor săi, a creat o eră în creșterea copiilor Ce idei au marcat această epocă? În prima carte a romanului, Rousseau a plasat în fruntea războiului copilului - viața la sat "' Filosoful a fost de mult obișnuit să atace orașele, acum aceste atacuri el Oeuvres Paris IV, - " Într-o scrisoare către Palissot, ,,e Emile JAvre I, b -Paris Tomul I treizeci· Biblioteca

"Ruivers" - - el a construit pe cele mai drepte și impresionante temelii la care s-ar putea gândi în secolul XУПI Chestia, desigur, nu a decurs fără discuțiile obișnuite despre influența pernicioasă a oricărei societăți asupra unei persoane individuale Învățăm că omul este "o creatură mai puțin creată pentru viața de turmă" "Respirația unei persoane este mortală pentru alta în sensul propriu și figurat al cuvântului" Toate acestea sunt ecouri de lungă durată ale paradoxurilor speciale, familiare publicului și care nu-i mai impresionează Dar pentru asta, discuțiile despre sănătatea fizică și dezvoltarea morală a copilului - pe fondul unui simplu cadru satesc, în aerul curat al câmpurilor - au fost cât se poate de moderne, deși nu noi Nici cererea lui Rousset nu era nouă de a crește un copil într-o direcție democratică, de a familiariza țăranii cu viața muncii, de a insufla respectul pentru munca personală, sărăcia cinstită, neîncetat activă Rousseau sfătuiește să-l învețe pe elev să privească pe cei săraci și nefericiți, ca oameni apropiați, rude, să considere încercările și privațiunile altora ca fiind soarta lui Această regulă eminamente înțeleaptă și umană, după obiceiul lui Rousseau, este dotată cu maxime de un cu totul alt caracter Răpirea poporului este un pretext pentru autor pentru a arunca o piatră în plus asupra filozofilor urâți Aceasta este iarăși starea de spirit excepțională a scriitorului, dar - alături de ea - o juxtapunere extrem de elocventă a unui muncitor din popor cu un parazit din așa-zisa societate O astfel de imagine ar fi trebuit să-i lovească pe cititorii moderni mult mai profund decât discuțiile generale despre pericolele civilizației și trucurile de partid împotriva reprezentanților săi Desenând idealul familiei, Rousseau s-a adresat în primul rând căreia , Ib Livre IV, p - Volumul II Biblioteca "Ruivers" - - pentru mame și pentru a-și pune speranța pe femeie - pentru a vedea o nouă rasă de bărbați "Lasă mamele să înceapă să-și hrănească copiii", a scris el, "și morala se va transforma de la sine, sentimentele naturii vor fi reînviate în inimile tuturor, populația statului va crește De îndată ce femeile vor deveni mame, bărbații vor deveni tați și soți " Filosoful a descris în culori vii în ce condiții cresc copiii în mâinile asistentelor angajate, cum angajații atârnă bebelușii înfășați pe un cui și nefericiții rămân în această poziție ore în șir De îndată ce copilul este hrănit, asistenta este imediat îndepărtată de el Asistentele, chiar dacă și-au îndeplinit cu onestitate datoria, sunt tratate ca niște servitori în general și chiar și copiilor li se insuflă dispreț Sfânta mamă vrea astfel să preia singur inima copilului Dar realizează un singur lucru: seamănă semințele ingratitudinii în sufletul copilului și îl învață pe copil să-și disprețuiască propria mamă la fel cum o disprețuiește pe cea care l-a alăptat cu sânul ei Nu a fost ușor pentru literatura dramatică să calce pe urmele Filosofului de la început până la sfârșit și totuși, în sensul cel mai deplin, s-au găsit adepți care se sacrificau Sub influența incontestabilă a lui Émile - a apărut drama La vraie mère - cu epigraful: La véritable mère est celle qui nourrit Întreaga lucrare este dedicată dovedirii acestui adevăr, teoriile lui Rousseau sunt transformate în imagini de scenă Piesa este destinată clasei superioare, deoarece, potrivit autorului, în familiile mic-burgheze, hrănirea copiilor de către mame este ordinea obișnuită Autorul împrumută partea științifică a piesei din scrieri medicale aprobate de 'Emite, t I, - Ib I, - Biblioteca "Ruivers" - - Facultatea din Riga Eroina piesei este următoarea: o doamnă care a născut șapte luni de naga și își alăptează copilul; o doamnă însărcinată în ultima perioadă; o doamnă care a născut acum nouă luni și jumătate; asistent medical;

asistenta de nastere; asistenta si sotii tuturor doamnelor Unul dintre ei este un adversar al hrănirii, iar scenele dramei sunt pline de discursuri aa și împotriva hrănirii În piesă este introdus un episod dramatic: copilul, încredințat asistentei, i-a rupt brațul, iar aceasta a tăcut o lună întreagă Autoarea descoperă și diverse intrigi ale bonelor și asistentelor În concluzie, se exprimă speranța pentru o viitoare "rase de oameni cinstiți" dacă mamele înseși își hrănesc copiii Autorul s-a dovedit a fi un apărător prea fanatic al teoriei și a meritat porecla ironică - "obstetrician-mora-frunză" '' Alți autori au sărit peste prima perioadă a educației infantile, prea riscantă pentru a fi reprodusă pe scenă, și au oferit programe pentru dezvoltarea mentală și morală a copiilor Multe dintre aceste lucrări au avut un succes uluitor: contemporanii îl descriu uneori cu aceleași detalii ca, de exemplu, succesul Căsătoriei lui Figaro Ne putem imagina în ce măsură s-a suscitat interesul publicului față de întrebare! În toate programele găsim un paragraf, chiar mai devreme stabilit de Rousseau: copiii ar trebui educați la țară A fost imposibil să se ajungă la o concluzie diferită pe baza informațiilor literare și practice despre fenomenele familiale din clasele superioare și inferioare ale societății În interesul moralității și al experienței de viață diverse, noua generație, desigur, a trebuit să rămână în picioare ,a* La vraie mère, drame didacti-comique, ea actes, par Moiasy Parie Prefaţă, p VH Una dintre mame îi spune copilului următorul discurs: "L'amour, Ia Dature, le devoir, la raison-tout me parle pour toi" Ea vrea ca alte mame să-și vadă sentimentele față de copil - "pour ranimer" en elles k sentiment de l'humanite* Actul I, , "' Coresp lyt IX, Avr Biblioteca "Ruivers" - - mai aproape de sat decât de lumea la modă Diderot a înțeles perfect acest lucru și nu este nimic nou de subliniat în literatura de mai târziu Dar drama a dat naștere unor propuneri extrem de curioase pentru demonstrarea unui principiu general Ideea este ilustrată prin "acte, adesea extrem de reale și descrise artistic Nici cele mai slabe lucrări pe acest subiect nu sunt lipsite de interes literar și psihologic general În comedia Les deux freres ou la prévention vainuce sunt doi tineri pe scenă, crescuți diferit Unul a crescut în oraș și s-a transformat într-un leneș strălucit: visează doar la un regiment și la neveta bogată dur - fratele său - modest, sincer, uman și temeinic educat - trăia la țară Diferența este izbitoare la prima vedere și, desigur, nu în favoarea educației urbane, care a dezvoltat egoismul și o atitudine frivolă față de oameni și viață Elevul satului este un reprezentant ideal al unei minți dezvoltate, al sentimentelor profunde și al gustului fin Satul este singura speranță în caz de pericol ca copilul orașului să se deterioreze complet În piesa Xe Goûté, un barchen răsfățat este adus din oraș, introdus în mijlocul băieților de la țară, forțat să-i trateze ca pe egali și a învățat aceleași instrucțiuni despre utilitatea muncitorilor respectabili, așa cum sunt predicate de filozofi Piesa confirmă cu acuratețe unul dintre raționamentele lui I*usso "Orașe", citim în roman, "aceasta este moartea rasei umane Pe parcursul mai multor generații, rasele se sting sau degenerează Ele trebuie actualizate și "* Profesorul tinereții ideale, unchiul său, vorbește despre animalul său de companie: Le mien est doux, sincère, humain, plein de droiture, Mon art chez lui n'a fait qu'embellir lunature Il ne babille pas effrontement de tout, Il a du jugement, de l'esprit et du goût Actul I, Autorul piesei Moissy coni fr iulie Biblioteca "Ruivers" - - intotdeauna doar satul este cel care contribuie la aceasta reinnoire, trimite-ti copiii, ca sa zic asa, sa

renasca si sa ia printre campurile de forte care se risipesc de obicei in atmosfera pernicioasa a populatiei prea dense Aceleași motive sunt dezvoltate cu mare artă în media Fanfan et Colas ou les frères de lait Comedia a avut un mare succes Un contemporan vorbește despre lacrimile noroi vărsate de mame și copii la spectacole și piese de teatru și crede în rezultatele bune ale acestor impresii Curând a urmat o continuare a comediei - Vové ou la suiti Fanfan et Colas și cu acelasi succes FangFan - fiul unei doamne nobile - un copil răsfățat și arogant El se confruntă cu pericolul de a crește cu aceeași inimă egoistă Mentorul lui Fanfan - abi - îi sugerează mamei să facă un experiment dificil și numai salvator asupra copilului FanFan ar trebui să se reverse în mediul țăranilor "Numai sub o trestie și un leu", spune mentorul, "va ajunge să cunoască demnitatea unei capturi și să învețe umanitatea" Iar FanFan se schimbă, caută împreună cu fratele său adoptiv Mama * cruci se teme că fiul ei, la rândul său, nu va fi răsfățat într-o lume mare Dar starețul promite că îi va arăta "lumina în așa fel încât elevul să se întoarcă extrem de] în sat Experiența reușește FangFan se întoarce acasă complet renăscut Mama îi spune: "Inima s-a schimbat Ai dezvoltat sensibilitatea și cea mai fericită dintre mame " Sensibilitatea este, de asemenea, considerată "prima dintre virtuți", și nicăieri semințele nu dau roade atât de coapte ca printre săraci, lângă nevoi și lipsuri '" Yatye, eu, *" Coresp lift XIV, sept "La sfârșitul piesei, starețul se adresează publicului cu acest pr "Bonnes mères, en aimant vos enfants n'oubliez jamais qu'ils ne seront reux qu'avec des moeurs, avec de la sensibilité, et que l'éducation sea veloppe dans leurs coeurs le germe des vertus et des vices " De m-me Beaunoir, continuat de M Beaunoir Biblioteca "Ruivers" - - Ulterior, această creștere se reflectă în întreaga viață a lui Fanfan Cea de-a doua piesă îl arată ca un tânăr, al șaptesprezecelea marchiz Privește viața și familia, prin ochii unui om nou, a unui filozof "Suntem obligați", spune el, "să ne sacrificăm fericirea prejudecăților deșarte? Și există o fericire mai înaltă, mai pură decât fericirea unei persoane sensibile? Își alege un partener de viață într-o familie obscura, săracă, respectabilă și devine pentru soția sa "un iubit, un prieten, un soț, un binefăcător" Unchiul marchizului se răzvrătește cu toată puterea împotriva acestor idei, dar starețul avertizează că este puțin probabil să reușească să distrugă bazele educației primite în firea lui FanFan În copilărie a văzut oamenii de rând de aproape, a învățat să fie uman și sensibil Și starețul are dreptate " Noile teorii educaționale au intrat rapid în conștiința societății franceze și au început să înlocuiască vechea ordine în familiile cele mai influente Chiar și copiii au avut timp să fie impregnați de noul sistem și să asimileze ideile filozofice care au umplut, s-ar putea spune, chiar aerul A douăsprezecea fiică a lui Necker, viitoarea doamnă Staël, compune o piesă în două acte Les inconveniens de la vie de Paris Două surori primesc educație diferită - una în oraș, cealaltă la țară Mama îl preferă pe primul Dar zilele încercărilor o dezamăgesc amarnic Creșterea satului, se dovedește, a dezvoltat în fiica ei neiubită sora ei, virtutea și curajul, care îi lipsesc unei orășeane Tânărul autor avea tot dreptul să preia tema sa Bote Paris Acte , - La sfârșitul piesei, atât Colas, cât și Fanfane se dovedesc a fi la fel de nobili, unul datorită naturii, celălalt al educației Starețul vorbește despre Soiva: "C'est la nature toute brute, mais c'est une nature excellente** Ambele: "Voilà la fleur de la nature,- voilà le fruit de l'éducation" Ciocnirea dramatică din piesă stă în dragostea lui Fanfan pentru Rosa, mireasa lui Kolas Fanfan

cucerește pasiunea în sine - sub influența curajul moral al lui Kolas și a propriilor impulsuri sensibile Biblioteca "Ruivers" - - piesele sunt educația femeilor Experiența sa personală și direcția celei mai bune societăți moderne au adus acest subiect în prim-plan Dorințele lui d'Alembert nu au rămas o voce? in desert Epoca filosofică a crescut cu demnitate multe soții, mame și persoane publice? care s-au întâlnit și au supraviețuit anilor de necazuri următori Doamnele nobile ale orașului nu mai erau închise în mănăstiri Dramaturgii, urmând enciclopediștii, cereau ca fetele să fie crescute în muncă și adevărată iluminare și să nu se limiteze la dans, desen, joc de cochetărie seculară, compilare de memorii din copilărie Sunt tați care dau fiicelor lor educație "filosofică", adică dezvolta în ei o gândire și o conștiință independentă a drepturilor personale și a demnității umane ··* Un astfel de tată este și pe scenă cu Diderot Înainte ca Rousset să-și declare indignarea față de educatorii angajați, filozofii pe care i-a urât au arătat publicului pe cei adevărați? tată-educatori care nu fac distincție între fii și fiice în activitățile lor Desigur, femeile apar în societate cu talente practice și dezvoltare mentală pe picior de egalitate cu bărbații Sunt excelenți în gestionarea treburilor personale, dar nu pierd din vedere interesele superioare Literatura și mișcarea modernă de gândire le sunt la fel de familiare ca și celor mai bune figuri ale epocii Pe la mijlocul secolului al XVIII-lea am văzut acest tip în drama franceză Nu este nimic surprinzător dacă sfârșitul secolului va fi mândru de femei precum m-me Roland, m-me Stael, iar cu doi ani înainte de revoluție Condorcet va cere drepturi civile pentru femei, egale cu drepturile bărbaților, deoarece, după filozof "între sexe există doar diferenţa pe care o creează educaţia Era alegerii m În piesele amintite Le goûté, Le vieux garçon Emil eu, Biblioteca "Ruivers" - - un şanţ în Statul General va chema o adevărată energie grandioasă la pariziene Nu vor ezita să prezinte o multitudine de comenzi proprii Și această mișcare nu se limitează în niciun caz la clasele superioare Mult sub saloane, condițiile vieții morale și mentale se schimbă rapid Ideile filozofice au intrat într-o alianță cu literatura sensibilă și, în acest fel, au pătruns în colțuri întunecate părăsite "Educația morală" - éducation honnête este primită chiar și de fiicele țăranilor Acum nu cedează cu ușurință în fața ispitelor și violenței domnilor nobili - nu numai atât, ci întâlnesc seducători cu discursuri care cufundă tinerii desfrânați într-o uimire extremă Și între timp, sursa discursurilor este extrem de simplă și accesibilă Charlotte, o fată din popor, eroina uneia dintre dramele lui Mercier, a citit-o pe Pamela împreună cu fratele ei: lectura era pentru ei o odihnă în mijlocul muncii Romanul lui Richardson nu a fost probabil singura carte care a încântat petrecerea timpului liber locuitorilor din pivniță Charlotte a stăpânit perfect conținutul și sensul unui roman sensibil, știe să aprecieze adevăratul sens al promisiunilor strălucitoare ale unui domn bogat Ea înțelege conceptul de respect de sine, de demnitate personală Toate acestea le-a învățat în imaginile și scenele emoționante ale literaturii contemporane Nu degeaba Pamela a fost refăcută și tradusă în mod constant în Franța până la chiar revoluție, și cel mai adesea de către dramaturgi Teatrul s-a mutat constant în fruntea întrebărilor moderne spumoase El a avertizat cele mai importante lucrări originale franceze despre familie și educație - New Eloise și Emile Rousseau "* Nativul Actul II, Шарлотта говорить соблазнителю: "Ce bucurie sunt că am primit o educație cinstită! Fără el, aș putea risca să fiu sedus de aceste bunuri false pe care le oferiți Am pierdut cea mai de preț dintre comori, această stima de sine

care a aparținut doar celor care îi fac să se respecte" Библиотека "Руиверс" - - VI Charlotte Mercier nu este în niciun caz produsul "antipatiei" personale a unui autor democratic Familia ei locuiește la Paris în momentul în care are loc piesa Dar înainte, acești oameni erau simpli lucrători și aduceau în capitale opinii morale și sociale complet gata făcute? Charlotte a citit romanul lui Richardson, luând-o, amintindu-și romanul, familiarizată cu alte lucrări populare din timpul ei Este un susținător înflăcărat al demnității personale, critic față de condițiile sociale, mai târziu, când va trebui să-și declare dorințele într-un ziar oficial, va lua fără nicio dificultate, cu bună știință, partea umanității, iluminarea libertății Ce semnificație practică au ajuns ideile educației șapte * - mărturisesc elocvent numeroasele ordine metropolitane și provinciale Alegătorii în petițiile lor reproduc cele mai bune aspirații de iluminism", iar principiile teoretice caută să fie întărite de noi instituții politice și publice În primul rând, redactorii de ordine sunt profund preocupați de problema fundațiilor familiale, de moralitatea vetrei, de buna dezvoltare a societății pe baza fidelității conjugale Alegătorii examinează problema căsătoriei și a familiei - în toate perioadele ei Încep prin a resimți numărul mare de tineri risipitori care se sustrage de legăturile familiale - și cer măsuri punitive, de obicei o taxă specială În plus, alegătorii propun să umple poliția cu singuri Îi pun pe acești cetățeni răi - leneși, egoiști, îi acuză fără nicio distincție de răutate și Biblioteca "Ruivers" - - desfrânare, în împovărarea societății cu copii nelegitimi Taxele propuse pentru cei singuri ar trebui să fie de două ori mai mari decât impozitele pentru familiile I Alegătorii merg mai departe Ei caută să determine relațiile reciproce ale soților și să ia partea celor săraci și a celor slabi Ei analizează ordinea existentă - separation de corps, d'habitation - și constată că numai soțiile bogate sau influente se bucură de beneficiile ei Și în timp ce alte femei care nu aparțin acestor două clase sunt nevoite să moară sub jugul "tiraniei soților lor" Dacă decid să meargă în instanță, procesul îi acoperă cu o rușine de neșters Alegătorii cer abolirea privilegiilor celor puternici Ei mijlocesc și pentru instituții care pot salva fetele sărace de nevoi și, în consecință, de ispite Apropo, bărbaților ar trebui să li se interzică să se angajeze în muncă care constituie specialitatea muncii femeilor Văduvele, după moartea soților lor, ar trebui să se bucure de aceleași drepturi ca și soții lor Femeile înseși își amintesc de poziția lor neputincioasă Ei se opun cu atât mai fără milă egoiştilor burlac, propun să priveze pe oricine nu este căsătorit şi nu are măcar un copil dreptul de a ocupa orice post public Petiționarii ho- ,м Caietul parohiei Béssancourt Mai este denumită "celibataires foundante et mutiles" Arhive IV, Caiet-Caiet al locuitorilor din Sucy în Brie Ib V, Se mai menţionează Titlu-Cahier du Solitaire-Titlu: "The Clasa de licențe este astăzi nenumărată Că cei care au venit la treizeci de ani, nu infirmi, rămân dam această clasă sau lași, sau libertini, sau egoiști, fie! dar că cu greu plătesc ce ar îndura, dacă ar avea onoarea de a exista civil" Chassin Caiete III, (:* Cahier du tiers-state of the sénéchaussée du Beaujolais Arhive П, Mulțumiri oamenilor de știință ale oamenilor de știință Ib Ш, , și Cahier du bourg et paroisse de chéUes Arhive IV, -Chassin Les cahiers P, ; III, ; II, Biblioteca "Ruivers" - - se vorbește despre reforma educației femeilor, despre "distrugerea principiilor care transformă femeile în sclave" Într-un acces de dorință - de a asigura libertatea de sentiment, personal; alegere - ei proiectează - "să-i oblige pe bărbați să se căsătorească fără zestre" * * ' În toate aceste afirmații

adesea naive și puțin practice trăiește o idee indiscutabil serioasă - despre independența personalității feminine și a muncii femeilor - ideea bazat în întregime pe filozofie Ordinele tind de fapt să creeze tipurile foarte feminine pe care le-au descris enciclopediștii și drama întruchipată Copiii ocupă nu mai puțin un loc onorabil în ordine, în general, interesele familiei nu sunt Ordinele respiră adânc! sentimentul uman în relație cu ei, dezvăluie o preocupare strânsă pentru soarta lor încă din ziua nașterii Declarând câte vieți se pierd în fiecare zi din cauza necunoașterii moașelor, petiționarii cer înființarea unei școli publice de moașă "Ei sunt conștienți de importanța îngrijirii copiilor și rezolvă această problemă la egalitate cu cele mai importante probleme de ordin social si politic Se dovedește că prima persoană pe care o întâlnești intră adesea în asistentă, nu i s-a furnizat niciun certificat și certificare de la autorități Petiționarii insistă ca fiecare candidat la funcția de asistent medical să aibă un certificat medical de sănătate și un certificat de la preotul local privind decența și moralitatea - Vhonnêteté et ies moeurs Această cerere vine de la preoți și enoriașii din mediul rural Aceștia din urmă profită de ocazie și aici pentru a-și exprima regretul cu privire la decesul și rănirea multor copii din mâna asistentelor angajate Mamele care hrănesc copiii sunt luate în condiții speciale *Şasiu Ib П, - *m Cahier des habitants de lile d'Oleron Arhive V, Cahier de l'ordre du clergé des baiOages de Méhm et Moret Arhive SH, Cahier venind din Asnières-Saint-Mahiel în vecinătatea Parisului Ib IV, Biblioteca "Ruivers" - - patronaj militar: petiționarii fac cerere ca în timpul hrănirii nou-născutului de la proprietarul familiei să nu se încaseze datorii, ci, dimpotrivă, să se ocupe de menținerea acesteia, măcar printr-o taxă pe burlac Educația copiilor ar trebui să fie în prim plan tocmai în petițiile satului Am subliniat deja cât de mult prețuiesc redactorii de ordine alfabetizarea și iluminismul și cu câtă perseverență și unanimitate cer școli gratuite în interesul populației țărănești Exprimând o asemenea preocupare pentru creșterea și educația copiilor, alegătorii nu au putut trece în tăcere printr-o întreagă clasă de oameni nefericiți și săraci care au stârnit simpatia profundă a noii literaturi Ordinele cer insistent ca poziția socială a nelegitimului să fie schimbată prin mijloace legislative Alegătorii numesc vechea prejudecată "rușinoasă" (honteux), cer admiterea proscrișilor nevinovați ai societății în toate activitățile private și publice Ei trebuie să fie cetățeni ai statului la fel de utili ca oricare alți * ' ' Așa este dorința celei de-a treia moșii a uneia dintre parohiile pariziene Țăranii sunt îngrijorați și de soarta copiilor nelegitimi O comunitate se exprimă foarte precis și energic: "Să li se acorde drepturi civile și politice celor ilegitimi, așa cum se face în unele state vecine Națiunea franceză nu ar trebui să cedeze niciunui altul - în umanitate" Același cuvânt cu cuvânt este repetat de țăranii din altă comunitate Uneori, discuția asupra unei probleme devine atât de Cahier du district des Enfants Rouges à Paris VI P ne vega jamais prononcé de contrainte par corps pour mois de nourrice, et on suppléera aux besoins des pères indigents par un impôt sur les célibataires** -Cahier particulier et local du tiers-état de la ville de Paris-imposes on administraţia obligaţia de a veni în ajutorul unei familii care hrăneşte un nou* născut -Ib IV, ,m Cahier des Theatins Chassin Les cahiers II, ,M Cahier de la Communauté d'AUen Arhive VI, Cahier de la amt du Veimegues Ib p Biblioteca "Ruivers" - - a detaliat că se recomandă ce fel de lapte să hrănească nelegitimul, iar în cazul în care datoria de hrănire revine asistentelor, conținutul acestora

este mărit Această măsură este recunoscută ca fiind necesară! în vederea încurajării; întrucât, spun petiționarii, în prezent asistentele tratează copiii nelegitimi extrem de dezinvolt / În consecință, ideile iluminatorilor, despre familie, despre relațiile reciproce dintre tați și copii, despre creșterea noilor generații, nu au rămas fără urmă Și nu ne este greu să vedem cât de clar s-au reflectat în mono-iaxg principiile de bază ale ciclopediștilor și asociaților lor, dramaturgii, care au construit o nouă familie pe temelia rațiunii umane și a sentimentului liber Nici o singură trăsătură a idealurilor filozofice nu a fost ratată de creativitatea artistică Fiecare idee era inevitabil întruchipată într-o imagine, iar când a venit momentul, imaginea literară a trebuit să se transforme într-un fapt al realității De noua literatură construită pe sentimente, în mod firesc mai aproape decât toate celelalte întrebări, stătea familia Dar este doar primul pas - atât în rândul fenomenelor supuse transformării, cât și în dezvoltarea forțelor transformatoare în sine - a rațiunii și a simțirii Urmează societatea, cu relațiile sale multiple - de clasă, religioase, politice Și aici noile idealuri au trebuit să urmeze același drum tripartit pe care l-am văzut în domeniul familiei și al educației Cahier des ordres réunis de la noblesse et du tiers-état du gouvernement de Perenne, lUonididier et Roye Arhive V, Que lee enfant(r), trouvée, souvent malsains, soient nourris, dans les hospices, au lait de vach ou de chèvre aceeași propoziție, motivând-o să "pentru ca bolile asistentelor să nu fie transmise animalelor de companie -Arhivele III, Cahier du dergé de Ziiïe - indică faptul că trei sferturi dintre copii mor din nepăsarea asistentelor Ib p Biblioteca "Ruivers" Reforma relațiilor publice i Printre operele revoluționare ale secolului al XVIII-lea, unul dintre primele locuri este ocupat de comediile lui Beaumarchais, iar locurile cele mai periculoase din ele sunt bufniile împotriva curții și a clasei superioare Așa a înțeles publicul democratic din Franța aceste piese, așa au fost înțelese de partea cea mai înțeleaptă a aristocrației și de însuși Ludovic al XVI-lea Dar instanța și chiar cenzura nu au observat deloc pericolul acolo unde a existat cu adevărat Figaro dă impresia că este un animator atât de neglijent și frivol că părea ciudat să aștepți de la el vreun plan distructiv În acest sens a vorbit ultimul dintre cenzorii care au decis soarta Căsătoriei lui Figaro A examinat cu atenție dacă scenele comediei erau satisfăcătoare din punct de vedere al decenței și a sărit fără nicio dificultate toate sarcasmele lui Figaro împotriva domnilor Cenzură * Academician Censor Gaillard pasal: "La pièce est d'une grande gaieté: mais quand les gaietés, quoiqu'approcbant de ce qu'on nomme gaudrioles ne sont pas jusqu'à l'indécence, elles font plaisir sans faire de mal" În plus, cenzorul, considerând că Beaumarchais este complet sigur pentru ordinea statului, va acorda aceeași considerație pe baza căreia Voltaire a respins acuzația lui Beaumarchais de otrăvirea soției sale: "Les gens gais ne ■ont pas dangereux", a scris cenzorul Îngăduitor O -c P, Lomenie Beaumarchais et Sontemps H, Uh Zap etc Iyaayaova Biblioteca "Ruivers" - ■ - Am considerat aceste atacuri, evident, destul de nevinovate, eu chiar celebrul monolog al actului actual Un fapt, greu probabil după revoluția în sine, din punct de vedere teoretic, cu greu ar putea adăuga mare lucru la raționamentul lui Figaro și însuși Beaumarchais, în mijlocul lovitura de stat, a declarat semnificația revoluționară incontestabilă a loviturilor de stat Faptul este ciudat, ns explicat foarte simplu Necazurile lui Figaro împotriva curții și aristocrației, cu toată ascuțimea și curajul lor, nu l-au putut lovi pe cenzor cu

noutate, i se par excepțional de liber-cugetare Dimpotrivă, toate acele discursuri în care Figaro i-a batjocorit pe curteni, le-au descris extrem de ireverențial talentele și, în general, moralitatea nobilimii - toate acestea "ar fi trebuit să-l impresioneze pe cenzor cu adevăruri moderne năucite Figaro nu a spus absolut nimic original, nicio remarcă plină de duh despre secretul curții în trei cuvinte: Acesta este un sceptic complet: el nu crede absolut în nimic, nici în onestitatea bărbaților, nici în dragostea de femei, nici în vreo relație obligatorie între oameni Acesta este un reprezentant al anarhiei morale complete sau, în cuvintele unei alte comedii, idealul l'homme du jour, "eroul vremii" " După aceasta, se poate imagina cu ce ridicol și atacuri răutăcioase este plină literatura adresată curții și celei mai înalte aristocrații Iar literatura de data aceasta este doar un ecou sigur al realitatii Marchizul Dargenson, ministrul Afacerilor Externe sub Ludovic al XV-lea, de mai multe ori în Notele sale începe să descrie curtea, viziunea ei asupra lumii, moralitatea ei și, în special, influența ei pernicioasă asupra întregii națiuni, iar descrierile reciproce sunt dezolante Cu cât tribunalul este mai numeros, cu atât oamenii sunt mai săraci, cu atât morala este mai laxă, cu atât finanțele sunt mai complicate, cu atât justiția este mai slabă "Curte! în acest cuvânt se află toată nenorocirea națiunii!", exclamă marchizul și nu găsește cuvinte care să descrie toate rezultatele dezastruoase ale acestei instituții - în legislație și activitatea guvernamentală În ceea ce privește indivizii, potrivit lui Darzhanson, ·* Orfanul sau falsul generos Com de Bret, Corn Fr яив въ Inéûtre de Bret Paris ·* Impertinentul, com de Desmahis Sc VII The Day Man sau Deceptive Outsiders, com de Boissy Графиня даетъ совѣть барону: Nu mai fi prieten, nu mai fi iubit, Fii omul zilei și vei fi fermecător (Actul V,) Библиотека "Руииверс" - - curteanul său temporar corespunde pe deplin portretului lui Sallust despre Ktilina "Curtea este molipsită de toate viciile minții și ale inimii" - a devenit un adevăr general acceptat, scrie un alt contemporan în a doua jumătate a secolului 'L Autorul uneia dintre cele mai crude satire despre cea mai înaltă nobilime, academicianul Shabanov, consideră că este necesar să facă o rezervă că este în principiu un susținător al aristocrației, dar în ultima vreme aceasta și-a pierdut orice demnitate - onoarea și vitejia au dispărut, dar mândria şi privilegiile au rămas Simpatizând cu plângerile despre o astfel de stare de lucruri nefirească, autorul a notat un satin " Toți ceilalți observatori stau pe același teren Compunând comedii și drame împotriva nobilimii, ei încearcă să facă din toate clasele și condițiile sociale organe ale indignării lor civile Într-o dramă, care a mulțumit-o foarte mult pe Marie-Antoinette, împăratul atacă existența inutilă a curtenilor printre intrigi și lingușiri și îi consideră pe fermieri primii cetățeni, vede în ei singurul sprijin al tronului Acest lucru se spune pe fețele curtenilor și miniștrilor " Într-o altă piesă, regina se plânge de lingușitorii de la curtea joasă care au înconjurat-o în tinerețe și au crescut în înclinațiile ei voinice și frivolitatea Bătrânul aristocrat, care a studiat perfect curtea, o desenează ca un focar de tot felul de prefăcătorie și înjurături În dramă Memorii și jurnal nepublicat al marchizului D'Argenson tigăi II, ; V, , -IУ "Renumitul portret al Catilinei de către Sallaste este cel al curtenilor noștri de astăzi - Corresp secret II, tt Piese de teatru și alte poezii Paris Falsul nobil Prefaţă p - "Albert L, de Le Blane Actul IП, ·' Ioana din Napoli, trag, în acte, de de la Harpe Coт Fr d Brest Actul I, * Oficialul, com în acte, de doamna de la Salle Aceasta т янв Paris Act П, , Proteste pe

care inima le dezminți, oferte de servicii interesate și aproape întotdeauna fără efect, vizite importante, respecturi simulate, jurăminte pe care ne promitem să le încălcăm: Библиотека "Руиверс" - - dedicat exclusiv caracterizării curții, unul dintre eroi - poetul, secretarul celor prefăcuți - își înfățișează maestrul în culori nu mai puțin sumbre decât Sganarelle - Don Juan "Poziția lui", spune secretarul, "nu este altceva decât o sclavie tristă Soarta meșterului este de o sută de ori mai fericită " Și atunci este descrisă elocvent teama eternă a curteanului înaintea fiecărui cuvânt și privire a monarhului, intrigi nesfârșite, invidie, dependență de orice șansă Dar acest lucru nu le face mai ușor pentru cei care sunt mai jos decât curteanul Pe cei mai slabi își scoate toate umilințele și dezamăgirile: "ne întoarce în detaliu ceea ce i se dă în vrac" În aceeași comedie, ducele îi atacă și mai viguros pe curteni: departe de capitală, aceștia joacă rolul de autocrați, asupresc poporul, fac o mie de lucruri josnice pentru a-și menține strălucirea și, etalând sărăcia poporului, sunt ruinați de către femei Burghezii, care au căzut atât de des în ghearele nobile ale marchizilor, sunt adesea capabili, prin amară experiență, să aprecieze meritele prietenilor distinși Le spun cavalerilor și numărătorilor în față că nu sunt deloc atrași de dreptul umilitor al nobililor de a folosi banii proștilor, de a râde de legile societății, de a face scandal și de a duce o viață luxoasă pe cheltuiala altcuiva și, în același timp, înșelați regele, jefuiți poporul și se laudă cu propria lor existență inactivă " Până și un țăran, în jargonul lui, știe să spună o remarcă foarte otrăvitoare la adresa unui curtean: >Queu chien de conte! Mult mai roșu- iată fantoma înșelătoare care este pusă în această țară în locul prieteniei, dar templul ei este în provinciile noastre Такая характеристика тѣмъ красно рѣчивѣе, что пьеса принадлежитъ маркизѣ *' L'homme de cour , coro, în acte, de Chauveau Londra Actul I, ; IV, Domnul Benefit a revenit Actul II, , ; IV, Grupul de vânătoare a lui Henric al IV-lea Porumb, în acte, de Collé Paris Actul П, Библиотека "Руиверс" - patru sute nouăzeci și șapte - din ce în ce mai limpede în observații este o țărancă tânără și vioaie, care a petrecut ceva timp la curte Ea știe să-și imagineze toată latura comică a curtezanilor, să le copieze bâjbâiala, fizionomiile lor de păpuși, gesturile de manechin, să râdă de trucurile mărunte ale frumuseților de curte și, ca urmare, să exprime o considerație cu totul serioasă L-a văzut pe domnul, foarte strict și nepoliticos cu țăranii, arogant cu toată lumea, dar la curte el este de obicei tăcut și amabil și, spre surprinderea Ninettei, nu inspiră frică nimănui Ea întreabă: "Instanța îi face cei mai buni?! Bunul simț sugerează răspunsul: "Nu! dacă se descurcă bine aici, fără îndoială, doar pentru că au dreptul să facă rău în altă parte* Impresia generală a lui Ninetta: curte-sclavie-la cour nest qu'un esclavage ° M NrneUé la curte sau capriciul în dragoste, com în acte, amestecat cu ariettas Aceasta т ф Разсказъ Нинетты о придворной жизни (Actul P,): Minunile este șederea Totul aici schimbă caracterul: Bărbații de acolo sunt diferiți Tocmai l-am cunoscut pe stăpânul unui sat Din cartierul nostru; Acest domn trufaș, Care-și dădu ochii peste țărani, ridică bastonul, În mulțimea curtenilor Aici se apleacă și face bastonul De ce sunt atât de mulțumiți, Toți acei stăpâni atât de mândri încât oamenii se tem în sat? Curtea prin schimbarea lor îi face mai buni? Nu dacă se descurcă bine aici, fără îndoială, Este să ai dreptul să faci mol în altă parte Dishe Ninetta, vorbea cu țăranul meu, copiand Vai doamna (Actul П, ι Si vous cercez fortune Ze you en promises une: Mais quelle vapeur vient me saisir' Daignez me soutenir Uh Cap ^ art Ivanova

Biblioteca "Ruivers" - - În mod remarcabil, curtea nu scapă de satira din partea autorilor care sunt cel mai puțin înclinați să-și creeze inamici în acest domeniu Marivaux râde de curte și se opune corupției înaltei societăți cu simplitatea și moralitatea țăranilor Mariveaux nu s-a bucurat de înclinația spre blup nici în rândul publicului, nici în rândul scriitorilor filosofului: epoci Voltaire a vorbit despre Mariveaux de parcă "ar fi cântărit fleacuri pe cântarul păianjenilor în timpul vieții", în cercul enciclopediștilor a fost găsit insuportabil * Critica la adresa lui d'Alembert se rezumă la o singură laudă: "a avut momente de sensibilitate" Phil owl, evident, nu a acordat prea mare importanță eroinelor lui Marivo îndrăgostite, luptei sentimentelor lor cu prejudecățile Dar arhiepiscopul Lange, acceptându-l pe Marivaux în academie, a remarcat chiar și în acest dramaturg nefilosofic și ușor sensibil o trăsătură curioasă: Maria (virtuțile ipocrite expuse, mândria și vanitatea ascund vicii în oameni pe care lumea înșelată îi numește oameni mari, dar care sunt adesea adevărați monștri "Dar chiar dacă Marivaux Ah la saleur m'assomme! Je vais mourir Rezultatul tuturor acestor povești este cel mai fără speranță: Quel plătește! acel haos! Ah! le bon sens murmure De tout ce qui s'offre à mes yeux On ne s'occupe dans ces lieux Qu'à contrarier la nature (Ш,) Imitând piesa aceea, a apărut în curând Colinette à la cour m Dat şi Grimm Corr liti VSh, Cu altă ocazie, însă, Voltaire a vorbit favorabil despre Mariveau, găsind chiar și în zilele lui Mariveau "propriile sale sentimente " - D'Alembert Eloge de mi rivaux Note, h Dar nici aici Voltaire nu a încercat să-i reproșeze lui Mariveaux artificialitatea stilului, alegerea unor intrigi prea neînsemnate, complexitatea intrigii *coresp liti VI, iunie M Eloge de Marivaux Discursul este ținut în cartea Hipp Lucas Hist du teatru, p Biblioteca "Ruivers" - - într-o asemenea formă de oameni puternici, el a tras din aceasta o concluzie complet nesatisfăcătoare pentru secolul al XVIII-lea Are o piesă L'ile des esclaves: sunt descrise consecinţele triste ale inegalităţii sociale, iar morala piesei este aceasta: "Diferenţa de moşii este un test trimis de zei Nu voi mai spune nimic" '" Acești domni îi imită pe aristocrați în disprețul lor față de cei mai de jos și cei mai slabi Nu prețuiesc nimic pe persoana săracului Aceștia sunt tirani sociali, lângă moșii, și se străduiesc să-și creeze propriile ondulații Un astfel de personaj este înfățișat în drama Bre Protecteur bourgeois, extrasă din viața unui cunoscut finanțator contemporan Bietul poet a avut ghinionul de a apela la acest Finanțator pentru ajutor: Finanțatorul I-a împrumutat de lei și i-a dat un loc la el Pott a încercat de mai multe ori să returneze acești bani, dar nu a fost acceptat În cele din urmă, a obținut audiență și a început să se plângă patronului său "Pentru că ești prost", a răspuns el, "ar fi trebuit să-i spui portarului meu că îmi aparții" (vous êtes à moi) Poetul jignit a exclamat: "Martor Doamne, nu sunt al nimănui Iată banii tăi și nu vreau să te mai servesc" Acesta este adevăratul fapt' În dramă ** Scrisoarea XCBПI Rusek, pzd Moscova 'L'esprit dtt jour Com ro act Publicat în Histoire du theatre, italien VI, Mers pe scenă sept "Spus în Journal historique-Collé П, Cf coresp litt V, , rem Biblioteca "Ruivers" - se adaugă unele trăsături care îi caracterizează pe reprezentanţii aristocraţiei monetare în general Dar guvernul din timpuri imemoriale a cruțat-o mai mult decât nobilimea tribală Molière, care a primit de la însuși Ludovic al XIV-lea motivele "estimaților marchizi", nu s-a atins de Gourville-urile vremii sale, Dauphine a trebuit să susțină comedia lui Le Sage, iar drama lui Bre a fost interzisă necondiționat Toate aceste abuzuri au găsit mai târziu un ecou cel mai energic în Instrucțiuni

Toate moșiile au reprodus cu exactitate motivele care au inspirat noua literatură Nobilii, care au luat cu căldură demnitatea de familie a clasei în inimă, trebuiau să fie deosebit de severi cu privire la aspirația generală a nobilimii orașului și a curții - s'encanailler Unii alegători cer în mod direct ca căsătoria unui nobil cu o femeie burgheză atrage după sine pierderea nobilimii ereditare Alții, mai puțin simpli, doresc să-și elibereze clasa de diferite elemente necurate În Nakazakh, cerința este foarte comună - de a căuta oameni care își însușesc incorect titluri de nobilime și de a-i pedepsi aspru Din partea nobilimii, această solicitare este destul de firească Se manifestă chiar și în rândul alegătorilor care manifestă sentimente democratice " Dar nici cea de-a treia stare nu vrea să se închine în fața impostorilor, fie că sunt din clasa mic-burgheză sau nobilă Alegătorii se exprimă exact în același sens cum spunea - am văzut - burghezul, eroul comediei Îi vor pe roturieri * Cahier de la senéchausiee de Laueerte, art "Que la noblesse ne Kit héréditaire & l'avenir qu'autant que les personnes nobles ne s'allieront point avec celles du tiers-état; et que le seul fait de misaillance opère la dérogeance à perpétuité Arhive V, * Spre exemplu, nobilimea sevahalstvo E cere distrugerea "deosebirilor umilitoare care au dezonorat starea a treia la ultimele întruniri ale Statelor Generale De asemenea, renunță la privilegiile impozabile și la atp, dar cere ca numai nobilii din afară să poarte titlul nobiliar Arhive, I, Biblioteca "Ruivers" - - nu se împodobesc cu o poreclă nobilă și pentru ca nobilii, la rândul lor, să nu-și spună titluri diferite care nu le aparțin - cavaler, viconte, conte, baron Orice impostura este pasibila de amenda Aristocrația financiară nu se bucură de simpatia nici unei clase Aceasta - Haut-Tiers - este urâtă în egală măsură de popor și de nobilime Finanţatorii, ca adevăraţii parvenus, dispreţuiesc poporul mai mult decât adevăraţii aristocraţi: acest lucru este declarat în mod deschis de alegătorii statului a treia * ** Având în vedere acest lucru, privilegiile dobândite ale burghezilor sunt persecutate de mandatele tuturor moşiilor Toată lumea dorește în unanimitate ca nobilimea să fie dată numai pentru virtuți și servicii aduse statului Acesta este un act! statele generale trebuie să ia parte, la cererea anumitor alegători - chiar și municipalități și comunități* Les faux nobles and roturiers annoblis - două clase de oameni despre care circumscripțiile de sânge și alegătorii micii burghezie au fost de acord Ură împotriva marchizilor și a agricultorilor de taxe auto-numiți, fericiți*! privilegii, i-a unit pe cei cărora le păsa să restabilească străvechea splendoare a nobilimii și pe cei care visau la egalitate universală De aproape o sută de ani, comedia a înfățișat eroii exploatării, ca și cum ar fi fixat în mintea publicului adevărata lor semnificație pentru toate straturile: *° Cahier general du tiers état de la ville et faubourg de Dinan Ardeves IV, ·' Chassin Les cahiers II, Am avut deja ocazia să amintim atomul de fapt ·· Demandes et doléances du dergé d'Anjou Arhive P, Cahier gt néral du tiers-état du bachade de Barde-Duc Ib De la ndtUbsse d baidage de Crepy III, Cahier du tiers-état de la vide Dinan - necesită participarea la actul de dăruire a nobilimii - autorităţi locale - municipale şi comunale - la locul de reşedinţă al persoanei supuse III, Unii alegători din starea a treia propun: "Ia suppression des charge ennoblissant, ou en tout, des privilèges de noblesse" (Extrait du cahier c Tours VI,) împotriva finanțatorilor Biblioteca "Ruivers" - - societate Comedia a folosit un mijloc foarte ingenios - cu scopul de a elucida cuprinzător aspectele morale și sociale ale fenomenului modern Ea a chemat în ajutorul criticilor săi

firești, chiar aceia care urmau să compună mai târziu petiții către Staturile Generale Declinul aristocrației, desigur, ar fi trebuit să fie observat în primul rând de cei mai apropiați ei, servitorii Până în secolul al XVIII-lea își pierduseră tot respectul pentru stăpâni, le spun în față cu ce se confruntă aristocrația actuală Graeu trebuie să răspundă cu un zâmbet acru la replicile tăioase ale lui Figaro - domnii erau în această poziție cu aproape o sută de ani înainte de comedia lui Beaumarchais Sganarelle încă se teme să spună adevărul stăpânului său, riscă să fie bătut și alungat, dar slujitorii succesorului lui Moliere, Regnard, vorbesc; cu stăpânii destul de liber și adesea cu dispreț vădit "Te imit în toate", îi spune slujitorul stăpânului, "juri în cameră, eu sunt pe scări " Dar servitorii consideră că este chiar sub demnitatea lor să imite stăpânii în toate Marchezii au inventat cuvântul s'encanailler pentru a exprima legăturile lor cu familiile burgheze Slujitorii au s'aco-Quiner-ul lor incomparabil mai ofensator și este însoțit de considerente incomparabil mai solemne decât batjocura aristocraților asupra leilor "Devii un ticălos", spune slujitorul, "slujind escrocii" "Nu plătesc salarii, se ceartă, se luptă înverșunat Tu, mult mai inteligent decât ei, îi ajuți să trăiască Inventează câte trucuri picaresc vrei, iar ponderea lor va scădea cu siguranță la mai mult de jumătate din lipici, iar după aceea noi suntem încă slujitorii lor, iar ei sunt stăpâni Acest lucru nu este corect Pentru viitor, vreau să lucrez pe cheltuiala mea S-a terminat Și eu vreau să devin maestru ** Les Menechmes Actul I, ·* S'acoquine & servir ces gredins Le Serenade Asc XII Biblioteca "Ruivers" - - În , pe scena teatrului italian are loc o comedie > Les valets-maîtres Se poate întreba cum de cenzura vechii ordini ar putea lipsi o asemenea umilire nemiloasă a clasei celei mai influente Pe scenă, servitorii urmează să facă spectacol și să-și prezinte stăpânii Lisette este servitoarea președintelui, o cochetă bătrână care trișează într-un joc de cărți: servitorii ei mor de foame și rămân fără plată, în timp ce ea este ruinată de iubitul ei La Fleur este curierul marchizului, un prost pompos, la modă, un comediant de salon cu limbă dulce, ondulat cu grijă Arlechinul este slujitorul cavalerului, cea mai frivolă făptură din lume, , <> Când un țăran este chemat din coliba lui și vor să-i schimbe poziția socială, el declară: "Eu, poate, îmi datorez virtuțile numai funcției mele Păstrează-ți noblețea pentru tine"' "Deși sunt sărac", spune altul, "dar am sentimente, chiar și oamenii săraci au onoare " Țăranul dorește doar ca domnul să-l lase în pace și este complet indiferent la schimbarea stăpânilor în castele și moșii Își cunoaște pământul Pentru nicio avere nu va părăsi coliba unde s-a născut "Aceasta este o fericire pe care nu o cunoști", îi spune țăranul lui Feudal "De atunci, cât timp a stat satul nostru, acest pământ și-a schimbat douăzeci de stăpâni Dar podgoriile mele nu și-au schimbat stăpânii, nu vor fi sfâșiate mai târziu pentru a construi un palat Și totul este oferit ** "La noblesse ne consiste que dans la vertu" Cahier de la paroisse d'Essonnes Arhive IV, Țăranii din Provence consideră imperiul feudal "incompatibil cu demnitatea omului" Chassin Legome de la revolution I, Favart Les amours de Bastien et de Bastienne Sc SH Le roi et le fermier, com en acte, par sedaine Acte IP, Les Moissonneurs, com en acte, par Favart vineri v ian Paris Acte II, Quoique pauvre, il est irai, j'avons des sentiments; L'honneur est chez les pauvres gens Biblioteca "Ruivers" - - orice om bogat care să cumpere pământ ţărănesc strămoşesc rămâne fără rezultat Celălalt, în aceeași poziție, adaugă mai mult reproş în mofturile frivole și trecătoare care îi biruiesc pe domnii nobili În sat, ţăranul susține că este mai bine să îndure toate

greutățile decât să apeleze la domnul pentru ajutor, iar simplul gând de a sluji stăpânii în oraș îl cufundă în disperare Noul țăran disprețuiește profund datoria unui lacheu Acest dispreț este unul dintre motivele preferate în dramaturgie Banii câștigați în slujba Domnului li se par țăranilor "prost dobândiți" Este o rușine pentru o țărancă și o umilință extremă pentru un tip Unul dintre tinerii țărani, la invitația marchizei de a merge cu ea în oraș, răspunde: "Dumnezeu nu ne-a dat mâini ca să jucăm cărți neîncetat pe hol, sau să nu stăm apoi pe spatele trăsurii și să sărim , stârnind râsul tuturor celor care se întâlnesc Nu vrem să fim numiți slujitori, credem că numele unui fermier sau al unui viticol este mult mai bun Nerespectarea servilismului este uneori descrisă în cele mai extreme forme Fiul cumpără o mantie de livre pentru tatăl său și îi ordonă să rupă imediat cusătura, astfel încât să nu vadă livrea "venerabilului său tată" "Este un fermier simplu, a irigat pământul cu sudoarea lui, dar a detestat întotdeauna munca slabă a sclaviei" " Rose, com în acte, de Beannoir Actul , ли Крестьянинъ отвѣчаетъ: "Ne-ai oferit suta ca să nu ne faci să părăsim cabana sub care ne-am născut; este o fericire pe care nu ai cunoscut-o; de când există satul nostru, pământul acesta s-a schimbat stăpân de douăzeci de ori, viile mele nu s-au schimbat, nu-i dezrădăcinăm ca să construim palate acolo" domnule judecător Ib "Secerătorii Grădinarul și domnul său Op porumb O заработкѣ городской прислуги крестьянинъ выражается: Banul obținut rău este întotdeauna o greșeală de calcul" Actul II, '* Drama Le Campagnard, de Mercier Hayes Actul I, " L'Indigent Actul I, Uh Șef , art Ivayova Biblioteca "Ruivers" - - Această caracteristică relativ minoră va supraviețui până la revoluție și va lăsa o urmă în aceleași ordine Alegătorii vor vorbi cu dispreț față de lachei, ca "o mulțime de oameni la fel de umiliți de poziția și lenevia lor, deși, din păcate, lacheii sunt recrutați dintre tineri țărani puternici și sănătoși" Alegătorii recunosc lacheii ca fiind "fără îndoială cea mai inutilă, cea mai împovărătoare și cea mai depravată parte a națiunii" Nici măcar căsătoria nu le rezolvă Ei, căsătoriți, sunt acceptați pentru cele mai nedemne profesii Având în vedere toate acestea, compilatorii de comenzi chiar inventează o taxă specială pentru lachei Drepturile feudale nu puteau, desigur, scăpa de critici Țăranii profită de orice ocazie pentru a-și exprima indignarea Aceste drepturi sunt în permanență amintite de dramă, trec pe scena operei comice O țărancă cântă versuri despre patimile ruine de vânătoare ale seniorilor: "a ucide un iepure, ei devastează patruzeci de acri" * Apare opera comică Droit du seigneur, cu atât mai interesantă cu cât tema și titlul sunt date de Voltaire O sursă modernă vorbește chiar despre împrumutul lui su, dar o comparație a ambelor lucrări indică doar o similitudine generală în complot - detaliile sunt diferite În orice caz, este important de remarcat Faptul: Voltaire a fost primul care a scris o comedie pe aceeași temă pe care a folosit-o mai târziu Beaumarchais, iar Voltaire a epuizat ideea principală înaintea tuturor contemporanilor săi Comedia a aparut prima data sub numele de Lecuieü ehi sage z fara numele de Voltaire; prima reprezentare a stării sale '* Cahier du tiers-état de la vide et juridiction de Langon Arhivele P, ' În toate comenzile se proiectează o taxă pe lachei, se propune impunerea articolelor de lux Pentru servitorii proprietarilor rurali, dimpotrivă, se proiectează o pensie de douăzeci de servicii ireproșabile chur du bourg de Vicheray Arhive VL, '* Ninette à la cour ou le caprice amoureux Actul I, De Desfontaines La Harpe Corresp, lit IV, Biblioteca "Ruivers" - - elan pe scena Comédie Française din ianuarie - parterul a salutat cu entuziasm

discursurile despre drepturile feudale Tânărul Mathurin și-a luat în cap să se căsătorească Bali îl avertizează cu privire la dreptul feudal al unui lord în căsătoria unui vasal Mathurin este extrem de indignat de acest drept "Este suficient", spune el, "ca domnii să folosească o parte din proprietatea noastră, au nevoie în continuare de soțiile noastre Un drept rău " Vrea să cunoască originea dreptului, îi explică executorul judecătoresc: "strămoșii domnului erau stăpânii strămoșilor țăranilor și domneau peste sate" Potrivit lui Mathurin, strămoșii țăranilor erau evident mari proști Și de ce există drepturi feudale în general?, se întreabă Nu avem aceleași brațe, picioare și chiar mai zvelte, puternice și dibace, sau creierul pe care îl credem - și mult mai bun decât ele, pentru că le folosim des Când sunt singur, mă gândesc profund la această întrebare Văd că nașterea oamenilor, moartea lor, atât la oraș, cât și la țară, sunt asemănătoare, ca două picături de apă De ce este viața diferită? Nu văd niciun motiv rezonabil Ma doare Mathurins, birocrație și mingi, Doamne, toate sunt egale Maturin nu se limitează la îndoieli teoretice El dorește să pună în aplicare principiul egalității și al demnității personale cât mai bine posibil Are bani Când se va căsători, va cumpăra postul de vameș regal la biroul de sare Fiul său va fi consilier, iar fiica lui va salva de la ruină o familie nobilă Nepoții vor deveni președinți, iar descendenții domnului în timpurile moderne vor avea grijă de urmașii lui Mathurin O carieră care nu a fost, în esență, nimic Fantastic, iar Maturin are dreptul să fie și mai supărat când compară această perspectivă cu sclavia feudală "Actul I, * Biblioteca "Ruivers" - - În comedie, nu se poate face fără replici veninoase neadresate nobilimii, indiferent de feudalism "Da", spune ea, "din primii ani își formează sufletul cu mare grijă Al nostru, vai, vegeta in totala neglijare Oamenii laici învață și cum să gândească, să cânte și să danseze Opera Le droit du seigneur nu prezintă un interes deosebit Demnă de atenție este doar scena unui protest comun al tuturor supușilor domnului împotriva dreptului urat Autorii dramatici sub toate formele posibile întruchipează pe scenă disprețul țăranilor pentru privilegiile nobilimii și un simț viguros al demnității personale În piesă, Lohse este un tânăr țăran care se luptă cu un tânăr domnitor pentru mireasa sa, apare într-un duel cu un băț Domnul nu poate scăpa de rivalul său, deși a declarat cu toată aroganța Acte I, Trebuie menționat că Voltaire a purtat adesea ideea de egalitate în lucrările sale cele mai serioase În tragedia lui Mohammed, unul dintre eroi spune: Lee mortels sont égaux; ce n'est point la naissance, C'est la seule vertu qui fait leur différence (Act I,) În tragedia sciților, omul ideal primitiv exprimă același principiu: Je sais, que les humains sont nés égaux et frères {Actul I,) O altă repoli exclamă: "L'heurense égalité!" (Acte IV,) În epoca Statelor Generale a apărut un pamflet cu un conținut extrem de democratic împotriva nobilimii - Le cri de la Nation et Doléances de Vingt - trois millions de Français Autorul le-a luat pe cele două de mai sus ca epigraf un vers din Mohammed, Chassin, Les élections, III, M Acte II, Pe ediţia din există o inscripţie: "par exprès dormouse mandement de sa majesté" Piesa a fost reprezentată pentru prima dată la Fontainebleau , mais pi coeurs, nos coeurs sont à nous" este clar ce diferenţă există între această revărsare sensibilă şi întrebările agonizante ale lui Voltaire Maturin Biblioteca "Ruivers" - - "Oh, că el, ca un marchiz și un ofițer, nu poate lupta cu un țăran Din a doua reprezentație, această provocare a fost distrusă: el, potrivit unui contemporan, a prejudiciat succesul piesei Din păcate, nu mai avem informații clare cu privire la ce a fost acest rău Și, între timp, ar fi foarte important să indicăm

cum a reacționat cutare sau cutare public la această recepție, într-adevăr, prea îndrăzneață S-ar putea crede că nici democratul Carter, sensibil la toate extremele și hobby-urile anti-artistice, nu a manifestat o simpatie deosebită pentru țăranul erou De fapt, autorul piesei a fost cu greu departe de realitate Cu puțin timp înainte de revoluție, țăranii i-au întâmpinat pe aristocrați cu insulte și chiar i-au amenințat cu bețe Contemporanii vorbesc în unanimitate despre dispariția completă a fostei onoare a claselor inferioare către cele superioare Iar scenele epocii revoluționare, desigur, fuseseră de mult pregătite în ideile și sentimentele clasei oprimate: aceasta explică răspândirea rapidă a focului în toată țara și identitatea stării de spirit a poporului oriunde se afla lupta împotriva feudalismului înainte Am văzut cu ce dispreț țăranii, în ordinele lor, vorbeau despre informațiile miniștrilor despre viața și nevoile satelor În opinia alegătorilor rurali, fiecare țăran îi depășea în această privință aproape pe toți oamenii de stat ai Franței, care în toată viața lor văzuseră bine doar Parisul Este ușor de imaginat cum au gândit acești alegători despre clasele conducătoare și privilegiate în general Monologurile eroilor dramatici nu sunt în niciun caz invenții fără temei ale poeților, - probabil, nici în condiții de cenzură, nu corespund pe deplin sentimentelor oamenilor adevărați De fapt, Mathurinii, poate că nu m-am lăsat într-o analiză atât de subtilă, Ninettes nu au strălucit ·" Soggevre liti XIV, ** Originea Teng total clădire Rusek, ed pagina Biblioteca "Ruivers" - - cu atâta inteligență pe care o citim în drame și comedii Dar starea de spirit, spiritul care a inspirat peisajul rural în ajunul revoluției, este reprodus de autori cu acuratețe istorică - și fără îndoială - de foarte multe ori, în mare măsură, entuziasmați de ei Țăranul care a venit la teatrul italian să vadă comedia lui Favard și care a fost încântat de sentimentele civice ale autorului, nu a fost, desigur, singurul fenomen al epocii sale Asta nu înseamnă că țăranii trebuiau să meargă la teatru pentru idei pentru comenzi viitoare Aceiași alegători care i-au denunțat pe miniștri pentru ignoranța lor au explicat cum cel mai simplu sătean poate avea idei: nu trebuia decât să se uite la abuzurile și neadevărurile moderne Vrem să subliniem în ce măsură literatura fanatică s-a alăturat strâns întrebărilor vitale ale vremii Chiar și țăranii au putut urmări spectacolul cu un interes viu și și-au exprimat dorința de a "săruta" autorul" IV Literatura dramatică, oferind o imagine atât de completă a tulburărilor morale din săteni, ar fi trebuit să atragă și mai viu o răsturnare similară în orășeni м Письмо Beauchamp'a къ Фавару отъ авр g "Eram lângă un bărbat îmbrăcat simplu și al cărui exterior nu anunța nimic distins, capul ieșind în afară, gura căscată pe tot parcursul piesei, izbucniri de râs întrerupte de atenție promptă, atrăgându-mi din când în când ochii pe partea lui Piesa s-a terminat, a rupt în cele din urmă tăcerea pe care o păstrase până atunci pentru a-mi spune pe un ton brusc și scuturându-mi brațul "Domnule ce a făcut asta?" - Fermecat de entuziasmul lui, v-am nominalizat "Morbleu, aș vrea să țin acea fbomine acolo", mi-a răspuns, - l-aș săruta până i-aș lua pielea de pe obraji Această revărsare de inimă, într-un fel de țăran, mi s-a părut delicioasă Nu este o poveste ce vă spun, domnule, vă dau expresiile lui la litera" ополагалось subiect -Favart Мет și coresp П, - Biblioteca "Ruivers" - - nal Și putem ghici caracteristicile sale principale în avans Sunt cauzate de aceeași cauză Tiranii feudali din sate și orașe erau aventurieri de curte Pe vremuri, marea burghezie considera o fericire deosebită să se bucure de favorurile acestor domni, să intre în rudenie cu ei, să-i imite în modul lor de viață, în concepții morale

și sociale Burghezii din nobilime este unul dintre cele mai reale tipuri de comedie franceză Dar aristocrații au căzut prea repede și deschis în fața ochilor întregului francez, au căutat prea cinic să-i exploateze pe burghezi, iar dacă eroul lui Moliere nu știe să-și estimeze marchizul, cei mai apropiați urmași ai lui nu numai că sd această numărătoare, ci pe parcurs vor produce un frâu și o clasă deținută, vor privi cu ochi critic pretențiile și privilegiile marchizilor, la început vor încerca să stea pe picioarele lor lângă marchizi și, în curând, vor declara în fața marchizilor înșiși că ei, burghezii, sunt o moșie mai respectabilă și mai folositoare pentru patrie decât falițiii și aventurierii bine-născuți Acest proces nu poate dura mult timp Va începe cu epoca regenței și se va încheia peste o jumătate de secol Revoluția va depăși generația burgheză, care a crescut deja pe pământul mândriei de clasă burgheză și al dispretului pentru titluri Epoca filosofică va avea timp să vadă cum cea mai bună și mai energică parte a nobilimii tribale franceze se va alătura oponenților vechii exclusivități aristocratice și va confirma prin propriul exemplu nedreptatea umilinței veche a burgheziei Până la sfârșitul epocii clasice, comedia continuă să-i înfățișeze pe burghezi și pe burgherii din rândul nobilimii - în principal pe burghezi În Dancourt există mai multe astfel de eroine; în Lesage, soția lui Turcaret o înfățișează pe contesa Toate acestea figurile sunt comice până la caricatură și, printre altele, par niște relicve urâte ale antichității Se întâlnesc pe scenă până chiar la revoluție, dar încetează deja să intereseze publicul Biblioteca "Ruivers" - - la fata: piese cu asemenea eroine cad, - numind cu fidelitate ca viata a incetat sa mai raspunda inspiratiei prea tarzii a poetilor Publicul a recunoscut si alti eroi ai burgheziei in acelasi timp cu aparitia unei noi drame Acest lucru este complet de înțeles Drama a fost desemnată special pentru eroii și eroinele celei de-a treia stare, aici s-au dorit să caute patos, virtute, poziții egale ca sens și seriozitate cu tragicul Drama nu ar putea exista dacă burghezia modernă nu ar prezenta toate aceste date Drama ar fi fost discreditată de la bun început, dacă figura principală din a treia stare ar fi fost un filistin, lânceind în nobilime și simțindu-se rușine în starea lui Drama, în sfârșit, nu și-ar fi atins scopul dacă, în rândul celei de-a treia state, nu ar putea găsi cetățeni independenți, liber-cugetatori, demni Anunțând principiile noii lucrări, drama a anticipat astfel ideile ulterioare ale mandatului statului a treia și tratate politice precum pamfletul lui Sieyes Nu putea exista nicio îndoială că avea să prezinte tipuri demne din acei oameni în favoarea cărora vor pleda ulterior liderii Adunării Naționale Acest lucru trebuie să se întâmple independent de mișcarea filozofică a epocii Noua ficțiune este indisolubil legată de întrebarea inclusă în programul educațional, dar este pusă în afara filozofiei, la fel ca întrebarea semnificației educaționale a teatrului și a fundamentelor dramei în sine Aici ne întâlnim din nou cu numele de Lachosset În drama L'homme de fortune se ia tipul Financier, dar este complet diferit de Turkare Bris este un comerciant bogat care a păstrat toată simplitatea și onestitatea unui burghez energic El posedă virtuțile unui adevărat cetățean, ajută statul să iasă din sentiment de patriotism, știe *' Ultima piesă, scrisă pe această temă în vechea ordine, a apărut cu un an înainte de revoluție - le Faux poye - Shabanov Biblioteca "Ruivers" - - valoarea morală a serviciilor sale și, prin urmare, pune o valoare ridicată poziției sale Strămoșii săi sunt țărani și el este mândru de indicii nu mai puțin decât aristocrații genealogiei sale "Cei de la care vin", spune el, "au fost

fermieri de lângă Angouleme, fermieri cel puțin de pe vremea potopului După părerea mea, din întâmplare, în tinerețe, m-am dedicat comerțului maritim Așa este istoria noastră Și aș putea dovedi existența moșiei agricole de cinci sute de ani Bris este un burghez modest care recunoaște importanța și demnitatea fiecărei clase și nu vrea să-și schimbe mica burghezie cu niciun titlu Alături de el este un burghez de alt tip, fiul său A mers mult mai departe decât tatăl său în ideile de clasă Nu este de acord să recunoască avantajele nobilimii nobiliare Se pune cu îndrăzneală lângă ea și chiar mai sus El vede cu indignare cum toate binecuvântările merg în partea aristocraților, chiar dacă sunt lipsiți de talente și merite personale Orice lucru mic, din moment ce privește nobilimea, este capabil să creeze eroi, iar burghezul este condamnat la nesemnificație și la răutate impotentă Bris-son este departe de a fi la fel de indiferent la titlu ca tatăl său El este mândru de noblețea personală tocmai dobândită Cel care vine prin moștenire este doar o rămășiță mizerabilă a strălucirii împrumutate, meritele altora Un nobil adevărat îi datorează noblețe doar lui însuși Și acest tânăr, desigur, va profita energic de toate avantajele poziției sale, nu va ceda nici un pas aristocraților înnăscuți, dimpotrivă, în principiu, îi va lăsa în urmă, disprețuindu-i nu mai puțin decât disprețuiesc ei burghez Vimtyape de fortune a apărut la începutul anului A doua jumătate a secolului s-a deschis, așadar, cu doi reprezentanți ai noii burghezii Ei aparțin diferitor Acte P, "Actul I, Biblioteca "Ruivers" - - generațiile și bătrânii, desigur, vor trebui să părăsească scena, iar tinerii își vor aduce ideile la viață și vor aștepta alături de ei marea răsturnare Nu este greu de prevăzut ce idei vor fi acestea și în ce activități vor fi desfășurate Bris este zdrobit de privilegiile oamenilor nedemni, ca o insultă personală, ca un jug sclav Aristocrații pentru el sunt un obstacol ilegal în calea care corespunde energiei și abilităților sale Nu se poate împăca cu gândul că nu există câmp deschis pentru aceste abilități, iar dacă el, un burghez, ar fi făcut servicii patriei, probabil că nu ar fi fost atenți Chiar dacă s-ar fi remarcat cu curaj chiar și în douăzeci de bătălii, nu ar fi fost onorat cu o răsplată, iar nenobilele neființe primesc onoruri și glorie degeaba Indignarea lui Brice este cu atât mai semnificativă cu cât este justificată atât de literatură, cât și de viață A avea un regiment este cel mai obișnuit ideal al tinerei nobilimi din vechiul ordin și a fost realizat prin orice mijloace, dar nu prin meritul și capacitatea personală Într-o comedie, un bătrân aristocrat râde de un astfel de comandant, nepotul său: "Își va dezvălui prostia și mediocritatea înaintea tuturor Înainte de a învăţa să slujească, vrea să poruncească şi să se silească să se supună ' Dar aceasta nu l-a împiedicat pe marchiz să dobândească tot felul de onoruri Dacă burghezul a reușit să-și câștige favoarea, poziția sa în rândul nobilimii nu s-a îmbunătățit deloc: "își amintesc de originea mea", se plânge unul dintre acești ofițeri, "și uită cicatricile care îmi acoperă pieptul" Realitatea aproape a depășit drama "Odată", spune un contemporan, "ministrul de război, auzind numele unui general, atins acest rang numai prin meritele sale, a spus: "O, da, acesta este un general cu o ocazie fericită!" Naratorul adaugă că această remarcă a stârnit zvonuri și a pus pe " *° Cei doi frați sau prejudecăți învinși Actul I, Dezertorul, dramă de Mercier Actul III, Библиотека "Руииверс" - - mult rău** Și acest lucru este de înțeles - este ușor de imaginat cum aceste cuvinte ar putea fi insuflate unor oameni precum tânărul Bris și câtă răutate trebuie să fi acumulat înainte de revoluție Ca pedeapsă, ei au atacat cu brutalitate poziția neputincioasă a celui de-

al treilea stat în armată Cu soldații de origine simplă, scriau alegătorii, nobilii îi tratează atât de rușinos, încât este imposibil de admis cu privire la o persoană în general, ca să nu mai vorbim de un războinic Angajaților din a treia stare nu li se acordă grade de ofițer, indiferent de modul în care acești angajați sunt crescuți și indiferent de proprietatea pe care o dețin Între timp, după părerea alegătorilor, ofițerii din a treia stare nu au ieșit mai rău decât nobilii Ordinul numește această ordine de lucruri o adevărată conspirație a nobilimii împotriva tuturor celor ignobili Pe de o parte, nu li se oferă acces la îndatoriri superioare, pe de altă parte, sunt supuși unei discipline sclave Toate aceste argumente corespund cu o acuratețe uimitoare monologurilor eroilor dramatici În statele generale, burghezii săraci au adus o ură nestăpânită față de oameni și drepturi care le-au otrăvit viața pentru mai mult de o generație Au existat, desigur, sute de astfel de Vrisovi în adunările revoluționare și fiecare dintre ei avea motivele sale de indignare pentru cutare sau cutare nedreptate protejată de vechea ordine Lachausset nu avea nicio idee despre semnificația socială a noilor tipuri și, desigur, nu s-a întrebat ce viitor aveau în față eroilor săi Ideile generale nu au intrat în talentul și aspirațiile acestui autor, iar personajele create de el sunt cu atât mai elocvente Un alt autor, care nici nu s-a gândit la nicio propagandă, concomitent cu Lachosset a scris următoarele în jurnalul său: "Tocmai am văzut un om care aștepta un important m Zece O s Rusek, ed pagina м Remonstranțe pe care al treilea stat al județului din Nemours le îndrumă pe adjuncții săi să le aducă Statelor Generale Arhive IV, Библиотека "Руиверс" - - domnul gol în hol L-am întrebat, pentru că pe chipul lui era scrisă onestitatea, împreună cu un fel de tristețe timidă Fizionomia și durerea lui m-au dispus în favoarea lui Vai, mi-am spus, un om cinstit este aproape întotdeauna trist, pentru că este aproape întotdeauna sărac și aproape întotdeauna umilit Nu are prieteni pentru că prietenia lui nu este profitabilă Se spune despre el: iată un om cinstit, dar, vorbind așa despre el, îl feresc, îl neglijează, îl disprețuiesc, chiar se înroșesc când îl întâlnesc Și de ce? - numai pentru că toate posesiunile lui se limitează la virtuțile morale> Acesta a fost scris de Marivaux, care nu avea nimic de-a face cu Filosofia și politica, dar omul său cinstit - V honnête homme - a însemnat burghez pentru cititorul modern Honnêtes gens în limba secolului al XVIII-lea, tot ceea ce nu aparține lumii, le monde, care nu este de origine nobilă, iar dacă un contemporan al succesului unei drame îl atribuie eroilor - honnêtes gens, aceasta înseamnă " - vorbeste despre drama cu eroi din clasa burgheza Iar drama burgheză se numește le genre honnête Mariveaux, așadar, a descris relațiile dintre moșii, sau mai bine zis, dintre privilegiați și neprivilegiati Nu există nimic tendențios în articolul lui Marivaux și comedia lui Lachausse, dar Faptele în sine sunt tendențioase la extrem și mărturisesc o atmosferă socială electrizată Dacă honnête homme Marivaux doar se plânge și este trist, tânărul erou Lachausse își poate pierde cu ușurință răbdarea Nu părăsește scena până la chiar revoluția În comedia Le bienfait rendu, ne confruntăm din nou cu doi burghezi din generații diferite - un unchi și un nepot Piesa este cu doisprezece ani mai tânără decât drama lui Lachausse, iar reprezentantul celui mai în vârstă ** Marivaux în Spectateur français Vezi Histoire du th fr , par ffopp Lacas ·" Coresp Sh VP, - Beaumarchais Essai sur le genre dramatique serieux Oeuvres Paris , p Biblioteca "Ruivers" - - holeniya nu se mai mulțumește cu modesta conștiință a onoarei burgheze El nu neagă anumite avantaje ale unei nașteri nobile, dar burghezia cinstită

și activă este atrasă de el în astfel de culori încât aceste avantaje sunt complet palide "Oamenii din clasa noastră", spune el, "chiar și fără vechile pergamente ale nobilimii, ca ea, au dreptul să fie mândri de serviciul lor față de patria și de multe merite În Bordeaux, puteți vedea singur, dragul meu conte, dacă poziția mea ar trebui să inspire rușine Veți vedea ofițeri, soldați, marinari ținuți de mine într-un număr cât are domnul vasalilor Munca lor de succes îmbogățește provincia și adesea în detrimentul dușmanilor suveranului nostru În fine, dacă fericirea favorizează grijile noastre și ne trimite bogății peste nevoile noastre, atunci, la urma urmei, ele nu sunt rodul unui meșteșug întunecat, sursa lor nu este lăcomia, nici cămătăria, nici arta de a jefui oamenii și a înșela regele: toate aceste mijloace rușinoase sunt nedemne de mine Pe calea pericolelor mi-am dobândit averea și o împart o parte concetățenilor mei Cred că merită lenevia nobilă a unui domn mândru, umflat de noblețea lui și închipuindu-și că toată lumea se înclină în fața onoarei îndoielnice de a fi fiul tatălui său Eroul mai tânăr aderă la opiniile exprimate de Bris son: nu acordă nicio importanță accidentului de origine, dar este animat de o altă mândrie, incomparabil mai nobilă Părerile tinerei generații burgheze sunt exprimate pe deplin de eroul comediei Le faux noble Ego este fiul unui om bogat care a cumpărat titlul de marchiz; tânărul este considerat conte Dar el "Actul IV, g m Actul I, : Do désir des grandeurs si je connais l'écueil, Je n'ai point abjuré tonte espèce d'orgueil, Et celui qui m'anime est plus noble peut-être Que celui d'un état ou le hasard fait naître Biblioteca "Ruivers" - b - titlu odios El duce o luptă neîncetată cu tatăl său pe această problemă Tatăl se plânge de fiul său: "Vrea să trăiască în necunoscut Îi este frică să se arate, are un întreg sistem El vrea ca fiecare să-și pună demnitatea în sine Contele îi dovedește tatălui său toată nebunia hobby-urilor sale: "Mândria umană nu ar putea legitima niciodată o prejudecată mai deșartă decât drepturile la naștere, care îndepărtează o persoană de aproapele său printr-o asemenea distanță Această prejudecată fatală, adoptată de oameni, răsplătește pe unul cu onoare și zece mii cu dispreț Asta ar trebui să fie învățați oamenii? Suntem deja jucării ale pasiunilor, dar ei încă vor să ne dea un drept special de a face rău și de a ne disprețui unii pe alții Grace protestează împotriva fenomenelor care l-au deranjat și pe Bris El consideră că este o insultă cruntă la adresa umanității posibilitatea deplină pentru un prost nobil de a realiza orice, într-un moment în care o persoană talentată, "un copil al naturii", trăiește sub jugul unei poziții sociale joase și simte cum talentele sale se estompează zadar Odată cu trecerea timpului, aristocraților devine din ce în ce mai greu să-i seducă pe burghezi cu strălucirea și diferențele lor Nici măcar femeile nu cedează ispitelor lor Concomitent cu tipurile de noi burghezi, apare în scenă un nou tip de femeie din clasa mic-burgheză Ea, ca și Bris-autin, este destul de mulțumită de poziția ei, nici măcar nu vrea să facă cunoștințe cu aristocrați și, în principiu, nu se va căsători cu un aristocrat și drepturile exclusive asupra însemnelor Unii își fac griji cu privire la aceste semne pentru soțiile și fiicele lor: întreaga familie trebuie să poarte semnele gradelor militare, în care tații și soții sunt Evident, acestea sunt vocile acelorași marchizi și cavaleri cu care s-a umplut scena comică încă de pe vremea lui Molière Dar știm deja - din declarația alegătorilor înșiși, a treia stare - de existența unei alte clase de nobili - nobilimea gânditoare - la noblesse pensante De asemenea, ea nu este un motiv pentru a-și exprima ideile în ordine Noi întâlnim principii nobile și patriarhale în sensul cel mai deplin

Nobilii se plâng de împărțire, eu domnesc Majestate, dar acest avantaj aparține mai ales corpului nobilimii Acest organism, care se distinge prin zelul său pentru serviciul dumneavoastră, destinat să păstreze și să transmită spiritul național străvechi, este de obicei puțin favorizat de avere ,w Instrucţiuni ale nobilimii senescalsiei din Auvergne Arhive N, Cartea nobilimii judecătoriei din Quesnog Ib p "să uşureze această porţiune respectabilă şi interesantă a concetăţenilor noştri* * *, Arhivele IV, -seo din Montpellier; Caietul nobilimii din Bailiacul Evreux Ib III, Caietul nobilimii judecății din Alençon Arhive I, Библиотека "Руиверс" - - ce se află între moşii - mai ales pe poziţia izolată a celei de-a treia moşii Ei "doresc cu ardoare să reînvie spiritul păcii în toate inimile" și, în acest scop, își propun să voteze în statele generale fără excepție Interesele private ale moșiilor trebuie distruse, deputații vor crea binele public pe baza încrederii reciproce Unii, pentru a asigura celei de-a treia influențe egale cu primele două, propun egalizarea numărului reprezentanților neprivilegiati cu număr de deputați ai nobilimii și ai clerului * ** Nobilii nu mai îngăduie "diferențele umilitoare" la care au fost supuși reprezentanții celei de-a treia state din fostele State Generale: ei consideră aceste distincții ca fiind o umilire în general a demnității francezului și distrug în același timp toate obstacole în cariera acestor persoane "Nobilimea", scriu alegătorii, "nu poate fi considerată decât o onoare, pentru a-și vedea propriile merite, talentele și virtuțile celorlalți la același nivel" - "Locuri de funcție - biserică, civilă și militară ar trebui să fie prețul și răsplata pentru virtute și merit, și nu soarta unei clase privilegiate " Nobilii, chiar ironizați de un sentiment de respect față de moșia lor, decid să recunoască "talentele, moralitatea și curajul" drept cel mai onorabil drept la o carieră> " Desigur, toți compilatorii unor astfel de mandate consideră că este o datorie a patriotismului să renunțe la privilegiile fiscale Caietul nobilimii provinciei Thimetais Arhive H, Obiectul nemulțumirilor nobilimii senescalsiei din Forcalquier din provincie Ib ПI, "* Caietul nobilimii lui Sisteron Arhive IП, Caiet al nobilimii lui Dole, Ornane și Quingey Arhive Ш, cp Ib p , ; I, "* Caietul nobilimii din Baiilajul Saint-Mihiél Arhivele П, t,J Caietul nobilimii din prov Thimerais Arhivele П, Cp Ib V, ' * Библиотека "Руиверс" - - Nobilii sunt cei mai atenți cu privire la drepturile domniilor Dar și aici se manifestă uneori mare curaj și sacrificiu de sine, dar numai în rândul alegătorilor din capitală sau din apropierea capitalei Unii nobili parizieni declară că "consimțământul și unitatea celor trei moșii" sunt temelia binelui public și doresc ca reprezentanții tuturor moșiilor să întocmească împreună un singur ordin și să înainteze regelui o singură petiție un seul voeu et un seul cahier *'* Într-o astfel de ordine, desigur, nu putea fi vorba de apărarea feudalismului Alți alegători au propus să-l implore pe rege- s Dar o astfel de soluție la întrebare nu a mulțumit pe toată lumea, iar piesa lui Sedin este unul dintre răspunsurile care îl contrazic pe Montesquieu Fiul se referă la o prejudecată sfințită de autorul Spiritului Legilor Vanderke răspunde: "O astfel de prejudecată în ochii rațiunii nu este nimic Cât de înalt este rangul unui om care, cu o singură mișcare de condei, își transmite voința de la un capăt la altul al universului! Numele lui, semnătura lui nu este nevoie, ca moneda unui monarh, pentru ca valoarea metalului să servească drept garanție pentru un împrumut - personalitatea lui face totul A semnat și este suficient El nu slujește unui templu, unei singure națiuni - slujește tuturor națiunilor El este un om al lumii> Fiul este de acord,

dar nu știe ce este în negustorul venerabilului? Și în orașe, între timp, cele mai bune arte există doar pentru a le face pe placul ochilor bogaților În mediul rural, fermierul în munca de zi cu zi câștigă cea mai folositoare și mai nobilă victorie asupra naturii, contribuie mai mult decât toți ceilalți cetățeni la splendoarea, prosperitatea și puterea statului și, între timp, este umilit de leneși și exploatatori Fără mâinile împietrite și împietrite ale fermierului, sărăcia și durerea ar pătrunde chiar și în palatele de marmură, în tărâmul luxului și al frivolității, dar așa este nedreptatea umană - este suficient să fie util unei persoane pentru a-i trezi disprețul și, la în același timp, va simți o surpriză fără sens în fața oamenilor care îl zdrobesc și îl calcă în picioare *** '** Le Campagnard Haye p XVI Prefața dramei este dedicată laudei peisajului rural și influenței sale morale, în special asupra scriitorului Este extrem de curios pentru o epocă care a văzut o renaștere a simțului naturii și a realismului artistic "La campagne este eloquente pour l'ftme, saine pour le coeur vertueux, elle este animée pour le coeur sensible, elle este mère des sentiments honnêtes C'est A la campagne que les écrivains acquièrent plus de noblesse et d'elevation dans les idées, deviennent plus forts et plus touchants, c'est là que se composent les ouvrages généreux, c'est à dire ceux qui embrassent le plan de la felicité publique Prin urmare, Mercier anticipează cele mai importante idei ale doamnei Stahl pe literatura germană și despre transformarea francezei Biblioteca "Ruivers" - - Așa își încheie autorul discursul, începând cu slăvirea naturii, singurătatea rurală, atât de grăitoare Ochiului și inimii Acești oameni vorbesc despre frumusețe și fericire pentru a lumina toată urâțenia și toată durerea vieții populare moderne Această epocă îl cunoaște pe scriitorul țăran, fiu de cioban, un autodidact original, iubind cu pasiune satul, viața și locuitorii săi și dedicându-le tot marele său talent literar: Retief de la Bretonne Pe în plus, răspândește ideile lui Rousseau în rândul publicului analfabet și face acest lucru cu mare succes prin romane și drame Meritul romanelor poate fi judecat după impresia celor mai buni cunoscători contemporani de ficțiune: ei atribuie operele lui Rétio lui Diderot sau Beaumarchais atunci când autorul nu și-a pus numele pe unele dintre scrieri Romanul lui Retief Le paysan perverti a devenit o carte la modă și a fost interzis Romanul este încă citit cu interes În literatura franceză, este greu de găsit o descriere mai sinceră a încercărilor unui țăran care și-a părăsit în mod frivol satul natal de dragul zgomotului orașului Imagini vii ale depravării capitalei alternează cu o crudă dramă psihologică În piesa La prévention nationale, autorul revine la aceeași temă În fiecare rând sună dragostea pasională a vieții rurale cu toate greutățile și nevoile ei Aici auzim de la însuși autorul acelui discurs, pe care în dramele le spun țăranii domnilor În fața noastră se află un venerabil țăran francez cu un atașament de secole pentru pământ, cu o forță morală de neclintit atunci când întrebarea este despre casa și familia lui coresp lyt XI, '* "He paysan perverti est devenu le livre du jour" Corresp secrete L, , Lucrările colectate ale lui Retief au fost publicate în Gague în În roman, cel mai bun loc este o scrisoare de la erou către fratele său din sat, o poveste despre Biblioteca "Ruivers" - - Putem fi siguri că acești scriitori nu se vor limita la indignarea generală față de soarta clasei muncitoare Ne vor spune, cu acuratețea cercetătorilor economici, din ce cauze suferă mediul rural Ne vor trece mingi în rolul unor mici tirani locali, aranjând în mod arbitrar căsătorii și predându-le ca soldați săraci sau neplăcuți pentru ei băieți, vameși, mereu gata să vândă gospodăria

țărănească pentru un deficit, domnii-despoți, exploatatori de muncitori și uneori cămătari, sergenți de poliție și diverși cu care, umili servitori ai agricultorilor de taxe și proprietarii de pământ Toate acestea publicul le va vedea în dramă Autorul va avea grijă, indiferent de poveștile personajelor, să reproducă situația exterioară a existenței săracilor Citim următoarea descriere a primului act al dramei L'Indigent: "Teatrul este o încăpere joasă jalnică fără șemineu Un taburet fără scaun, restul mobilierului este vechi, foarte second-hand O bucată de pânză acoperă canapeaua Pe o latură se află un banc de dulgher, lângă perete este un toc de fereastră vechi, lipit pe jumătate cu hârtie Fratele și sora locuiesc aici, lucrând zi și noapte Mai departe, se dovedește că în această "cameră" este atât de rece și de întuneric, încât este imposibil să așezi doi câini aparținând unui tânăr bogat, un vecin al săracilor Proprietarul subsolului este de acord să îmbunătățească spațiile, dar numai de dragul câinilor: în orice condiții vor fi destui oaspeți săraci impresii de familie și dor de casă Romanul se termină cu o scrisoare Piesa este îndreptată împotriva dușmăniei internaționale Despre Retief-Charles Monselet: Rétif de la Bretonne, sa vie et ses amours Paris IU Scena vânzării proprietății țărănești pentru neplata impozitelor este descrisă în drama Mercier-L'Indigent Eroul acestei drame, un bătrân, a intrat în închisoare pentru că a rezistat autorităților în timpul vânzării: el însuși era un țăran perfect util și a început să protejeze bunurile "fraților săi fermieri" Acte IΠ, Biblioteca "Ruivers" - - Muncitorii locuiesc în orașe și sunt ocupați, în plus, în fiecare zi caută pe cineva care să-și vândă munca, oh Aceste picturi nu sunt proprietatea exclusivă a lucrărilor extrem de democratice În general, sunt în gustul epocii Voltaire dă un exemplu și aici În drama sa Venfant prodigue există un servitor pe scenă, care amintește remarcabil de viu de Figaro, deși între operele lui Voltaire și Beaumarchais se află patruzeci de ani Jasmain, slujitorul "fiului risipitor", rămâne singurul mângâietor al stăpânului său în nenorociri Soarta lui este și ea foarte mizerabilă, dar nu regretă: "Născut pentru a suferi", spune el, "Știu să sufăr cu spirit vesel - je sais souffrir gaiment Să am nevoie de tot - acesta este elementul meu Pălăria ta veche, cârpele tale grosiere, tot ceea ce te face să roșești, a fost ținuta mea Chiar trebuie să-ți pară rău că nu ai fost întotdeauna În aceeași dramă, actorul nu a omis să pună în evidență chiar și alimentele proaste contrafăcute pe care săracii trebuie să le mănânce Fiul prizonierului a reușit să câștige bani pentru o sticlă de vin bun pentru tatăl său Om să-i spun surorii mele: "Enfin Je crois avoir trouvé du vin qui n'aura pas été falcifié Heureuse decouverte! Je crains toujours d'empoisonner mon père en voulant reparer ses forces On nous fait boire la mort, et personne n'y songe pas* (Actul I) De această chestiune se va ocupa mai târziu de Statul a treia din Paris: în mandatul lor, este necesară înființarea unui consiliu de igienă (conseil de santé) pentru a supraveghea alimentația oamenilor și comerțul piețelor din magazinele alimentare Arhive V, Alegătorii se vor ocupa și de salariul zilnic al săracilor, ca eroul Mercier, la grande concurrence favorise toujours Cahier du tiers-état de la paroisse de Soisid-sur Lathe en Brie arhii GV, Interesele populației urbane sărace sunt apărate chiar și în fleacuri cu un ton extrem de fierbinte De exemplu, într-un ordin parizian împotriva conducerii nesăbuite, oatia începe cu acest discurs: "Puisque dans im siècle que Hop dit le plus éclairé, le plus policé de tous, rien ne peut arrêter le délire des hommes opulents; puisqu'ils se fontun barbare plaisir de voler dans les chars rapides à travers une

multitude de piétons* Cahier des Reatine Cltassin Les élections I, E menom" Această Iasomie a trebuit să aștepte căderea completă a stăpânului său și să-și împartă singurătatea cu el pentru a-l recunoaște ca bărbat "De la naștere egal cu mine, din moment ce în cele din urmă este bărbat", spune nobilul erou, "mă sprijină în mijlocul unei dureri deprimante și îmi împărtășește cu bucurie soarta mea nefericită într-un moment în care prietenii mei m-au părăsit" Când stăpânul cade în disperare, Jasmain îi arată pe muncitorii care iau pâine cu truda mâinilor lor și îi sfătuiește, urmând exemplul lor, să lucreze pentru el însuși Cheltuitorul le invidiază soarta: ei, cel puțin, au o conștiință calmă, liniște sufletească și sănătate fizică Iar noul scriitor, idealizând natura și simplitatea, îi idealizează pe săraci În gura lui pune discursuri extrem de omenești; ele trebuie să pară contemporanilor cu atât mai înduioșătoare cu cât sunt pronunțate în jargon țărănesc grosolan "Suntem oameni săraci", spune unul dintre acești oratori, "dar avem onoare și o inimă sensibilă N-am putut niciodată să vedem cu indiferență suferința altora Să vină nefericitul la noi - toți banii pe care îi avem îi vom da Dacă este mai bogat decât noi și spune că are mâhnire în inimă, îl vom ajuta cu sfaturi și, să spun adevărul, sfaturile noastre sunt bune, căci natura ni le dă"* și , $ Acte ΠI, Actul I, "* L'epreuve d'un moment, com ev acte par Monvel Aceasta v iunie , Paris "J'sommes de pauvres gens; mais j'ons d'honneur e l'coeur sensib' Je n'ons jamais pu voir souffrir personne Qu'un malheureux vianne anvara nous, tout q'j'ons dl'argent, il est à U S'il est plus ricb eq'nous et qu'il gniait que son coeur en souffrance, jTaidons d'nos conseil et ventreguenne ils sont tous bons car c'est la nature qui nous les donne Aceste argumente nu prea se potrivesc cu jargonul satului, dar eroii secolului XŸIII, acești filozofi, fără știrea lor, nu puteau vorbi altfel Scriitorii, care l-au idolatrizat pe bietul om, nu puteau trece în tăcerea sălbaticilor, cu adevărat lipsiți de civilizație În persecutarea sclaviei în toate formele ei, dramaturgii au amintit în mod repetat și în tot felul de lucrări publicului francez de sclavia negrilor L'esclavage des nègres, o dramă sensibilă, a fost onoată să apară pentru prima dată pe scenă în decembrie , deși fusese publicată mult mai devreme Opera comică La Negresse spunea povestea unui naufragiu: o femeie de culoare salvează un francez, învață limba franceză, descoperă o înaltă demnitate morală și, cu permisiunea parterului, să se căsătorească cu francezul pe care l-a salvat În comedia Le marchand de Smyrne, sclavia negrilor este menționată în treacăt, dar foarte eficient Caled, comerciantul de sclavi, îl scoate la vânzare, de altfel, pe francez Francezul îi reproșează o meserie rușinoasă Kaled nu este deloc stânjenit: "Ce vrea să spună?" îi strigă el francezului "Nu faci comerț cu negrii? Ei bine, te schimb Nu este același lucru? Toată diferența este doar în culorile alb și negru *** Știm deja cât de populară era această idee în epoca mandatelor Alegătorii din toate clasele s-au grăbit să-și exprime indignarea față de vechea nedreptate și au cerut emanciparea negrilor Motivele reformelor de natură pur filosofică în spiritul secolului al XVIII-lea sunt "drepturile sacre ale nebuloasei", "drepturile sacre ale naturii" Aceste motive, destul de naturale în ordinele claselor de jos, sunt citate, după cum am văzut, în ordinele nobilimii și chiar ale clerului Dreptul natural pare tuturor claselor a fi fundamentul cel mai ferm pentru libertatea oamenilor a căror sclavie " Coresp lot XV, : dee , și Le marchand de Smyrne com en acte, par Chamfort Sc P din timpuri imemoriale a fost sfințită de statul european și de Biserica

Catolică În aceeași piesă, Le marchand de Smyrne, un cumpărător de sclavi are o conversație plină de spirit cu un avocat (l'homme de loi) Întrebat care este profesia de avocat, avocatul răspunde: "Mă amestec pentru bani în treburile altora, deseori câștig cele mai disperate procese sau măcar îi fac să țină , , de ani" Comerciantul întreabă dacă își prestează serviciile indiferent - dreptului și vinovat? Potrivit avocatului, nu există nicio îndoială în acest sens: dreptatea există pentru toată lumea Interlocutorul nu poate înțelege cum este tolerată o astfel de persoană în țară Drama nu s-a limitat la fenomene Cu mare plăcere, ea a expus detaliile comerțului judiciar și a descris vechiul proces Într-una dintre cele mai interesante piese ale secolului al XVIII-lea, în comedia Arlequin sauvage, protagonistul Arlequin întâlnește, de altfel, într-o țară culturală, un bărbat care tocmai a pierdut un proces Există o conversație între ei Trecător Acum zece ani am început un proces cu debitorii mei pentru de franci Tocmai am pierdut-o după ce am fost în treizeci de instanțe diferite Țăranii de la periferia capitalei se oferă să înființeze ateliere la închisori în speranța - să folosească talentele și activitățile prizonierilor și întunericului "pentru a le face pe plac robia lor Vedem legătura inextricabilă dintre ficțiunea din secolul al XVIII-lea și starea de spirit politică a societății care a creat marea tulburare Fiecare dramă este un fel de prolog la un articol dintr-un document oficial, fiecare persoană de scenă întruchipează o figură contemporană într-unul sau altul al vieții publice Pentru cei care au urmărit îndeaproape fenomenele scenei dramatice și au dat o relatare adevărată despre sensul și semnificația lor, "principiile lui optzeci și nouă" trebuie să le fi părut nu mai mult decât rezultatul logic și destul de natural al ideilor și impresiilor care fuseseră berii timp de o jumătate de secol În sfârşit, printr-o şansă excepţională, destul de oportună, cu cinci ani înainte de revoluţie, drama, din proprie iniţiativă, a rezumat rezultatele activităţii sale lămuritoare, a prezentat în mai multe scene o trecere în revistă a adevărurilor care fuseseră de mult semănate în minte a publicului, reunite într-o întreagă multitudine de gânduri și imagini, odată abandonate mai devreme în lucrările diverșilor autori Această recenzie este trilogia lui Beaumarchais, și mai ales partea a doua, Căsătoria lui Figaro Arhivele V, Același Pouvoir du député de l'ordre de la poieae de sénéchaussée, ville et gouvernement de la Rochelle IP, Cahier of the Third State al parohiei pariziene des Tbéatins spune: "On fera construire à Paris une ou plusieurs prisons, spacieuses, éclairées, salubres, autant que peuvent Tètre des lieux où Ton perd le premier des biens " Arhivele IV, Chassin Les cahiers H Arhive IV, Uh Zap Artă Ivanova Biblioteca "Ruivers" - - VIL Se obișnuiește să vorbim despre comedia lui Beaumarchais ca despre un fenomen condiționat original, excepțional din toate punctele de vedere Reprezentarea Căsătoriei lui Figaro s-a dovedit a fi "fără precedent", iar autorul a făcut imediat o revoluție după propriul plan și pe cont propriu, nu j pentru sine, nici profesori, nici predecesorii Eti; ele nu corespund realității și au fost create sub influența succesului extraordinar care a căzut în sorți lucrărilor lui Beaumarchais și a celor, fără îndoială, înalte! meritul literar Cât despre spectacolul public de comedii, nu a existat un singur cuvânt care să impresioneze telespectatorii moderni cu știri, o idee îndrăzneață nemaiauzită Acest lucru nu este suficient Pe problema artistică, spectatorii nu au stat deloc pe autorul însuși Beaumarchais însuși a povestit despre prima reprezentație a marelui frizer S-a dovedit a fi extrem de nereușit: dar a eșuat și într-o asemenea măsură

fără speranță, încât toți susținătorii săi au întors spatele autorului Parterul a simțit o adevărată furtună și abia a ascultat comedia până: tsa S-ar putea ca Beaumarchais să fi exagerat oarecum carca "naufragiul", dar în orice caz nu s-a hotărât să prezinte a doua oară piesa publicului în forma sa originală, a aruncat tot actul și piesa a fost doar corectată noua ediție a fost un succes Căsătoria lui Figaro, cu toate De exemplu, Lenient - scenele chiar și ale Bărbierului din Sevilla sunt considerate o "surpriză" de publicul parizian La celula en France П, Lucrarea mea L'Histoire par le théâtre* începe cu o relatare a decorului Căsătoriei lui Figaro: "Le mardi avril , apparut cette Prefață la Swabb Figaro R *·* Coresp lift XV, Un an mai târziu, într-o prefață la Tarare Beaumarchais, scrieți: "O citoyens, souvenez vous du temps où vos penseurs inquiétée, forcés de voiler leurs idées, s'enveloppaient d'allégories et laboraient péniblement le champ de la Révolution iM La Mere coupable IV, Biblioteca "Ruivers" - - un om, nu un sclav feudal, din genul unui alpinist jurasic, să-l pună în poziție de vasalaj - erau leii autorului În felul acesta, autorul a subminat puterea socială principală a eroului său, a restrâns calea dezvoltării sale și, după ce a pus mai întâi în gură idei cu adevărat lămuritoare, ca urmare, l-a făcut un om cu simțuri și un outsider pentru transformări viitoare Evident, o nouă ordine urma să fie creată nu de un livre cu gândire liberă, oricât de departe s-ar fi întins uneori tika, ci de un popor care se delimita strict - în egală măsură de Domnul și de slujitorii lor Biblioteca "Ruivers" Reforma religiei și a bisericii i Filosofia secolului al XVIII-lea s-a ocupat de cele mai variate întrebări, dar lupta filozofică în sensul propriu al cuvântului a avut loc pe pământul religiei și al bisericii Această luptă a deschis mișcarea unui gând nou, activitatea conducătorului Iluminaților îi este dedicată în principal, a zguduit temeliile sacre ale vechii ordini și a creat cele mai puternice obstacole pentru Filosofi Voltaire consideră scopul principal al vieții sale și tovarășii săi-écraser l'infâme Aceste cuvinte sunt strigătul său de luptă Cu ei, își încheie constant scrisorile către prieteni, semnează Ecrlinf, ca semn convențional al unei secte filozofice Neinițiații cred că acesta este numele de familie al autorului literelor * * Dar prietenii știu ce înseamnă aceste semne misterioase Numind distrugerea l'infâme cel mai mare serviciu care poate fi adus rasei umane, Voltaire explică sensul acesteia: "Ştii perfect că vorbesc doar de superstiţie În ceea ce privește religia, o iubesc și o respect așa cum o faci și tu * Tâchez toujonr d'écraser l'inf , votre principale occupation dans cette vie doit être de combattre ce monstre" Scrisoare către d'Alembert din ianuarie Lettres I, * "Se M Ecrlinf n'écrif par mal", au spus oficialii poştale care au deschis corespondenţa enciclopediştilor Voltaire O com (Beuchot), t LXIV, * Scrisori Eu, Biblioteca "Ruivers" - - cuvintele sunt adresate lui d'Alembert, care confirmă imediat încrederea prietenului său în sentimentele sale religioase şi este pe deplin de acord cu el pe seama interpretării lui Vinfáne şi a luptei cu el * * Voltaire merge mai departe în dezvăluirea opiniilor sale religioase El este un adept al deismului, adică "adorarea pură a Ființei Supreme - fără niciun amestec de superstiție" Se dă o definiție mai precisă a lui Gzh/Y-te: nu este altceva decât o biserică, un cult religios și mai presus de toate, desigur, catolicism Filosoful identifică irațional moartea lui l'infâme cu declinul Bisericii Romane, ei vorbesc indiferent despre victoriile gândirii libere sub superstiție și preoți \ Această semnificație a luptei religioase a lui Voltaire și a celor mai apropiați oameni ai săi, este determinată pe baza declarațiilor directe ale filozofilor,

scrisorilor lor Iar Voltaire îi este nespus de credincios Într-o epocă a celei mai severe mânii împotriva lui Rousseau, el recunoaște pe vicarul de Savoia ca singura faptă bună a întregii vieți a nefericitului Filosof Este aproape prima și ultima dată când cei doi lideri ai gândirii moderne au convenit în opiniile lor Acordul, desigur, s-a limitat la "idei religioase generale: Voltaire nu putea împărtăși revărsările sensibile și rugătoare ale lui Rousseau, dar ar fi trebuit să accepte respingerea decisivă a dogmelor și ritualurilor bisericești El nu putea, cu o asemenea încredere ca Rousseau, să vorbească despre liberul arbitru, despre nemurirea sufletului - dar protestul înfocat al filosofului în același timp împotriva materialismului și a doctrinei Bisericii despre chinul veșnic - a fost destul de convingător și pentru Voltaire În consecință, reprezentanții diferitelor viziuni asupra lumii sunt de acord cu privire la problema luptei religioase Acest fapt este roșu • Ib R $ Ib R • Ib R , "Ib I, • Emily II, , , , Biblioteca "Ruivers" - - a confirmat elocvent urgenţa luptei şi sensul ei profund practic Potrivit lui Voltaire, mărturisirea de credință a vicarului Savoiei a fost cea care l-a făcut nefericit pe Rousseau A provocat cea mai severă persecuție a filozofului genevan, de la patria sa liberă până în Franța Aceasta însemna că toate bisericile creștine s-au răzvrătit în unanimitate împotriva noii religii Voltaire avea nevoie de talentele sale practice extraordinare și de o poziție excepțională în toată Europa pentru a evita soarta rivalului său Astfel ei i-au întâlnit pe noii apostoli, puterile dominatoare ale epocii Observatorii imparțiali, departe de a suferi de devotament oarb față de filozofie, au confirmat semnificația activității acesteia tocmai în domeniul religiei "Cea mai mare binecuvântare a filozofiei", spuneau ei, este că a purificat, perfecționat, iluminat religia Filosofia a eliberat rasa umană de multe prejudecăți absurde și ritualuri fără sens care au făcut din persoană un dușman al societății, ridicol și crud Filosofia a stins focurile peste tot pe inchizitori, a transformat sacrificiile umane pe care ignoranța - mereu superstițioasă - le-a făcut pe tot globul În ochii filozofului, a elibera oamenii de superstiții menite să-i facă liberi în general, a le reface forma umană** Apărătorii ordinii existente, la rândul lor, erau convinși că problema superstiției este indisolubil legată de existența nu numai a religiei și a bisericii, ci a societății și a statului însuși** Este ușor de imaginat ce pericole amenința propaganda filosofică în acest domeniu și ce semnificație au avut rezultatele ei Aici întrebarea victoriei a fost întrebarea despre soarta tuturor activităților educaționale, eu sunt filozofi mai ales * Swani Sgyari JfáaMTtt de SmLag'li Oh, - *· Faadigae, "Lg jar G'Yaik* LX ** Въ ZevMrf de aЛieт tuoeieяo UllAvvtl tf&a Yarshkip (■pn ;: your tsdeyahv γαχήβκηχη i ztsmaeyav "hya|shmuv "yayu-dkviopii e zhsipvoyaip Ottam ya kshJy gogrtszh IV, LI"- Biblioteca "Ruivers" - - ar eșua dacă poziția inamicilor lor în ordine și în rândul oamenilor s-ar distinge prin demnitate și stabilitate Dar încă de la începutul luptei, s-a dovedit că în vechea societate nu exista un teren mai favorabil pentru orice idei decât pentru criticarea bisericii moderne și a slujitorilor ei Aici discipolii simpatici au fost chiar principalii dușmani ai tuturor celorlalte noi învățături Înalta societate seculară ar putea fi sincer indignată de predicarea despre egalitatea universală, despre nedreptatea și lipsa de sens a privilegiilor, putea să bată joc de noțiunile mic-burgheze de moralitate, dar un duhovnic, prezentat într-o formă respingătoare sau bufonoasă, era pe gustul ambelor persoane Burghezul parizian și marchizul de curte și chiar și țăranul Pentru

simpatia unanimă a publicului, a fost nevoie doar să se ia un slujitor al bisericii cu grad mai înalt Apoi unii au aplaudat destul de conștient, urmând tendința liberă a gândirii moderne, alții sub influența frivolității și scepticismului, hrăniți de un sentiment moral mult mai depravat decât o minte dezvoltată, încă alții - și au fost mai ales mulți dintre aceștia în rândul publicului simplu - amintindu-și tot răul vechi legat de Roma și slujitorii săi Aici se aud ecouri ale persecuției protestante, dispute dogmatice crude și tot felul de abuzuri feudale Aceste sentimente izbucnesc foarte devreme, imediat după Ludovic al XIV-lea Epoca agenției, care a dezvăluit atât de multe ulcere demult așteptate, dar deghizate și, în acest caz, a eliberat pasiuni rebele din ani lungi de închisoare involuntară Moștenitorii forțelor Esprits din epoca clasică, precum Vendôme, Conti, LaFontaine, Fontenelle, nu mai aveau nevoie să se ascundă și, cu o viteză extraordinară care i-a uimit pe martorii oculari, a domnit o adevărată orgie anti-bisericică și chiar anti-religioasă A izbucnit cu atât mai liber pentru că în mijlocul înaltei societăți nu a existat, în esență, nicio luptă de vreun principiu Religia și biserica s-au transformat ușor în obiecte Biblioteca "Ruivers" - - "Distractie stacojie Cum s-a întâmplat acest lucru este relatat într-una dintre scrisorile persane ale lui Montesquieu Preotul se plânge de dificultatea și ambiguitatea poziției sale profesionale în cadrul societății moderne sceptice, de imposibilitatea apărării deschise a religiei "Oameni minunați, mirenii ăștia!" exclamă el, "nu pot suporta aprobarea sau condamnarea noastră; dacă ne luăm în cap să le corectăm, li se pare foarte amuzant din partea noastră; dacă aprobăm, ei consideră că ne umilăm rangul Și nu este nimic mai umilitor* decât să realizezi că îi scandalizezi pe necredincioși înșiși Așa că trebuie să ne comportăm ambiguu și să-i ținem pe liber-gânditorii în supunere, nu într-un anumit mod de acțiune, ci tocmai în acea nedumerire în care îi cufundăm prin felul nostru de a le trata discursurile Acest lucru necesită multă inteligență; această poziție neutră este foarte dificilă: oamenii laici nu au nimic de-a face cu asta; își permit tot felul de trucuri și, în funcție de rezultat, renunță la propriile cuvinte sau insistă asupra lor și, prin urmare, le este mult mai ușor De obicei ei invidiază viața calmă, complet sigură a slujitorilor altarului Ego-ul este o mare greșeală Necredința modernă a jefuit de mult timp preoția de privilegiile sale de odinioară "În lumină", continuă preotul, "nu păstrăm deloc această stare lăudată, fericită și calmă De îndată ce ajungem acolo, ei ne obligă imediat să ne certăm: ne vor obliga, de exemplu, să dovedim beneficiile rugăciunii unei persoane care nici măcar nu crede în Dumnezeu, sau necesitatea de a post cuiva care a negat nemurirea sufletului toată viața: treaba este deja foarte grea, iar ei încă râd de el Acest lucru nu este suficient: suntem în permanență chinuiți de dorința de a-i atrage pe alții către viziunea noastră asupra lucrurilor; această dorință, ca să spunem așa, este inseparabilă de profesia noastră Este la fel de ridicol ca și cum ar fi europenii Biblioteca "Ruivers" - - au hotărât, spre binele omenirii, să lucreze la ea pentru a albi pielea africanilor "'* Povestea este susținută de multe mărturii contemporane Cei mai pricepuți observatori sunt siguri că religia piere în Franța, în principal, nu din propaganda filozofică, ci dintr-o ură generală împotriva clerului - ura până la extrem În saloane, ei știu să acopere acest sentiment cu recepții elegante, dar nu își ascund disprețul total față de credință și propovăduitorii ei Preotul Montesquieu este încă un om norocos: cu el, cel puțin, au intrat într-o ceartă Odată cu trecerea timpului, clerul a

încetat să primească o asemenea atenție şi la Diderot în septembrie acelui an Bengesco O s eu, * Le Depositaire Premium coresp litt X, b S-a întâmplat un incident cu faimosul trib Gurve, care a depus o parte din banii lui Lanclo și o parte din bigot: i-am returnat doar partea mea la Lanclo Povestea este redată într-o comedie, se păstrează numele personajelor m Le Depositaire Acte PI, * Biblioteca "Ruivers" - - nyh, indignare față de vicii și chiar față de frivolitatea obișnuită a tinereții Banii a doi tineri i-au fost lăsați moștenire pentru păstrare, iar de îndată ce se vorbește despre acești bani, ipocritul dispare în treburile săracilor El vrea să se căsătorească cu Ninon, să combine capitalul tinerilor cu zestrea ei și, prin mită și talentele unei soții cu experiență, să obțină un loc bun Toate planurile se destramă și Tartuffe primește pedeapsa cuvenită Ninon o avertizează pe una dintre victimele ipocritului - să evite escrocii care intră în buzunarul altcuiva cu numele lui Dumnezeu pe limbă În ciuda tuturor precauțiilor lui Voltaire, piesa nu a fost lăsată să fie prezentată în Comédie Française, ceea ce nu a împiedicat-o să apară pe scene private Pe lângă piesele care au lovit exclusiv Fanatismul și clerul, Voltaire nu a ratat ocazia de a atinge întrebări odioase în alte tragedii Tragedia lui Ski-ey gloriificǎ virtuțile triburilor primitive, iar printre virtuți este înfățișată simplitatea cultului religios: sciții nu au temple luxoase, ofrande bogate zeilor, sacramente complexe: toate pe care le consideră "inutile" fast, obositor pentru zei>" În tragedia pe moarte a filozofului, pe scenă se află din nou apărătorul superstițiilor care încalcă drepturile sentimentului: el proclamă voința cerului de nezdruncinat și este acuzat că a făcut raiul să vorbească și a nefericit oamenii Neavând puterea să asiste la spectacolele piesei, Voltaire a întrebat care scene au făcut cea mai puternică impresie asupra publicului I s-a răspuns - mai ales aplauda versurile îndreptate împotriva clerului Voltaire era încântat Parizienii i-au uitat, evident, spovedania și împărtășirea " ** "Cine zboară în buzunar vorbind cu tine despre Dumnezeu** Actul V, "Sciții Actul II, domnisoara Irene Actul IV, *' Afem secr XI, ; martie Библиотека "Руииверс" - - Poate că nu au uitat - în orice caz, concesiile temporare slabe ale lui Voltaire la ceea ce el însuși numea l'infâme - s-au stins complet înaintea muncii întregii sale vieți - în ochii dușmanilor și susținătorilor Unii l-au numit Prometeu, subminând puterea zeilor Alții au compus o piesă la moartea lui - Voltaire triomphant au les prêtres déçus " Nu puțini dintre contemporanii săi l-au acuzat că a deschis "epoca răutății" pe scena franceză Dar și mai mulți au fost găsiți gata să-i calce pe urme În câțiva ani, teatrele au devenit o adevărată rușine pentru Biserica Catolică, istoria ei și slujitorii ei "În toate piesele noi", scrie un contemporan, "la începutul anilor şaizeci, "spiritualul joacă rolul de escroci pe scenă" Clerul înspăimântat încep să taie versuri în piese într-un singur cuvânt prêtre* Acest lucru este evident, în vederea publicului, care consideră poveștile insultătoare despre cler un spectacol foarte interesant Semințele semănate de Voltaire au adus o recoltă bogată Un lung șir de dramaturgi, până la însăși revoluție, poartă neobosit război ierarhiei catolice și doctrinei acesteia ȘI În întrebările despre religie și biserică, Voltaire a fost urmat de scriitori din cele mai diverse direcții și departe de a fi de acord cu Patriarhul Ferney în toate Un imitator devotat și zelos al profesorului, Lemierre stă alături de economistul Leblanc și de extremul democrat Mercier Acești oameni susțin opinii diferite asupra reformelor politice și sociale, dar sunt unanimi necondiționat m Promethée, opera lui Pompignan despre

care am vorbit mai devreme "Cortesp secret IV , august- *" Coresp lyt V, În Jeanne de Napoli coresp litt HSH, Biblioteca "Ruivers" - - în faţa catolicismului modern şi a ierarhiei sale Propaganda antibisericească în literatura dramatică s-a intensificat mai ales începând cu anii şaizeci: tocmai în această epocă, conform observaţiilor contemporanilor, scepticismul în societate atinge cel mai înalt grad de dezvoltare Deismul este înlocuit de materialism Declarația regală din aprilie declară îndrăzneala nestăpânită a gândirii libere Scriitorii răutăcioși subminează fundamentele religiei și ale regalității Declarația amenință cu pedeapsa cu moartea pentru autori, editori și chiar vânzători ambulanți și toți distribuitorii de scrieri antireligioase și antimonarhiste Acest lucru nu este suficient Pentru simpla nerespectare a Formalitatilor stabilite in publicarea oricarei carti se stabilesc galere În funcție de circumstanțele cazului, chiar și pe viață O amendă uriașă se aplică tuturor instituțiilor și tuturor proprietarilor care permit tipografii private și secrete în posesiunea lor** În asemenea condiții, teatrul urma să ofere mari servicii literaturii educaționale Ideile, persecutate în presă, au inundat scenele dramatice într-un flux abundent Declarația regală nu a salvat nici romano-catolicismul, nici monarhia lui Ludovic al XV-lea de lovituri crude În vara anului , tragedia lui Leblanc Manco-Saros a apărut pe scena Comedie Françaíce, a fost dedicată problemei originii statului și a puterii politice Dar, în virtutea istoriei și a învățăturilor Bisericii Catolice, problema statului a fost în mod firesc asociată cu cea a bisericii În tragedia lui Leblanc, marele preot al soarelui este Tamzy, în influența sa politică și aspirațiile ambițioase, întruchiparea exactă a marelui preot roman Tamzi îl excită pe Manco la cruzime și despotism: "numai slăbiciunea, nu puterea, are milă", spune preotul Subiecții ar trebui să tremure, să fie o jucărie în ochi ·* Barbier VI, - Biblioteca "Ruivers" - - trufaș domn Tamzi cere execuții Puterea lui se bazează pe orbirea mulțimii Unul dintre apropiații lui Manco îi spune preotului: "Pentru a-i supune mai ușor pe cei slabi jugul legilor tale, ai făcut din cer reprezentantul dreptului tău Ai transformat relația dintre om și cer într-un cult sacru, necunoscut strămoșilor noștri, împodobit cu fast, splendoarea sărbătorilor și a sacramentelor, și peste tot ai stârnit evlavia mulțimii, ai vrut să domnești peste tron și altar, nu să împărtășește puterea supremă cu oricine, să ții sceptrul în mâini și o cădelniță Manco este uimit de modul în care nerușinatul seducător al mulțimii pentru propria sa exaltare abuzează de numele raiului La sfârșitul tragediei, Tamsy se autoproclamă rege, ridică o rebeliune împotriva lui Manco, încearcă să-și omoare curajosul lider, dar el însuși moare în mâinile unui sălbatic, învins de Manco, dar incomparabil mai cinstit decât preotul Arătând spre muribund, Tamzy, sălbaticul, pronunță un vers care a stârnit o furtună de entuziasm în public : BUNĂ Dacă publicul secolului al XVIII-lea a putut saluta personalitățile și evenimentele din epoci istorice îndepărtate și popoare străine cu cel mai înalt grad de receptivitate, tradițiile monedei euro trebuie să fi făcut cea mai puternică impresie asupra acestuia •° Acte I, " formait les esprits, il façonnait les coeurs" Actul I, "Coresp lyt V, Biblioteca "Ruivers" - - peyskih natsiy Voltaire a dat un exemplu și aici Enri-ada, cu popularitatea sa, în mare măsură obligată "de eroul său, atât de aproape de inimile francezilor În ochii celor mai buni critici, neajunsurile poeziei s-au retras în plan secund înaintea sentimentului liber al patriotismului autorului "Tulburările religioase asociate cu numele lui Henric al IV-

lea * **, de-a lungul secolului al XVIII-lea, a rămas subiectul cel mai recunoscător al literatură nouă: popularitatea bearney a crescut în fiecare an, iar dușmanii săi erau dușmani naturali ai Franței Poezia dramatică a considerat că este datoria ei morală să "reînnoiască" trecutul pentru a-i salva pe contemporani de la repetarea vechilor erori, adică din Fanatism Epoca ligii este considerată de dramaturgi ca fiind "în special urâtă de filozofi" Intoleranța religioasă a provocat război civil, dar nu a creat ordine civilă A lipsit multă vreme națiunea de binecuvântările libertății politice Războaiele religioase, în opinia oamenilor din secolul al XVIII-lea, sunt adevărata cauză a despotismului, care a înrobit Franța încă de pe vremea lui Richelieu " Iluminații aveau, așadar, toate motivele să calce pe urmele lui Voltaire Imitația ajunge uneori la o reproducere completă pe scena poveștilor lui Henriad Așa este drama din La destruction de la ligue Conținutul său este asediul Parisului de către Henric al IV-lea* Primul act nu este altceva decât al zecelea canto al poemului lui Voltaire În fața noastră se află un catolic zelos, tatăl unei familii, aproape pe moarte de foame, dar care crede profund - eu sunt în catolicism și în slujitorii lui Preoții consolează nefericiții cu promisiuni de bucurii cerești după moarte, * Consul, generalis sur la Kenriade O compì, de V Paris , XIII, ** La destruction de la ligue sau la reduction de Paris, pièce nationale en quatre actes Amsterdam Prefaţă, p I Publicația nu poartă numele autorului, dar stilul prefeței dezvăluie deja condeiul lui Mercier ' Ib p IV Caracterizările lui Richelieu, Mazarin și Ludovic al XIV-lea în Henriade, chant VU, p - Biblioteca "Ruivers" - - acționează asupra imaginației lor cu procesiuni, predicții despre o eliberare miraculoasă și moartea iminentă a unui rege eretic Adevăratul sens al acțiunilor clerului se dezvăluie în conversația dintre doi preoți Se dovedește că au provizii mari de hrană, dar își ascund cu pricepere poziția de oameni, știu cum, după o cină somptuoasă, să apară în fața mulțimii cu fețele slabe, lungi, cu picioarele tremurânde, să vorbească într-un mod profetic ton, și în general să joace perfect rolul sfinților și martirilor Aici își dezvăluie unul altuia secretul puterii lor asupra poporului Scopul lor este să stingă gândul, oamenii sunt o turmă fără sens, permițând oricui să-și tundă părul: în timp ce se află într-o astfel de stare, puterea clerului este asigurată Fiecare privire de rațiune, de exprimare liberă - moartea bisericii - este considerată de interlocutori ca fiind cea mai mare calamitate - tipărirea cărților Dar, în opinia lor, pentru încă o mie de ani un lanț de prejudecăți și ignoranță va înlătura omenirea și va fi sincer îngrozită de blestemele Romei și încântată de speranța martiriului O lume complet diferită este Heinrich și ministrul său Sully Heinrich este un adevărat suveran - un filozof El este pe deplin de acord cu prietenul său - suveranii ar trebui să elibereze treptat oamenii de superstițiile care degradează mintea, suprimă energia morală - și să creeze un "cult rezonabil, demn de o persoană" Heinrich prezintă chiar un program de reforme imediate: desființarea tributului anual către Roma, desființarea celibatului clerului, desființarea mănăstirilor - și în general "toate lanțurile arbitrare și ciudate care îngrădează drepturile omului și ale cetățeanului " Heinrich și Sully se înclină în unanimitate în fața "învățăturii sfinte a Evangheliei", dar nu pot permite puterea preoților asupra regilor și sclavia poporului în fața "confuziei impenetrabile de dogme și sacramente" a clerului **La Destruction Acte I, δ Acte П, * Biblioteca "Ruivers" - - Structura generală a acestei drame este cea obișnuită: Henric al IV-lea ideal este o persoană sensibilă: trimite în secret pâine parizienilor

asediați, inima lui este adăpostul "umanității care a părăsit altarele" Dușmanii săi sunt lipsiți de orice simțire, îi iau fiului lor cadavrul mamei sale, o bătrână de optzeci de ani, pentru a-l arunca în curtea ciocătorului Cel mai teribil episod de frământări religioase amintea de dramă - Jean Henyer, evêque de Lisieux Prima ediție a dramei a fost publicată în , la aniversarea bicentenarului din Noaptea Sfântului Bartolomeu Numele lui Henric al IV-lea * și aici, desigur, ocupă un loc central Cu starea de spirit extrem de entuziasmată a societății din ultimii ani ai domniei lui Ludovic al XV-lea, amintirile unui rege popular s-au transformat cu ușurință în reproșuri la adresa guvernului modern - iar cea mai mare parte a dramei este dedicată problemei politice - Curtea, consilierii regelui sunt sever umiliți, episcopul decide în detaliu chestiunea supunere pasivă față de autoritățile supreme Noaptea lui Bartolomeu este dedicată poveștii extrem de eficiente a unui hughenot care a scăpat de moarte în timpul exterminării generale a protestanților Discursurile episcopului catolic, pline de sentimente omenești, sunt pline de cordialitate Toate acestea au făcut o impresie fermecătoare asupra contemporanilor: autorul a fost recunoscător pentru entuziasmul pentru personalitatea lui Henric al IV-lea * și pentru scenele sensibile de pace și toleranță dintre hughenoți și tronul catolic "Nu mă îndoiesc", spune un contemporan, "că această dramă va apărea în curând pe scenele din toate țările în care fanatismul nu este suficient de puternic pentru a împiedica progresul rațiunii și toleranței Astfel de spectacole sunt mult mai utile pentru oameni decât spanioli Actul II, "Episcopul este o persoană reală, a trăit din până în În prefața piesei sunt spuse faptele care stau la baza conținutului acesteia Episcopul a refuzat să execute ordinul regelui de exterminare a hughenoților: singurul exemplu de umanitate din această epocă, adaugă Mercier Biblioteca "Ruivers" - - Fanforonade ale romanilor din Corneille și ale tuturor francezilor armoniosi * ■ vorbăria grecilor din Racine " Dar în Franța, drama nu putea doar să apară pe scenă, ci chiar să fie tipărită Ambele ediții au fost publicate în străinătate: prima la Geneva, a doua la Londra Datorită abrogarii Edictului de la Nantes, scriitorii s-au putut elibera de cercetările istorice în domeniul persecuției religioase: cea mai recentă realitate a oferit o mulțime de motive pentru dramă Unul dintre ele a fost folosit pentru prima dată de Marmontel pentru o poveste Un protestant din orașul Nîmes, pe nume Fabre, a fost capturat de soldați la o întâlnire de rugăciune a hughenoților și condamnat la exil în galere Fiul a reușit să ia locul tatălui său și să-și îndure munca grea Prietenul lui Diderot, Fenugio-Falbert, a intrat în corespondență cu acest erou: Fabre, fiul, era deja liber după șapte ani petrecuți în galere, dar era încă lipsit de drepturile civile Scrisorile sale către autorul parizian au făcut furori - noua operă literară nu a putut decât să crească interesul publicului pentru "cinstitul criminal" Fenuyo, așa cum era de așteptat, a făcut din episod o dramă burgheză sensibilă Într-o revistă de teatru modern scriau: "Iată una dintre lucrările concepute pentru inimă și suflet, o dramă de sentiment, care pe bună dreptate poate fi recomandată cititorilor tineri și maturi de orice clasă și condiție" În dramă, problema religiei și a toleranței rămâne pe plan secund Un contemporan este chiar nemulțumit de autor: protagonistul se comportă prea modest, nu vorbește despre credința pentru care suferă, nu arată încântare printre suferințe |ne Acest reproș este o laudă pentru autor A lui '°°Corresp litt X, Coresp litt VIP, ian * Afișări, nov , nr , p •°" Grimm coresp litt Wil, - Biblioteca "Ruivers" - - drama nu suferă de

retorică, nu este plină de rezonantism abstract și acționează asupra publicului cu puterea de a simți Hughenoții se apără și își justifică religia, nu prin argumente ale rațiunii, nu prin cuvinte, ci printr-o viață personală / plină de abnegație și umanitate Acolo unde un fiu merge la muncă silnică în locul unui tată pentru convingeri comune, unde suferința nemeritată nu numai că nu întărește cel care suferă, dar ani lungi se înțeleg lângă o inimă sensibilă, un suflet pur simpatic, de la astfel de oameni, evident, este este cel mai firesc să te aștepți la virtuți civice și la un serviciu exemplar pentru patrie Cu această concluzie se încheie drama Bătrânul protestant le spune catolicilor: "Dacă ne înșelim într-un fel și nu suntem de acord cu voi, sentimentele sfinte ale devotamentului față de patrie și suveranul nostru ne unesc cu restul cetățenilor" Soarta hughenoților, desigur, atrage în special atenția dramaturgilor francezi Dar acea soartă a stat în legătură cu influența paneuropeană a catolicismului Persecuția protestanților din Franța a găsit simpatie la suveranii oanatici străini, iar autorul dramei La Destruction de la ligue nu s-a alăturat pentru a avertiza cititorii că Sfântul Bartolomeu a fost pregătit și discutat timp de șapte ani între curțile lui Carol al IX-lea și Filip II * Personalitatea regelui spaniol a apărut, așadar, inevitabil în imaginația autorilor, de îndată ce s-au oprit asupra istoriei fanatismului În plus, Filip al II-lea în secolul al XVIII-lea era în general considerat tipul perfect de fanatic și despot Schiller este cel mai talentat exponent al acestui lucru; idei Drama sa a câștigat faima mondială, iar piesa lui Mercier Portrait de Philippe II, roi d'Espagne a apărut în literatura franceză Și aceasta nu a fost prima tragedie despre Philip P Președintele Hainaut, admirator și imitator , * L'honn opta Actul V, W Prefață, p VP Biblioteca "Ruivers" - - corpul lui Shakespeare, mai devreme Mercier a folosit această figură Mercier să spună că a fost îngrozit când și-a creat eroul ** Philippe este un despot principial și își bazează principiile pe păcatul originar al omenirii cel care cruță poporul este mai devreme sau mai târziu victima îngăduinței sale Rasa umană este corupt pentru totdeauna chiar de la izvorul ei Trebuie să se înfurie în mod constant pentru a interfera cu tendința naturală a rasei umane spre desfrânare Convingerile sale religioase nu sunt mai puțin decisive: "Mântuirea nu depinde de credința oarbă " Dar religia în ochii lui este are scopul unei arme predominant politice "Cel mai bun mijloc", spune el, "de a aduce mintea unui tânăr la o stupefie completă, este să-l cufundăm într-o evlavie extremă Nimic nu asigură mai bine ascultarea unui subiect decât devotamentul oarb la dogmă catolică Brutus legat de mărturisire, niciodată nu l-aș fi lovit pe Cezar Cu religia și preoții ei, vreau să creez un imperiu mai nelimitat și mai puternic decât tatăl meu cu numeroasele sale armate Iar misionarii lui s-au răspândit , · Portret ãe Phil IL Amst Precis istoric, p P În piesa lui Mercier există multe asemănări cu drama lui Schiller, de exemplu, relația dintre Don Carlos și regina Elisabeta, scena dintre prinț și regina care îl convinge să-și dea toată puterea oamenilor, corespunde aproape literal cu scena lui Schiller Dar Filip al II-lea în Mercier apare fără nicio licărire a unei dispoziții umane , din I La race humaine tient toujours de sou origine carrompue Il faut sévir sans lesse pour l'empêcher de retourner au penchant qui l'entraîne & la perversité naturelle " Acte I, Sc M Actul I, "Cea mai bună cale de a stinge mintea unui tânăr este să-l cufundăm într-un devotament excesiv Nimic nu asigură mai bine supunerea unui subiect decât un atașament orb față de dogmele catolice Brutus în lanțuri, prin mărturisire nu l-ar fi lovit niciodată pe Cezar Cu

religia și preoții ei vreau să dobândesc un imperiu mai nelimitat și mai puternic decât ar fi putut realiza numeroasele armate ale tatălui meu Библиотека "Руиверс" - - Învățătură catolică cu atâta cruzime încât există chiar și un călugăr care refuză să meargă în America ca misionar La inițiativa lui Filip, în Franța se deschide o persecuție a hughenoților Cea mai mică licărire de gândire liberă îl înfurie El, ca și preoții Ligii Franceze, sparge tipografia cu blesteme, gata să o mături de pe fața pământului Vedem că dramele filozofice dezvăluie două trăsături principale ale politicii clerului - o influență spontană asupra mulțimii superstițioase și dorința de a dispune de puterea seculară, de a folosi reprezentanții ei ca un instrument ascultător Această politică a încurajat activitatea fanatică a lui Filip al II-lea și a creat tulburări religioase în Franța Dar, de la Reforma, papalitatea s-a confruntat cu o respingere severă în fața unor suverani precum Henric al IV-lea și în națiuni întregi, în genul Țărilor de Jos În Evul Mediu, blestemele marelui preot roman asupra celor recalcitranți au tunat neîngrădit peste națiuni întregi Protestul indivizilor nu a făcut decât să sporească splendoarea papalității ca urmare Unul dintre dramaturgi s-a angajat să înfățișeze această luptă, să arate publicului secolului al XVIII-lea ce nenorociri între popoare și suverani au stârnit ambiția unui mare preot catolic În , s-a tipărit la Geneva tragedia lui Gudon de Vrunelle, Lothàire et Vairade ou le royaume mis e" interdit La Roma a fost ars din ordinul Inchiziției Zece ani mai târziu a apărut o a doua ediție la Geneva, dar a fost furată și autorul nu știa cum s-a vândut Tragedia a fost tipărită pentru a treia oară la Paris în " A doua ediție este dedicată lui Voltaire '° Acte I, se "(r) Coresp lovit XI, În , același autor a publicat o satiră extrem de gestuală asupra domniei lui Ludovic al XV-lea - Lich mânes de Louis XV et des grands hommes qui ont vécu sous son règne Beaumarchais primește cele mai mari laude: autorul îi numește Brutus și Cato al Franței pentru procesul său cu Guezman și Memorii Biblioteca "Ruivers" - - cu epigraful: "C'est la cause des rois, que j'ai voulu défendre" Tragedia este îndreptată împotriva papalității, deși, poate, autorul nu a ales foarte bine complotul: intervenția papei în treburile de familie ale regelui, care și-a lăsat soția legală pentru o altă femeie Asemenea încălcări ale uniunii căsătoriei * chemarea din partea suveranilor medievali și ai feudali au fost adesea cu adevărat voința celor puternici, iar autoritatea autorității bisericești, aici ar putea fi vocea dreptății Dar pentru autor, ceea ce este important nu este motivul intervenției papale, ci circumstanțele concomitente și, în special, principiile generale ale catolicismului medieval Regele Lothair și-a părăsit soția Emiren și s-a căsătorit cu Walrad Papa a trimis un legat să anuleze această căsătorie și să-l execute pe Walrada Lotario îi spune legatului câtă nenorocire provoacă statelor despotismul papei "Calea ambasadorilor marelui preot roman este marcată de câmpuri acoperite de morți, de cenuşă împrăştiată de vânt, de ruinele sângeroase ale cetăţilor ", ascult numai pe Dumnezeu, ascult doar glasul Lui " " Lothair refuză să îndeplinească voința legatului, apoi recurge la un interdict: "Nu vom cruța nimic, le vom arăta tuturor regilor cât de zadarnice sunt dorința lor de a evita legile noastre", iar legatul îi excită pe supușii Lothair să se ridice: face referire la nenumărate exemple, promite iertarea tuturor faptelor rele, chiar a crimelor, celui care îl ucide pe regele excomunicat În ultimul act, în culori puternice, este înfățișată supunerea oarbă a mulțimii față de reprezentantul bisericii ѣ supuși;legatul inspiră dezgust, dar ei se supun lui, nu regelui Una dintre doamnele curții îi spune lui Walrad

despre influența legatului asupra mulțimii: "Îl blestemă pe acest preot, dar îl urmează Puterea supremă irezistibilă informează Lothaire A Rome de l'impimerie de Vatican, Acte IV, Biblioteca "Ruivers" - - la toate discursurile sale o forţă invincibilă Vorbește și toată lumea tremură Toată lumea, plină de groază, îi ascultă porunca și-i slujește împotriva voinței lui Și nici măcar eu, toți sub influența grozăvii din jur, nu pot să cred că Dumnezeu ne poruncește să ne schimbăm jurămintele, să sublimăm legile, să expulgem, să depunem, să blestem pe regii noștri - și nu îndrăznesc, totuși, să vă rămân credincioși Mi-e frică să o jignesc, având dragoste pentru tine Văd că este gata să mă pedepsească, iar eu vin, tremurând, și mă ofer să comit o crimă revoltătoare din ordinul lui Regilor, când furia lui cade asupra lor, ei sunt sortiți împreună cu noi la chinuri infernale Salvează-ți viața blestemata, zilele prea criminale, de o răzbunare irezistibilă, de focul veșnic Activitatea unui legat presupune o serie întreagă de catastrofe teribile El însuși tremură la vederea crimelor sale, este conștient de ele, dar aici se adresează mulțimii cu aceste cuvinte: "Voi, popoarele, sunteți martori ai crimei și pedepsei, închinați-vă înaintea Celui Veșnic și temeți-vă de dreptatea Lui" Arderea primei ediții a tragediei, evident, nu s-a desfășurat prea bine La două săptămâni de la ardere, dăm de această veste: "Preoții privesc această lucrare ca pe una dintre cele mai scandaloase care au apărut abia din cele mai vechi timpuri" Aceasta înseamnă, adaugă un contemporan, "face o cinste deosebită minții umane" De remarcat - autorul ,a Acte V, Următoarele cuvinte sunt puse în gura legatului, vorbind mulțimii: Songez qu'Aod, Buza, Judith şi Samuel En massacrant des rois ont obtenu le cieL Osez, comme eux, d'un Dieu miriter l'indulgence, Les erreurs, les fortaits, le meurtre, la licence, Tout sera pardonné, tout au zélé chrétien, Qui de ce roi proscrit pourra percer le sein (Actul V,) "Mem secr sudoare Biblioteca "Ruivers" al acestei concluzii, aici exprimă profund regret faţă de filozofia biruitoare asupra religiei, învăţătura ei morală, dogme, vultus, slujitori *'* Evident, era firesc să se separe preoții catolici ai secolului al XVIII-lea nu numai de religie și morală, ci chiar și de adevărații slujitori ai bisericii Toate aceste atacuri la adresa clerului catolic sunt adunate într-o imagine completă și extrem de îndrăzneață a lui Fenuyo de Falbe-rum în tragedia Les Jammabos ou les moines japonais Potrivit lui Diderot, acest reprezentant și-a concentrat toate puterile pe înfățișarea clerului Piesa Les Jammabos este cauzată de o întrebare modernă, biciuind iezuiții: așa declară însuși autorul în prefață Tragedia, de altfel, abundă de indicii neîndoielnice despre acest subiect și este detaliată și în note Politica Bisericii Catolice este exprimată în următoarele cuvinte ale Prințului Tamma, adresate fratelui său mai mare, adept al lui Hammabo: "Preoții vă vor spune că puterea pe pământ, stabilită de cer, nu poate fi limitată Ei, devenind cei mai înalți reprezentanți ai guvernului, te vor transforma într-un despot pentru a fi ei înșiși despoți Dar dacă în timp te hotărăști să dai jos jugul, fii sigur, ei vor vorbi dintr-o dată o altă limbă și își vor schimba părerile: vor începe să justifice crimele împotriva puterii supreme, vor afișa titlurile și drepturile tale pe altare, vor argumenta când este posibil să ucizi regi, să începi să predici supușilor tăi libertatea și să trezești printre ei spiritul de răzvrătire Așa au fost dintotdeauna acești oameni periculoși și așa vor rămâne până la sfârșitul timpurilor "♦ b sept Scrisoare către Garrick din Liv Diderot se ridică pe talentul și aspirațiile nobile ale unui tânăr dramaturg El l-a sfătuit chiar să scrie pentru teatrul londonez, deoarece cenzura franceză interzicea

luarea pe scenă a episcopilor, preoților, călugărilor și chiar stareților mier Desnoiresterres La celula sat p **La Jammabos nemarcat orase Epigraf: Stat nt sunt aut non stat Et respondit terra, non stat Discursul lui Tamma -Acte П, Biblioteca "Ruivers" - - Autorul îl obligă pe însuși șeful lui Zhammabo să deschidă nota * tsiay a ordinului: , ; Această descriere este însoțită de indignarea obișnuită față de ideea preoțească a zeilor ca tirani și chinuitori însetați de sânge "Primul jurământ al omului este să fie liber Ce jurământ poate revoca acest jurământ? Cei care recurg la violență, cum ar putea-o distruge? Înseamnă să jignești cerul și să comită crime, rupând jugul insuportabil al sclaviei? Își găsesc zeii plăcere în chinurile noastre, în lacrimile noastre, în gemetele și gemetele noastre? Ne împovărează cu lanțuri și lanțuri? Voi sunteți copiii lor, nu sclavi* '** Dar toate eforturile autorului vizează înfățișarea soartei lipsite de apărare a fetelor care sunt închise cu forța Același personaj Vestal caracterizează soarta sclavă a femeilor ·"' Ericie Londra , безъ имени автора Actul I, "Actul IП, Prima dorinta a omului este sa fie liber Ce jurământ față de acest jurământ poate deroga vreodată? Cei care impun forța au reușit să o abroge? Este să jignească cerul și să se facă vinovat, A rupe un jug, un jug insuportabil? Le place zeilor să ne provoace chinurile, Să ne vadă lacrimile, strigătele și gemetele noastre? Ne strâng ei fier de călcat și cătușe? Suntem copiii lor și nu sclavii lor Библиотека "Руиверс" cauciucuri "Li se oferă sexelor noastre vreodată libertate? Victimă a modei, victimă a obiceiului, ea trebuie să-și ia prietenul din datorie și nu prin alegere, să se năpădească în fața puterii lui, să asculte de voința lui, să-i îndure viciile, să-i respecte capriciile, să-l mângâie, să arate onoare chiar și insultelor lui Este posibil să-ți dorești o poziție atât de plină de ură? Fecioara Vestală nu uită relația dintre părinți și fiice, un obicei teribil în vechiul ordin, de a îngropa fiicele de vii în interesul fiilor Toate acestea sunt motive cu adevărat extrem de dramatice și arată arta autorului de a înconjura ideea principală cu un cadru sensibil extrem de popular S-a spus despre drama lui La Harpe că are mai multă "caldă și sensibilitate" decât orice altă piesă a lui În prima scenă, mama, apărându-și fiica de tatăl ei, declară: "Inima ta trebuie să aibă cel mai mare drept asupra noastră" Apoi: "Lacrimile nenorocirii sunt sfinte pentru noi" "Omenirea este ceea ce ar trebui să ne protejeze" * '' Aceste motive pătrund în fiecare scenă, descrieri sumbre ale vieții monahale, reprezentări indignate ale călugărilor Mama eroinei caracterizează mănăstirea: "Acolo geme, acolo spală noaptea cu lacrimi amare patul singuratic, cer milă cerului, puterea de a trăi sau hotărârea de a muri Poate că, odată cu trecerea timpului, durerea se înmoaie, în ochii dispăruți, lacrimile se usucă în sfârșit, depresia mohorâtă, care lovește până la moarte, înlocuiește disperarea, exploziile ei furtunoase Dar acest calm perfid se poate transforma întotdeauna într-o furtună Această otravă înșelătoare promite somn, dar trezirea este adesea însoțită de șocuri teribile Tânărul erou al dramei întreabă de ce călugării și călugărițele din diverse ordine îi convin zilnic pe alții "Coresp lyt XVI, ,m Melanie, Arnst Acte I, ; П, б Biblioteca "Ruivers" - - pronunta un juramant? Ei îi răspund: "Sub influența unui sentiment josnic, crud, dezgustător, o persoană complet nedemnă și, totuși, fără îndoială existentă Un sclav lipsit de demnitatea morală blestemă în altul ceea ce el însuși a pierdut Se măgulește în secret cu speranța că lanțul deprimant va deveni mai ușor dacă va fi impus altora Oamenii se întăresc adesea în mijlocul suferinței Chiar și în închisoare se dorește să-i influențeze pe alții

Acesta este ceea ce creează acești predicatori de foc, a căror falsă râvnă locuiește în mănăstiri Vor să domine pe alți nefericiți, să-i facă să poarte jugul pus asupra lor, să-și răzbune suferințele Spiritul tiraniei pătrunde cu ușurință într-un suflet înghețat Dreptul de a asupri captivii înrobiți este o plăcere pentru cel care nu cunoaște alte bucurii În dramă apare un preot, un dușman al sclaviei religioase și al jurămintelor forțate El crede că un creștin care cere totul de la cer nu ar trebui să promită nimic El își exprimă disprețul față de oamenii "fără principii, fără curaj, surzi la adevăr, supuși obiceiurilor, considerând prejudecăți printre îndatoririle lor" **' În dramele analizate este imposibil să nu remarcăm un fenomen extrem de curios De foarte multe ori, libera gândire și umanitatea sunt întruchipate în persoana unui preot, episcop, preot, chiar și a unui călugăr brahman Evident, atacurile asupra clerului sunt străine de intoleranța oarbă Scriitorii sunt gata să recunoască excepții în mediul fanatic urat, ei folosesc aceste excepții cu imparțialitatea filozofilor și credința optimistă a iluminatorilor Unul dintre cei mai energici apărători ai noii gândiri, Mercier, alege ca erou al dramei un episcop catolic, care a existat de fapt, dar, fără îndoială, uitat de marea majoritate a publicului cu un grad extrem de limitat "" Actul I, Biblioteca "Ruivers" - - nyh rândurile istorice ale oamenilor din secolul al XVIII-lea Episcopul este purtătorul de cuvânt al celor mai nobile și mai omenești idei, demonstrează că filozofii, chiar în arșița luptei, au rămas incomparabil mai toleranți și mai drepți decât dușmanii lor, care nu au lăsat o singură licărire de lumină în noua mișcare Cu un elev fidel al sectei economice, marele druid gândește ca un filozof, ca un admirator al lui Voltaire lângă o mulțime de camarazi fanatici În dramă, populară chiar și în rândul publicului revoluționar, preotul conduce lupta pentru umanitate și progres Numai la Voltaire o colorare sumbră stă pe tot ceea ce este implicat în biserică și ierarhie Ca urmare, putem trage concluzia deja subliniată mai sus: lupta anti-Biserici din secolul al XVIII-lea nu a fost, în ansamblu, o luptă anti-religioasă, iar calomniile contemporanilor că filozofii distrug religia se dovedesc a fi un acuzație, exagerată în focul controverselor La Harpe scria în Corespondența sa: "Didero și-a dezonorat filosofia propovăduind ateismul " Fondatorul Encyclopédie ar putea da naștere unei astfel de acuzații cu multe idei, dar în dramă dezvăluie o profundă simpatie pentru credință În ea, unul dintre personaje îi reproșează autorului dramei că nu l-a menționat pe Dumnezeu într-o scenă celebră: "Este interzis să pronunți numele sfânt al lui Dumnezeu de pe scenă?" Adevărat, această persoană aparține poporului, dar Diderot l-a înzestrat cu toate perfecțiunile sensibilului, adică persoana ideala Vine chiar în extaz din "moralitatea creștină" Iп Dar același Diderot, în drama Le pbre de famille, mai devreme decât toți ceilalți autori, a descris dezastrele și daunele sociale ale vieții monahale Morala creștină este recunoscută ca ideală și de alți autori Manco-Capac spune: "Zeul cetățeanului, în societate, trebuie să fie zeul păcii, al iubirii, ·"" Corr IUI IV, *m Oeuvres, p GV, Entretiens sur le Fils Naturel m Acte P, * Biblioteca "Ruivers" - - manos" " Dacă un pastor al religiei satisface aceste principii, el este recunoscut ca un pastor al adevăratului Dumnezeu Henric al IV-lea * se închină la "învățătura sacră a Evangheliei", iar în opinia autorului dramei, punerea în aplicare a acestei învățături în realitate nu este altceva decât monarhia ideală a Suveranului-Filosof * a " Ni se spune că izvorul religiei este inima, și astfel biserica istorică și ierarhia ei sunt negate, dar conducătorii spirituali ai

credincioșilor nu sunt negați în general Autorii de drame nu fac acest lucru nici în acele cazuri în care dau deplină libertate ideilor lor, necontând pe admiterea piesei nici pe scenă, nici în tipar Marele druid arată spre minte și inimă, în opoziție cu tradițiile și superstițiile și, în același timp, are un program gata făcut pentru activitățile clerului: trebuie să lumineze mulțimea și să lupte cu superstițiile și prejudecățile - din punct de vedere moral , preotul trebuie să devină bărbat Libertatea de gândire și umanitatea - temeliile filozofiei iluminatoare - ar trebui să intre în dogma unei religii ideale și, în acest fel, preoții se contopesc cu Filosofii și Iluminatorii Filosofii erau gata să primească gândul și inima în fiecare rochie și, în această privință, erau mai toleranți decât aristocrații care batjocoreau clerul în toate condițiile, mai toleranți decât mulțimile care urau spiritualul pe principiu Și știm că filozofii și-au găsit justificarea toleranței în viața însăși Printre fanatici, precum arhiepiscopul Beaumont, și nenumărați stareți, bufoni și rivali ai nobilimii depravate, se aflau oameni de gândire liberă și curaj rar Călugărul în vârstă de douăzeci de ani publică tragedia Marsellus ou les persécutions, o excelentă apărare a toleranței, iar tânărul autor nu poate ascunde pericolul la care este expus Manco Barn, r Biblioteca "Ruivers" - se joacă o piesă care anticipează toate ideile principale ale filosofului, depășind chiar opera sa în profunzime și ocho* inteligibilitate a vederilor publice La iunie , pe scena teatrului italian apare comedia Arlequin Sauvage Mai devreme am dat viziunea sălbaticului despre justiția franceză Impresiile culturale generale ale lui Arlequin sunt, de asemenea, sumbre "Aici", exclamă el, "o țară rea Văd aici cum unii sălbatici obrăznici îi porunc pe alții și îi forțează să se slujească pe ei înșiși, în timp ce cei mai mulți dintre ceilalți sunt atât de lași încât se tem de Domnul și rămân în poziția animalelor Arlequin i se explică că acum nu se află printre sălbatici, ci printre popoarele civilizate care trăiesc sub domnia legilor Iar scopul legilor este de a-i obliga pe oameni să-și îndeplinească îndatoririle, de a-i inspira pe oameni cu prudență și onestitate Sălbaticul trage concluzia logic de aici: cei civilizați se nasc proști și escroci, dacă se cer legi, să fie cinstiți și prudenti "Vin", spune Arlechinul, "din pădurea cea mare, unde trăiesc aceiași ignoranți, ca mine și ca mine, nu știu nimic despre legi, dar sunt buni din fire Nu avem nevoie de instruire pentru a ne cunoaște îndatoririle, suntem atât de nevinovați încât o singură minte este suficientă pentru noi Apare mai puțin Arlechin ** Morl este parțial considerat de Rousseau ca fiind Morelli; autor al poeziei Basiliade, apărută în Autorul îl laudă în special pe Morelli pentru acuratețea criptografiei economice a societății moderne, iar drept dovadă citează din poem declamația obișnuită din secolul al XVIII-lea În piesă, problema economică este în prim-plan, iar atacurile asupra inegalității de bogăție sunt mult mai spirituale și mai puternice Dacă, prin urmare, în această privinţă Rousseau, în opinia lui Morley, era inferior lui Morelli, el merită şi mai puţin autorul comediei -Rousseau, y^cat ed pp - *' Actul I, , "Sunt dintr-un pădure mare unde se cred numai necunoscători ca mine, care nu cunosc un cuvânt de legi, dar care sunt buni din fire Oh, oh! Nu avem nevoie de lecții, noi ceilalți, să ne cunoaștem îndatoririle, suntem atât de nevinovați, încât doar rațiunea ne este suficientă* Библиотека "Руиверс" - - există relaţii economice ale popoarelor civilizate Ei îi explică că există două feluri de oameni - bogații și săracii Bogații au întotdeauna bani, cei săraci nu au nimic Pentru a avea bani, trebuie să lucreze pentru cei bogați Ei plătesc în funcție de munca lor, în timp

ce ei înșiși dorm, umblă, își petrec viața în plăcere și risipire "Este foarte convenabil pentru bogați", notează Arlechin, "dar știți ce cred eu despre popoarele civilizate? Cred că sunteți proști care se consideră oameni înțelepți, ignoranți care se consideră oameni de știință, oameni săraci și sclavi care cred că ești bogat și liber Sunteți proști pentru că cu mare grijă inventați un număr infinit de lucruri care nu sunt necesare pentru nimic, sunteți orbi pentru că considerați bogăție doar banii și alte lucruri diavolești în loc să ne bucurăm pur și simplu de natură, ca și noi, care nu ne dorim nimic dar folosirea liberă a darurilor ei Sunteți sclavii bogăției voastre, pe care o preferați libertății și fraților voștri, pe care i-ați spânzura dacă ar lua cea mai mică parte din ceea ce nu vă este de folos În cele din urmă, ești ignorant, toată înțelepciunea ta stă în cunoașterea legilor și nu ai niciun motiv care să te învețe să faci fără legi, așa cum facem noi Arlechinul se plânge cu amărăciune - de ce a fost scos din pădurile natale, unde, neștiind despre sărăcia lui, era pentru el însuși atât un suveran, cât și un stăpân și un slujitor, iar acum s-a dovedit că era un sărac * și un sclav " În concluzie, Arlechin personificând, după prietenii săi civilizați, natura și rațiunea purității naturale, le declară acestor prieteni: "Sunt sigur că - tot ce-ți pot face legile bine - fă - la fel de rezonabil ca noi suntem, iar tu - oameni doar atât cât arată ca noi Ascultătorii sunt destul de de acord cu el Actul II, Actul Ш, , "Firea și rațiunea destul de simple sunt explicate prin gura lui* - Arlechin "Știu că totul sunt legi Библиотека "Руииверс" - (r) - " Problema originii societății politice nu a părăsit scena pe parcursul întregii perioade filozofice Condorcet oferă informații importante despre soarta următoarelor versuri din tragedia L'orphelin de la Chine' La nature et l'hymen, voilà les lois premièies, Les devoirs, les liens des nations entières: Ces lois viennent des dieux: le reste est des humains peuvent faire de mieux chez vous c'est de vous rendre aussi raisonnable" că noi suntem, și că vă n'êtes hommes qu'autant că noi ne asemănăm * Disc, sur l'orig et les fondant de l'inegalité parmi les hommes Premium compì I, Biblioteca "Ruivers" - - Tragedia Marelui este prezentată în SO august , puțin mai târziu decât publicarea celei de-a doua disertații a lui Rousseau Potrivit lui Condorcet, publicul, auzind pentru prima dată aceste cuvinte, a fost uimit și consternat, "erau necesare anumite considerații pentru a înțelege strigătul naturii" Mai târziu, în atomul locului au răsunat mereu aplauze entuziaste * ** Știrea lui Condorcet arată din ce moment intră în mintea publicului ideea originii ordinii civile Și într-adevăr, este un an rar în care o nouă piesă de teatru nu apare pe scenă, discutând problema statului natural și politic Voltaire, care a întâlnit atât de ironic paradoxurile lui Rousseau, insistă asupra acestei teme de mai multe ori Rousseau și-a schimbat rapid viziunea despre omul natural și despre binecuvântările unei existențe sălbatice Dar literatura dramatică s-a dovedit a fi mai consecventă și, mai presus de toate, Voltaire a fost unul dintre apărătorii fideli ai sălbaticului Tragedia sa S'yamay a apărut pe scenă pe martie , la exact cinci ani după ce autorul Contractului social s-a rupt în cele din urmă de "omul său natural" Sciții din Voltaire sunt, în esență, filozofi ai secolului al XVIII-lea, perfect conștienți de condițiile vieții culturale și oratori excelenți pe tema libertății, fraternității și egalității Ei spun: "Toți suntem egali, nu trăim în zadar nici suveranul, nici supușii, toți liberi și toți frații" Ei disprețuiesc "artele inutile, instrumentele efeminației", sursa corupției morale, rodul ostilității față de "natura simplă" O persoană

cultă, un persan, intră în mijlocul lor și este uimit de perfecțiunile lor morale Acesta este un popor sincer, care recunoaște doar puterea legilor Persanul îi numește chiar cetățeni în sensul republican Nu au ambiție, lăcomie, "sunt gardieni zeloși ai perfectului "Vie de Voltaire O compì, de V LXXI, p *Le Scythes Actul I, Biblioteca "Ruivers" - - dreptate, singura lor glorie este să trăiască în pai" Scythian într-o imagine vie înfățișează persanului independența sălbaticului și starea sclavă a civilizaților: Drept urmare, sinceritatea și discursurile de legături ale lui Betty triumfă asupra prejudecăților - virtuțile ei, conform europeanului, sunt cea mai bună zestre a ei " Pe baza sensibilității, a fost construită aceeași autostradă diya Sauvigny-Hirea ou im Hìinois Piesa nu avea mustață, dar Voltaire a fost mulțumit, poate parțial pentru că Sauvigny l-a acuzat de plagiat, dar din nou, în funcție de predilecția personală, Voltaire, împreună cu dublul, avea dreptate Autorul și-a pierdut orice măsură în entuziasmul pentru dinari și în indignarea față de europeni, a redus vechile idei ale lui Rousseau la absurd Principala virtute a sălbaticilor este un sentiment, o inimă neobișnuit de nobilă și iubitoare de oameni Pe acest subiect a fost scrisă o prefață piesei În piesa în sine, Girza, conducătorul sălbaticilor, îi condamnă pe europeni de împietrire, de tendință Poetul Leblanc, care a atacat cu atâta succes l'infâme în tragedia druidilor, a scris o dramă politică, Ufaneo Sarae, în spiritul idealului voltairian, a prezentat istoria apariţiei statului şi a tipului perfect de suveran Această piesă reflectă simultan două curente diferite - pe de o parte, ideea Contractului social al lui Rousseau și, pe de altă parte, dorințele monarhice ale enciclopediștilor Ea a apărut pe scenă la un an după Contractul Social și și-a expus conținutul în monologurile personajului principal Manco, contractul social a fost persecutat chiar și în Elveția, a fost ars din ordinul Consiliului de la Geneva Tragedia lui Leblanc a fost permisă pe scenă, prezentată la curte, însuși Ludovic al XV-lea i s-a părut interesant rolul lui Manco, piesa a fost interzisă deocamdată, dar ulterior a fost lăsată să fie reluată și chiar tipărită Reînnoirea a fost permisă deoarece autorul nu a fost în strânsă legătură cu Filosofii Așa relatează o sursă destul de serioasă, deși nimic nu poate fi mai ciudat decât o asemenea considerație: Biblioteca "Ruivers" - - ideile de tragedie nu erau cu nimic inferioare în semnificaţia lor faţă de ideile filozofilor Într-o asemenea măsură, punerea în aplicare a Sferelor conducătoare a fost oarbă pentru filozofie! " Rousseau a refuzat acordul public de la idealizarea dikago-ului consociarii și chiar de la început a declarat: (Ordinea publică - legea conducătoare care servește la temelia tuturor celorlalte "Citim mai departe:" Trecerea consistenței naturale a civil, care este același instinct, este valabilitatea, capacitatea Și ideile cresc, sentimentul este înnobilat și dacă nu ar fi abuzul, o persoană ar trebui să glorifice în mod constant momentul, să-l smulgă din animalul unui animal "Acum conștientizarea naturală este împărțită în expresiile cele mai energice acel moment în care devine cetățean "Înclinații naturale - sclavie, supunere față de legea prescrisă - libertate" " Rămâne, așadar, să se determine temeiurile și legile în pentru a crea o ordine socială ideală - de altfel - soarta statului cultural depinde de organizarea guvernării - iar Russo își propune planul Va veni vremea când programul lui Rousseau, termenii și axiomele sale politice vor cere o existență practică, când chiar și profesorii vor folosi cartea lui Rousseau ca cel mai bun ghid în studiul dreptului public Aceasta va fi în ultimii ani ai vechiului ordin Până acum, din premisa lui Rousseau despre starea de natură și civilitate se trag alte

concluzii, decât autoarea însăși Regele Peru - Manco - le explică conducătorilor săi originea statului în felul următor: ** Reluarea a avut loc pe ian Coresp lyt XIII ei Contract Social Idv Eu, cap eu m Idv Eu, cap VSH "·' Zece O s Rusă ed pagina Biblioteca "Ruivers" - - au ovaționat ca turmele mizerabile, supuse accidentelor - și, vegetand în neștiință; nu știau să se bucure de viață în mijlocul abundenței Orbiți de binecuvântările pe care le-au întâlnit pe drum, ei au deținut pământul, dar nu l-au folosit Noi, ca ei, ne-am născut în păduri, dar curând ne-am cunoscut pe noi înșine, am înțeles sensul și drepturile omului și le-am amintit sălbaticilor prea mult timp disprețuiți și uimiți de acel sens și drepturi Datorită grijii tale, s-a ridicat un oraș - un refugiu nobil și mândru pentru arte și virtuți Locuitorii întunecați ai pădurilor au început să apară din toate părțile și au locuit zidurile noastre Relațiile comerciale favorabile i-au făcut pe oameni - individual slabi - folositori unul altuia Dar de îndată ce s-au adunat, pasiunile au provocat discordie Pentru a fuziona această familie vastă, mi s-a dat puterea supremă Le-am dat legi și din acea zi mare omul și-a putut exercita libertatea cu anumite restricții Prin eforturi active am asigurat lumea - și în curând câmpurile au început să ne răsplătească munca, să ne satisfacă nevoile O crimă este amenințată cu o pedeapsă legală, pentru ocolire - răzbunare, virtutea timidă găsește dragoste și protecție, iar artele care se dezvoltă rapid înaintează dorințele noastre și deschid un câmp vast pentru noi plăceri Aceasta este schimbarea adusă de Însuși Dumnezeu, garanția gloriei și fericirii universului *' м Manco-Capac, Paris , Actul I, Născut ca ei în pădure, dar iute să ne cunoască, revendicând titlul și drepturile ființei noastre Ne-am amintit în inimile lor uluite, Și acest titlu și aceste drepturi prea mult timp profanate Am văzut prin grija noastră, un oraș ridicându-se, De arte și virtuți nobile și superb azil Păduri în voie, ieșind din toate părțile, Locuitorii lor obscur au populat aceste metereze, Și - nodurile norocoase ale unui comerț ușor, Omului mereu slab l-au făcut pe om de folos Dar & abia asamblat, ciocnirea pasiunilor Библиотека "Руииверс" - - Manco are aceeași părere proastă despre sălbatici ca și Rousseau în epoca Contractului social: "Sălbaticii umilesc o persoană cu sentimentele lor feroce Să-i luminăm cu lumina artelor și virtuților " Manco consideră o binecuvântare necesară pentru o persoană - un căpăstru și legi: trebuie să înfrâneze înclinațiile vicioase: "Oamenii au luat din mâinile mele acest jug binefăcător, epuizați de dezastre" **, Se pare că astfel de discursuri au trecut chiar granița ideii principale a secolului al XVIII-lea despre natura umană, care este în principal înclinată spre bine Dar Leblanc a rămas doar un elev fidel al lui Rousseau, transcriind cu ascultare paginile din cărțile sale în versuri Rousseau a cerut legiuitorului capacitatea de a "schimba natura umană", de a priva o persoană de forțele și înclinațiile sale naturale și de a-i împărtăși pe alții, prin natura lui străini Puterea ordinii civile depinde direct de abolirea forțelor naturale *° Dar asta nu înseamnă că autorul piesei a vrut să umilească până la capăt starea naturii Sălbaticul laudă viața fericită, liberă a pădurilor, vorbește despre inimă, cum Les eut livres encore & leurs divisions Pour lier sans effort cette famille immense, On remit en mes mains la suprême puissance: Je lui donnai des loix et sur sa liberté, L'homme dès ce grand jour n'eut qu'un droit limité De la société pour jamais reunie Par ce ressort activ j'assurai l'harmonie M L'homme a besoin d'un frein Rare o alegere a fiului Il est juste sans crainte et vertueux sans loix; Și nu poate fi fericit decât sub jugul de bun augur Care, în ciuda înclinațiilor sale, îl leagă de dreptate

Este jugul norocos pe care l-au primit din mâinile mele oamenii triști, Obosiți de toate relele •° "Cu cât aceste forțe naturale sunt mai moarte și anihilate, cu atât câștigurile sunt mai mari și mai durabile, cu atât instituția este mai solidă și mai perfectă " Cartea H, cap VП Библиотека "Руииверс" - - singura sursă de fericire și este indignat de fastul exterior al unui suveran civilizat Manco comite personal una dintre nedreptățile flagrante ale societății: refuză să-și căsătorească fiica cu un erou curajos doar pentru că este inferior ei prin naștere Dar victoria trebuie să rămână încă de partea monarhului Principiile sale politice sunt atât de nobile și umane, încât liderul sălbăticiei se supune de bună voie unui asemenea suveran El este conducătorul ideal al statului, așa cum a fost înțeles de contemporanii tragediei Unul dintre ei îl numește pe Manco "burghezul bun de suflet" Acest lucru este spus ironic, dar adevărul este, fără îndoială, acolo și demonstrează încă o dată cât de vastă și irezistibilă a fost influența noii drame OCR, am văzut, a pătruns în predicarea toleranței religioase și și-a pus amprenta și asupra idealului politic Manco a ieșit arătând ca un burghez, nu pentru că autorul nu ar fi avut puterea să-l deseneze altfel, ci pentru că "burghezul virtuos" era într-adevăr un tip ideal și adoratul rege al francezilor - Henry HV * - în XYПI- secolul s-a contopit cu acest tip Ideile "burghezului virtuos", ca suveran, au fost exprimate de Manco "Să știe", spune el despre sălbatici, "că privesc oamenii ca pe un tată, și nu ca pe un stăpân De când m-am urcat pe tron, mi-am dat seama că în rangul meu stă fericirea oamenilor și că datoria mea este să mă sacrific A trebuit să renunț la mine și să fiu doar un suveran Câte lacrimi am vărsat din cauza acestui nume grozav! Câtă angoasă, suferință, luptă, neliniște am îndurat Numele regelui inspiră pe oameni respect, ei cinstesc în fața mea creația mâinilor lor Înțeleg prețul întreg al acestei onoare înalte și, dacă mi-aș transforma demnitatea în rău, aș deveni nedemn de ea Acestea sunt cuvintele unui adevărat erou sensibil m Grimm Corresp lyt V, jn Mapso-Saras p , - Biblioteca "Ruivers" - - dramă corporală În piesă este introdusă lupta obișnuită a suveranului ideal cu clerul fanatic Preotul îi expune lui Manco teoria sa despre puterea despotică protestează Manco În opinia sa, oamenii și-au ales monarhii abia atunci, pentru a îndeplini cerințele naturii și ale legilor Legile sunt protectorii supremi ai oamenilor, ele domnesc asupra lor, domnind in acelasi timp si asupra regilor Liderul sălbaticilor îi amintește lui Manco de slăbiciunea sa umană, de dependența lui de șansă și fericire Numai cu asemenea calități de suveran este o stare civilă mai înaltă decât cea naturală Liderul sălbaticilor se supune lui Manco - convins de umanitatea și smerenia lui umană Dacă regele este un tiran, dacă nu recunoaște cetățenii și oamenii în persoana supușilor săi, el este "rușinea și oroarea universului>" Idealul filozofic al suveranului nu a rămas în domeniul teoriei Scriitorii și oamenii de stat tânjeau în egală măsură să-i vadă întruparea pe chipurile suveranilor secolului al XV-lea Ludovic al XV-lea, împreună cu alții, a trebuit să satisfacă aceste cereri Notele marchizului Dargenson sunt o reflectare completă și exactă a viselor politice ale epocii, în ce măsură vizau personalitatea monarhului Ludovic al XV-lea, în opinia fostului său ministru, a fost obligat să devină în fruntea opiniei publice, în fruntea filozofiei și justiției, să fie conducătorul reformatorilor, în general, trebuie să contopească în sine "autoritatea absolută cu puterea rațiunii " Aceasta însemna să asigure francezilor libertatea și prosperitatea Dargenson credea sincer în triumful simultan al "libertăţii Romei şi puterii lui Cezar" La fel- ** Sachez, que l'homme

enfin ne s'est donné des Rois One pour venger, par eux la nature et ses loix Lee loix sont dee humains lee arbitres suprêmes, Mais ne régnent par nous qu'en régnant sur nous-mêmes ♦ Ib p M Cp Anbertin O cp Biblioteca "Ruivers" - - Fiind de înțeles din punct de vedere istoric, el a găsit în istoria Franței pe perfectul șef al statului, același Henric al IV-lea, glorificat de Voltaire împreună cu țarii filozofi Nu este dificil pentru Dargenson să înfățișeze personalitatea și politica Bearney: regele hughenot este în tot opusul lui Ludovic al XIV-lea - Acest suveran este dezmințit de autor până la ultimul grad scrie el, * *a fost adorat ca o zeitate frumoasă și mândră; vanitatea noastră ne-a făcut să-l admirăm pe acest actor fin în rolul său de monarh trufaș, deși în esență era un adevărat tiran al poporului său: războaiele nedrepte, clădirile incomensurabile, luxul oriental sunt adevărata cauză a ruinei noastre - Ruina prin epuizare, ruină prin nelegiuire și asuprire, ruină prin vicii ale consilierilor și ale executorilor "Acest "despot" a depopulat Franța, a creat cea mai pernicioasă instituție - curtea și prin aceasta a subminat orice speranță pentru un sistem corect de guvernare și pentru o poziție mai bună a poporului *\ Dargenson nici măcar nu recunoaşte meritele lui Ludovic al XIV-lea t înaintea culturii ' Artele și literatura din epoca clasică nu sunt altceva decât fleacuri care i-au îndepărtat pe oameni atât de natură, cât și de virtute Au trezit doar pasiunea pentru lux și au eliminat orice activitate serioasă a minții franceze Dargenson râde de Voltaire pentru admirația lui pentru Ludovic al XIV-lea Filosoful în acest caz este un poet, bel esprit, chiar un copil; de dragul jucăriilor, uită esențialul, pierde din vedere fericirea oamenilor, admirând obiecte de lux strălucitoare Henric al IV-lea este portretizat într-un mod complet diferit Calitatea lui predominantă - bunătatea - k bon roi - este repetă constant de Dargenson Cuvântul nou al stareţului Sen- și Amintiri Paris , V, - rd , ; P, *Ib R ; - Biblioteca "Ruivers" - - Pierre-bienfaisance-caracterizează tocmai relația lui Henric al IV-lea cu supușii săi "* A avut încredere totală în oameni, a locuit la Paris, nu a început alte reședințe, nu a adunat în jurul său o curte numeroasă parazită și depravată, publicul nu a vorbit despre suffrages des cabinets în cele mai importante probleme de stat b , nu a văzut anarhia risipitoare care a intrat în vogă cu Ludovic al XIV-lea * ' Toate acțiunile lui Henric al IV-lea și cele mai mici trăsături ale epocii sale stârnesc simpatia lui Dargenson Heinrich a ales Rosny, în calitate de ministru, după ce a văzut îmbunătățirea numelor sale, a fost prieten cu hughenoți și a împrumutat din ei idei solide despre bunăstarea și toleranța poporului, a arătat un exemplu despre cât de mult poate o monarhie să asimileze trăsăturile unei republici același sentiment, Dargenson îl tratează pe ministrul lui Henry, pentru a avea în permanență în fața ochilor mei trăsăturile, principiile și modul de acțiune ale marelui om de stat 'm În mod firesc, Darzhanson, cu toată puterea sufletului său, își va dori ca regele domnitor să semene cu idealul său El notează cu meticulozitate "acte care par să semene în Ludovic al XV-lea cu predecesorul său Aflăm că tânărul rege citește Notele lui Sully, că i s-a întâmplat un episod "demn de Henric al IV-lea" la bal, el dorește fără îndoială să calce pe urmele marelui monarh și reputația sa în această direcție se consolidează în fiecare zi Îi place foarte mult divertismentul, dar este deștept, ferm, iar în ceea ce privește plăcerile, lui Gen îi plăcea și ele - Memorii П, ; V; , b IV, ; - ; V, -une anarchie dépensière L'on voit par l'exemple de ce règne qu'une monarchie peut s'approprier en grande partie les biens de detail et le bonheur d'une republique V, ,m Mem I, Mémoires de Sullÿ a

apărut în , editat de abatele de l'Ecluse Biblioteca "Ruivers" - - bogat În general - în ochii lui Dargenson - chiar și aceste asemănări între Ludovic al XV-lea și Henric prevestesc o domnie fericită Toată literatura modernă lâncește cu exact același dor Drama fie îl înfățișează pe monarh-filosoful ca pe un tată, fie îl aduce pe Henric al IV-lea pe scenă: consideră și aceste imagini ca fiind identice Poeții, precum Dargenson, se răzvrătesc împotriva pasiunilor despotice care au adus atâtea nenorociri Franței în recenta domnie - și se referă adesea destul de transparent la "marele rege" Unul îl descrie pe "suveranul obișnuit" în așa fel încât "istoria plină": el stârnește război peste tot, sacrifică totul mândriei, ambiției sale, acesta este Attilla, Alexandru este eroul gloriei absurde Mult mai înalte sunt blândețea, milostivirea, umanitatea "Aceste virtuți, până în secolul nostru, nu erau recunoscute drept regale", spune poetul, dar ele sunt demne de toată lauda Un alt autor aseamănă celebrii cuceritori cu tâlhari care, în căldura victoriei, au uitat că oamenii sunt frați O altă pasiune a lui Ludovic al XIV-lea - către o curte magnifică, către clădirile luxoase este înfățișată ca cel mai mare viciu al suveranului în timp de pace Sub un astfel de rege, fermierul geme sub jugul unei nevoi groaznice, cade în disperare, devenind tată, iar lingușitorii din apropiere se îngrașă din sângele său prețios și palatele arogante se ridică la cer Un astfel de rege este incapabil să vadă și să înțeleagă oamenii: se înconjoară de sclavi josnici și înșelători care otrăvesc sursele bunăstării publice Un astfel de rege a părăsit scena și toată lumea se așteaptă ca succesorul să meargă pe altă cale: va fi tatăl poporului, "sclavul datoriei sale", t * Ib, II, , , , , "* Theatre de Sedaine Paris - П ν L'ouvrage de coeur Pradst în iunie Și Saurin Spartacus Acte П, Oeuvres chonsis Paris , p Biblioteca "Ruivers" - - un prieten blând, generos, al cărui lingușitor obsechios, va deveni patronul săracilor și al fermierilor * "* Cu asemenea trăsături, istoria îl înfățișează pe Henric al IV-lea, care i-a hrănit pe parizieni în timpul asediului și apoi și-a dedicat grijile mulțumirii a țăranului Acum încep să-și amintească legendele despre monarhul ideal al vieții politice și private, îi repetă zicerile, cu tandrețe își reiau numeroasele povești romantice ^ollet îl aduce mai întâi pe Heinrich pe scenă, încearcă să-l deseneze pe "eroul en déshabillé", suveranul, care-și ura teatrul? o nouă măreție a puterii, sincer veselă, accesibilă, înzestrată cu o inimă nobilă umană proprietățile sunt exact opusul figurii regelui, bufnițe? dat de Ludovic al XIV-lea Cere autorul și actorii "cea mai naivă simplitate" în joc și absența completă a deques-urilor? lamaţii Acesta este regele burghezului, tatăl familiei printre supușii săi Iar piesa lui Collet reproduce un tablou sensibil din viața oamenilor de rând Heinrich s-a certat cu ministrul Sully, au fost certați de intriganții de la curte * Idtriga a deschis și regele usrvg ka^t Sully, de ce n-a venit el primul "să respingă, să-și calomnească dușmanii: "Ah! lacrimi involuntar, imi apar in ochi regii nu pot avea prieteni? Ea povestește cât de greu i-a fost să mențină rece, seriozitate în conversațiile cu Sully, în timpul unei certuri, cum cu greu se putea abține să nu se arunce asupra ministrului său Sully îi răspunde cu o voce întreruptă și "cu lacrimi de bucurie și cea mai tandră sensibilitate" se aruncă la picioarele regelui * "* - Regele la vânătoare Se pierde și ajunge într-o colibă țărănească Heinrich este încântat "Ce plăcere! Mă tratează ca pe o persoană obișnuită | , - și Darzhanson a prezis ^ două momente, când vor refuza ascultarea ^ Peste tot, se aude cuvintele - svo- Autorul nu consideră aceste fapte ca fiind nenaturale: monarhia absolută este o formă

excelentă sub G^rnh IV" - dar Heinrichs domnește întotdeauna? - Darzhanson sfătuiește guvernul să formeze adunări locale reprezentative; - în caz contrar, națiunea va crea un parlament la nivel național pe modelul englez, își va însuși propria putere legislativă și va lăsa regelui, doar unul subordonat, \ Nu toate previziunile lui Ddrzhanron sunt despre paB ^ a ^ JAi ftcTB ^ "revoluție solidă "- Ts πρθΨM a tuturor, a marchizului și a liderilor săi Dar opinia sa, revoluția națională ^ Mț qiyHjț să înceapă parlamentele, dobândind în mijlocul secolul universal " popularitate , vor discuta, pe baza ordonanțelor, drepturile sale, vor folosi caierile vechilor State Generale și vor cita scrieri istorice și juridice nu la nicio influență externă O relaţie tipică este Cahier de la paroisse cTEssonnes (Paris hors les murs) Arhivele IV, Biblioteca "Ruivers" - Pot găsi un protector pentru mine în persoana lui Voltaire Patriarhul scrie o serie de pamflete împotriva vechilor parlamente, compune o tragedie, pune în joc în general toată experiența sa polemică de lungă durată Voltaire înțelege că merge împotriva opiniei publice și uneori recurge la vechile mijloace - își maschează numele Voltaire nu are calcule egoiste În chestiunea parlamentelor, d'Alembert şi Condorcet sunt de partea lui d'Alembert constată doar că ambele instituţii sunt la fel de proaste - şi vechi! parlament si "sovietice" Mopu ' Condorcet scrie o scrisoare lungă pentru a-l justifica pe Voltaire în ura sa față de parlament Această corporație este complet indiferentă față de nevoile poporului, dă dovadă de "obsechiozitate rușinoasă" în procesele nobililor, parlamentul parizian a aprobat noaptea Sfântului Bartolomeu, Provence a comis o serie întreagă de violențe împotriva protestanților - și toți au persecutat filosofia necontenit Condorcet se întreabă chiar cum se pot răzvrăti scriitorii împotriva distrugerii Parlamentului? Dar publicul a gândit altfel Pentru ea, problema politică era în prim plan A fost o ocazie foarte recunoscătoare de a vărsa sentimentele de indignare și dispreț care se acumulaseră de mult împotriva guvernului Nu putea să nu înțeleagă cât de legitimă era răzbunarea lui Voltaire asupra fanaticilor; popularitatea filozofului nu a suferit deloc după atacurile sale asupra Parlamentului Dar și mai important pentru ea era răzbunarea - o mini- - Scrisori P, Scrisori, P, Memorii de Condorcet Paria I, Ca exemplu de obsechiozitate a parlamentelor față de oamenii puternici, putem indica procedura de divorț a Prințesei de Monaco, decisă în mijlocul luptei dintre Parlament și Coroană Prințul de Conde, interesat de proces, le-a promis avocaților să-i salveze de planurile lui Mopu dacă o vor mulțumi pe prințesă Parlamentul a decis imediat cazul în favoarea prințesei Droz Hist du regne de Louis XVI p Biblioteca "Ruivers" - - * sterskomu arbitrar - despre ceea ce mai târziu trezesc neîncetat ordine Pamfletele au căutat să explice cititorilor diferența dintre poziția unui subiect într-o stare civilizată și Ascultarea pasivă Se caracterizează prin despotism și ordine politică adevărată: publicul a văzut că guvernul ei încalcă drepturile fundamentale ale omului și cetățeanului și a primit în literatură orice indiciu care răspundea acestei dispoziții Ficțiune* s-a grăbit să rostească cuvântul Același raționament a apărut în dramă precum se citește în pamflete Relațiile reciproce dintre suveran și prddaitikh este o temă comună a poeților în perioada reformei Mopu, iar problema este întotdeauna rezolvată într-o singură direcție Pe scenă apar reprezentanți ai ideii unei surse supranaturale de putere monarhică și a unui nou principiu, fidelitatea civică conștientă Există o dezbatere aprinsă, iar în NkluNenG eroul cu gândire liberă îi declară suveranului său: Fidelitatea Stăpânului nu

este nicidecum o supunere nemărginită sclavă Nu ți-am vândut sufletul și gândurile mele" ·" Într-o altă dramă avem în fața noastră un episcop, o Persoană istorică În timpul Nopții Sfântului Bartolomeu, el nu a îndeplinit ordinul barbar al regelui, s-a ridicat și i-a apărat pe hughenoți - Și își justifică neascultarea față de voința regală prin următoarele considerente: st, pentru că nerecunoscând legile , el nu recunoaștem sursa întregii dreptăți Nu este nevoie să intrăm în raționamente profunde pentru a înțelege că noi Remontrances du tiers état du baiïlaige de Ne^oun-Mn recunoaște pe bună dreptate problema ca subiect al procedurilor întregului Regat al Arhivei IV, De la constitution de l'Angleterre, pamfletul lui Delolme publicat imediat după expulzarea Parlamentului de la Paris ** Olinde et Sophronie, dram héroïque, par Mercier Paris Acte II, Biblioteca "Ruivers" - - mai întâi oamenii și creștinii, apoi supușii, că mantzrkh-ul conduce doar temporar statul, nu-l observă pe tatăl, care este nemuritor, iar dacă puterea regală depășește granițele legale, subiectul se transformă într-un instrument mizerabil al sclaviei Glasul virtuții, parcă în niciun caz nu încetează în inima omului, trebuie să-l avertizeze pe nai când să se supună și când să reziste Crede-mă, este mai probabil ca omenirea să iasă la iveală decât regalitatea Cine încetează să vorbească ca un om, nu poate comanda, care este rolul * ·* Episcopul decide problema originii puterii monarhice și determină caracterul acesteia Dovada episcopul amintesc foarte mult de unele dintre ideile lui Off- succint doweopa Rousseau: "Legea exprimă fără nicio îndoială acordul general al națiunii Dar când au ales popoarele un rege, un despot, voinic, abspdutzvdo? Când i-au dat puterea de a-și ucide supușii cu o armă al naibii? El domnește asupra lor trlrko apoi, îi protejează împotriva dușmanilor, menține pacea în roqyr daruri, rămâne treaz în timpul (somnul lor, și nu elimina, du-te viața după capriciul tău Ізі Но мож^о возразить,-предъ глазами короля нѣть ррrвда общественнаго мнѣнія, е мнѣнія, е мту трустно трусдить е" Двяпуег, generează Act, Ш, "Monarhul, care spune că trebuie să răspundă numai lui Dumnezeu, spune од alți termeni fac dorit răspunde La nimeni, pentru că ignorând legile, nu cunoaște autorul tuturor, ju^içfy П nu trebuie să raționeze profund pentru a simți că ești om și creștin, înainte de a fi snjeti că monarhul care trece n İt nu este Patria, care este limita pe care puterea regală nu o poate trece, fără de care subiectul nu poate ar fi mai mult decât un instrument ticălos, de servitute; că cel virtutea, în sfârșit este din Àtouin etefnit dam the,heart of, the man for Гауцгй qn*(idii oit оЭДщоп rțf^j ^цш^iЦ, croj^fluÿ, n si^droițț, d$ț foyrate Qni ñe ițarle plus, în om, ne peut congyțggțr "r$"- Aceste două fapte arată pe ce temelie șubredă s-a clădit credința națiunii în noua domnie Clerul și parlamentul restaurat urmează calea inițială a fanatismului Deja în primii ani de guvernare, întâlnim constant știri despre arderea cărților despre persecuția autorilor - iar cărțile sunt într-adevăr foarte caracteristice Încoronarea lui Ludovic în iunie este însoțită de entuziasmul poporului și coresp lyt X, Ib X, ·"" Ib X, "* Droz O cp Biblioteca "Ruivers" - Ziasmul este încă mai puternic când regele, în interesul economiei interzice sărbătorile oficiale Dar, în același timp, a fost publicată o broșură care dovedește drepturile primare ale națiunii și infirmă principiul puterii absolute, apoi pamflete - Drup zakonov și Catehismul cetățeanului, răzvrătindu-se împotriva noii Formule de încoronare: arhiepiscopul de Reims a sărit un apel către popor dacă îl dorea pe regele Dudovic al XVI-lea Adresa, desigur, este pur formală, dar Fact a ridicat astfel de zvonuri încât Parlamentul a decis să ardă pamfletele

Guvernul putea judeca în ce măsură opinia publică a devenit sensibilă la cele mai mici probleme politice, În același timp, aflăm despre abundența copleșitoare a publicațiilor periodice În timp, veniturile lor cresc la cifre uriașe Acest lucru, fără îndoială, dovedește interesul arzător al societății pentru viața de stat și problemele generale Urmează cu vigilență ordinele instanței și activitățile guvernului - îndrăzneala și nervozitatea criticii sale crește cu o viteză uimitoare Curând, Ludovic al XVI-lea a fost obligat să dea personal ordine cenzorilor - cu cea mai mare discreție să lase piesele să meargă la tipărire și la scenă Îl stânjenește râsul prea zgomotos al parterului în prezența persoanelor august * ' Dar este incapabil să prevină cele mai incendiare evenimente Forțat să accepte demisia lui Turgot, acesta regretă că nu se poate retrage ca el Și într-adevăr, în fiecare zi se ridică întrebări care încurcă întregul '* Le Sacre Royal, ou les droits de la nation française reconnus et confirmes par cette ceremonie cp Mem secr jl Le cathéchisme du citoyen a expus, în plus, în detaliu ideile lui Montesquieu privind separarea puterilor p - Rousseau asupra tratatului, apăra libertatea presei mier Mem secr jn fem secr N : "te sufoci (pe égorgé) din ziare Journal de Paris în a dat de franci curat în cuie coresp liti XIV, coresp liti XI, martie : august Biblioteca "Ruivers" - - sistemul tradițional al monarhiei franceze - și, în plus, sunt ridicate nu numai de literatură, ci de publicul însuși Omul de stat care a preluat puterea la scurt timp după Turgot a mărturisit despre puterea extraordinară a opiniei publice Știm cu ce sentiment resemnat și cu ce recunoștință personală a vorbit despre această putere Necker nu s-a limitat la teorie Compte rendu-ul său marchează o epocă în care guvernul și-a recunoscut neputința de a acționa fără sprijinul publicului Cu câțiva ani înainte de publicarea Raportului, parizienii au făcut, potrivit unui contemporan, prima experiență în domeniul puterii politice A fost numit chiar de guvern Războiul american a fost pentru francezi un fel de ilustrare practică a utopiilor lor Poporul s-a ridicat împotriva tiraniei și a fondat o republică sub conducerea liderilor democratici Entuziasmul deosebit al tineretului a fost cauzat de contrastul dintre republica curajoasă și vechile monarhii Parizienii și-au amintit de Grecia, Roma și un contemporan recunoaște că pasiunea lor a târât "insensibil" guvernul în interesele americanilor * *·· Lentoarea guvernului de a vorbi deschis pentru noua republică a stârnit indignarea generală A atins limitele sale extreme când Franklin a apărut la Paris Filosofii au mărșăluit în fruntea unui răpire pasională în fața marelui democrat d'Alembert nu dormea noaptea, inventând poezii pentru portretul său Chiar și aspectul lui Franklin cu o strălucire deosebită a declanșat în ochii parizienilor - "civilizația lor delicată și servilă" Unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai acestei civilizații a decis să o dezinteresată acționează pentru a dovedi cererea ,w Mémoires, par M le comte de Ségur Paris , I, ,e* În Mémoires de Condorcet există o scrisoare curioasă a lui d'Alembert, care spune câtă durere a avut enciclopedul pentru a compune poezie Fiecare rând - și sunt doar patru dintre ele - i-a costat filosofului lungi considerații filologice și estetice - I, - *si Segur Amintiri I, Biblioteca "Ruivers" - - gelozia față de hobby-urile lor republicane Marchizul de La Faith avea doar nouăsprezece ani În societate, era cunoscut ca o persoană indiferentă, rece, incapabilă de pasiuni puternice Decizia lui de a merge în America i-a luat pe toată lumea prin surprindere Instanța a trimis imediat o interdicție, marchizul a fugit din capitală, a fost arestat pe drum, a reușit din nou să evadeze, mai întâi în Spania, de acolo în America

Vestea primelor fapte militare ale lui Lafayette a fost primită cu entuziasm la Paris Opinia publică a câștigat în cele din urmă avantajul asupra deliberărilor guvernului Morepa s-a plâns că tineretul francez militant "a dezarmat înțelepciunea consiliului și a forțat guvernul să intre în război" **' Dar înainte să se întâmple acest lucru, regele și curtea au reușit să stârnească o întreagă furtună de indignare în societate Printre adversarii războiului, "a fost citită regina Acesta a fost primul păcat politic major al Mariei Antoinette Parizienii își vor aminti de el Alte evenimente au coincis cu războiul american și cu șederea lui Franklin la Paris, parcă calculate dinainte pentru a stârni pasiunile La putere era un protestant și un cetățean al republicii Acest lucru a fost cu totul nou în istoria monarhiei franceze, iar popularitatea lui Necker s-a bazat în mare măsură pe poziția sa personală excepțională: "Ministrul Franței este un adevărat cetățean" părea neobișnuit de măgulitor și de emoționant În cele din urmă, sosirea lui Voltaire la Paris a dat ultima lovitură nervilor deja emoționați Curtea l-a tratat pe patriarh la fel de indiferent ca l-a tratat pe Franklin Cele mai detaliate informații despre Lafayette sunt date de Segur, care intenționa să navigheze în America cu el și cu vicontele de Noailles Ordinul instanței i-a oprit pe Sepor și pe viconte I, Despre activitățile lui Lafayette în America, tot în Mémoires de Condorcet P, tM "C'était une nouveauté assez piquante que le ministre de France flit un citoyen" Mém de Cond I, *" În ceea ce privește Franklin, Ludovic al XVI-lea și-a permis o șmecherie extrem de jignitoare, care nici nu se potrivea bine cu caracterul modest obișnuit al acestui suveran Bersot O s R Biblioteca "Ruivers" - - Publicul, desigur, a tras din această indiferență un nou motiv de admirație pentru conducătorul filozofilor Prezentarea Irènei în prezența lui Voltaire este un mare eveniment Entuziasmul spectatorilor creează un spectacol nemaiauzit, scriitorul, urât de autorități, dușmanul celor mai periculoase forțe moderne - clerul și parlamentul - este încununat cu coroane de flori și îl face să strige: "Francezule, vei face mor de plăcere" Societatea face impresie guvernului și de această dată Custodele sigiliului, la cererea prietenilor lui Voltaire, ordonă cenzorilor să nu permită să fie tipărit nimic împotriva filosofului, să nu-i întunece bucuria Adevărat, clerul s-a grăbit de la amvon pentru a se indigna de fapta ministrului, dar însuși faptul unui astfel de ordin arată cât de puternic a fost un flux de gândire publică protestară și i-a capturat irezistibil pe însuși gardienii ordinii statului Acum ea a influențat în mod egal acțiunile externe și interne ale guvernului Ea a cerut un tratat cu statele americane, a fost un apărător atât de credincios și puternic al lui Necker, încât a considerat necesar să-și exprime public recunoștința și devotamentul față de ea, - în cele din urmă, a încununat deschis mulți ani de activitate a scriitorului - un recunoscut duşman al Bisericii Catolice Și aceste victorii au fost realizate simultan și trebuiau să înrădăcineze în societate o încredere fermă în semnificația lor politică Guvernul, dacă a înțeles starea de spirit actuală a publicului, s-a comportat ca cu un plan preconceput de a- l agita și irita Într-o perioadă în care aerul era plin de simpatie pentru republicani, ideile de libertate civilă, deziluzia față de vechea monarhie, clerul și cenzura nu au oprit inchiziția în literatură Am vorbit deja despre procesul Philosophie de la nature a lui Delille A avut loc la șase luni de la anunțul independenței Statelor Unite, concomitent cu victoriile republicanului Biblioteca "Ruivers" - - tsev, sosirea lui Franklin la Paris, în ajunul sosirii lui Voltaire Totul a trezit la parizieni o sete pasională de libertate și reînnoire, iar

alături de aceasta instanța a venit cu cele mai severe pedepse pentru autorul unei cărți foarte mediocre Dar cenzura nu s-a oprit aici Neavând puterea să oprească triumfurile lui Voltaire, ea s-a răzbunat pe filozof imediat după moartea acestuia Clerul i-a refuzat o înmormântare în biserică, autoritățile i-au interzis să vorbească despre el în reviste și să-și pună piese de teatru pe scenă Acest ordin a mărturisit deplina neputință și confuzie a guvernului Așa credeau și contemporanii, mai puțin predispuși la entuziasm pentru noua Filosofie La scurt timp după Voltaire, a murit și Rousseau În același timp, doi dintre cei mai mari inspiratori ai societății secolului al XVIII-lea au părăsit scena Dar moartea i-a lovit pe profesori deja într-un moment în care elevii erau pe deplin maturi și puteau urma o cale independentă de critică și protest Demisia lui Knucker este însoțită de asemenea fapte la care nici Voltaire, nici Rousseau nu s-ar fi putut aștepta Marea deja agitată produce o furtună, cu atât mai formidabilă cu cât dezvăluie deplina conștiință și oportunitatea acțiunilor Evenimentele amintesc oarecum de epoca Mopu - Atunci opoziția a îmbrățișat și toate secțiunile societății - dar a fost mai mult un protest spontan decât o critică sistematică, încrezătoare în sine Atunci mulțimea s-a indignat sub influența unui sentiment general de furie, fără să înțeleagă motivul - ar fi doar o oportunitate de a se răzvrăti împotriva guvernului Acum, în persoana lui Necker, Parisul și provinciile l-au onorat pe singurul om de stat, în opinia lor, capabil să salveze Franța Această convingere a rămas de neclintit până la revoluția însăși Mai multe ordine se vor adresa ministrului cu apeluri lirice, se vor implora pe rege să dea toată puterea în mâinile sale, se vor prevedea că numele lui Necker pentru a "îmbogăți" limba franceză va deveni numele unui cetățean R Hbl зеег 'H ja Biblioteca Ruiivers - - un câmp care îmbină toate virtuțile: în fața unei astfel de persoane "vor striga cu încântare sfântă: iată-l pe Necker!" Cu astfel de sentimente a salutat Parisul vestea demisiei lui Necker Opoziţia politică poate apărea sub două Forme: în primul rând, exclusiv negativă, când nu există un obiect care să concentreze aspiraţiile ideale ale nemulţumiţilor O astfel de opoziție poate ajunge la o energie extremă, deveni periculoasă, dar capătă o bază necondiționat de solidă și o viață interioară puternică doar într-un alt caz, când reușește să-și găsească un anumit scop al dorințelor sale, când un accident fericit întruchipează speranțele sale într-o mai bună viitor într-o singură persoană Opinia publică protestantă a Franței a trecut prin prima etapă în timpul reformei parlamentare de la Maupu, a doua sub Necker Necker a devenit spiritul dătător de viață al tuturor celor care aveau motive să fie indignați de curte, cenzură, guvernare, relații sociale În mai , se credea la Paris și în provincii că Franța se afla în pragul prăpastiei, lipsită de un conducător în persoana lui Necker Așa au crezut prinții sângelui, chiar și suverani străini, Iosif al II-lea și Ecaterina, și știm cât de impresionant, cu ce "unanimitate involuntară" și-a exprimat parterul parizian această părere a doua zi după demisia lui Necker, la reprezentația piesei La partie de chasse de Henri IV De acum înainte, publicul pare să fie într-o iritare nervoasă cronică Perturba constant mersul corect al reprezentatiilor, cere unele piese si distruge altele, fortand sa coboare cortina printre spectacole Cele mai importante măsuri guvernamentale sunt ridiculizate și, în cele din urmă, insultele publice lovesc personalitatea reginei însăși Literatura dramatică merge tot timpul la nivelul stării de spirit a publicului Nu toate piesele se califică Cahier du vidage de Jagny (Paris hors les mars) -Arhive, IV, Biblioteca "Ruivers" - - scenă, dar cu siguranță apar în tipar, iar

publicul nu pierde nimic: merge deja la teatru cu impresiile pregătite Entuziasmul republican, care a coincis cu măsurile de cenzură, îi obligă pe autori să apere drepturile primordiale ale poporului și valoarea educațională a scriitorilor În tragedia de la Jammabos, împăratul spune: "doar scriitorii creează opinia publică - cea mai mare forță în ordinea statului" Aceasta a fost scrisă în ajunul apariției Raportului Necker Câteva luni mai târziu, pe scena Teatrului Francez apare tragedia lui La Harpe Jeanne de Naples, dovedind puterea supremă a Statelor Generale Au fost chemați chiar de regina, ea a permis uciderea soțului ei, revoltată de viciile lui Statele intenționează să o judece pe regina criminală și să o privească de coroană Unul dintre supușii ei neagă al doilea drept al Statelor El se plânge de regină, de ce a chemat reprezentanții poporului "Acesta este un abis căscat pentru puterea supremă, care a înghițit deja mai mult de un rege " Regina dă vina pe curteni pentru tot, care a adus în ea înclinații despotice și acum a părăsit-o Prințul de Tarentum, susținătorul Reginei, apără Staturile Generale, le recunoaște autoritatea asupra sa și asupra tuturor supușilor lui Joan, îi numește mari cetățeni Cu opt ani înainte de întâlnirea statelor generale franceze, acest discurs a exprimat destul de exact ideea contemporanilor despre sursa relelor politice și Les lettrée forment seuls l'opinion publique, Le plus grand des ressorts in l'ordre politique " Jeanne de Napoli Acte I, Prințul să vorbească cu napolitanul care se răzvrătește împotriva Statelor (Actul V,) Și va trebui să ménager plus peut-être Un pouvoir qu'avec moi, vous devez reconnaître Les Etats sont ici vos maîtres et les miens: Seul balancez-vous tous ces grands citoyens? Biblioteca "Ruivers" - - înseamnă a le corecta Publicul a apreciat ideile piesei Timp de două luni, tragedia nu și-a părăsit scena, până când în cele din urmă s-au ridicat împotriva ei cenzorii, poliția, chiar arhiepiscopul și miniștrii de externe și justiție O unanimitate curioasă, la urma urmei, Parisul a fost liber să asiste la spectacole, iar păstrătorul sigiliului, doar două luni mai târziu, a anunțat că este de neconceput să o supună pe Regina curții Statelor Generale Aceeași chestiune a drepturilor națiunii asupra suveranului a fost rezolvată și mai viguros în drama lui Mercier, La réduction de Paris Henric al IV-lea* a fost glorificat aici, dar francezii au renunțat de mult la speranța de a-și vedea dublul pe tron - iar autorul a considerat de cuviință să le explice inevitabilitatea și legitimitatea războiului civil în anumite epoci Piesa a apărut la scurt timp după demisia lui Necker, iar raționamentul avea un sens foarte tranșant ! Desigur, nu toți scriitorii, chiar și cei care doresc sincer transformarea vechii monarhii, decid să vorbească despre o politică atât de radicală Ei se străduiesc să apere, dacă nu în principiu, cel puțin, personalitatea regelui domnitor; Dar însuși conducătorul coresp ISH XIII, dec Reducere Amst Prefaţă p XI-XП "Când vezi tirania, anarhia nu este departe Vom face câteva reflecții asupra războiului civil Este cel mai îngrozitor dintre toate, fără îndoială, dar este singurul, poate, care este util și uneori necesar Când un stat a atins un anumit grad de depravare și nenorocire, este agitat de o mie de rele interioare Pacea, care este cel mai mare bine, i-a scăpat și această pace nu mai poate fi, din păcate, altceva decât opera războiului civil Apoi este necesar să cucerești armele cu mâna, pentru a restabili echilibrul Națiunea care a adormit în inacțiune indolentă, sentimentul obișnuit al sclavului, nu își va recăpăta măreția decât trecând prin aceste încercări teribile, dar calculată să o regenereze Doar scoţând sabia cetăţeanul se va putea bucura în continuare de privilegiul legilor; un privilegiu pe care

despotul ar vrea să-l îngroape în tăcerea veșnică Biblioteca "Ruivers" - - Curtea se simte într-o poziție atât de neputincioasă încât îi este chiar teamă să permită laudele publice asupra puterii suverane și monarhice, iar curtea și cenzura în astfel de cazuri se referă la starea de spirit "frenetică" a publicului Sub Ludovic al XIV-lea * Corneille putea discutați liber întrebări despre democrație și monarhie, acum tragedia lui Zoraï, dezmințind până și constituția, este interzisă după prima reprezentație Publicul, care nu simpatizează cu piesa în ansamblu, salută referirile la scrieri politice: autorul, de exemplu, citează literalmente din Spiritul legilor o caracterizare a formei despotice de guvernare Aplauze fulgerătoare însoțesc fiecare vers care poate fi aplicat personalității și soartei lui Necker, deși a trecut un an și jumătate de la demisia sa Apropo, discursul despre modul în care uneori o persoană și, în plus, un străin, poate proteja bunăstarea unei întregi națiuni, este atribuit lui Necker și a fost întâmpinat cu o întreagă furtună de entuziasm: conform unui martor ocular, publicul a început să aplauda de șase-șapte ori și a întrerupt spectacolul pentru o lungă perioadă de timp semăna vehement, foarte mult cu fostul ministru și s-ar putea crede că autorul, cu toate sentimentele sale loiale, a împărtășit opinia marii majorități a publicului asupra chestiunii lui Necker Drept urmare, toate ·'" Tso despre opera Demophon - am citat mai sus scrisoarea cenzorului Piesa lui Sevigny, Abdir, un panegiric al regelui și reginei, a fost de asemenea interzisă , Zoraï, ou les Insulaires de la Nouvelle Zélande, de Marignié Piesa, așa cum am spus deja, nu a fost publicată Versurile atribuite lui Necker sunt următoarele: Les mortels près du thrône appelés par leur maitre, Eclairés, vertueux, car tels ils doivent être, De ses soins vigilants partagent le fardeau, Et même l'etranger qui, d'un emploi si beau, Par d'utiles vertus s'est fait connaître digne, Citoyen adoptif, monte ce rang insigne Où des hommes actifs, unissant leurs travaux Sont pour le souverain des organes nouveaux Biblioteca "Ruivers" - - Constituția engleză a fost cea care s-a dovedit a fi tiranie, nu monarhia franceză La tribunal, aceștia și-au exprimat nemulțumirea extremă că astfel de articole, dolar, au fost discutate de pe scenă Perspicacitatea instanței nu s-a ridicat peste asemenea considerații Concomitent cu persecuția lui Zoral, aceeași curte este intens ocupată să admită pe scenă Căsătoria lui Figaro În opinia curții, evident, această comedie nu conținea idei politice, pentru că Figaro nu a vorbit despre republică și nu i-a citat pe Rousseau și Montesquieu Adevărat, el a subminat acele forțe pe care Montesquieu le-a recunoscut drept stâlpii necesari ai monarhiei, condiția existenței acesteia, dar sensul criticilor nobili nu a mers atât de departe În plus, Figaro a glumit neobișnuit de amuzant - și, ca urmare, parterul a experimentat cea mai mare plăcere - la o reprezentație a experimentat tot ceea ce înainte a putut să vadă pe părți, timp de câteva ore, cu aplauze, râsete, exclamații triumfale, sărbătorind victoria asupra toate ƀm veche ordine Doar Ludovic al XVI-lea a privit trecerea lui Figaro ca pe un pas politic major Ei spun că el a declarat deschis că Beaumarchais va dobândi mult mai mult credit în public decât miniștrii Acest lucru a fost confirmat strălucit de evenimentele ulterioare Poziția literaturii și a guvernului, două forțe opuse, este clar definită în ajunul revoluției Scriitorii tendinței filosofice, plecați de mult de pe scenă, întâlnesc simpatia pasională a unui public recunoscător Am spus deja cu ce energie a oprit spectacolele pieselor regizate împotriva autorilor Guvernul și-a luat în cap să se întoarcă la vechile mijloace - la lampioane pe filozofie - și a ordonat

reînnoirea comediilor lui Palissot Acum provoacă o furtună de indignare și în timpul celor mai spectaculoase scene publicul este forțat t i Coresp lyt XIII, Ludovic al XVI-lea, interzicând piesa din ordin personal, s-a prefăcut că cruță onoarea englezilor Biblioteca "Ruivers" - - lasă actorii să coboare cortina Cenzura îndepărtează din satiră toate aluziile personale la scriitori - parterul sfidează șmecheria și întrerupe comedia în cinci acte din actul al doilea Un contemporan i se pare că nu a existat niciodată o performanță atât de furtunoasă O cu totul altă atitudine față de măsurile guvernului Se dorea să evite cu orice preț Staturile Generale și mai întâi a adunat notabili Ideea i-a aparținut lui Calonne Chiar mai devreme, a fost onorat cu o satiră dramatică deosebită: ministrul a apărut aici sub forma unei harpie Piesa, desigur, a fost interzisă, dar Calonne nu i s-a creat credit nici măcar la tribunal La Versailles, în timpul reprezentației operei Pai' sitilo, în momentul în care eroul se află într-o situație dificilă, în teatru s-a pus întrebarea: "De ce nu adunați înainte notabilii?" A existat și o atitudine batjocoritoare în favoarea lui Calonne și la Paris Aici adunarea a fost ridiculizată ca o reprezentație clovnească a numelor actelor comediei Fausses Apparences, Dettes, Méprises A apărut multă epopee gram,-Louis a fost sfătuit personal, fără nici un consilier*, să preia guvernarea, i-a batjocorit cu cruzime pe notabili, și-a pus speranțele în monarh și unitatea lui cu a treia stare Dar chiar în actul adunării notabililor, societatea a văzut dorința serioasă a regelui - de a ajuta țara Calea aleasă a fost nefericită - vina a fost atribuită consilierilor lui Louis, iar salvarea era așteptată de la Estates General și - invariabil - de la Necker De la reprezentanții poporului, regele trebuie să afle ce vrea Franța, iar Necker "va înlocui răul cu binele"' "· Este vorba despre Pepuiations, Bièvre, performanță în Sot fr ianuarie Coresp litt XV, Piesa lui Favard (fiul) - Les trois folies mier coresp litt XIV, Coresp liti XIV, janv Epigramele acestui conținut sunt tipărite în Met secr jn XXXV, și Mémoires de Condorcet I, , m Cel mai curios monument al literaturii poetice politice din acest timp este Considérations politiques des notables de la Halle de Paris Uch Zap Artă Ivvaov Biblioteca "Ruivers" - - Autorii acestor lucrări nu au cruțat radonul cu moșiile privilegiate și cu parlamentul și aveau toate motivele Parlamentele imediat după notabili au dovedit că interesele poporului și reformele fundamentale le erau la fel de indiferente ca și nobilimii și clerului superior Brienne, care a apelat la parlament pentru ajutor, a întâmpinat o rezistență încăpățânată la toate reformele Lupta a izbucnit din nou - și a dus la înființarea Cour pionière la Paris și a Grands bailliages în provincii - în locul parlamentelor Noile tribunale au amintit imediat publicului de reforma lui Mopu, iar aceasta a fost suficientă pentru a face ca opinia publică să se ridice împotriva guvernului A apărut piesa La Cour pioniere, hér oi-tragi-comédie Actorii principali sunt Lamoignon și Mopu Cancelarul lui Ludovic al XV-lea îl salută cu entuziasm pe "vărul" Sarea salutărilor a fost că Lamoignon protestase cândva împotriva violenței lui Mopu, iar acum, devenind păstrătorul sigiliului, el însuși a mers pe calea sa În piesă, el însuși își explică în detaliu intrigile în privat În provincii, au apărut propriile spectacole - Le grand bailliage, la Rouen și Lyon S-au dat spectacole chiar și pe pătrate, improvizate Parlamentele au câștigat din nou, din nou nu prin meritul lor politic, ci prin poziția lor de opoziție Regele a fost obligat să-l cheme din nou pe Necker Parisul și Franța au întâmpinat această decizie cu o bucurie nebună Credinţa a izbucnit din nou în noul Henric al IV-lea*, dar sur Zes

affaires prezintă Aceasta este o serie de cuplete în limba populară Fiecare este cântat de o persoană separată Principala reformă propusă este impozitarea primelor două moșii Magistratura este, de asemenea, supusă unor atacuri crude Tipărit în Corresp Sh XV, La cour-plenière, com jouee Ie jl prin o secieté d'amateurs dans un château aux environs de Versailles, prin l'ablé Vernon, lecteur de la reine Baville e - Vernon, desigur, nu este deloc de vină pentru produsul atomic Autorul ei este avocatul napi-ului parizian -Daveyrier Acte I, ; II, Biblioteca "Ruivers" - - Henry cu Statele Generale Neamul îi aștepta de multă vreme: chiar și în timpul întâlnirii, notabilul *, după spusele unui contemporan, aducea în fiecare zi din ce în ce mai multe pamflete despre Statele Generale, iar Necker era cel care trebuia să-și îmlinească speranțele Nerăbdarea a atins limitele extreme # În așteptarea unei adevărate întâlniri politice, parizienii țin mitinguri în teatre - în "preludiu" italian, în franceză - o adevărată întâlnire - ambele despre piese perfect bine intenționate S-a păstrat un protocol detaliat* al poliției despre "sesiune" Principala victimă a publicului a fost regina Popularitatea Mariei Antoinette, atât de strălucitoare în primii ei ani la Paris, a dispărut treptat, iar în anii optzeci regina a fost insultată în egală măsură la curte și în oraș Curtea, potrivit unui contemporan, este inundată de lampi, - Acest lucru nu este suficient - curtea decide să arunce public cu piatra în regină în timpul prezentării unei tragedii istorice Publicul izbucnește în aplauze* când instanța se pronunță de pe scenă asupra unei femei angajate în politică Tocmai în politică, ura față de francezi, a constat ghinionul Mariei Antoinette Regina a sprijinit cu sârguință interesele Austriei, l-a forțat pe Ludovic să-i plătească lui Iosif o sumă importantă de bani - doar pentru a preveni un război între Austria și Olanda, a intervenit în numirea și schimbarea miniștrilor și, în același timp, a continuat să se comporte extrem de frivol, complet incompatibilă cu demnitatea poziţiei ei Cunoscuta poveste a colierului a dat lovitura finală: la Paris, consoartele regelui nu mai erau respectate '"" Coresp litt XV, coresp secret X, , août - Am vorbit mai sus despre introducerea Elisabetei de Franța * Biblioteca "Ruivers" - - La august a avut loc tragedia lui Racine-Athalie Protocolul poliției notează cu acuratețe numărul și puterea aplauzelor în toate scenele: vedem cum fiecare vers care a lăsat să se înțeleagă în vreun fel rolul politic al unei femei și influența pernicioasă a consilierilor regelui este atent subliniat de public Drept urmare, regina și miniștrii sunt cauza tuturor dezastrelor, dar speranțele sunt concentrate asupra monarhului căzut Această performanță arată sentimentele cu care așteptau la Paris evenimente viitoare Încercările guvernului de a elimina necazurile din Finanțe cu ajutorul diferitelor întâlniri s-au reflectat imediat în starea de spirit a publicului Națiunea nu credea nici în notabili, nici în parlamente, dar a văzut că guvernul era conștient de neputința sa - prin mijloace tradiționale - de a face față dificultăților politice moderne Calonne și Brienne și-au mărturisit inconsecvența, au rostit ei înșiși Протоколъ въ Memoriile lui Condorcet , похитическое настроеніе пубіякн На сценѣ говорить încărcătură -"Tăcere mare care parcă pregăti bătăile, care aproape la fiecare vers întrerupea poștaș* sarcină: De putere absolută ignori intoxicația, Și lași lingușitori cu voci încântătoare "Prima întrerupere prin bătaie din palme) În curând vă vor spune că cele mai sănătoase legi, Stăpâne ale oamenilor ticăloși, se supun regilor (A doua întrerupere), Că un rege nu are altă frână decât voința lui (A treia întrerupere) Că până la lacrimi, la muncă, oamenii sunt condamnați (A cincea întrerupere) Și

cu un sceptru de fier vrea să fie condus- (A șasea întrerupere) În cele din urmă te vor face să urăști adevărul (Al șaptelea; întrerupere) Vei picta virtutea sub o imagine hidoasă; Vai! au cei mai înțelepți regi rătăciți (Explozie generală de aplauze în toată camera)